

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 17 april 2020 i mål nr B 9735-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)**Klagande och motpart (Åklagare)**

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler

Ekobrottsmyndigheten

Tredje ekobrottskammaren i Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)

MAX Emil Serwin, 19771006-0570

Frihetsberövande: Häktad

Offentlig försvarare: Advokaterna Isak Åberg, Thomas Olsson och Max Ahlgren

Fria Advokater KB

Box 12706

112 94 Stockholm

SAKEN

Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom endast på följande sätt.

- a) Hovrätten dömer Max Serwin enligt åtalpunkt 3 för grovt givande av muta vid 1 i stället för 19 tillfällen.
- b) Hovrätten förordnar att förbudstiden för näringsförbudet ska räknas från dagen för tingsrättens dom.
- c) Hovrätten bestämmer det belopp som Max Serwin ska betala som förverkat värde av brott till 62 912 225 kr.

- d) Hovrätten beslutar att kvarstaden ska avse så mycket av Max Serwins tillgångar att betalningsskyldigheten under punkten 1 c) kan antas bli täckt vid utmätning.
 - e) Hovrätten justerar brottstiden för medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt - brott, till 2012-07-01 – 2013-08-16 och för grovt bedrägeri till 2013-07-01 – 2013-08-31.
2. Vad som beslutats om kvarstad ska gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst 2 månader efter det att hovrättens dom vunnit laga kraft.
3. Max Serwin ska vara fortsatt häktad tills fängelsestraffet får verkställas.
4. Isak Åberg får ersättning av staten med 733 018 kr. Av beloppet avser 554 931 kr arbete, 31 483 kr tidsspillan och 146 604 kr mervärdesskatt.
5. Staten ska svara för kostnaden för försvararen.
-

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 17 april 2020 i mål nr B 9735-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)**Klagande och motpart (Åklagare)**

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)

ULF Roland Deckmark, 19610330-0171
Ålö Höjdväg 4
184 95 Ljusterö

Offentlig försvarare: Advokat Cristina Bergner
Astra Advokater KB
Drottninggatan 98
111 60 Stockholm

SAKEN

Trolöshet mot huvudman, grovt brott m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på följande sätt.

- a) Hovrätten dömer Ulf Deckmark *även* för grovt bedrägeri enligt 9 kap. 3 § brottsbalken i sin lydelse före 2017-07-01 vid 1 tillfälle 2013-07-08 – 2013-08-31.
- b) Hovrätten dömer Ulf Deckmark enligt åtalpunkt 3 för grovt tagande av muta vid 1 *i stället för* 19 tillfällen.
- c) Hovrätten bestämmer fängelsestraffets längd till 5 år 6 månader.
- d) Hovrätten förordnar att förbudstiden för näringsförbudet ska räknas från dagen för tingsrättens dom.

- e) Hovrätten bestämmer det belopp som Ulf Deckmark ska betala som förverkat värde av brott till 4 008 162 kr.
 - f) Hovrätten beslutar att kvarstaden ska avse så mycket av Ulf Deckmarks tillgångar att betalningsskyldigheten under punkten 1 e) kan antas bli täckt vid utmätning.
 - g) Hovrätten justerar brottstiden för trolöshet mot huvudman, grovt brott, till 2012-07-01 – 2013-08-16.
2. Vad som beslutats om kvarstad ska gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst 2 månader efter det att hovrättens dom vunnit laga kraft.
3. Cristina Bergner får ersättning av staten med 679 155 kr. Av beloppet avser 527 904 kr arbete, 15 420 kr tidspillan och 135 831 kr mervärdesskatt.
4. Staten ska svara för kostnaden för försvararen.
-

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 17 april 2020 i mål nr B 9735-17, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 3)**Motpart (Åklagare)**

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm

Klagande (Tilltalad)

CHRISTER Bertil Deckmark, 19540522-0079
c/o PL 266
Nybyggsvägen 66
130 25 Ingmarsö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Peter Lindqvist
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

SAKEN

Grovt penningtvättsbrott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på följande sätt.

- a) Hovrätten bestämmer fängelsestraffets längd till 1 år 6 månader.
- b) Hovrätten justerar brottstiden för grovt penningtvättsbrott till 2016-01-01 – 2017-10-10.

2. Det som tingsrätten beslutat om kvarstad ska fortsätta att gälla till dess verkställighet kan ske, dock längst 2 månader efter det att hovrättens dom vunnit laga kraft.

3. Peter Lindqvist får ersättning av staten med 170 235 kr. Av beloppet avser 136 188 kr arbete och 34 047 kr mervärdesskatt.

4. Staten ska svara för kostnaden för försvararen.

SAMMANFATTNING

I denna dom har hovrätten kommit fram till följande.

- Max Serwin döms för samma brott som tingsrätten dömt honom för, dvs. medhjälp till trolöshet mot huvudman som bedöms som grovt, grovt bedrägeri och grovt givande av muta till det straff som tingsrätten bestämt, dvs. fängelse sex år och nio månader,
- Ulf Deckmark döms för de brott som tingsrätten dömt honom för, dvs. trolöshet mot huvudman som bedöms som grovt och grovt tagande av muta,
- Ulf Deckmark döms även för grovt bedrägeri enligt åtalpunkt 2,
- fängelsestraffet för Ulf Deckmark höjs till fem år och sex månader,
- Christer Deckmark döms för samma brott som tingsrätten dömt honom för, dvs. grovt penningtvättsbrott, men i något mindre omfattning och fängelsestraffet sätts ned till ett år och sex månader,
- några av brottstiderna och det antal mutbrott som Max Serwin och Ulf Deckmark döms för justeras,
- tingsrättens förordnanden om tio- och sjuåriga näringsförbud för Max Serwin respektive Ulf Deckmark fastställs,
- de belopp som tingsrätten förordnat att Max Serwin och Ulf Deckmark ska betala såsom förverkade värden av utbyte av brott sätts ned något, samt
- det belopp som tingsrätten förordnat att Christer Deckmark ska betala såsom förverkat värde av utbyte av brott fastställs.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN M. M.

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska

- döma Max Serwin till ett längre fängelsestraff än det som tingsrätten har bestämt och förplikta honom att, såsom förverkat värde av utbyte av brott, betala 30 664 000 USD – omräknat till SEK utifrån kursen vid datum för tingsrättens dom – varav 235 511 282 SEK solidariskt med Mark Bishop i enlighet med vad Mark Bishop har ålagts genom tingsrättens dom, samt
- döma Ulf Deckmark även för grovt bedrägeri enligt första- eller andrahandsyrkandet enligt åtalet (åtalpunkt 2) eller i sista hand för medhjälp till grovt bedrägeri i enlighet med i hovrätten justerat gärningspåstående samt,

under alla förhållanden, skärpa fängelsestraffet och förlänga näringsförbudet till tio år.

Max Serwin har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från åtalet samt avslå yrkandena om näringsförbud och förverkande. Han har i vart fall yrkat att hovrätten ska lindra påföljden.

Ulf Deckmark har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från åtalet samt avslå yrkandena om näringsförbud, förverkande och kvarstad. Han har i vart fall yrkat att hovrätten ska lindra påföljden.

Christer Deckmark har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från åtalet samt avslå yrkandena om förverkande och kvarstad. Han har i vart fall yrkat att hovrätten ska lindra påföljden.

Parterna har motsatt sig sina respektive motparters ändringsyrkanden. Åklagaren har dock godtagit att tingsrättens beslut om näringsförbud avseende Max Serwin och Ulf Deckmark ändras på så vis att förbudstiderna räknas från dagen för tingsrättens dom för det fall förordnandena om tillfälliga näringsförbud består.

Upplysningsvis kan nämnas att sedan Mark Bishop först överklagat tingsrättens dom och därefter återkallat överklagandet har hovrätten skrivit av målet avseende honom. Beslutet har vunnit laga kraft.

Justeringar av åtalet m.m.

Åklagaren har i hovrätten justerat åtalet under åtalspunkt 2 (grovt bedrägeri) genom att föra in följande som ett näst sista stycke i gärningsbeskrivningen.

”I tredje hand har Ulf Deckmark, med för straffbarhet erforderlig kännedom om ovan redovisade bakomliggande förhållanden, främjat Max Serwins och Mark Bishops gärning med råd och dåd genom att tillåta att pensionsspararnas medel införlivades för förvaltning i Optimus High Yields fondförmögenhet.”

Sist i samma åtalspunkts första stycke har åklagaren lagt till *”handlat enligt följande”*. Vidare har åklagaren lagt till *”De har”* i början av andra stycket.

Åklagaren har även justerat åtalspunkt 3 (mutbrotten) genom att i gärningsbeskrivningens andra och femte stycken innan ”de 19” lägga till ”dels” och genom att avsluta båda dessa stycken med ”,*dels Corporate Bonds som framgår av **bilaga 1.***” Bilaga 1 till stämningsansökan har åklagaren justerat på så sätt att ”Adj” i anslutning till 169 932 kr ersatts med ”*Corp Bonds*”. I samband med denna justering har åklagaren förklarat att åtalet ska förstås så att Max Serwin och Ulf Deckmark påstås ha gjort sig skyldiga till 20 fall av grovt givande av muta respektive 20 fall av grovt tagande av muta.

Vidare har åklagaren satt ned sitt mot Max Serwin framställda andrahandsyrkande om förverkat värde avseende utbyte av brott till 72 302 969 SEK (vilket motsvarar 7 201 491 USD enligt kursen vid dagen för tingsrättens dom). I det sammanhanget har åklagaren hänvisat till att den vinst som Max Serwins bolag – Solid Venture Capital Ltd. – gjort vid försäljning av MBS:en BAFC uppgått till 5 210 USD mindre än vad som angetts i bilaga 1 till stämningsansökan.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN M. M.

Den bevisning som presenterades vid tingsrätten har lagts fram även i hovrätten. Vid tingsrätten hållna förhör har spelats upp i hovrätten. Vittnet Fansu Nijes uppgifter har dock lagts fram genom uppläsning ur tingsrättens dom. På begäran av åklagaren har nytt vittnesförhör hållits med Carsten Pfersdorf, tidigare anställd vid Close Brothers Seydler Bank. Som ytterligare skriftlig bevisning har åklagaren åberopat tre promemorior med tillhörande mejl och andra bilagor.

Efter frågor från försvararna har åklagaren uppgett att åklagarens sakframställning vid tingsrätten på några punkter inte blivit korrekt återgiven i tingsrättens dom. På s. 19 ska meningen som inleds med: ”Avtalet undertecknades av ...” istället börja med: ”Avtalet förhandlades av ...”. Den mening som inleds på s. 23 och avslutas på nästa sida samt den första hela meningen på s. 24 avser rätteligen 2013. De två sista meningarna i andra stycket på sistnämnda sida ska ersättas av följande: ”SVC fick betalt från Optimus via Close Brothers. SVC betalade därefter till ABS.” En mening på s. 41 som anger att Legio under 2012 skulle köpa Traction Fonder är missvisande,

eftersom Legio köpte Traction Fonder redan den 1 december 2011. På samma sida ska det istället för I-Ming Chang rätteligen stå I-Ming Lee. De två första hela meningarna på s. 45 ska ersättas av: "Under hösten 2013 och framåt kom Stellum att metodiskt flytta över ett stort antal pensionssparare från Optimus High Yield till mellanfonder och därefter under 2014 till Falcon Funds. Max Serwin hade fortsatt inflytande över Stellum genom dess styrelseledamot." I sista stycket på samma sida ska året 2014 ändras till 2013. Slutligen ska, med anledning av en skrivning på s. 46, noteras att Stellum inte försatts i konkurs.

Max Serwin har i hovrätten förtydligat sin inställning avseende åtalpunkt 1 (trolöshetsbrotten) och angett att han inte ifrågasätter

- att Mark Bishop och Ulf Deckmark innehaft förtroendeställningar på det sätt som anges i gärningsbeskrivningen,
- att MBS:erna varit överprissatta,
- att inköpen av MBS:er lett till den skada som åklagaren påstått, eller
- att Mark Bishop kontrollerat Hayden Consulting och att firman således inte agerat som en oberoende tredjepartsvärderare av MBS:erna.

Ulf Deckmark har förklarat att inte heller han ifrågasätter att MBS:erna varit överprissatta eller att inköpen lett till påstådd skada. Vidare har han bekräftat att han i egenskap av VD haft en förtroendeställning i Optimus Fonder AB (nedan Optimus).

Såväl Max Serwin som Ulf Deckmark har tillagt att de inte ifrågasätter vad åklagaren gjort gällande om amorteringar av MBS:erna vid tidpunkterna för Optimus köp, nämligen följande. FNLC, GSAA, SAIL och CWL hade inte amorterats alls, CMLTI hade amorterats en gång, MANA hade inte amorterats sedan 2009, CFAB hade amorterats två gånger efter 2009, MSAC hade amorterats tre gånger efter 2007 och resterande MBS:er hade amorterats löpande.

Slutligen har Max Serwin förklarat att han bekräftar de uppgifter som framkommit vid Leif Ojas granskning av mejl och excelfil i tiden efter tingsrättens dom, nämligen

- att filen angående Ulf Deckmarks "arbitrage", "Zeptunus Payable Schedule.xlsx", – som innehåller belopp som i stort överensstämmer med

- belopp som redovisats i tidigare PM gällande filen (vilken återfinns på bild på s. 270 i tingsrättens dom) – mejlats av honom till Mark Bishop den 11 juli 2013, och
- att filen skapats av honom.

Carsten Pfersdorf har uppgett sammanfattningsvis följande. Vid aktuell tid arbetade han med värdepapper på Close Brothers Seydler Bank. Genom Lennart Johansson kom han i kontakt med Emil Ingmanson, som numera heter Max Serwin, och Ulf Deckmark. Close Brothers förde vidare MBS:er från Solid Venture till Optimus. När MBS:erna fanns hos Solid Venture var de inte prissatta. Emil Ingmanson anvisade MBS:erna och angav priset som de skulle säljas för. Därefter tog han eller någon annan på Close Brothers kontakt med Ulf Deckmark eller någon annan på Optimus för att få köpet inklusive priset bekräftat. Dessa kontakter skedde via mejl eller per telefon. Ibland kom bekräftelsen inom tio minuter, andra gånger efter någon timme eller en halv dag. Såvitt han känner till hände det aldrig att Optimus inte godtog priset. I så fall skulle affären inte ha bokats. Han vet ingenting om de förhandlingar om priset som kan ha förekommit innan Close Brothers kom in i bilden. Close Brothers fick betalt i form av tio baspunkter, dvs. 0,1 %, för varje affär. Det var en form av bokningsavgift. Han gjorde inga egna värderingar av MBS:erna och han känner inte till om någon annan på Close Brothers gjorde det. Han vet inte om det var möjligt för Solid Venture och Optimus att genomföra transaktionerna utan inblandning av Close Brothers eller annan bank eller annat institut som mellanhand. Såvitt han vet hade inte Close Brothers fått något uppdrag av Optimus att leta efter MBS:er. Alla MBS:er som Close Brothers förde vidare till Optimus anvisades av Max Serwin. Det är mycket sannolikt att Ulf Deckmark hade kontakt med andra på Close Brothers. Han har hört Mark Bishops namn, men aldrig haft någon kontakt med honom.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL**Skuld och brottsrubricering***Åtalspunkt 1 – trolöshetsbrotten*Inledande överväganden m.m.

I likhet med tingsrätten och på av tingsrätten anförda skäl (se s. 211 f. i tingsrättens dom) finner hovrätten utrett att Mark Bishop och Ulf Deckmark innehaft förtroendeställningar i Optimus och gentemot Pensionsmyndigheten under den tid som åtalet avser.

Som redan framgått har varken Max Serwin eller Ulf Deckmark i hovrätten ifrågasatt att de 17 MBS:er som omfattas av åtalet varit överprissatta på det sätt som åklagaren gjort gällande. Tingsrätten har på s. 212 – 226 i sin dom utförligt redovisat skälen för sin bedömning att samtliga dessa instrument köpts in till fonden Optimus High Yield till mycket betydande överpris. I denna del kan till en början noteras att Carsten Pfersdorfs vittnesmål ger ytterligare stöd för att de slutsatser tingsrätten dragit om Close Brothers roll vid MBS-handeln är riktiga. Detta, i förening med vad tingsrätten anført på s. 222 i sin dom, gör att även hovrätten kommer fram till att Close Brothers enbart agerat mäklare och mot en avgift förmedlat åtta MBS:er till Optimus.

Hovrätten noterar härfter följande i frågan om överprissättning. Vad Optimus betalat för MBS:erna har genomgående varit avsevärt mer än vad Mark Bishops bolag, ABS, gjort endast några dagar tidigare. Skillnaderna mellan inköspriserna har tilltagit efter hand. Vid vissa av de sista affärerna har de uppgått till flera hundra procent. Med beaktande av det tydliga mönstret och på av tingsrätten i övrigt redovisade skäl instämmer hovrätten fullt ut i slutsatsen att Optimus köpt alla 17 MBS:erna till mycket betydande överpris. Som tingsrätten på s. 226 i sin dom konstaterat har detta fört med sig en beaktansvärd risk för slutlig förlust för Pensionsmyndigheten och att möjligheten till avkastning i fonden minskat. Det innebär att skaderekvisitet i bestämmelsen om trolöshet mot huvudman är uppfyllt.

En avgörande fråga blir då om Max Serwin och Ulf Deckmark känt till överprissättningen. De båda har förklarat att de vid tidpunkten för respektive inköp saknat sådan kännedom och de har tillbakavisat att de handlat uppsåtligt. Av vad de i sina sakframställningar i hovrätten har lyft fram av betydelse för prövningen av deras uppsåt kan följande antecknas. Ulf Deckmark har betonat att han inte visste om att de MBS:er som Optimus köpte in härrörde från något bolag som Mark Bishop kontrollerade. Max Serwin har framhållit att även inköp som kan innebära en potentiell intressekonflikt är tillåtna, förutsatt att fondbolaget som gör inköpen har en godtagbar policy för den typen av transaktioner. Han visste i och för sig inte om Optimus hade en sådan policy. De båda har också påpekat att flera avtalskonstruktioner som är aktuella i målet är vanliga. I det sammanhanget har de bl.a. hänvisat till exklusivitetsavtalet mellan ABSIG och Solid Venture Capital. Enligt Max Serwin innehåller detta en central komponent av "finder's fee", vilket är gängse och marknadsmässigt. En annan, enligt Ulf Deckmark, inte sällan förekommande företeelse är muntliga överenskommelser om bonusersättningar. Ulf Deckmark har därtill nämnt att Optimus hade en mängd kontrollfunktioner, fler än vad som krävdes enligt lag, utan att några oegentligheter uppdagades och att han saknade anledning att misstro värderingarna från Hayden, som han uppfattade som en oberoende tredje part.

Ulf Deckmarks ansvar

Tingsrätten har i sin dom (s. 228 ff.) pekat på en rad omständigheter som talar för att Ulf Deckmark haft betydligt större insikt i de bakomliggande förhållandena än han själv tillstått. Dessa gäller bl.a. Optimus "testköp" av en MBS i februari 2012 från Mark Bishops bolag ABS och Optimus lönsamhetsproblem samt Ulf Deckmarks vetskap om dessa. Ulf Deckmarks ersättning från ABS samt Optimus styrelses bristande kännedom därom liksom om en intressekonflikt för Mark Bishops del har också berörts av tingsrätten och talar i samma riktning. Beträffande testköpet kan anmärkas att Mark Bishop i ett anslutande mejl, ställt till bl.a. Ulf Deckmark, skrev "we are contemplating a large business relationship with Traction" (*vi överväger en omfattande affärsrelation med Traction*, hovrättens översättning). Redan denna skrivning bör ha fått Ulf Deckmark att starkt misstänka att de MBS:er som Optimus, som förut hette Traction Fonder AB, senare investerade i härrörde från ett bolag som Mark Bishop kontrollerade.

Vid sidan av det som tingsrätten berört förtjänar nämnas att det framgår av utredningen att Ulf Deckmark i åtminstone ett fall inom mindre än 20 minuter från det han fått klart för sig att förslag lagts fram bekräftat inköp av en MBS (LMT 2008) för Optimus räkning. Mejlväxlingen före den bekräftelsen talar emot att han agerat självständigt, övervägt alternativ och gjort affärsmässiga överväganden på ett sådant sätt han såsom ansvarig fondförvaltare haft att göra. Det gäller även om diskussioner angående den nämnda MBS:en kan ha förts tidigare och att telefonsamtal kan ha utgjort komplement till mejlen.

I sammanhanget bör även noteras att det är hovrättens uppfattning att Ulf Deckmarks uppgifter om sina egna djupare affärsmässiga analyser inför inköpen av fyra specifika MBS:er (SAIL, FNLC, GSAA och MANA) inte framstår som trovärdiga. T.ex. måste det betecknas som påfallande optimistiskt av honom att genomgående på några års sikt räkna med en mycket hög amorteringsgrad av underliggande bolån. Detta trots att lånen inte hade amorterats alls under flera års tid då Optimus köpte in dessa MBS:er, och trots att Optimus strax dessförinnan hade sålt andra MBS:er med mycket betydande förlust (t.ex. LMT 2005). Vidare har varken Mark Bishop, Thomas Epperson eller Ulf Deckmark kunnat redogöra för grunden för förväntningen att lånen efter lång tid skulle börja amorteras i hög grad.

Ulf Deckmarks svar på varför han förlitade sig till först ABS och sedan Haydens värderingar istället för mer etablerade värderingsinstituts – t.ex. Bloombergs, vars information Optimus fick tillgång till under brottstiden – framstår dessutom som märkliga. Hans spontana förklaringar till detta har gått ut på att ett av de andra instituten använde modellbaserade istället för individuella värderingsmetoder och att de stora institutens värderingar skiljde sig åt markant. Han har även nämnt att Bloombergs värderingar av MBS:er, enligt vad Mark Bishop hade sagt och han själv hade läst, inte är pålitliga. Att dessa förklaringar framstår som otillräckliga hänger bl.a. ihop med att de andra instituten vid tidpunkterna för inköpen genomgående värderade MBS:erna påtagligt lägre än vad Hayden gjorde. Vid de fyra sista inköpen uppgick skillnaderna mellan värderingarna till flera hundra procent.

Anmärkningsvärt är vidare att Ulf Deckmark valde att placera en så stor del av fondförmögenheten i Optimus High Yield i ett fåtal riskfyllda instrument. I augusti 2013 uppgick fondens innehav av en enskild MBS (SAIL) till hela 4,6 procent av fondförmögenheten, varvid kan noteras att fonden fick placera maximalt 10 procent i onoterade tillgångar (som MBS:er är). Enligt vittnet Andreas Larsson, investeringskonsult på Wassum, avviker detta tydligt från hur fondförvaltare normalt sprider risker. Andreas Larsson har bl.a. sagt att en så stor position i ett enskilt högriskinstrument är väldigt ovanligt. Detta gäller såväl i Sverige som internationellt. Det nu sagda utgör ytterligare ett tecken på att Ulf Deckmark inte bara handlade för pensionsspararnas bästa utan även styrdes av andra intressen.

Med anledning av Ulf Deckmarks invändning om att Optimus, utan att några oegentligheter uppdagades, hade flera kontrollfunktioner och dessutom under brottstiden bytte ut en sådan funktion kan följande sägas. Att Optimus hade ett antal sådana funktioner har i och för sig stöd i utredningen. Samtidigt bör dock noteras att såväl Optimus styrelseordförande Carl-Magnus Kindal som dess styrelseledamot Helena Erlandsson förklarat att de saknade närmare kännedom om att Optimus handlade med MBS:er. Vidare krävdes visserligen dubbla godkännanden för all Optimus handel med värdepapper. Optimus andre fondförvaltare, Jan Eriksson, synes emellertid inte ha gjort några särskilt noggranna självständiga analyser innan han godkände inköpen av MBS:er. Det har bl.a. framgått genom att han gett uttryck för den felaktiga föreställningen att Ulf Deckmark i varje fall under sommaren 2013 investerade i samma MBS:er som Optimus redan hade. Dessutom har han berättat att det aldrig förekom att han avstod ifrån att godkänna något inköp av ett specifikt instrument som Ulf Deckmark föreslog. En samlad bedömning leder till att vad Ulf Deckmark uppgett om kontrollfunktioner inte talar emot att han haft uppsåt i förhållande till överprissättningen. Inte heller det förhållandet att Optimus under brottstiden bytte ut en av kontrollfunktionerna talar emot detta.

Till det nyss nämnda kan läggas att det framgår av utredningen att såväl Finansinspektionen som Swedbank under första halvåret 2013 ställde frågor till Optimus om Haydens och ABS eventuella intressekonflikter samt om deras värderingar. Vidare reste KPMG i sin externrevision under våren 2013 frågor med anledning av att

Optimus värderingar av MBS:er skiljde sig markant från Bloombergs. Ulf Deckmark har bekräftat att han kände till allt detta. Om Ulf Deckmark inte varit införstådd med att överprisinköp gjordes borde detta rimligen ha gjort honom extra noggrann och lett till flera kontrollåtgärder från hans sida innan han godkände nya MBS:er. Så kom dock inte att ske. Istället ökade, som ovan nämnts, överprissättningen.

Ulf Deckmark har pekat på ett mejl han skickat till Hayden den 2 december 2013 med fråga om varför värderingen av en specifik MBS (BOAMS) sjunkit mycket. Hovrätten konstaterar att det kan finnas flera olika förklaringar till mejlet och att det har skickats i ett sent skede, strax innan Optimus sålde MBS:en. Det får därför ingen nämnvärd betydelse vid bedömningen av Ulf Deckmarks uppsåt.

Sammantagna är förhållandena sådana att Ulf Deckmark redan från början vid varje inköpstillfälle i vart fall måste ha insett att det funnits en högst avsevärd risk för att MBS:erna härrört från av Mark Bishop kontrollerat bolag och köpts in till mycket betydande överpris. Då han trots dessa insikter godkänt inköpen, utan att göra ytterligare granskningar, står det vidare klart att han förhållit sig likgiltig till om de nyss nämnda omständigheterna förelegat eller inte. Detta innebär i sin tur att han även förhållit sig likgiltig till om han missbrukat sin förtroendeställning och tillfogat sina huvudmän skada. Därmed har han handlat med likgiltighetsuppsåt, vilket är tillräckligt för straffrättsligt ansvar. Därtill kan anmärkas att hans uppsåt i varje fall vid de fyra senaste affärerna, när överpriserna varit som störst, måste ha övergått i ett insiktsuppsåt. I det anförda ligger att han agerat i varje fall i tyst samråd med de andra tilltalade.

Max Serwins ansvar

Av Max Serwins egna uppgifter framgår att han kring årsskiftet 2011/2012 förde flera samtal med Mark Bishop och Ulf Deckmark var för sig och, åtminstone någon gång, tillsammans om möjligheterna att introducera MBS:er på den svenska marknaden. Vad han har berättat om dessa samtal visar att han redan då varit införstådd med att de MBS:er som skulle säljas till Optimus härrörde från ett bolag som Mark Bishop kontrollerade. Hans egen beskrivning av det inledande skedet ger också starkt stöd för att han tidigt insett att Mark Bishops avsikt var att sälja instrumenten för belopp som

vida överskred deras marknadspris. På något annat sätt är det t.ex. mycket svårt att förstå den avsevärda provisionsersättning som Max Serwin garanterades, först muntligen och sedermera i skrift. Max Serwins ersättning, som förhandlades i varje enskilt fall, har enligt honom själv uppgått till i genomsnitt 12,5 % per affär. Det kan anmärkas att ersättningen utgått för insatser som inte kan beskrivas som vare sig särskilt komplicerade eller omfattande och som såvitt framkommit inte inneburit någon egentlig risk för Max Serwin. Hovrätten kan i och för sig inte med bestämdhet slå fast att den ersättningen inte varit marknadsmässig. Huruvida ersättningen var marknadsmässig eller ej får dock inte någon avgörande betydelse för åtalet.

Att Max Serwin, trots det ovan nämnda, enligt egen utsago aldrig frågade vad Mark Bishop hade betalat för MBS:erna eller gjorde några egna bedömningar av marknadspriserna ger visst ytterligare stöd för att han varit medveten om prisskillnaderna och därmed även om den skada som Mark Bishop och Ulf Deckmark kunde komma att tillfoga sina huvudmän.

I samma riktning talar innehållet i ett flertal av de mejl mellan Max Serwin och Mark Bishop, som dessa båda fått möjlighet att kommentera i sina förhör. Redan det förhållandet att Max Serwin och Mark Bishop ingående diskuterat frågor om Optimus investeringar på ett sådant sätt som de regelmässigt gjort utan att involvera Ulf Deckmark eller Jan Eriksson är anmärkningsvärt. Förfarandet tyder på att de räknat med att förvaltarna skulle godkänna inköpen.

I hovrätten har det även framkommit att filen med beräkningar av Ulf Deckmarks arbitrage (Zeptunus Payable Schedule.xlsx) skapats av Max Serwin och skickats till Mark Bishop. Då Max Serwin vid tingsrätten fick frågor om en senare version av filen, återfunnen i Mark Bishops dator, tillbakavisade han kännedom om denna. Detta ger i sig ytterligare visst stöd för att Max Serwin deltagit i en brottsplan i enlighet med vad åklagaren gjort gällande.

Med ovan gjorda tillägg instämmer hovrätten i tingsrättens slutsats att Max Serwin hade insikt om att Mark Bishop och Ulf Deckmark missbrukade sina förtroendeställningar, att MBS:erna köptes in till överpris samt de skador som Mark Bishop och Ulf Deckmark orsakade sina huvudmän.

Avslutande bedömningar och sammanfattning av slutsatser

Även i fråga om vad som blivit utrett om Max Serwins medhjälp samt om antalet brott och hur dessa ska rubriceras ansluter sig hovrätten till tingsrättens bedömningar. Detta inbegriper att hovrätten, liksom tingsrätten, inte finner att påståendet om planläggning och organisation i punkten 1 a) är styrkt i förhållande till Ulf Deckmark (jfr s. 237 i tingsrättens dom).

Det anförda leder till att Ulf Deckmark och Max Serwin gjort sig skyldiga till 17 fall av trolöshet mot huvudman, grova brott, respektive lika många medhjälpsbrott, också de grova. Hovrätten noterar att brotten, på det sätt som framgår av domsluten, begåtts under en något snävare tidsrymd än den som tingsrätten har angett.

Åtalspunkt 2 – bedrägeribrotten

Inledande överväganden m.m.

Åklagarens förstahandsyrkande inbegriper ett påstående om att ett innehav om åtminstone två miljarder kronor, som tillhörde fler än 20 000 pensionssparare, i juli och augusti 2013 flyttats över från fonden Inside Active Global (som tidigare hette Positiv Pension Aktiv Global) till Optimus High Yield. Detta har skett olovligt genom ett automatiserat förfarande, inneburit vinning för Optimus och gärningsmännen samt skada för Pensionsmyndigheten/pensionsspararna. Enligt åklagaren har Max Serwin, Mark Bishop och Ulf Deckmark handlat gemensamt och i samförstånd/samråd. De ska ha tillsett att personal, bl.a. på Strategi Placering, genomfört överflyttningarna.

Att överflyttningarna ägt rum har i sig inte ifrågasatts av vare sig Max Serwin eller Ulf Deckmark och det är också utrett. Vad hovrätten närmast har att pröva är om förfarandet varit olovligt och om de tilltalade handlat med uppsåt.

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömningar att det är styrkt *att* de automatiska överflyttningarna inte skett av misstag, *att* de i mer än 97 % av fallen skett utan att pensionsspararna på förhand samtyckt till dem, *att* de till följd av detta varit olovliga *samt att* de inneburit skada och vinning på det sätt som åklagaren påstått.

Rörande olovligheten kan, till det som sägs på s. 250 i tingsrättens dom, följande läggas. Fram till februari 2014 var det möjligt att byta fond med hjälp av PIN-kod men spararen skulle själv begära bytet, låt vara att det gick att göra det via ombud. Innehavet av en pensionssparares PIN-kod kan inte i sig ha gett rätt att utan särskild överenskommelse ändra spararens fondval. I det sammanhanget kan jämföras med ett i den juridiska litteraturen nämnt exempel på vad som ofta kallas dator- eller automatbedrägeri. Det exemplet är att någon med hjälp av annans bankomatkort och kod, utan lov, tar ut pengar från hans eller hennes konto. Detta leder till att en behörighet att ändra en pensionssparares fondval, såsom tingsrätten har funnit, måste anses ha krävt en särskild överenskommelse med spararen. I de nu aktuella mer än 97% av fallen hade sådana överenskommelser inte träffats innan medlen fördes över till Optimus High Yield. (Se till det anförda prop. 2017/18:247 s. 44 ff. och Johansson m.fl., Brottsbalken m.m. [6 maj 2020, Juno], kommentaren till 9 kap. 1 § under rubriken *S.k. datorbedrägeri enligt andra stycket*).

Dispositionen ska innebära skada och vinning. En tillgångs värde är beroende av framtida händelser, såtillvida att fara för framtida nedsättning av tillgångens värde, kanske förlust av tillgången, är ägnad att sätta ned dess värde, medan utsikt till höjning av dess värde har motsatt effekt. Vidare behöver inte skadan och vinningen vara lika stora, även om de ska utgöra olika sidor av samma ekonomiska förändring. (Se Johansson m.fl., a.a. a. st. under rubriken *Förmögenhetsöverföring*.) Med dessa tillägg instämmer hovrätten i de slutsatser som redovisas på s. 251 f. och s. 261 i tingsrättens dom, nämligen att de automatiska överflyttningarna inneburit skada för Pensionsmyndigheten/pensionsspararna och vinning för gärningsmännen. Därutöver har överflyttningarna enligt hovrätten inneburit vinning för Optimus, t.ex. i form av ökade intäkter för förvaltningsavgifter.

Max Serwins ansvar

Hovrätten gör vidare samma bedömning som tingsrätten när det gäller vad som blivit utrett om Max Serwin. Det är alltså styrkt att han – gemensamt och i samråd med i varje fall Mark Bishop – *tillsett* att överflyttningarna genomförts olovligen samt att han handlat med sådant uppsåt som krävs för straffansvar. I detta ligger att Max Serwin inte bara gett order om att ett verktyg för ett automatiskt förfarande skulle tas fram utan också att detta förfarande skulle användas.

Utöver vad tingsrätten angett till stöd för det nämnda (se främst s. 246 ff. i tingsrättens dom), vilket hovrätten ställer sig bakom, kan även här påminnas om vad som kommit fram om filen Zeptunus Payable Schedule.xlsx. Detta ger, som berörts under åtalspunkt 1, visst ytterligare stöd för att Max Serwin, vid den tid som prövningen av åtalspunkt 2 tar sikte på, hade enats om en övergripande brottsplan med åtminstone Mark Bishop. Dessutom kan nämnas att det av såväl Max Serwins egna uppgifter som ett flertal vittnesmål och skriftlig utredning tydligt framgår att han under första halvåret 2013 var mycket aktiv i hela det förlopp som mynnade ut i att Strategi Placering förvärvade kundstocken i Positiv Pension. Att Max Serwin hade ett bestämmande inflytande i Strategi Placering har alla vittnen som uttalat sig om saken bekräftat.

I tydlighetens intresse tillägger hovrätten att det är utrett att Max Serwin varit likgiltig inte bara till *risken* för att det var ett olovligt förfarande att flytta pensionsspararnas fondmedel utan att i förväg inhämta deras medgivanden, utan även till om ett sådant förfarande faktiskt var olovligt (dvs. till om *gärningsomständigheten förelåg*; jfr NJA 2019 s. 721 och tingsrättens dom s. 251).

Av det nämnda följer att Max Serwin, så som tingsrätten har funnit, gjort sig skyldig till bedrägeri enligt 9 kap. 1 § andra stycket brottsbalken (automatbedrägeri) i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande. Brottet ska, på de av åklagaren anförda skälen, bedömas som grovt. Så som framgår av hovrättens domslut har brottsligheten utövats mellan den 1 juli 2013 och den 31 augusti 2013, dvs. under en något snävare tidsrymd än den som tingsrätten har angett.

Ulf Deckmarks ansvar

För att Ulf Deckmark ska dömas för automatbedrägeri i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande krävs att han haft uppsåt till att pensionsmedlen flyttades över till Optimus High Yield genom ett automatiserat förfarande utan att spararna godkännt flyttarna samt till att detta ledde till vinning och skada enligt gärningspåståendet. Därutöver måste Ulf Deckmark ha haft en så aktiv roll i brottet att det är naturligt att betrakta honom som gärningsman. Det sistnämnda förutsätter i sin tur att han antingen faktiskt deltagit i brottets utförande eller genom främjande är att anse som medgärningsman. För det fall hans handlande inneburit ett främjande måste hans uppsåt också ha täckt de omständigheter som utgjort främjandet. (Se Johansson m.fl., Brottsbalken m.m. [6 maj 2020, Juno], kommentaren till 23 kap. 4 §, främst efter rubrikerna *Främjande av gärningen*, *Subjektiv täckning* och *Olika former av medverkan*; jfr NJA 2007 s. 929.)

Hovrätten utgår från att Ulf Deckmark, som fondförvaltare för en PPM-fond, haft kännedom om den tekniska möjligheten att flytta enskilda sparares pensionsmedel på Pensionsmyndighetens webbsida med hjälp av en PIN-kod.

I likhet med tingsrätten bedömer hovrätten att det finns en rad omständigheter som talar för att Ulf Deckmark var införstådd med de centrala momenten i Max Serwins och Mark Bishops brottsplan, som inbegripit att ABS förvärv av Positiv Pension skulle finansieras genom inköp av MBS:er. Till en början kan här nämnas att Ulf Deckmark under våren 2013 deltog i åtminstone ett möte i Göteborg tillsammans med bl. a. Max Serwin. Vid detta möte fördes diskussioner om att Strategi Placering skulle förvärva Positiv Pension. Av Ulf Deckmarks egna uppgifter framgår att han förstod att den affären, om den blev av, skulle leda till en mycket snabb ökning av fondvolymen i Optimus High Yield. Ulf Deckmark har också uppgett att när inflödet väl skedde kopplade han ihop detta med vad som hade avhandlats i Göteborg.

Det är också graverande för Ulf Deckmark att viss mejlväxling – som Mark Bishop och/eller Max Serwin varit inblandade i och som exemplifieras i tingsrättens domskäl (på s. 252 och 265) – synes innebära att dessa båda senast i juni 2013 varit på det klara med att ABS förvärv av Positiv Pension skulle finansieras genom att Optimus köpte in

nya stora trancher MBS:er till mycket betydande överpris. De tycks inte ha tagit med i beräkningen risken för att inflödet till fonden inte skulle bli av eller att Ulf Deckmark skulle avstå från sådana inköp. Det reservationslösa sätt som de uttryckt sig på i mejlen, inte minst Mark Bishop till Craig Chang den 7 juni 2013, talar för att de i förväg hade förvissat sig om Ulf Deckmarks medverkan. Det faktum att Ulf Deckmark också kom att godkänna betydande MBS-inköp med början den 10 juli 2013 ger ytterligare stöd åt det antagandet.

Noterbart är vidare att Carl-Magnus Kindal, som var styrelseordförande i Optimus, har omvittnat att Ulf Deckmark i början av juni 2013 till honom lämnade en allmän upplysning om att ett stort inflöde var att vänta i Optimus High Yield. Mot denna bakgrund och med beaktande av vad Ulf Deckmark i övrigt berättat står det klart att det stora inflödet till fonden under inga förhållanden kan ha kommit som någon överraskning för honom.

Av bedömningen under åtalspunkt 1 framgår att hovrätten funnit att Ulf Deckmark haft för straffansvar erforderligt uppsåt i förhållande till att Optimus under 2012 och 2013 köpte in MBS:er till mycket betydande överpris. Han måste ha förstått att de pensionssparare vars medel fördes över till Optimus High Yield i juli och augusti 2013 inte informerades om vare sig att överprisinköp redan gjorts eller att ytterligare sådana inköp var nära förestående. Att någon sådan information inte heller lämnades till pensionsspararna – i de telefonsamtal som i mer än 97 % av fallen fördes med dem först efter de automatiska fondflyttarna – har starkt stöd i bl.a. utsagorna från de sex sparare som hörts i målet och i utskrifter från samtal med andra sparare.

Fondflyttarna påbörjades som förut nämnts den 1 juli 2013. Från det att fondflyttarna registrerades tog det ett par dagar innan medlen flöt in till Optimus High Yield. Flyttarna skedde i ett mycket högt tempo. Varje vardag under perioden 1 – 18 juli 2013 genomfördes i genomsnitt 1300 fondbyten. Tempot var som störst i början med strax under 2 000 flyttar den 1 juli 2013. Som tingsrätten konstaterat skedde bytena ofta med bara några sekunders mellanrum. De exakta förhållandena vid flyttarna är visserligen inte visat att Ulf Deckmark kände till, men det inflöde som kom att ske till fonden var i en sådan omfattning att han, med den bakgrundskunskap som han hade, tidigt i juli

2013 och senast den 8 juli måste ha förstått att det fanns en beaktansvärd risk för att fondbytena skedde med hjälp av ett olovligt automatiserat förfarande.

I det ovan anförda ligger vidare att Ulf Deckmark måste ha förstått att inflödet till Optimus High Yield inte kunde komma till stånd – eller i varje fall inte bli ens tillnärmelsevis så stort – utan ett olovligt automatiserat förfarande eller vilseledande i någon form. Om inflödet var ett resultat av utelämnande av för bedömningen av affärsmässigheten central information vid telefonsamtal med pensionsspararna, ett olovligt automatiserat förfarande eller en kombination av detta kan inte ha spelat någon roll för honom. I vart fall det förstnämnda alternativet måste ha framstått som självklart för honom redan den 1 juli 2013 och de båda sista som högst sannolika senast den 8 juli 2013. Ulf Deckmark har inte – utöver att kontakta Max Serwin och sedan nöja sig med en kort förklaring – gjort några åtgärder för att förvissa sig om att flyttarna gått till på rätt sätt. Hans sätt att handla – inbegripande att han införlivade medlen i fonden och köpte nya MBS:er till ännu mer betydande överpris än förut – visar att han förhållit sig likgiltig till om pensionsspararna utsattes för ett olovligt automatiserat förfarande eller vilseleddes på något annat sätt.

Det som nu nämnts innebär att Ulf Deckmark haft för straffansvar erforderligt uppsåt i förhållande till att ett olovligt automatiskt förfarande tillämpades, i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande. Av bedömningarna, inklusive dem som redovisats under åtalspunkten 1, följer vidare att han haft uppsåt i förhållande till det som åklagaren gjort gällande – och hovrätten funnit styrkt – om skada och vinning. Varken det som Ulf Deckmark uppgett själv eller det som hans medtilltalade fört fram ändrar dessa slutsatser. Inte heller i övrigt finns något i utredningen som leder till något annat resultat.

Vid den straffrättsliga bedömningen av Ulf Deckmarks agerande får hans ställning i Optimus betydelse. I juli 2013 var han VD där. Tillsammans med Jan Eriksson förvaltare han också fonden Optimus High Yield. Som förvaltare hade han en särskild insikt i och ansvar för vilka MBS:er som köptes in till fonden. I och med detta har han haft en garantställning mot Pensionsmyndigheten och pensionsspararna. Detta innebär att det hade förväntats av honom att, om han misstänkte att flytten av fondmedlen skett

på ett olovligt sätt, agera i fondandelsägarnas intresse. Enligt hovrätten skulle Ulf Deckmark ha kunnat vidta flera åtgärder i detta syfte. T.ex. hade han kunnat ta upp frågan med styrelsen och/eller bett Max Serwin att avbryta försäljningen till dess att han kunnat säkerställa att flyttarna gått rätt till. Det har också funnits en laglig möjlighet att senarelägga försäljningen av fondandelar enligt 4 kap. 13 a § lagen (2004:46) om värdepappersfonder.

Mot bakgrund av vad som befunnits styrkt om Ulf Deckmarks uppsåt samt med beaktande av hans position och roll i Optimus finner hovrätten att redan hans underlåtenhet att agera inneburit ett sådant främjande av automatbedrägeriet som är straffbart. Det kan visserligen inte anses utrett att han har handlat i samråd med Max Serwin och Mark Bishop i den meningen att dessa tre på förhand hade kommit överens om hur bedrägeriet tekniskt sett skulle genomföras. Däremot ger såväl hans passivitet som föregående och fortsatta faktiska handlande, vilket som berörs på andra håll i domen inbegripit inköp av nya MBS:er och tagande av muta under den tid bedrägeriet fortgått, vid handen att han i vart fall handlat i tyst samförstånd med dem om att han inte skulle motsätta sig det stora inflödet.

En samlad bedömning – där Ulf Deckmarks position i Optimus, hans garantställning samt arten, betydelsen av och varaktigheten i främjandet vägs in – leder till att han ska betraktas som medgärningsman (jfr Holmquist, Brotten i näringsverksamhet, 4 uppl. s. 85, Jareborg, Allmän Kriminalrätt, s. 411 ff. och Johansson m.fl., Brottsbalken m.m. [6 maj 2020, Juno], kommentaren till 23 kap. 4 § under rubriken *Olika former av medverkan*).

På grund av det anförda ska Ulf Deckmark dömas för automatbedrägeri i enlighet med åklagarens förstahandsyrkande. Redan med hänsyn till den synnerligen kännbara skadan är brottet att bedöma som grovt. I fråga om brottets varaktighet i tid hänvisar hovrätten till vad som noterats vid bedömningen av Max Serwins ansvar med den modifieringen att det, som framgått ovan, inte är styrkt att Ulf Deckmark varit delaktig i gärningen förrän den 8 juli 2013.

Åtalspunkt 3 – mutbrotten

Ulf Deckmark har såsom arbetstagare i Optimus och uppdragsutövare mot Pensionsmyndigheten haft sådana roller att han kunnat göra sig skyldig till tagande av muta. Brottet givande av muta, som åtalet mot Max Serwin gäller, kräver inget s.k. specialsubjekt. Sistnämnda brott kan alltså vem som helst göra sig skyldig till.

Så som anges på s. 266 i tingsrättens dom framgår det av utredningen att Ulf Deckmark, utöver den lön han fått som verkställande direktör för Optimus, har tagit emot 568 546 USD från Mark Bishops bolag för sin anställning i Optimus. Ersättningarna har på det sätt som beskrivs av tingsrätten där betalats ut i tre poster under sommaren och hösten 2013. De har gjorts från Mark Bishops bolag till bolaget Zeptunus på Isle of Man. För det senare bolaget var vid den aktuella tidpunkten Ulf Deckmark registrerad som ”beneficial owner”. Enligt åklagarens i hovrätten justerade gärningsbeskrivning har betalningarna utgjort otillbörliga förmåner och gjorts för att Ulf Deckmark skulle låta personal i Optimus köpa in och inneha dels 19 finansiella instrument (MBS:er) som redovisas i bilaga 1 till stämningsansökan, dels Corporate Bonds (företagsobligationer).

Hovrätten finner, lika med tingsrätten, att Ulf Deckmark genom det nämnda förfarandet godtagit löften om och tagit emot otillbörliga förmåner för utövningen av sin anställning och sitt uppdrag samt att han haft uppsåt till de omständigheter som inneburit att hans handlingssätt varit otillbörligt. Vidare finner hovrätten, också detta i överensstämmelse med tingsrätten, att Max Serwin tillsammans och i samförstånd med Mark Bishop, genom det beskrivna förfarandet erbjudit de otillbörliga förmånerna samt att även han haft för straffansvar erforderligt uppsåt.

Vad gäller det utlägg om 260 022 kr som Max Serwin tillgodoräknats i filen ”Zeptunus Payable Schedule.xlsx” och i en faktura från ABS till Solid Venture instämmer hovrätten inte med tingsrätten att enbart tillgodoräknandet innebär att det är styrkt att Max Serwin faktiskt betalat en del av penningbeloppet avseende Ulf Deckmarks provision (jfr s. 281 i tingsrättens dom). Eftersom brottet redan är fullbordat vid erbjudandet har det dock ingen avgörande betydelse för frågan om Max Serwins skuld.

Av samma skäl saknar det betydelse om Max Serwin, som han påstått, vägrat utge ersättning till Mark Bishop för hans utlägg.

Hovrätten instämmer i övrigt i dessa frågor med de bedömningar som tingsrätten redovisat på s. 282 ff. respektive s. 277 ff. i sin dom, med det tillägget att den i hovrätten tillkommande skriftliga bevisningen – som visar att Max Serwin författat filen Zeptunus Payable Schedule.xlsx – ger ytterligare stöd för att Mark Bishop och Max Serwin enats om att Ulf Deckmark skulle ersättas för sina inköp av MBS:er.

Det nämnda leder till att Ulf Deckmark gjort sig skyldig till tagande av muta och Max Serwin till givande av muta. Till stöd för sin uppfattning att de tilltalade ska dömas för 20 brott vardera har åklagaren anfört att mutbrott fullbordas redan när gärningsmannen godtar ett löfte om respektive utlovar mutan.

I vad som har redogjorts för ovan ligger att det är klarlagt att det finns en koppling mellan Ulf Deckmarks inköp av finansiella instrument och de ersättningar han fått. Trots detta kan det emellertid inte anses utrett att utlovande och godtagande skett vid 20 olika tillfällen. Det finns inte något konkret som visar att utlovande och godtagande skett vid mer än ett tillfälle, även om förloppet varit utdraget och omfattat flera moment. Mot denna bakgrund ligger det närmare till hands att betrakta hela förfarandet, från det att löftet gavs till den sista utbetalningen, som en brottsenhet. Det leder till att Ulf Deckmark och Max Serwin ska dömas för ett brott vardera. Som tingsrätten funnit ska brotten bedömas som grova.

Åtalspunkt 4 – penningtvättsbrottet

Av bedömningen under åtalspunkt 3 följer att hovrätten, liksom tingsrätten, finner utrett att de medel, 493 970,21 USD och 2 162,54 GBP, som Christer Deckmark i december 2016 förde över från bolaget Zeptunus på Isle of Man till sitt egna konto i SEB härrör från mutbrott. Christer Deckmark har, efter att ha tagit emot Zeptunus i gåva av sin bror, Ulf Deckmark, låtit sig registreras som ägare av bolaget. Sedan har Christer Deckmark fört över nyss nämnda belopp först till sitt konto i SEB och därefter mellan ett flertal andra konton. Genom ett antal olika överföringar under 2017 har Christer Deckmark slutligen fört över 3 381 750 kr till Ulf Deckmark. Hovrätten

finner, också detta i linje med tingsrätten, att de åtgärder som Christer Deckmark vidtagit – ur Ulf Deckmarks perspektiv – syftat till att dölja pengarnas ursprung och att främja Ulf Deckmarks möjlighet att tillgodogöra sig dessa. Christer Deckmarks handlande har därmed i objektiv mening utgjort penningtvättsbrott. Frågan är om han har haft uppsåt att begå brott.

Bröderna Deckmarks förklaringar till förloppet har inbegripit följande. Christer Deckmark hade gynnats vid tidigare arv. Bröderna Deckmark hade träffat en överenskommelse i syfte att arvet skulle fördelas mer rättvist mellan dem och att Ulf Deckmark därför skulle ersättas vid Christer Deckmarks död, men att frågan om ersättning kunde tas upp tidigare. De kallade uppgörelsen för en revers. Christer Deckmark fick Zeptunus som gåva av Ulf Deckmark.

Ulf Deckmark har uppgett att han vid gåvan hade för avsikt att begära betalning enligt reversen eftersom han inte ville vänta till Christer Deckmarks död. Christer Deckmark har uppgett att han blev förvånad när Ulf Deckmark senare begärde betalning, men ville ändå tillgodose Ulf Deckmarks önskemål. De är ense om att Christer Deckmark betalade i omgångar och sedan behöll en mellanskillnad på 1 147 040 kr.

Hovrätten håller inte med tingsrätten om att Christer Deckmarks förklaring om en arvsskuld med nödvändighet är en efterhandskonstruktion. Även om förklaringen vore oriktig skulle det dessutom inte med automatik leda till att Christer Deckmark haft uppsåt i förhållande till att pengarna han vidtog åtgärder med härrörde från brott eller brottslig verksamhet. Detta gäller särskilt som utredningen inte ger stöd för att Christer Deckmark haft någon kännedom om den bakomliggande brottslighet som omfattas av åtalspunkterna 1 – 3.

Den som tvättar pengar behöver inte ha uppsåt till den exakta bakomliggande brottsligheten för att kunna dömas. Det är tillräckligt att denne har uppsåt till att pengarna härrört från brott eller brottslig verksamhet och det saknar betydelse om det uppsåtet avsett annan brottslighet än det senare visat sig vara fråga om (jfr t.ex. NJA 2006 s. 103).

Det kan konstateras att gåvans betydande storlek, ca 4,5 miljoner kr, att den kom oväntat för Christer Deckmark och att pengarna fanns i ett bolag på Isle of Man måste ha utgjort starka varningssignaler för honom. Utifrån dessa omständigheter framstår det som uppenbart att Christer Deckmark har insett att det fanns en avsevärd risk för att åtminstone en betydande del av pengarna härrörde från brott. En risk han måste ha tänkt på var att pengarna inte beskattats korrekt och att upp emot hälften var undandragen skatt och därmed härrörde från skattebrott.

Trots det ovan nämnda ställde Christer Deckmark inte några frågor till sin bror. Istället vidtog han de åtgärder som beskrivits ovan. Därmed får det anses klarlagt att Christer Deckmark förhållit sig likgiltig till risken för att pengarna, i den utsträckning som sägs i föregående stycke, härrörde från brott. Likaså är det klarlagt att Christer Deckmark förhållit sig likgiltig till risken för att Ulf Deckmarks syfte var att dölja medlens ursprung eller att underlätta för Ulf Deckmark att tillgodogöra sig medlen – liksom till de i detta stycke nämnda riskernas förverkligande.

Det som redogjorts för ovan leder till att hovrätten finner utrett att Christer Deckmark – med likgiltighetsuppsåt i förhållande till hälften av medlen han befattat sig med – gjort sig skyldig till penningtvättsbrott. I förhållande till överskjutande del finner hovrätten däremot inte detta styrkt. Detta beror på att det inte kan anses utrett vare sig att han bedömt det som en beaktansvärd risk för att hela summan härrörde från brott eller att han förhållit sig likgiltig till en sådan risk. Inte heller är det utrett att han, med avseende på överskjutande del, handlat med sådant uppsåt som krävs för ansvar för näringspenningtvätt, vilket i och för sig täcks av gärningsbeskrivningen. Detta betyder i sin tur att han inte, vid sidan av penningtvättsbrottet, ska dömas för näringspenningtvätt.

Med hänsyn till det nämnda ska Christer Deckmark dömas för penningtvättsbrott. Trots den begränsning i vad hovrätten funnit styrkt i fråga om hans uppsåt ska detta brott, på grund av det betydande värdet, bedömas som grovt. Hovrätten noterar att brottet, på det sätt som framgår av domslutet, begåtts under en något snävare tidsrymd än den som tingsrätten har angett.

Näringsförbud

De brott som Max Serwin och Ulf Deckmark döms för är så allvarliga att det inte råder någon tvekan om att näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt för dem båda. Också övriga förutsättningar för att meddela sådana förbud är uppfyllda. Hovrätten instämmer vidare i tingsrättens bedömningar att förbuden ska gälla även för tiden till dess att besluten vunnit laga kraft samt att förbudstiden för Max Serwin ska vara tioårig och för Ulf Deckmark sjuårig. Tingsrättens dom ska däremot ändras på så sätt att förbudstiderna ska räknas från dagen för tingsrättens dom (se NJA 2019 s. 251).

Påföljder

Hovrätten ställer sig bakom de allmänna överväganden som tingsrätten har gjort i påföljdsfrågorna. Detta innefattar att tidsutdräkten mellan brotten och tidpunkten för lagföringen – sedd i relation till brottslighetens art, omfattning och komplexitet – inte varit så stor att den för någon av de tilltalade ska leda till någon straffreduktion. Det inbegriper även att de långa häktetiderna med restriktioner och tidigare reseförbud ska tillmätas viss betydelse för såväl Max Serwin som Ulf Deckmark (jfr NJA 2015 s. 769) och att näringsförbudet bör resultera i en viss straffreduktion för Ulf Deckmark, men inte för Max Serwin (jfr NJA 1983 s. 163 och 2014 s. 559).

Max Serwin har även gjort gällande att den tid som han varit häktad utan restriktioner efter tingsrättens huvudförhandling ska beaktas vid straffmätningen. Det faktum att han också sedan restriktionerna hävts kan ha förvägrats att ta emot besök på grund av risken för spridning av covid-19 är emellertid, enligt hovrätten, inte att likställa med sådan isolering på grund av restriktioner som ska vägas in i bedömningen.

Det 54 dagar långa fängelsestraff som Max Serwin den 27 februari 2019 dömdes till i Ungern för urkundsförfalskning måste däremot beaktas. Den sammanlagda strafftiden med anledning av de brott som han nu döms för och det brott som han dömdes för i Ungern ska nämligen inte bli längre än om han hade dömts för alla brotten samtidigt (se 34 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken tillsammans med artikel 3 i Rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat samt RH 2012:54).

Slutligen kommer hovrätten inte till något annat resultat än tingsrätten i fråga om vilken påföljd Max Serwin ska dömas till eller straffets längd (sex år och nio månader). Det gäller trots den marginella inverkan som den ungerska domen får på straffmätningen, vilket beror på att straffvärdet för hans brott bedöms ligga strax över vad tingsrätten angett.

Ulf Deckmark döms i hovrätten även för grovt bedrägeri. Hans delaktighet i den gärningen har enligt hovrätten varit mer begränsad än Max Serwins. Mot bakgrund av detta och med tillämpning av den s.k. asperationsprincipen finner hovrätten att det samlade straffvärdet för hans brottslighet motsvarar fängelse sex år. Med beaktande av de straffreducerande faktorerna som nämnts ovan ska fängelsestraffets längd bestämmas till fem år och sex månader.

Inte heller i fråga om Christer Deckmark, som även i hovrätten döms för grovt penningtvättsbrott, kan någon annan påföljd än fängelse komma ifråga. De omständigheterna att han inte haft någon närmare kännedom om den bakomliggande brottsligheten samt att han bedöms ha agerat med likgiltighetsuppsåt och då endast i förhållande till hälften av de medel som han vidtagit åtgärder med påverkar dock straffvärdet i sänkande riktning. Vid en samlad bedömning finner hovrätten att fängelsestraffets längd ska bestämmas till ett år och sex månader (jfr NJA 2018 s. 1010 II).

Häktning

På grund av risken för att Max Serwin undandrar sig straffverkställighet om han försätts på fri fot ska han vara kvar i häkte till dess att domen i ansvarsdelen kan verkställas mot honom.

Förverkande och kvarstad

Max Serwin

Huvudregeln är att förverkande inte ska ådömas solidariskt (se NJA 2004 s. 204 med hänvisning till NJA II 1968 s. 732; jfr NJA 2016 s. 202). Utbyte av brott bör istället beräknas särskilt för var och en som drabbas av förverkande. Hovrätten instämmer i

tingsrättens bedömning att omständigheterna i det här målet inte ger anledning att frånga denna princip. Detta gäller särskilt som utredningen ger stöd för att brottsutbytet delats upp mellan Max Serwin och Mark Bishop. Det nu anförda leder till att åklagarens förstahandsyrkande, innefattande ett solidariskt utdömt förverkande, inte ska bifallas.

I fråga om andrahandsyrkandet noterar hovrätten till en början att åklagaren här har satt ned det belopp som Max Serwins brottsutbyte påstås ha uppgått till från 7 206 701 USD till 7 201 491 USD. Max Serwin har inte ifrågasatt åklagarens beräkning i och för sig. Inte heller har han satt ifråga att dollarns valutauppgång i tiden efter brotten ska betraktas som avkastning av hans brottslighet och därmed omfattas av vad som förverkas. I likhet med tingsrätten, och med hänvisning till 36 kap. 1 c § brottsbalken, finner hovrätten att förverkande ska ske. För att undvika ett oskäligt resultat ska hänsyn dock också tas till den relativt betydande nedgång i dollarns värde som skett i tiden efter tingsrättens dom. Detta genom att en omräkning görs till den växelkurs dollarn har vid dagen för hovrättens dom. Det kan anmärkas att åklagaren ursprungligen yrkade så i sitt överklagande av tingsrättens dom. (Se till det anförda Johansson m.fl., Brottsbalken m.m. [6 maj 2020, Juno], kommentaren till 36 kap. 1 c § under rubriken *Avkastning av utbyte*; jfr Almkvist, Förverkande av egendom, s. 68 och 79 samt 14 § lagen [1972:260] om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom).

Kursen vid dagen för hovrättens dom är 1 USD = 8,736 SEK (Riksbanken, Sök räntor & valutakurser, <https://www.riksbank.se/sv/statistik/sok-rantor--valutakurser/>, dagen för hovrättens dom). Förverkandebeloppet ska därmed sättas ned till (7 201 491 x 8,736) 62 912 225 kr. Vad tingsrätten förordnat om kvarstad ska justeras på motsvarande sätt.

Åklagaren har i samband med sin plädering begärt att den beviljade kvarstaden ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst tre månader efter att domen vunnit laga kraft. Lika med tingsrätten bedömer hovrätten dock att kvarstaden inte ska bestå längre än två månader efter lagakraftvunnen dom.

Ulf Deckmark och Christer Deckmark

Utifrån hovrättens bedömningar av skuldfrågorna finns det förutsättningar för att besluta om utbytesförverkanden från såväl Ulf Deckmark som Christer Deckmark. Den omständigheten att Christer Deckmark inte döms för att ha hanterat hela beloppet med uppsåt får ingen inverkan på det belopp som ska förverkas från honom.

Hovrätten finner dock, till skillnad från tingsrätten, att fullt bifall till åklagarens yrkanden mot båda bröderna Deckmark leder till förverkande av mer än vad de tillsammans erhållit som nettoutbyte av sina brott. Detta strider mot de principer som ligger bakom förverkandereglererna i 36 kap. brottsbalken (jfr NJA 2016 s. 202 och prop. 1986/87:6 s. 37). För att undvika en sådan konsekvens ska Christer Deckmarks utbyte räknas av från det belopp som förverkas av Ulf Deckmark. Det utbyte som Christer Deckmark i senare led fått behålla kan nämligen inte betraktas som ett nettoutbyte för Ulf Deckmark. Redan av detta följer att det belopp som Ulf Deckmark ska betala som förverkat värde av brott ska sättas ned med 1 147 040 kr.

Förutom vad som sägs i föregående stycke ska följande beaktas. Även ett förverkande av återstående belopp, dvs. 4 561 162 (= 5 708 202 – 1 147 040) kr, leder till att mer än vad Ulf Deckmark visats ha fått i utbyte inklusive avkastning av mutbrotten förverkas. Det beror på att hela dollarns valutauppgång fram till tidpunkten för tingsrättens dom i så fall räknas in i Ulf Deckmarks brottsutbyte. Så bör inte ske, eftersom utredningen för hans del inte ger stöd för att hela uppgången verkligen utgjort avkastning i den bemärkelse som avses i 36 kap. 1 c § brottsbalken. Merparten av Ulf Deckmarks brottsutbyte förde nämligen Christer Deckmark över till Ulf Deckmarks svenska bankkonto i olika omgångar under 2017. Det belopp som sammanlagt fördes över till Ulf Deckmark under det året uppgick till 3 381 750 kr. Allt vad Ulf Deckmark tagit emot i mutor, 568 546 USD, omfattades emellertid inte av Christer Deckmarks ursprungliga utbetalningar från Zeptunus den 12 december 2016. De utbetalningarna uppgick till 493 970,21 USD och 2 162,54 GBP. Sistnämnda belopp motsvarade 24 558 SEK. Mot bakgrund av det anförda kan Ulf Deckmarks brottsutbyte beräknas till 3 381 750 SEK + 568 546 USD – (24 558 SEK + 493 970,21 USD) eller till 3 357 192 SEK + 74 515,79 USD. Omräkning av USD ska,

såsom hovrätten anfört i sin bedömning av förverkandeyrkandet mot Max Serwin, göras till växelkursen vid dagen för hovrättens dom.

Kursen vid dagen för hovrättens dom är 1 USD = 8,736 SEK (Riksbanken, Sök räntor & valutakurser, <https://www.riksbank.se/sv/statistik/sok-rantor--valutakurser/>, dagen för hovrättens dom). Förverkandebeloppet ska därmed sättas ned till (3 357 192 + 74 515,79 x 8,736) 4 008 162 kr.

Till följd av hovrättens bedömning i förverkandefrågan ska vad tingsrätten förordnat om kvarstad justeras på motsvarande sätt. Vad gäller frågan om hur länge kvarstaden ska bestå gör hovrätten samma bedömning som tingsrätten (och som redovisats ovan beträffande Max Serwin).

Med de nu gjorda bedömningarna – och då det inte har kommit fram något som skulle kunna innebära att ett förverkande från Christer Deckmark i enlighet med vad tingsrätten bestämt vore uppenbart oskäligt – ska tingsrättens dom stå fast i den delen.

Ersättningar till försvararna m.m.

Åklagaren, som har getts tillfälle att yttra sig över försvararanspråken, har förklarat att han utifrån sina bedömningsgrunder saknar tillräckliga skäl att ifrågasätta de arbetstider som försvararna redovisat som erforderliga för att ta tillvara de tilltalades intressen i målet. Hovrätten bedömer att anspråken är skäliga.

Kostnaderna för försvararna ska, på samma skäl som tingsrätten angett, stanna på staten även i hovrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B.

Överklagande senast 2020-11-19.

I avgörandet har deltagit f.d. hovrättslagmannen Cecilia Bergman, hovrättsrådet Rikard Backelin, referent, hovrättsassessorn Staffan Uhlmann samt nämndemännen Johan Hagland och Pehr Anders Waern.

Avräkningsunderlag, se bilaga C – D.

Rättelse/komplettering

Dom, 2020-04-17

Domskal

- Rättelse, 2020-04-22
Beslut av: rådmannen Jonas Härkönen

I domsluten beträffande Mark Bishop, Ulf Deckmark och Max Serwin ska under rubriken "Brottsofferfond" rätteligen anges ett belopp om 500 kr samt under rubriken "Lagrum som återopas" anges brottsbalken.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2020-04-17
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 9735-17

PARTER (Antal tilltalade: 4)

Tilltalad

Mark Bishop, 19560572-0373
Frihetsberövande: Häktad
c/o Advokatfirman Althin HB
Skeppsbron 28, 3 tr
111 30 Stockholm
Medborgare i USA

Offentlig försvarare:

Advokat Henrik Olsson Lilja
Olsson Lilja Advokater AB
Sankt Eriksgatan 63A
112 34 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Björn Rothpfeffer
Olsson Lilja Advokater AB
Sankt Eriksgatan 63A
112 34 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Box 820
101 36 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt bedrägeri, 9 kap 3 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2013-06-01 -- 2013-12-31
2. Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016
2012-07-01 -- 2013-12-31 (17 tillfällen)
3. Grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken
2012-08-01 -- 2013-10-15 (19 tillfällen)

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307	Scheelegatan 7	08-561 652 10		måndag - fredag
104 20 Stockholm		E-post: stockholms.tingsratt.avdelning2@dom.se		08:00-16:00
		www.stockholmstingsratt.se		

Påföljd m.m.

Fängelse 7 år 6 månader

Lagrum som åberopas

26 kap 2 § 2 st 2 p

29 kap 2 § 4 och 6 p

29 kap 5 § 1 st 6 och 9 p

Utvisning

Den tilltalade utvisas ur Sverige enligt 8 a kap 5 § utlänningslagen (2005:716) och förbjuds att återvända hit före 2035-04-17. Överträdelse av förbudet kan medföra fängelse i högst 1 år.

Näringsförbud

Mark Bishop meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 10 år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Mark Bishop förpliktas att såsom förverkat värde av utbyte av brott utge 235 511 282 kr.

Häktning m.m.

Mark Bishop ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokaten Henrik Olsson Lilja får ersättning av staten med 5 004 611 kr. Av beloppet avser 3 872 689 kr arbete, 128 500 kr tidspillan, 2 500 kr utlägg och 1 000 922 kr mervärdesskatt.
2. Advokaten Björn Rothpfeffer får ersättning av staten med 2 367 809 kr. Av beloppet avser 1 837 836 kr arbete, 52 685 kr tidspillan, 3 726 kr utlägg och 473 562 kr mervärdesskatt. Av beslutad ersättning har förskott tidigare tillerkänts Björn Rothpfeffer med 500 000 kr, varav 100 000 kr avsåg mervärdesskatt.
3. Staten ska stå för kostnaden för försvararna.

Övrigt

Med ändring av tingsrättens beslut den 23 oktober 2019 om kvarstad förordnar tingsrätten om kvarstad på så mycket av Mark Bishops tillgångar att ålagd betalningsskyldighet om 235 511 282 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Förordnandet om kvarstad ska gälla till dess två månader har förflutit efter det att tingsrättens dom vunnit laga kraft eller verkställighet av domen dessförinnan har skett.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2020-04-17
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 9735-17

Tilltalad

CHRISTER Bertil Deckmark, 19540522-0079
c/o P1 266
Nybyggsvägen 66
130 25 Ingmarsö

Offentlig försvarare:

Advokat Peter Lindqvist
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Box 820
101 36 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt penningtvättsbrott, 3 § 1 st 1 p och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott
2016-01-01 -- 2017-12-31

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år

Betalningsskyldighet till staten

Christer Deckmark förpliktas att såsom förverkat värde av utbyte av brott utge 1 147 040 kr.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokaten Peter Lindqvist får ersättning av staten med 470 310 kr. Av beloppet avser 360 828 kr arbete, 15 420 kr tidsspillan och 94 062 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Tingsrättens beslut den 23 oktober 2019 om kvarstad ska bestå på så mycket av Christer Deckmark tillgångar att ålagd betalningsskyldighet om 1 147 040 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Förordnandet om kvarstad ska gälla till dess två månader har förflutit efter det att tingsrättens dom vunnit laga kraft eller verkställighet av domen dessförinnan har skett.

Tilltalad

ULF Roland Deckmark, 19610330-0171
Kometvägen 17 Lgh 1802
183 48 Täby

Offentlig försvarare:

Advokat Cristina Bergner
Astra Advokater KB
Drottninggatan 98
111 60 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Box 820
101 36 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016
2012-07-01 -- 2013-12-31 (17 tillfällen)
2. Grovt tagande av muta, 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken
2012-08-01 -- 2013-10-15 (19 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grovt bedrägeri, 9 kap 3 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2013-06-01 -- 2013-12-31

Påföljd m.m.

Fängelse 5 år

Lagrum som åberopas

29 kap 2 § 4 och 6 p
29 kap 5 § 1 st 7 och 9 p

Näringsförbud

Ulf Deckmark meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 7 år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Ulf Deckmark förpliktas att såsom förverkat värde av utbyte av brott utge 5 708 202 kr.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokaten Cristina Bergner får ersättning av staten med 3 620 711 kr. Av beloppet avser 2 797 624 kr arbete, 98 945 kr tidspillan och 724 142 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Tingsrättens beslut den 14 mars 2019 om kvarstad ska bestå på så mycket av Ulf Deckmarks tillgångar att ålagd betalningsskyldighet om 4 500 000 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Förordnandet om kvarstad ska gälla till dess två månader har förflutit efter det att tingsrättens dom vunnit laga kraft eller verkställighet av domen dessförinnan har skett.

Tilltalad

MAX Emil Serwin, 19771006-0570
Frihetsberövande: Häktad
Flat 5, Costa Del Mar Triq Locker
Sliema
Malta

Offentlig försvarare:
Advokat Max Ahlgren
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Offentlig försvarare:
Advokat Thomas Olsson
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Offentlig försvarare:
Advokat Isak Åberg
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagarna Jerker Asplund, Tomas Eriksson och Marie-Louise Pettersson samt extra åklagaren Gunnar Stetler
Ekobrottsmyndigheten
Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Box 820
101 36 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt bedrägeri, 9 kap 3 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2013-06-01 -- 2013-12-31
2. Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken
2012-07-01 -- 2013-12-31 (17 tillfällen)

3. Grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken
2012-08-01 -- 2013-10-15 (19 tillfällen)

Påföljd m.m.

Fängelse 6 år 9 månader

Lagrum som åberopas

26 kap 2 § 2 st 2 p

29 kap 2 § 6 p

29 kap 5 § 1 st 9 p

Näringsförbud

Max Serwin meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 10 år räknat från det att beslutet vunnit laga kraft. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.

Betalningsskyldighet till staten

Max Serwin förpliktas att såsom förverkat värde av utbyte av brott utge 72 355 278 kr.

Häktning m.m.

Max Serwin ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokaten Isak Åberg får ersättning av staten med 3 888 541 kr. Av beloppet avser 3 082 814 kr arbete, 27 371 kr tidspillan, 648 kr utlägg och 777 708 kr mervärdesskatt.
2. Advokaten Max Ahlgren får ersättning av staten med 143 033 kr. Av beloppet avser 114 426 kr arbete och 28 607 kr mervärdesskatt.
3. Thomas Olsson får ersättning av staten med 499 176 kr. Av beloppet avser 343 980 kr arbete, 30 840 kr tidspillan, 24 521 kr utlägg och 99 835 kr mervärdesskatt.
4. Staten ska stå för kostnaden för försvararna.

Övrigt

Med ändring av tingsrättens beslut den 23 oktober 2019 om kvarstad förordnar tingsrätten om kvarstad på så mycket av Max Serwins tillgångar att ålagd betalningsskyldighet om 72 355 278 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Förordnande om kvarstad ska gälla till dess två månader har förflutit efter det att tingsrättens dom vunnit laga kraft eller verkställighet av domen dessförinnan har skett.

Innehållsförteckning

YRKANDEN M.M.	14
PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN	14
Åklagarens sakframställning.....	14
Bakgrund	14
Åtalspunkten 1	19
Åtalspunkten 2	40
Åtalspunkten 3	46
Åtalspunkten 4	50
Mark Bishops sakframställning	51
Åtalspunkten 1	51
Åtalspunkten 2	57
Åtalspunkten 3	57
Max Serwins sakframställning.....	57
Åtalspunkten 1	57
Åtalspunkten 2	60
Åtalspunkten 3	60
Ulf Deckmarks sakframställning.....	61
Åtalspunkten 1	61
Åtalspunkten 2	62
Åtalspunkten 3	62
Christer Deckmarks sakframställning – åtalspunkten 4	63
UTREDNINGEN	64
Max Serwins uppgifter	65
Mark Bishops uppgifter	85
Ulf Deckmarks uppgifter	118
Christer Deckmarks uppgifter	134
Vittnesförhör	136
Petter Stillström, ägare av AB Traction.....	136
Carl-Magnus Kindal, styrelseordförande i Traction Fonder/Optimus Fonder	137
Helena Erlandsson, styrelseledamot i Optimus Fonder	138
Carl Östring, Traction Fonders jurist och ställföreträdande VD	140
Jan Eriksson, fondförvaltare i Optimus Fonder AB	141
Åsa Kjellander, Compliance officer för Optimus Fonder AB.....	145

Axel Landberg, anställd vid Strategi Placerings kundtjänst	146
Mårten Asplund, revisor hos KPMG	148
Fredric Blommé, ansvarig för Swedbanks förvaringsinstitut.....	151
Robert Ekström, anställd vid Wahlstedt Sageryds backoffice-avdelning.....	153
Stefan Dahl, anställd vid riskavdelningen på A-SEC	155
Andreas Larsson, anställd vid Wassum	157
Oscar Berggren, Niclas Tapper, Henrik Jacobsson och Peter Sparre, inledningsvis delägare i Positiv pension	183
Peter Swartling, styrelseordförande Solid Equity	184
Erik Lidén, VD för Scientia	185
Nina Hammarlund, receptionist och extern VD i Strategi Placering.....	186
Ylva Hildestål, styrelsesuppleant i Positiv Pension.....	187
Antonia Meijer, platschef vid Strategi Placerings kontor i Västervik	187
Lennart Johansson, styrelseledamot i Strategi Placering	188
Rasmus Bjälkeson, ansvarig för fond- och finansadministration vid Pensionsmyndigheten	191
Mikael Westberg, chefsjurist vid Pensionsmyndigheten	193
Daniel Andersson, polisinspektör vid Ekobrottsmyndigheten	196
Pawel Suwala, programmerare vid Strategi Placering.....	197
Thomas Epperson, verksam vid Hayden Consulting.....	200
Craig Chang, delägare i ABSIG	205
DOMSKÄL	211
Åtalspunkten 1 – trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mark Bishop och Ulf Deckmark) alternativt anstiftan eller medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mark Bishop och Max Serwin).....	211
Mark Bishops och Ulf Deckmarks förtroendeställning	211
Frågan om överprissättning.....	212
De senast åtta inköpta MBS:erna	213
De nio först inköpta MBS:erna	224
Sammanfattning avseende överpris	226
Mark Bishops ansvar	227
Ulf Deckmarks ansvar	228
Max Serwins ansvar	232
Brotten har varit grova.....	237
Åtalspunkten 2 – grovt bedrägeri (Mark Bishop, Ulf Deckmark och Max Serwin)	238

Avdelning 2

Frågan om automatbedrägeri och bedrägeri genom vilseledande	238
Köpet av Positiv Pension	239
Fondflytten.....	243
Max Serwins ansvar	246
Mark Bishops ansvar	254
Ulf Deckmarks ansvar	262
Åtalspunkten 3 – grovt tagande av muta (Ulf Deckmark) och grovt givande av muta (Mark Bishop och Max Serwin).....	266
Mark Bishops ansvar	267
Max Serwins ansvar	277
Ulf Deckmarks ansvar	282
Mutbrotten är att anse som grova	286
Åtalspunkten 4 – grovt penningtvättsbrott (Christer Deckmark)	287
Penningtvättsbrottet.....	287
Utredningen	287
Christer Deckmarks ansvar	288
NÄRINGSFÖRBUD.....	291
Mark Bishop	291
Max Serwin.....	292
Ulf Deckmark	292
UTVISNING	293
PÅFÖLJD.....	295
Mark Bishop	296
Max Serwin.....	297
Ulf Deckmark	298
Christer Deckmark	300
UTBYTESFÖRVERKANDE.....	300
Mark Bishop och Max Serwin	300
Ulf Deckmark	301
Christer Deckmark	302
KVARSTAD	302
Mark Bishop	303
Max Serwin.....	303
Ulf Deckmark	303

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-04-17

B 9735-17

Avdelning 2

Christer Deckmark	304
HÄKTNING	304
ERSÄTTNING TILL OFFENLTIGA FÖRSVARARE	304
Utgångspunkter	304
Ersättningen	305
Återbetalningsskyldighet	306
ÖVRIGT	306
HUR MAN ÖVERKLAGAR	307

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat enligt stämningsansökan, se domsbilaga 1.

Mark Bishop har förnekat brott under åtalpunkterna 1–3. Han har bestritt de särskilda yrkandena om utbytesförverkande, kvarstad, näringsförbud och utvisning.

Max Serwin har förnekat brott under åtalpunkterna 1–3. Han har bestritt de särskilda yrkandena om utbytesförverkande, kvarstad och näringsförbud.

Ulf Deckmark har förnekat brott under åtalpunkterna 1–3. Han har bestritt de särskilda yrkandena om utbytesförverkande, kvarstad och näringsförbud.

Christer Deckmark har förnekat brott under åtalpunkten 4 och har bestritt de särskilda yrkandena om utbytesförverkande och kvarstad.

Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark har med anledning av misstanke om brott som prövats genom denna dom varit frihetsberövade, se bifogade avräkningsunderlag.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN**Åklagarens sakframställning*****Bakgrund******Åtalen i korthet***

I målet har åklagaren väckt åtal mot Mark Bishop och Ulf Deckmark, och mot Max Serwin för medhjälp därtill, för grov trolöshet mot huvudman gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB. Åtal har också väckts mot alla tre för grovt bedrägeri mot Pensionsmyndigheten eller pensionsspararna i Pensionsmyndighetens ställe. Dessutom har åtal väckts mot Ulf Deckmark för grovt

tagande av muta, mot Max Serwin och Mark Bishop för grovt givande av muta och mot Christer Deckmark för grovt penningtvättsbrott.

Tilltalade i målet

Mark Bishop är från Kalifornien, USA, men bor i Sverige och har en svensk fru. Enligt Mark Bishop är hans svenska fru anledningen till att han bosatt sig här och vill driva verksamhet här. Mark Bishop är väl förtrogen med de i målet aktuella finansiella instrumenten, MBS, och handel med sådana finansiella instrument från USA.

Max Serwin hette tidigare Emil (Amir) Ingmanson och i målet används både Max Serwin och Emil Ingmanson. Namnet Emil Ingmanson används i huvudsak av vittnen, då flertalet av dessa känner Max Serwin som Emil Ingmanson. Max Serwin har erfarenhet från telemarketing, att ordna kapital m.m.

Ulf Deckmark var anställd som fondförvaltare vid Traction Fonder AB, som sedermera blev Optimus Fonder AB. Ulf Deckmark hade tidigare drivit ett fondbolag som såldes till AB Traction då han följde med som verkställande direktör för fondbolaget. Ulf Deckmark har en gedigen erfarenhet av penningförvaltning, men inte med i målet aktuella finansiella instrumenten, MBS. Efter att ABSIG köpt Traction Fonder AB och fått förvärvet godkänt av Finansinspektionen den 16 november 2012, och bytt namn till Optimus Fonder AB, tillsattes Ulf Deckmark som extern verkställande direktör för Optimus Fonder AB och var styrelseledamot under 2014. Ulf Deckmark var ansvarig för MBS:erna i Optimus High Yield som Jan Eriksson var fondförvaltare för.

Christer Deckmark är bror till Ulf Deckmark. Vid sidan av sin ingenjörsexamen har han studerat marknadsföring och arbetat vid en marknadsföringsbyrå. Under åren 2012–2013 var han bosatt i England.

Bolagen i målet

ABS – ABS Investment Group LLC var Mark Bishops helägda bolag. Bolaget hade sitt säte i San Diego, Kalifornien, och handlade med värdepapper.

ABSIG – ABSIG LLC ägdes till hälften av ABS. Enligt ett dokument från 2008 ägdes andra halvan av American Data Network Inc, registrerat i Kalifornien, med Craig Chang som företrädare. Samma dokument förekommer även i en senare version som 2012 lämnades in till Finansinspektionen och då angavs att ABS ägde ena halvan och Mark Bishop personligen den andra halvan. Det var dock Mark Bishop som kontrollerade ABSIG.

Fond IV – I verksamheten i Omniarchs fond American RMBS Equity Fund IV, L.P. (Delaware) var ABSIG ett bolag i en grupp av bolag. ABSIG hade rätt att företräda verksamheten och var obegränsat ansvarig för dess skulder. Från denna Fond IV kan ungefär hälften av de i målet aktuella finansiella instrumenten, MBS, härledas.

Crown Brand – Crown Brand Corporation Ltd var ett bolag som företrädades av en person vid namn I-Ming Lee och hade sitt säte i Hong Kong. Det var inte ett självständigt bolag. Mark Bishop kontrollerade Crown Brands ageranden.

Optimus Fonder – Optimus Fonder AB är det i målet aktuella fondbolaget med fonden Optimus High Yield. I domen benämns det både som Optimus och Optimus Fonder AB. Bolaget hade sitt säte i Stockholm och bedrev verksamhet inom investeringsfonder från en kontorsbyggnad i Hammarby Sjöstad på Hammarby kaj 16. Bolaget hette först Traction Fonder AB. Det bytte namn till Optimus Fonder AB när Finansinspektionen godkände Mark Bishop, genom ABSIG, som ägare till bolaget den 16 november 2012. I målet förekommer namnen Traction Fonder, Optimus och Optimus Fonder, varvid samma bolag avses. Vid övertagandet blev

Mark Bishop en av styrelseledamöterna. Mark Bishop hade genom ABSIG kontroll över Traction/Optimus Fonder.

Hayden – Hayden Consulting Group LLC var ett amerikanskt bolag som registrerades den 26 november 2012. Efter Finansinspektionens godkännande av ABSIG som ägare till Optimus Fonder AB skulle detta bolag utföra de dagliga värderingarna av MBS:erna i Optimus High Yield. Hayden var dock inte ett självständigt bolag utan det var Mark Bishop som kontrollerade Hayden och dess värderingar.

Solid Venture Capital – Solid Venture Capital Ltd hade sitt säte i London och skulle enligt registrerade uppgifter vara ett generellt affärsbolag. Under aktuella år ägdes Solid Venture Capital av Max Serwin och Afram Gergeo. Bolaget kontrollerades av Max Serwin. Det fanns även ett bolag som heter Solid Venture Capital Ltd Malta där Max Serwin var ensam ägare.

Solid Equity – Solid Equity Nordic AB var 2013 helägt av Metropolitan LLP. Det bolaget ägdes till hälften av bolaget Boardwalk (Afram Gergeo) och Roxy Tiger (Max Serwin). Bolaget hade liksom Optimus Fonder sin adress i kontorsbyggnaden i Hammarby Sjöstad på Hammarby kaj 16. Genom ägarstrukturen kontrollerade Max Serwin Solid Equity.

Strategi Placering – Strategi Placering i Skandinavien AB bedrev huvudsakligen callcenterverksamhet. Det hade liksom Optimus Fonder och Solid Equity sin verksamhet i kontorsbyggnaden i Hammarby Sjöstad på Hammarby kaj 16. En del av verksamheten var även förlagd till Uppsala och Västervik. Under aktuella år ägdes Strategi Placering av Solid Equity. Optimus Fonder och Strategi Placering hade ett samarbetsavtal om att Strategi Placering skulle sälja in kunder till Optimus High Yield. Strategi Placering saknade tillstånd till diskretionär portföljförvaltning. Max Serwin styrde Strategi Placering.

Astartes – Astartes Sverige AB startades av bl.a. Max Serwin och bedrev från början callcenterverksamhet i Uppsala. Bolaget kom sedan att övergå till att bedrivas i Strategi Placerings regi med telemarketing. Det var Astartes IP-adress som syntes vid Strategi Placerings anslutningar till internet och uppkopplingar mot Pensionsmyndigheten.

Scientia/Insiderfonder – Insiderfonder AB hade en bifirma som fram till den 18 juni 2013 hette Scientia Fund Management (Scientia). Bolaget bedrev fondförvaltning och hade bl.a. fonden Inside Active Global (en aktivt förvaltat globalfond med medelhög risk). När Scientia inledde sitt samarbete med Positiv Pension den 24 augusti 2012 skapades den aktuella fonden som då fick namnet Positiv Active Global. De över 20 000 pensionssparares fondinnehav som det här målet handlar om har alla vid något tillfälle haft pensionsmedel i fonden som i målet kallas Inside Active Global.

Positiv Pension – Positiv Pension i Sverige AB var ett bolag placerat i Göteborg som bedrev callcenterverksamhet. Positiv Pension ägdes av Dynamiq Creation AB (Henric Jacobsson och Peter Sparre) och Assume AB (Niclas Tapper och Oskar Berggren). Positiv Pension hade sedan den 24 augusti 2012 ett samarbetsavtal med Insiderfonder om att genom telemarketing förmå pensionssparare att välja pensionsfonden Positiv/Inside Active Global. Positiv Pension hade i samband med detta byggt upp ett omfattande kundregister. Detta kundregister har stor betydelse för händelserna i målet.

Zeptunus – Zeptunus Ltd är ett bolag på Isle of Man som registrerades den 19 december 2012. Solid Venture Capital betalade ansökningsavgiften. För bolaget var Ulf Deckmark registrerad som ”beneficial owner”, dvs. faktisk ägare. Zeptunus verksamhet var att sammanlänka köpare och säljare av finansiella instrument. Den 24 november 2016 överlät Ulf Deckmark bolaget till sin bror Christer Deckmark

genom gåva. Till Zeptunus gick betalningar specificerade som konsulttjänster från ABS och ABSIG.

Åtalspunkten 1

Köpet av Traction/Optimus Fonder

Hösten 2011 arbetade Max Serwin (som då hette Emil Ingmanson) med telefonförsäljning och som konsult på Moderna Pensionsvalet som var ett dotterbolag till Legio Financial Group (Legio), där hans bror Axel Ingmanson var verksam ledamot. Traction Fonder, där Ulf Deckmark var verkställande direktör och fondförvaltare, var ett fondbolag som var på väg att läggas ned. Max Serwin tog kontakt med Ulf Deckmark. I september/oktober 2011 meddelade Ulf Deckmark ägarna till Traction Fonder, Traction Invest (Petter Stillström och Carl Östring), att det fanns en intressent som ville köpa Traction Fonder.

I samband med detta var Max Serwin på en investeringsmässa i Dubai. På investeringsmässan blev han presenterad för Mark Bishop och de började diskutera olika affärsmöjligheter. En av dessa var att Max Serwin skulle introducera MBS:er på den svenska marknaden. Max Serwin informerade sedan Ulf Deckmark om MBS:er. Den 15 november 2011 hölls ett möte på Traction Fonder mellan Petter Stillström, Carl Östring, Ulf Deckmark och Max Serwin. Den 1 december 2011 ingicks ett avtal om att Legio, om Finansinspektionen godkände förvärvet, skulle köpa Traction Fonder. Avtalet undertecknades av bl.a. Max Serwin för Legios räkning. Den 23 januari 2012 beslutade styrelsen i Traction Fonder att för den nya köparen starta fonden Legio MBS, som skulle registreras i premiepensionssystemet, för att handla med MBS:er. Fonden kom sedan att byta namn till High Yield. Den 25 januari 2012 flyttade Ulf Deckmark sitt kontor till samma lokal som Legio på Hammarby kaj 16.

I februari 2012 kom Max Serwin och Mark Bishop överens om att Max Serwin exklusivt skulle distribuera MBS:er i Europa och att han i sin tur skulle få provision när han hittade investerare till värdepappren. Den 8 februari 2012 gjorde Ulf Deckmark ett första köp, ”testbuy”, till Traction Fonder av MBS:er från USA. Köpet gjordes från Mark Bishop, genom dennes bolag ABS. Traction Fonder ingick avtal om fondhandel med den svenska staten genom Pensionsmyndigheten. Avtalet undertecknades av Ulf Deckmark för Traction Fonder den 26 mars 2012. Den 25 april 2012 avslog Finansinspektionen Legios ansökan om förvärv av Traction Fonder, varefter Petter Stillström, Carl Östring, Ulf Deckmark och Max Serwin hade ett möte den 2 maj 2012 för att se hur frågan skulle kunna lösas.

Den 4 maj 2012 beslutade styrelsen i Traction Fonder att bolaget skulle läggas ned. Den 15 maj 2012 informerade Ulf Deckmark ägarna till Traction Fonder om en ny köpare, ABSIG. Med hjälp av Max Serwin skedde förhandlingar mellan Traction Invest och Mark Bishop (ABSIG). En avsiktsförklaring mellan parterna ingicks den 29 maj 2012. Ett köpeavtal ingicks den 18 juni 2012 om köp av Traction Fonder för 500 000 kr. I linje med detta beslutade styrelsen i Traction Fonder den 19 juni 2012 att för den nya köparen starta en ny fond, Traction High Yield, som skulle registreras i premiepensionssystemet. Strategi Placering, som företrädde av Max Serwin, skulle sälja in fonden. Den 15 augusti 2012 började Ulf Deckmark köpa in MBS:er till fonden. När de första MBS:erna köptes in ställde Mark Bishop garantier eftersom han ännu inte var godkänd av Finansinspektionen som ägare av Traction Fonder och intygade då att någon intressekonflikt inte förelåg. Mark Bishop blev, genom ABSIG, godkänd som ägare av Finansinspektionen den 16 november 2012.

I november 2012 reste Max Serwin till Tyskland tillsammans med Lennart Johansson som var ordförande i Strategi placering. I Tyskland presenterade Lennart Johansson honom för ett antal tyska investeringsbanker, däribland Close Brothers. Detta ledde till att Max Serwin ingick avtal med flera investeringsbanker. Den 8 februari 2013 bytte Traction Fonder namn till Optimus Fonder.

Premiepensionssystemet

I målet avhandlas händelser inom premiepensionssystemet (2,5 procent av den allmänna pensionsavgiften) som är en del av ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen. I systemet får pensionssparare en fordran på staten för sin rätt till premiepension och värdet på denna fordran beror på utvecklingen i den fond eller de fonder som pensionsspararen valt hos Pensionsmyndigheten. Sekretess gäller för vem som valt viss fond. Det är staten som är den lagliga ägaren till alla fondandelar. Pensionssparare kan byta fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg. Under de i målet aktuella åren 2012–2013 kunde pensionsspararna logga in, förutom med t.ex. bank-ID, på sina sidor med en personliga PIN-koder som gick att beställa från Pensionsmyndigheten. Dessa PIN-koder har stor betydelse för händelserna i målet.

En fondförvaltare för ett fondbolag som fått tillstånd från Finansinspektionen och som ska handla inom premiepensionssystemet måste ingå ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten och följa gällande regler på området. Ulf Deckmark hade ingått ett sådant samarbetsavtal.

Residential Mortgage Backed Securities (RMBS)/(MBS)

Helt centralt i målet är ett värdepapper av typen RMBS, som berörts ovan och som i fortsättningen kommer att benämnas MBS. Enkelt uttryckt handlar det om korgar med amerikanska lån som man öppnar för enskilda investerare att köpa in sig i. Det finns olika typer av MBS. Förenklat är tanken med MBS följande. Ett finansinstitut lägger samman ett stort antal enskilda lån i en korg. Denna korg utgör säkerheten för värdepappren som sedan kan säljas vidare på marknaden. Värdepappren säljs uppdelade i delar eller ”tranches” indelade efter olika risknivåer. Om bolånetagare betalar sina räntor och amorteringar får investerare del av dessa utifrån den risknivå ”tranchen” eller delen har i korgen utifrån en fallande ordning, dvs. bäst papper får betalt före sämre papper. En risk är att en bolånetagare löser in lån i förtid, vilket minskar de framtida intäkterna, eller att en eller flera bolånetagare ställer in sina

betalningar helt. Syftet med sammanläggning av bolån i en korg är att en enskild bolånetagares oförmåga att betala inte ska ge så stor effekt på korgen som helhet utan riskerna sprids mellan investerare med värdepapper i samma korg. En riskbedömning kräver dock att den som investerar har god kännedom om de underliggande förhållandena, t.ex. om säkerheten är en fastighet i ett välbärgat område eller i ett område särskilt känsligt för samhällsförändringar.

MBS är ett onoterat värdepapper och handel sker inte på någon reguljär börs. I stället sker handeln på den s.k. OTC-marknaden ("Over The Counter"). MBS:er förekommer i princip inte i Sverige. Innan den amerikanska bolånekrisen 2008 ansågs MBS vara en säker investering och hade den högsta kreditklassningen A. 2008 uppmärksammades att många bolån i korgarna upptagits av låntagare med bristande betalningsförmåga. Värderingsinstituten kom därför att över hela linjen markant sänka sina förväntningar på MBS. De MBS som är aktuella i målet sänktes då från det högsta kreditklassningen till det lägsta, C, vilket enligt värderingsinstituten innebar att de var att bedöma som inkuranta, dvs. skadade och utan egentlig möjlighet till återhämtning. Marknadspriset för en MBS, s.k. "deal price" beräknas genom att multiplicera pris med nominellt belopp samt med en faktor. Denna faktor tar hänsyn till eventuella amorteringar eller förtidsbetalningar till det ursprungliga totala lånebeloppet. Upplupen ränta kan också adderas till beloppet. Varje MBS är unik och det finns därför inte några riktiga noterade marknadspriser, vilket framgår ovan. Prissättningen är därmed till viss del modellbaserad och bygger på relativa värderingsdata från liknande instrument. Faktorer som påverkar prissättningen är bl.a. förväntad återbetalningsskyldighet av huslån, förväntade förluster och underliggande räntenivåer.

Överprissättningen av MBS:erna

Åklagaren har gjort gällande att Mark Bishop och Ulf Deckmark tillsammans och i samråd missbrukat sina respektive förtroendeställningar under tiden juli 2012 till december 2013 gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB genom att,

med hjälp av Max Serwins råd och dåd, i Optimus Fonder AB:s fond Optimus High Yield köpa in eller låta köpa in 17 MBS:er. Inköpen har varit till skada för huvudmännen genom att inköpen skett dels till ett mycket betydande överpris, dels medfört en beaktansvärd risk för slutlig förlust för Pensionsmyndigheten och dels medfört att möjligheten till avkastning minskat i fonden. Samtliga MBS:er i målet har vid investeringstillfället haft den lägsta kreditklassningen C. Noterade marknadspriser saknas så gott som uteslutande. Likviditeteten är relativt låg.

Handeln med MBS gick alltså till så att Mark Bishops bolag ABS köpte MBS:er på den amerikanska marknaden som senare såldes vidare till Optimus High Yield någon vecka eller några dagar senare till ett markant högre pris. Det inköpspris som ABS betalade är att anse som relevant pris för att bedöma den skada som drabbat Pensionsmyndigheten. Det finns inga marknadsrörelser som kan förklara den prisökning som skedde på endast några dagar eller någon vecka i handeln mellan ABS och Traction/Optimus High Yield. Detta innebär att det inköpspris som Traction/Optimus High Yield fick betala är ett överpris. Vid Traction/Optimus High Yields försäljning låg priset mer i nivå med det pris som ABS hade köpt för. Skadan för Pensionsmyndigheten är skillnaden mellan ABS:s och Traction/Optimus High Yields inköpspriser.

Vid den prissättning som skedde fick Mark Bishop först uppgift om uppdaterade nivåer för inköpspris och räknade sedan ut vad Optimus High Yield, utifrån utrymmet i fonden, efter att ha gått genom de olika leden som skulle ge honom och Max Serwin i vinst, kunde köpa in dessa för.

2012 köpte Mark Bishop genom ABS in nio MBS:er. Fem – CMLTI, CWL, GSAMP, PCHL och LMT 2005 – köptes från Fond IV, som Mark Bishop kontrollerade genom ABSIG, och fyra – MARM, CFAB, CWALT och INDX – från andra aktörer på marknaden via mäklaren Mezirow. Priset ökade i mellansteget från Mark Bishop. Under denna handel fungerade Max Serwin, genom sitt bolag Solid

Venture Capital, som förmedlare och erhöll provision på försäljningen till Optimus High Yield till följd av ett avtal och fakturor ställda till ABS. Solid Venture Capital höjde i sin tur, via mäklaren Close Brothers, överpriset till fonden. Först när Solid Venture Capital fick betalt för MBS:en av Optimus High Yield fick ABS sin betalning.

Likadant var det 2013. Mark Bishop köpte in åtta MBS:er. Fyra – MSAC, LMT 2008, FNLC och GSAA – köptes från Fond IV och fyra – BOAMS, BAFC, SAIL och MAMA – från andra aktörer på marknaden via mäklaren Mezirow. Priset ökade även nu i mellansteget från Mark Bishop. Under denna handel agerade Max Serwin genom Solid Venture Capital som mellanman/bolag, via mäklaren Close Brothers, och höjde på så sätt överpriset till fonden. Även här fick Solid Venture Capital betalt av Optimus High Yield först när ABS hade fått sin betalning. Överlåtelsen från Solid Venture Capital är därför daterad efter Optimus High Yields förvärv.

MBS:ernas inköpsdatum och belopp i Optimus High Yield framgår av följande tabell.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM

B 9735-17

2020-04-17

Avdelning 2

Sammanfattning		Skillnad														Vinst/förlust		Provision Ulf Deckmark		
		ABS I G, s köp																		
Instrument	Cusipnr	Köpt av ABS I G	Pris för ABS I G	Sålt av ABS I G	Pris för ABS I G	Köpt av Optimus	Pris för Optimus	Sålt av Optimus	Förpris Optimus	Vinst/förlust Optimus	Vinst/förlust ABS I G	Vinst/förlust SVC E	Vinst/förlust SVC S							
1 CMLTI	17307GPG7	2012-08-15	\$391 056,63	2012-08-15	\$483 921,09	2012-08-15	\$492 306,88	\$101 250	2013-01-30	\$626 770	\$134 463	\$92 864	\$33 423	\$56 793						
2 CWL	126670PH5	2012-08-10	\$650 440,63	2012-08-15	\$801 029,88	2012-08-15	\$826 029,88	\$175 589	2013-01-29	\$1 581 434	\$755 404	\$150 589	\$54 069	\$91 875						
3 GSAMP	36228FSV9	2012-08-10	\$86 244,80	2012-08-15	\$105 029,92	2012-08-15	\$106 419,23	\$20 174	2013-02-13	\$87 620	-\$18 800	\$18 785	\$5 941	\$10 095	63 229 kr					
4 PCHLT	71085PDD2	2012-08-10	\$676 903,12	2012-08-15	\$819 420,72	2012-08-15	\$830 163,06	\$153 260	2013-02-15	\$588 107	-\$242 056	\$142 518	\$45 770	\$77 774						
5 LMT 2005	52520M8R3	2012-09-19	\$1 204 380,38	2012-09-19	\$1 529 035,18	2012-09-19	\$1 561 370,05	\$356 990	2013-06-19	\$812 344	-\$749 026	\$324 655	\$80 255	\$133 989	107 946 kr					
6 MARM	576433A63	2012-10-12	\$248 475,43	2012-10-23	\$347 847,66	2012-10-23	\$362 528,85	\$114 053	2013-09-08	\$18 139	-\$344 389	\$99 372	\$31 583	\$52 391	87 478 kr					
7 CFAB	161546GP5	2012-11-06	\$566 392,68	2012-11-13	\$705 384,80	2012-11-20	\$720 002,89	\$153 610	2013-08-19	\$393 448	-\$326 554	\$138 992	\$59 832	\$98 154	80 476 kr					
8 CWALT	12667GE82	2012-12-10	\$658 176,88	2012-12-18	\$993 746,21	2012-12-18	\$1 038 830,47	\$380 654	2013-08-19	\$490 203	-\$548 627	\$335 569	\$119 401	\$197 799	160 595 kr					
9 INDX	45661EAW4	2012-12-10	\$274 677,52	2012-12-18	\$361 837,58	2012-12-18	\$375 223,60	\$100 546	2013-02-13	\$315 215	-\$60 009	\$87 160	\$32 322	\$53 544	43 472 kr					
10 BOAMS	05949AZH6	2013-02-14	\$2 242 591,21	2013-02-26	\$3 463 317,66	2013-02-26	\$4 326 776,28	\$2 084 185	2013-12-06	\$2 303 878	-\$2 022 898	\$1 220 726	\$500 415	\$854 867	688 093 kr					
11 MSAC	61746RDS7	2013-04-02	\$893 181,16	2013-04-15	\$1 040 190,08	2013-04-12	\$1 298 848,85	\$405 668	2014-08-21	\$480 235	-\$818 614	\$147 009	\$173 125	\$256 075	212 335 kr					
12 LMT 2008	52525FAH6	2013-05-08	\$2 443 859,90	2013-05-17	\$3 015 803,57	2013-05-17	\$3 770 256,99	\$1 326 397	2014-08-21	\$606 497	-\$3 163 760	\$571 944	\$503 819	\$746 946	619 347 kr					
13 BAFI	05946XGH0	2013-06-07	\$1 390 935,00	2013-06-21	\$2 169 886,94	2013-06-20	\$2 720 961,05	\$1 330 026	2014-09-09	\$910 396	-\$1 810 565	\$778 952	\$333 464	\$548 233	456 720 kr					
14 FNLC	32113JBV6	2013-07-11	\$1 403 773,00	2013-07-11	\$4 476 773,78	2013-07-12	\$4 978 743,78	\$3 574 971	2013-08-09	\$710 504					201 906 kr					
		2013-08-06	(\$639 403,34)	2013-08-27	(\$209 983,45)				2014-08-21	\$1 625 288	-\$2 642 952	\$2 643 581	\$284 633	\$418 899						
15 GSAA	362334MZ4	2013-07-11	\$1 249 174,11	2013-07-11	\$2 379 115,61	2013-07-12	\$2 645 332,42	\$1 396 158	2014-04-15	\$916 637	-\$1 728 695	\$1 129 942	\$175 089	\$259 260	107 078 kr					
16 SAIL	86360WAZ2	2013-07-16	\$6 646 302,50	2013-07-24	\$19 722 155,83	2013-07-25	\$21 934 055,83	\$15 287 753	2014-04-25	\$6 018 750	-\$15 915 306	\$13 075 853	\$1 420 693	\$2 160 000	889 687 kr					
17 MANA	59024FAG9	2013-08-09	\$2 379 569,66	2013-08-16	\$4 862 719,53	2013-08-16	\$6 083 153,63	\$3 703 584	2015-09-08	\$1 895 359	-\$4 187 795	\$2 483 150	\$774 896	\$1 190 007	471 703 kr					
			\$23 406 134,61		\$47 277 216,04		\$54 071 003,74	\$30 664 869		\$20 380 824	-\$33 690 180	\$23 441 662	\$4 628 729	\$7 206 701	4 166 124 kr					
18 CBASS-GAP						2013-02-05	\$1 310 722		2013-04-25	\$1 149 505	-\$161 217		\$79 584	\$128 651	104 999 kr					
19 CBASS-GAM						2013-02-05	\$1 397 707		2013-04-25	\$1 184 276	-\$213 431	\$243 454	\$84 920	\$137 276	104 999 kr					
							\$56 779 433			\$22 714 605	-\$34 064 828	\$23 685 115	\$4 793 233	\$7 472 628	4 371 123 kr					
														160 932 kr						Adjustments
														160 932 kr						

På följande sätt (se bild ovan) har handel skett med de i målet aktuella
17 MBS:erna.

Inledande fas (CMLTI, CWL, GSAMP och PCHLT)

1. **CMLTI** köptes in av ABS den 15 augusti 2012 för 391 056 dollar (deal price, se ovan, 46,5) och av Traction High Yield samma dag för 492 307 dollar (58,5), dvs. en prisökning om 101 250 dollar på en och samma dag. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 8 386 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 56 793 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 30 januari 2013 för 626 769 dollar (74,3), vilket gav en vinst om 134 463 dollar. Att det blev en vinst berodde på att Bank of America hade ingått en förlikning avseende just dessa MBS (och CWL, se nedan), vilket sedan även ledde till en prisökning.

CMLTI är en liten C-klassad MBS och ingen annan handel än de i målet aktuella har rapporterats in. Någon egentlig prissättning finns därför inte. JP Morgan har gett en prissättning den 31 augusti 2012 (57,519) som ligger på

nivån med Traction High Yields inköpspris (58,5). Det kan vara så att just detta inköpspris påverkat JP Morgans prissättning.

2. **CWL** köptes in av ABS den 10 augusti 2012 för 650 440 dollar (26,0) och av Traction High Yield den 15 augusti 2012 för 826 030 dollar (33,0), dvs. en prisökning om 175 589 dollar på några dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 25 000 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 91 875 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 29 januari 2013 för 1 581 434 dollar (63,25), vilket gav en vinst om 755 404 dollar. Att det blev en vinst och en prisökning var en följd av förlikningen (se ovan).

CWL är en liten C-klassad MBS och underlaget för prissättningen är begränsat. JP Morgan har en prissättning den 31 juli 2012 (33,705) som ligger i nivå med Traction High Yields inköpspris (33,0). Övriga aktörer som handlat på marknaden under 2012 har dock rapporterat lägre priser (16,0–25,0).

3. **GSAMP** köptes in av ABS den 10 augusti 2012 för 86 245 dollar (62,0) och av Traction High Yield den 15 augusti 2012 för 106 419 dollar (76,375), dvs. en prisökning om 20 174 dollar på några dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 1 389 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 10 095 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 13 februari 2013 för 87 619 dollar (65,0). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 18 800 dollar.

GSAMP är en liten C-klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 augusti 2012 (61,375) som ligger runt ABS:s inköpspris (62,0) och klart under Traction High Yields inköpspris (76,375). Det finns inga rapporter av andra aktörer eller marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Traction High Yield fem dagar senare.

4. **PCHLT** köptes in av ABS den 10 augusti 2012 för 676 903 dollar (63,0) och av Traction High Yield den 15 augusti 2012 för 830 163 dollar (77,25), dvs. en prisökning om 153 260 dollar på några dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 10 742 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 77 744 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 15 februari 2013 för 588 107 dollar (55,625). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 242 056 dollar.

PCHLT är en liten C-klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 juli 2012 (50,1162) och den 31 augusti 2012 (52,522) som ligger under ABS:s inköpspris (63,0) och betydligt under Traction High Yields inköpspris (77,25). Den handel som förekom av andra aktörer både före och efter Traction High Yields inköp skedde på nivåer på mellan 47,875–55,25, vilket är i enlighet med JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Traction High Yield fem dagar senare.

Inköpen av dessa fyra MBS:er, rörande mindre volymer, skedde cirka en och en halv månad efter undertecknandet av köpeavtalet mellan Traction Invest och ABS den 18 juni 2012. Det sammanlagda inköpspriset för ABS i denna fas uppgick till 1 804 644 dollar (av totalt 23 406 134 dollar) och för Traction High Yield till 2 254 919 dollar (av totalt 54 071 003 dollar). Skillnaden som uppgår till 450 275 dollar motsvarar skadan för Pensionsmyndigheten. Prisökningen är betydligt lägre än vad som senare blev fallet i följande faser. Anledningen till detta var troligen det köpeavtal som hade ingåtts och den av Mark Bishop lämnade garantin fram till Finansinspektionens godkännande av honom som ägare den 16 november 2012.

Mellanas 2012 (LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX)

5. **LMT 2005** köptes in av ABS den 14 september 2012 för 1 204 380 dollar (36,0) och av Traction High Yield 19 september 2012 för 1 561 370 dollar (48,0), dvs. en prisökning om 324 655 dollar på några dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 32 335 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 133 989 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 19 juni 2013 för 812 343 dollar (31,0). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 749 026 dollar.

LMT 2005 är en C- klassad MBS med viss handel. JP Morgan har en prissättning den 30 september 2012 (25,3617) som ligger en bit under ABS: inköpspris (36,0) och betydligt under Traction High Yields inköpspris (48,0). Den handel som förekom av andra aktörer både före och efter Traction High Yields inköp skedde till priser på mellan 25,0–32,875, vilket ligger i linje med JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Traction High Yield fem dagar senare.

6. **MARM** köptes in av ABS den 12 oktober 2012 för 248 475 dollar (17,25) och av Traction High Yield den 23 oktober 2012 för 362 529 dollar (25,125), dvs. en prisökning om 114 054 dollar på elva dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 14 681 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 52 391 dollar. Optimus High Yield sålde – efter fusion med Falcon Funds – MBS:en den 8 september 2015 för 18 139 dollar (4,0). Försäljningen gav Optimus High Yield/Falcon Funds en förlust om 344 389 dollar.

MARM är en C- klassad MBS med viss handel. JP Morgan har en prissättning den 30 oktober 2012 (13,3517) som ligger en bit under ABS:s inköpspris (17,25) och mycket lägre än Traction High Yields inköpspris (25,125). Den handel som förekom av andra aktörer i augusti 2012 skedde till priser på runt

15,875–15,88, vilket ligger strax över JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Traction High Yield elva dagar senare.

7. **CFAB** köptes in av ABS den 6 november 2012 för 566 392 dollar (38,7) och av Optimus High Yield den 20 november 2012 för 720 003 dollar (49,0), dvs. en prisökning om 138 993 dollar på två veckor. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 14 618 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 98 154 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 19 augusti 2013 för 393 448 dollar (31,0). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 326 554 dollar.

CFAB är en C- klassad MBS med viss handel. JP Morgan har en prissättning den 30 november 2012 (21,46) som ligger under ABS:s inköpspris (38,7) och betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (49,0). Den handel som förekom av andra aktörer i november 2012 skedde till priser på runt 32,5–36,0, vilket är i paritet med ABS:s inköpspris (38,7). Även ett år efteråt låg priserna runt samma nivå (30,25). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield två veckor senare.

8. **CWALT** köptes in av ABS den 10 december 2012 för 658 177 dollar (16,5) och av Optimus High Yield den 18 december 2012 för 1 038 830 dollar (26,0), dvs. en prisökning om 380 653 dollar på åtta dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 45 084 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 197 799 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 19 augusti 2013 för 490 203 dollar (21,625). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 548 627 dollar.

CWALT är en C- klassad MBS med viss handel. JP Morgan har en prissättning den 31 december 2012 (13,669) som ligger en bit under ABS:s inköpspris (16,5)

och betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (26,0). Den handel som förekom av andra aktörer i december 2012 skedde till priser på runt 16,125–16,5, vilket är i paritet med ABS:s inköpspris (16,5). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield åtta dagar senare.

9. **INDX** köptes in av ABS den 10 december 2012 för 274 677,52 dollar (20,5) och av Optimus High Yield den 18 december 2012 för 375 224 dollar (28,0), dvs. en prisökning om 100 546 dollar på åtta dagar. Auriga hade gjort ett påslag vid handeln om 1,0 på priset (motsvarande 13 387 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en provision om 53 544 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 13 februari 2013 för 315 215 dollar (24,5). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 60 009 dollar.

INDX är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 30 november 2012 (22,305) och den 31 december 2012 (22,3415) som ligger i linje med ABS:s inköpspris (20,5) men lägre än Optimus High Yields inköpspris (28,0). Den handel som förekom av andra aktörer nära i tiden skedde till priser på mellan 16,0–25,484, vilket ligger nära det ABS betalade (20,5). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield åtta dagar senare.

Det sammanlagda inköpspriset för ABS i denna mellanfas 2012 uppgick till 2 952 101 dollar (av totalt 23 406 134 dollar). För Traction/Optimus High Yield uppgick det sammanlagda inköpspriset till 4 057 955 dollar (av totalt 54 071 003 dollar). Skillnaden som uppgår till 1 105 854 dollar motsvarar skadan för Pensionsmyndigheten. Denna prisökning hade ökat från den inledande fasen men är inte lika stor som den sedan blev under 2013.

Mellanas 2013 (BOAMS, MSAC, LMT 2008 och BAFC)

10. **BOAMS** köptes in av ABS den 14 februari 2013 för 2 242 591 dollar (19,5) och av Optimus High Yield den 26 februari 2012, via Solid Venture Capital (30,0), för 4 326 776 dollar (37,5), dvs. en prisökning om 2 084 185 dollar på tolv dagar. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (8 591 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 854 867 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 6 december 2013 för 2 308 878 dollar (20,5). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 2 022 898 dollar.

BOAMS är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 28 februari 2013 (5,4289) som ligger under ABS:s inköpspris (19,5) och betydligt under Optimus High Yields inköpspris (37,5). Den handel som förekom av andra aktörer i februari 2013 skedde till priser på mellan 16,25–19,5, vilket ligger i linje med det ABS:s inköpspris (19,5). Inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield tolv dagar senare.

11. **MSAC** köptes in av ABS den 2 april 2013 för 893 181 dollar (44,5) och av Optimus High Yield den 12 april 2013, via Solid Venture Capital (51,5), för 1 298 849 dollar (64,375), dvs. en prisökning om 405 668 dollar på tio dagar. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (2 584 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 256 075 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 21 augusti 2014 för 480 235 dollar (23,5). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 2 022 898 dollar.

MSAC är en C- klassad MBS med en liten handel. JP Morgan har en prissättning den 30 april 2013 (22,228) som ligger under ABS:s inköpspris (44,5) och betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (64,375). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields köp en prissättning (runt 10,0–13,8) som ligger ännu lägre än JP Morgans prissättning. Ingen rapporterad

handel förkom, men den handel som skedde ett år senare var till priser på mellan 23,5–37,3125, vilket ligger strax över JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield tio dagar senare.

12. **LMT 2008** köptes in av ABS den 8 maj 2013 för 2 443 860 dollar (38,0) och av Optimus High Yield den 17 maj 2013, via Solid Venture Capital (46,8), för 3 770 257 dollar (58,5), dvs. en prisökning om 1 326 397 dollar på tio dagar. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (7 507 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 746 946 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 21 augusti 2014 för 606 497 dollar (10,375). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 3 163 760 dollar.

LMT 2008 är en C- klassad MBS med en liten handel. JP Morgan har en prissättning den 31 maj 2013 (21,56) som ligger under ABS:s inköpspris (38,0) och betydligt under Optimus High Yields inköpspris (58,5). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields inköp en prissättning som ligger ännu lägre än så på mellan 6,4–9,1. Vid den handel av andra aktörer fem månader innan skedde till priser på runt 25,75–27,672, vilket ligger strax över JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield tio dagar senare.

13. **BAFC** köptes in av ABS den 7 juni 2013 för 1 390 935 dollar (35,5) och av Optimus High Yield den 20 juni 2013, via Solid Venture Capital (55,0) för 2 720 961 dollar (69,0), dvs. en prisökning om 1 390 935 dollar på två veckor. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (8 051 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst (rättad vid förhandlingen) om 543 023 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 9 september 2014 för 910 396 dollar (24,125). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 1 810 565 dollar.

BAFC är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 30 juni 2013 (40,0735) som ligger i linje med ABS:s inköpspris (35,5) och betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (69,0). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields köp en prissättning på mellan 18,7–39,2, vilket ligger i linje med ABS:s inköpspris (35,5). Den handel som förekom av andra aktörer under februari och juni 2013 skedde till priser på mellan 23,875–35,5, vilket ligger i linje med ABS:s inköpspris (35,5). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield två veckor senare.

Avslutande fas (FNLC, GSAA, SAIL och MANA)

14. **FNLC** köptes in av ABS den 11 juli 2013 för 1 403 773 dollar (20,0) och av Optimus High Yield den 12 juli 2013, via Solid Venture Capital (63,9), för 4 978 742 dollar (71,0), dvs. en prisökning om 3 574 969 dollar på en dag. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (11 969 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 418 899 dollar.

Optimus High Yield sålde den 9 augusti 2013 tillbaka 1/7 FNLC till Solid Venture Capital för 710 504 dollar (71,0). Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (709,82 dollar). Solid Venture Capital sålde åter till ABS för 639 403 dollar (63,9) som sedan den 27 augusti 2013 i sin tur sålde dessa till sin fond Fixed Income Allocation för 209 983 dollar (21,0) Samma dag sålde Fixed Income Allocation till bolaget 400 Capital för 220 000 dollar (22,0). Optimus High Yield sålde resterande FNLC den 18 augusti 2014 för 1 625 288 dollar (27,0). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 2 642 952 dollar.

FNLC är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 juli 2013 (11,576) som ligger lägre än ABS:s inköpspris (20,0) och betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (71,0). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields inköp en prissättning på runt

8,1–16,2, vilket ligger i linje med JP Morgans prissättning. Den handel av andra aktörer som skedde ett år tidigare var till priser på runt 9,843–10,625, vilket också ligger i linje med de prissättningar som gjorts ovan. Till detta kommer den omständigheten att ABS den 27 augusti 2013 genom sin fond Fixed Income Allocation sålde en del av just dessa MBS till ett pris som angavs som ett marknadspris på 22,0. Det talar för att 22,0 är ett relevant pris. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield endast en dag senare.

15. **GSAA** köptes in av ABS den 11 juli 2013 för 1 249 174 dollar (28,75) och av Optimus High Yield den 12 juli 2013, via Solid Venture Capital (54,9), för 2 645 332 dollar (61,0), dvs. en prisökning om 1 396 158 dollar på en dag. Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (6 957 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 259 260 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 15 april 2014 för 916 637 dollar (21,0). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 1 728 695 dollar.

GSAA är en liten C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 juli 2013 (26,872) som ligger nära ABS:s inköpspris (28,75) men betydligt under Optimus High Yields inköpspris (61,0). Thomson har i november 2012 en prissättning (14,8) och Bloomberg en prissättning vid Optimus High Yields inköp (18,7), vilka båda ligger under JP Morgans prissättning. Den handel av andra aktörer som skedde ett år senare var till priser på mellan 21,0–23,625, vilket ligger i linje med JP Morgans prissättning. Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield endast en dag senare.

16. **SAIL** köptes in av ABS den 16 juli 2013 för 6 646 303 dollar (22,125) och av Optimus High Yield den 25 juli 2013, via Solid Venture Capital (65,7), för 21 934 055 dollar (73,0), dvs. en prisökning om 15 287 752 dollar på nio dagar.

Close Brothers tog ut en avgift vid handeln (51 900 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 2 160 000 dollar. Optimus High Yield sålde MBS:en den 25 april 2014 för 6 018 750 dollar (20,0625). Försäljningen gav Optimus High Yield en förlust om 15 915 306 dollar.

SAIL är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 juli 2013 (16,273) som ligger under ABS:s inköpspris (22,125) och betydligt under Optimus High Yields inköpspris (73,0). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields inköp en prissättning på mellan 14,1–24,3, vilket ligger i linje med JP Morgans prissättning. Den handel av andra aktörer som skedde vid ABS:s inköp och fyra månader bakåt på mellan 16,375–20,75 ligger i nivå med ABS:s inköpspris (22,125). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield endast nio dagar senare.

17. **MANA** köptes in av ABS den 9 augusti 2013 för 2 379 569 dollar (13,5) och av Optimus High Yield den 16 augusti 2013, via Solid Venture Capital (27,6), för 6 083 153 dollar (34,5), dvs. en prisökning om 3 703 584 dollar på sju dagar. Close Brothers tog ut en ersättning vid handeln (30 427 dollar). Vid handeln fick Solid Venture Capital en vinst om 1 190 007 dollar. Optimus High Yield sålde – efter fusion med Falcon Funds – MBS:en den 8 september 2015 för 1 895 359 dollar (10,75). Försäljningen gav Optimus High Yield/Falcon Funds en förlust om 4 187 794 dollar.

MANA är en C- klassad MBS med begränsad handel. JP Morgan har en prissättning den 31 augusti 2013 (11,364) som ligger strax under ABS:s inköpspris (13,5) och betydligt under Optimus High Yields inköpspris (34,5). Thomson och Bloomberg har vid Optimus High Yields inköp en prissättning på runt 10,5–10,9, vilket ligger i linje med JP Morgans prissättning. Även den prissättning Wassum anger (10,0) ligger på samma nivå. Den handel av andra

aktörer som skedde i augusti 2013 och månaderna innan på mellan 7,0–13,375 ligger under ABS:s inköpspris (13,5). Det finns inga marknadsrörelser som motiverar den prisökning som skedde till Optimus High Yield endast sju dagar senare.

Det sammanlagda inköpspriset för ABS i denna avslutande fas uppgick till 11 678 819 dollar (av totalt 23 406 134 dollar). För Optimus High Yield uppgick det sammanlagda inköpspriset till 35 641 286 dollar (av totalt 54 071 003 dollar). Skillnaden som uppgår till 23 962 467 dollar motsvarar skadan för Pensionsmyndigheten. Denna prisökning är betydligt större än under 2012 och sker i mycket stora volymer och under endast några dagar. Vid handeln agerade Solid Venture Capital mellanhand och tog betalt i efterhand för att dölja att Mark Bishop handlade med egna bolag.

Sammanfattningsvis kan konstateras att på detta sätt köpte ABS alltså in 17 MBS:er med det sammanlagda inköpspriset om 23 406 134 dollar. Dessa förmedlades/såldes till Optimus High Yield för 54 071 003 dollar. Priset för dessa 17 MBS:er ökade således under någon vecka eller några dagar från 23 406 134 dollar till 54 071 003 dollar.

I målet är överprissättningen av aktuella MBS:er en del av själva brottsplanen. Utgångspunkten är att det inköpspris Mark Bishop, genom ABS, köpte MBS:en för är det relevanta priset. Den prisökning som sedan skedde i olika led till Optimus High Yield sattes av Mark Bishop och Max Serwin för att möjliggöra ett berikande på bekostnad av pensionsspararna i Optimus High Yield. Enligt oberoende källor finns det inte några marknadsrörelser som motsvarar den ökning som framgår av tabellen ovan. Istället sattes priset på de inköp som gjordes till Optimus High Yield, utan någon som helst hänsyn till värdering, och anpassades av Mark Bishop till det utrymme som fanns i fonden att köpa MBS:er för. Detta utrymme uppgick till 10 procent av fondförmögenheten. För att kunna utnyttja detta utrymme enligt

brottsplanen var försäljningar nödvändiga för att åter kunna köpa in nya överprissatta MBS:er som de inblandade kunde berika sig på. Detta gällde särskilt då det hade skett en värdeökning av befintliga MBS:er (se nedan avseende CMLTI och CWL).

På det sätt som har redogjorts för ovan har Max Serwin, Mark Bishop och Ulf Deckmark tillsammans kontrollerat hela införsäljningen av MBS:er till Optimus High Yield. De lät sedan pensionsspararna i Optimus High Yield, som Mark Bishop också kontrollerade, betala överpriser för värdepapper som Mark Bishops egna bolag ABS sålt till dem. Framförallt Max Serwin och Mark Bishop, men även Ulf Deckmark, har på detta sätt tillgodogjort sig mångmiljonbelopp på bekostnad av pensionsspararna. Dessa mångmiljonbelopp hade inte uppkommit om Optimus High Yield hade handlat direkt på marknaden, dvs. till det inköpspris som Mark Bishop genom ABS i första ledet betalade för aktuella MBS. Mellanskillnaden i inköpspriserna, cirka 30 664 000 dollar, är det som utgör brottet (grovt trolöshet mot huvudman och medverkan därtill).

Värderingen av MBS:er

Som redogjorts för ovan gick brottsplanen ut på att sälja in MBS:er med en felaktig värdering på pensionsspararnas bekostnad i Optimus High Yield. Enligt regelverket ålåg det Optimus High Yield att under varje handelsdag beräkna värdet på fonden och rapportera det till Pensionsmyndigheten. Fondförvaltarna Ulf Deckmark och Jan Eriksson skickade värderingsunderlaget för fonden till back office-funktionen (Wahlstedt Sageryd Financial Services AB) som räknade fram NAV-kursen (Net Asset Value) som är marknadsvärdet per fondandel. Denna beräkning skickades sedan tillbaka till fondförvaltarna som fastställde kursen.

Inledningsvis gjordes värderingarna av Mark Bishop och hans bolag ABS. Efter att Mark Bishop hade godkänts som ägare av Finansinspektionen den 16 november 2012 som ägare till Optimus Fonder uppstod behov av en oberoende daglig

värdering av de MBS:er som fanns i fonden. Den 28 november 2012 anlitas därför ett påstått externt oberoende företag för värderingarna benämnt Hayden som Mark Bishop, med hjälp av Thomas Epperson (som nämnts ovan), hade tillskapat. Det var Mark Bishop som kontrollerade Hayden, utgav sig för att vara Thomas Epperson och upprättade de dagliga värderingarna. Visserligen angavs Thomas Epperson som officiell företrädare för Hayden, men det var Mark Bishop som hade beställt Haydens e-postadresser och inloggningsuppgifter samt skapat domän och hemadress till företaget Hayden Int i bl.a. Portland. Mark Bishop hade också författat värderingsfilernas meta-data och i hans dator fanns bild på bl.a. Thomas Eppersons namnteckning. Någon extern oberoende värderare av MBS:en var det alltså inte fråga om. Genom att använda sig av Hayden vid värderingen vilseleddes tredje part och skapade ett system som hindrade insyn.

Den inledande värdering som Hayden gjorde av de MBS:er som Optimus High Yield köpte låg regelmässigt på samma nivå som inköpspriset, vilket ofta var betydligt högre än den prissättning som Bloomberg och Thomson Reuters gett dessa MBS:er. Som exempel kan nämnas SAIL. ABS köpte SAIL för 22,1, vilket låg mellan Bloombergs och Thomson Reuters prissättning på 10–30. Sedan köpte Optimus High Yield SAIL för 70. Hayden gjorde en värdering av priset som låg på samma nivå som Optimus High Yields inköpspris på 70. Under Optimus High Yields innehavstid sjönk sedan det av Hayden värderade priset sakta nedåt för att en kort tid innan försäljning hastigt falla och hamna på samma nivå som de externa datakällorna, Bloomberg och Thomson Reuters, angett i sin prissättning av instrumentet. Så är det för alla MBS:er i fonden. Värderingen av MBS:erna har succesivt justerats ned dagarna innan försäljning och i vissa fall strax innan årsskiftet 2013/2014.

Värderingarna tillskapades alltså endast för att skapa en osann information om värdet på aktuella MBS. Det är Mark Bishop som tillskapat dessa osanna värderingar. Detta gäller för alla aktuella MBS:er i målet. Att det är fråga om

tillskapade värden framgår med tydlighet när det gäller den värdering som t.ex. gjordes av MANA, som till skillnad mot övriga MBS:er, plötsligt gick upp under Optimus High Yields innehavstid. Genom att trissa upp värderingen av MANA i Optimus High Yield ville Mark Bishop visa att det var en köpvärd MBS i syfte att få den nya fondförvaltaren för Falcon Funds (se ovan) att köpa in denna MBS till överpris på samma sätt som Ulf Deckmark hade gjort. Detta lyckades dock inte. Detta visar dock med tydlighet Mark Bishops agerande och uppsåt. De värderingar som tillskapades av Hayden och Mark Bishop gjordes alltså inte utifrån en marknadsmässig syn utan för att skapa osann information om värdet utifrån vad som var lämpligt för att genomföra brottsplanen. Anledningen till att Mark Bishop startade Hayden var att dölja att han inte agerade i pensionsspararnas intresse.

Att de MBS som köptes in skulle vara livskraftiga över tid och värdet motsvara det pris Optimus High Yield fick betala stämmer inte. Det finns inget som talar för att de värderingar som Bloomberg och Thomson Reuters gjort skulle vara mindre vederhäftiga än värderingen av Hayden och Mark Bishop. Tvärtom. Bloomberg är den ledande analysplattformen på den finansiella marknaden och har tillgång till en ansenlig mängd marknadsdata. Ur denna informationsbas hämtas uppgifter, inte bara om genomförd handel, utan även om handel med jämförbara instrument. Varje MBS bedöms utifrån sådana marknadsobservationer baserat på bl.a. löptid och uppskattad förlust efter amorteringar och förtidsbetalningar. Även Thomson Reuters levererar information till den finansiella marknaden och hjälper sina användare att prissätta illikvida och komplexa instrument, bl.a. MBS. Att Mark Bishop skulle ha bättre underlag än dessa institut framstår inte som särskilt troligt. Även Mark Bishop använde sig av Bloomberg t.ex. vid upprättande av trade tickets, men där han ändrade uppgifterna för att anpassa till den värdering (ibland flera alternativa) som han ville ha på aktuella MBS.

*Åtalspunkten 2**Bakgrund*

Enligt regelverket fick Optimus High Yields fondförmögenhet innehålla högst tio procent onoterade värdepapper (s.k. trash) där MBS, som nämnts ovan, är ett sådant onoterat värdepapper. Varje inköp av MBS krävde därför att fondförmögenheten var tio gånger större. För att kunna köpa in fler och större MBS:er än vad som inledningsvis skedde, vilket var en del av brottsplanen, var fondförmögenheten tvungen att öka. Någon avsikt att långsiktigt behålla aktuella MBS fanns inte utan det var handeln inom tioprocentsregeln som var en del av brottsplanen. Under sommaren 2013 ökade fondförmögenheten i Optimus High Yield genom förfarandet nedan från en miljard till tre miljarder kronor. Detta innebar att utrymmet för Optimus High Yield att köpa MBS:er ökade från 100 miljoner kronor till mer än 300 miljoner kronor.

Köpet av Positiv Pension

Fram till sommaren 2013 låg fondförmögenheten för Optimus High Yield, som hade upparbetats genom Strategi Placerings marknadsföring gentemot pensions-sparare, strax under en miljard kronor. Den 1–18 juli 2013 ökade denna med två miljarder kronor. Ökningen skedde genom övertagandet av Inside Active Globals fondförmögenhet. Genom att köpa Positiv Pension, med ett kundregister över pensionsspararna i Inside Active Global, hade denna möjlighet öppnats. Positiv Pension hade ett kundregister med 22 000 pensionssparare. Detta hade byggts upp genom rekrytering av nya kunder till Scientias fond Inside Active Global som Positiv Pension, i enlighet med ett avtal ingånget den 16 maj 2012 med Scientia, skulle förse Inside Active Global med. Erik Lidén var ägare av Scientia. I kundregistret fanns uppgifter om pensionsspararnas personliga PIN-koder till Pensionsmyndighetens fondtorg. Dessa koder hade säljarna på Positiv Pension använt för att hjälpa pensionsspararna att flytta pensionsmedel till Inside Active

Global från andra fonder. Genom Positiv Pensions verksamhet hade Inside Active Global sommaren 2013 en fondförmögenhet på omkring 2,6 miljarder kronor.

Max Serwin hade redan under 2012, när Legio skulle köpa Traction Fonder, tagit kontakt med Positiv Pension för att diskutera ett köp av bolaget eller dess kundregister. Det blev dock inte någon försäljning av Positiv Pension till Max Serwin. När Max Serwin istället presenterade Mark Bishop blev det aktuellt med en försäljning. Ett köpeavtal ingicks den 28 juni 2013 med Mark Bishop genom ABS. Priset om drygt 100 miljoner kronor bestämdes utifrån antalet giltiga PIN-koder, dvs. pensionsspararnas personliga PIN-koder. Max Serwin intygade den 29 juni 2012, som representant för Mark Bishop och som enligt handlingen utfört verifieringen, att kundregistret innehöll 20 455 kunder med giltiga PIN-koder med ett värde om totalt över 2,5 miljarder kronor i pensionsmedel. Avstämningen av antalet giltiga PIN-koder hade gjorts av säljare på Strategi Placering som satt i samma lokal på Hammarby kaj 16 som Optimus Fonder AB, som de också försåg med kunder, och på Positiv Pension. Av köpesumman betalades 38 miljoner kronor kontant och resterande skulle betalas enligt en plan.

Positiv Pension såldes omgående enligt ett skenavtal till det Hong Kong-baserade bolaget Crown Brand som ägdes av en person vid namn I-Ming Chang. Någon köpeskilling betalades inte. Max Serwin ordnade, tillsammans med Mark Bishop, en styrelseledamot för Positiv Pension, en s.k. målvakt, vid namn Jelena Saalismaa, som den 2 juli 2013 sålde kundregistret, som då innehöll 22 000 pensionssparare, för 55 000 kr till Strategi Placering. Sedan gick Positiv Pension i konkurs. Då Strategi Placering endast hade betalat 55 000 kr var det en mindre summa som gick in i Positiv Pensions (väntade) konkurs. Genom att först låta sälja Positiv Pension till det Hong Kong-baserade bolaget och sedan sälja kundregistret till Strategi Placering ville Mark Bishop dölja att han gjorde affär med sig själv.

Flytten av pensionsspararnas fondinnehav

Kundregistret med de över 22 000 pensionsspararna i Inside Active Global fanns sedan hos Strategi Placering. Under drygt två veckor, den 1–18 juli 2013, fördes över 18 000 pensionssparares fondinnehav, motsvarande en fondförmögenhet om drygt två miljarder kronor, över till Optimus High Yield. Överföringarna fortsatte även därefter och ytterligare tusentals pensionssparare överfördes under andra halvan i juli–augusti 2013.

Överföringarna gjordes av säljare på Strategi Placering via bolaget Astartes IT-anslutning på Hammarby kaj 16. Inledningsvis skedde de genom ett halvautomatiskt förfarande med angivande av personnummer och PIN-koder. Sedan genom ett s.k. robotförfarande med ett program i programspråket Python som Strategi Placering hade tagit fram. Från Pensionsmyndigheten hämtade programmet en captcha-kod, dvs. en svårläst teckenkombination, och när en säljare sedan fyllde i teckenkombinationen skickades koden tillbaka till Pensionsmyndigheten. Det såg då ut som att koden hade fyllts i av en verklig pensionssparare och pensionsmedlen flyttades. Säljarna fick inte någon information av Max Serwin om vad som hände när de fyllde i captcha-koderna. På detta sätt flyttades 97,5 procent av pensionsspararnas medel i Inside Active Global till Optimus High Yield. Först därefter ringde Strategi Placerings säljare för att i efterhand få pensionsspararnas godkännande av flytten som redan var gjord. Vid dessa samtal lämnades ingen information om riskerna med att investera i Optimus High Yield. Det är därför också att se som ett vilseledande i samband med automatbedrägeriet (grovt bedrägeri).

Syftet med att överföra pensionsmedlen till Optimus High Yield var att öka fondförmögenheten för att möjliggöra brottsplanen, dvs. att köpa in ännu fler överprissatta MBS. Detta var något som alla inblandade, Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark, var väl medvetna om. Detta skedde alltså genom ändring av 10 000-tals pensionssparares fondval. Pensionsspararna, som varken hade tillfrågats

eller informerats om fondbytet innan det skedde, blev på det sättet ovetandes delägare i Optimus High Yield. En fond som dels innehöll övervärderade MBS, dels investerade ytterligare i sådana instrument och dels var en fond som gav sämre avkastning än fonden (Inside Active Global) som pensionsmedlen hade överförts från. Att Optimus High Yield efter november 2013 sålde flera MBS med förlust var en del av brottsplanen för att skapa utrymme inom tioprocentsregeln för att kunna fortsätta handla MBS. Optimus High Yield var inte tvungen att sälja på grund av medias eller Pensionsmyndighetens agerande.

Efterspelet

Ägaren av Scientia, Erik Lidén, som Positiv Pension hade samarbetsavtal med kände inte till att Positiv Pension hade sålt kundregistret med pensionsspararna i dess fond Inside Active Global till ABS och sedan Strategi Placering. I början på juli 2013 uppmärksammade Erik Lidén att pensionsmedel hade flyttats från Inside Active Global till Optimus High Yield. I augusti 2013 väckte Scientia en talan mot Strategi Placering med begäran om förbud mot fortsatta marknadsföringsåtgärder. I enlighet med denna begäran förbjöd tingsrätten Strategi Placering i interimistiskt beslut den 13 augusti 2013 (i mål T 11576-13) att vid äventyr av vite om en miljon kronor göra fler fondbyten, utan att först ha inhämtat vederbörligt samtycke eller uppdrag från aktuella pensionssparare, eller att marknadsföra Optimus High Yield i syfte att erhålla sådana samtycken i efterhand. Hela affärsmetoden; att genomföra fondbyten utan sparares samtycke eller uppdrag samt att i efterhand genom telefonsamtal och andra marknadsföringsåtgärder försöka erhålla sådant samtycke eller uppdrag, ansågs av tingsrätten uppenbarligen strida mot god marknadsföringssed.

Finansinspektionen inledde ett tillsynsärende efter flytten av pensionssparare sommaren 2013. Vid ett möte den 27 augusti 2013 deltog, förutom tre personer från Finansinspektionen, Mark Bishop i egenskap av direkt/indirekt ägare av och styrelseledamot i Optimus Fonder AB och Carl-Magnus Kindal i egenskap av

ordförande för Optimus Fonder AB. Efter mötet upprättades mötesanteckningar som mejlades till Mark Bishop den 18 september 2013. Den 23 september 2013 återkom Mark Bishop till Finansinspektionen med kommentarer till mötesanteckningarna. I dessa båda handlingar framgår att Mark Bishop uppgav att han inte hade mer kontroll över Optimus Fonder AB än vilken styrelseledamot som helst, att han inte rapporterade köpet av Positiv Pension till styrelsen då det inte var en transaktion i Optimus Fonder AB och endast var fråga om en kort affär, att han genom ABS sålde Positiv Pension till det Hong Kong-baserade bolaget Crown Brand för att göra en vinst på fem miljoner kronor (som dock ej betalades) och att han inte hade någon vetskap om att Crown Brand sedan sålde kundstocken, som på grund av avtalet med Scientia hindrade honom från att få del av den, till Strategi Placering som utan hans vetskap placerade pensionsmedlen i Optimus High Yield.

När Finansinspektionen ifrågasatte hur han inte kunde känna till försäljningen av kundstocken, då han var ägare till ABS och till Optimus Fonder AB som samarbetade med Strategi Placering och satt i samma lokal som Optimus Fonder AB, så hävdade Mark Bishop ändå att han inte hade någon vetskap om att detta skulle ske. På fråga om relationen till Max Serwin uppgav Mark Bishop att han hade mött Max Serwin några gånger men att de inte kände varandra. Den uppgift som Max Serwin lämnat om att denne arbetade för honom var enligt Mark Bishop felaktig. Enligt Mark Bishop hade varken han eller några av hans bolag haft eller hade någon personlig eller affärsrelation med Max Serwin.

Redan i september 2013 hade Mark Bishop och Max Serwin planer på att flytta Optimus High Yield med dess fondförmögenhet till ett fondbolag (Falcon Funds) på Malta. Tanken var att Calamatta Cuschieri Investment Management Ltd skulle administrera fonden men att Mark Bishop och Max Serwin fortsatt skulle ha ett sådant inflytande över denna att de kunde påverka inköpen på samma sätt som de hade gjort i Optimus High Yield. Den 10 oktober 2013 överlät Strategi Placering kundregistret till Stellum som fortsatte att administrera kunderna i Optimus High

Yield. Ett avtal mellan Optimus High Yield och Stellum ingicks den 25 november 2013. Under hösten 2013 och framåt kom Stellum att metodiskt att flytta över ett stort antal pensionssparare, jämt fördelat per dag, från Optimus High Yield till Falcon Funds. Max Serwin hade satt in en styrelseledamot, en s.k. målvakt, i Stellum men hade fortsatt inflytande i det bolaget. Att det skedde en metodisk flytt av pensionssparare till Falcon Funds från Optimus High Yield var något som Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark var väl införstådda i. Det visade sig dock att den anlitade fondförvaltaren Michael Galea för Falcon Funds inte var villig att medverka vid inköp av MBS:er till Falcon Funds, som han kallade ”skräp”, varför Mark Bishop och Max Serwin såg till att anlita en annan fondförvaltare.

Tingsrätten fastställde i dom den 10 april 2014 sitt tidigare interimistiska beslut mot Strategi Placering i augusti 2013. Det konstaterades att Strategi Placerings (som då bytt namn till Asama) åtgärder att byta fond utan pensionsspararens samtycke eller uppdrag och att i efterhand söka få ett samtycke eller uppdrag innebär att en konsument, som tidigare varit knuten till en viss pensionsfond med en fondandel (en produkt), kommit att föras in i ett avtalsförhållande och tillhandahållas en annan produkt (en fondandel i Optimus High Yield) utan att ens bli tillfrågad om detta och för att sedan bli utsatt för marknadsföringsåtgärder för att i efterhand godkänna avtalsförhållandet och tillhandahållandet. Detta ansågs inte vara i överensstämmelse med god marknadsföringssed. Det kan konstateras att verksamheten i Strategi Placering då hade flyttats över till Stellum varför detta avgörande kom att bli verkningslöst.

I november 2014 blev det en skriverier i media om att pensionsspararna hade flyttats över till Optimus High Yield utan att de hade godkänt detta innan. Detta tillsammans med information som Pensionsmyndigheten skickade ut till pensionsspararna gjorde att en del av dessa valde att lämna Optimus High Yield för andra fonder. Tillsammans med övriga som redan hade lämnat Optimus High Yield uppgick de till hälften (18 656 personer) av de som ingått i Optimus High Yield när

fonden var som störst (37 859 personer). Övriga (19 108 personer) hade redan eller skulle komma att flyttas över till Falcon Funds med hjälp av Stellum och resten överfördes genom den fusion som skedde mellan Optimus High Yield och Falcon Funds i mars 2015. Stellum gick sedan i konkurs. Pensionsmyndigheten satte i februari 2016 stopp för nya pensionssparare att handla i Falcon Funds och i juni 2016 sades Pensionsmyndighetens avtal med Falcon Funds upp.

Åtalspunkten 3

Ulf Deckmark var anställd som fondförvaltare vid Traction Fonder AB, som sedermera blev Optimus Fonder AB. Han hade tidigare drivit ett fondbolag som såldes till Traction, varför han följde med som verkställande direktör. Den 26 mars 2012 undertecknade svenska staten genom Pensionsmyndigheten ett avtal om fondhandel med Traction Fonder AB, undertecknat av Ulf Deckmark å Traction Fonders vägnar. ABSIG kom sedan att förvärva Traction Fonder AB och fick Finansinspektionens godkännande den 16 november 2012. Traction Fonder AB bytte då namn till Optimus Fonder AB.

Ulf Deckmark var en nödvändig aktör för brottsplanens genomförande, genom att tillse att MBS:er köptes in i fonden Optimus High Yield till ett överpris. För det skulle han erhålla provision om en viss överenskommen procent för varje genomfört inköp av MBS. Provisionen beräknades genom att Max Serwins bolag Solid Venture Capital fick en provision, vilken sedan Ulf Deckmark fick 12,5 procent av. Mark Bishop och Max Serwin skulle genom sina respektive bolag dela på betalningen till Ulf Deckmark.

Bolaget Zeptunus registrerades den 19 december 2012 på Isle of Man i syfte att motta betalningarna och förhindra att inbetalningarna kom till svenska myndigheters kännedom. Ulf Deckmark var bolagets Beneficial Owner, dvs. den faktiska ägaren. Att Ulf Deckmark var ensam så kallad Beneficial Owner för Zeptunus framgår av bolagets årsredovisning för år 2012–2013. Av

årsredovisningen framgår även att det var Max Serwins bolag Solid Venture Capital som betalade registreringsavgiften för Zeptunus. Bolaget registrerades med hjälp av bolaget City Trust, och i samband med bildandet fick Ulf Deckmark skriva på ett s.k. Beneficial Owner Questionnaire, en frågelista för ägaren, undertecknat den 26 november 2012. Den 4 december 2012 slöt Zeptunus ett bankavtal med Royal Bank of Scotland där det öppnades två bankkonton; ett för brittiska pund och ett för amerikanska dollar. Förvaltningsbolaget Equiom på Isle of Man kom att sköta förvaltningen av bolaget.

Den 19 april 2013 upprättades ett samarbetsavtal mellan ABS och Zeptunus. Av avtalet framgår att Zeptunus skulle vara konsult åt ABS. Avtalet är undertecknat av Mark Bishop. Samma dag upprättades ett samarbetsavtal mellan Solid Venture Capital (Max Serwin) och Zeptunus. Den 24 april 2013 skrev Mark Bishop ett memorandum angående konsultsamarbetet mellan ABS och Zeptunus. I en dator tillhörande Mark Bishop, som togs i beslag från Mark Bishops bostad, har det påträffats ett excelark med benämning Zeptunus payable schedule.xlsx. Handlingen innehåller en uträkning månad för månad av de fordringar som uppkommit till Zeptunus samt hur dessa har beräknats. Av handlingen framgår att bolaget Solid Venture Capital fått arbitrage, att Zeptunus skulle erhålla 12,5 % av Solid Venture Capitals arbitrage samt att ersättningen till Zeptunus utbetalats från och med augusti 2012 och till och med augusti 2013. Dessa betalningar utgör mutan till Ulf Deckmark för de MBS:er han köpt in i Optimus High Yield.

De i målet aktuella MBS-affärerna inleddes med försäljning till Optimus High Yield i augusti 2012 av fyra stycken MBS:er; CMLTI, CWL, GSAMP och PCHLT genom den amerikanska mäklaren Auriga. Zeptunus erhöll 62 229 kr i provision vilket utgör 12,5 procent av Solid Venture Capitals provision om 497 830 kr.

I september 2012 köpte Optimus High Yield MBS:en LMT 2005 genom Auriga som gav Zeptunus en provision om 107 944 kr.

I oktober 2012 köpte Optimus High Yield MBS:en MARM genom Auriga som gav Zeptunus en provision om 42 479 kr.

I november 2012 köpte Optimus High Yield MBS:en CFAB genom Auriga som gav Zeptunus en provision om 80 475 kr.

I december 2012 köpte Optimus High Yield MBS:erna CWALT och INDX som gav Zeptunus en provision om 204 068 kr.

I januari 2013 köpte Optimus High Yield MBS:erna C-BASS-GAP och C-BASS-GAM som gav Zeptunus en provision om 204 999 kr.

I februari 2013 köpte Optimus High Yield MBS:en BOAMS genom Solid Venture Capital som gav Zeptunus en provision om 688 093 kr.

I mars 2013 inköpte inte Optimus High Yield MBS:er, varför Zeptunus inte erhöll någon provision den månaden.

I april 2013 köpte Optimus High Yield MBS:en MSAC genom Solid Venture Capital som gav Zeptunus en provision om 212 335 kr.

I maj 2013 köpte Optimus High Yield MBS:en LMT 2008 genom Solid Venture Capital som gav Zeptunus en provision om 619 347 kr.

I juni 2013 köpte Optimus High Yield MBS:en BAFC genom Solid Venture Capital som gav Zeptunus en provision om 456 720 kr samt 169 932 kr som ett extra påslag. Av det påträffade excelarket ”Zeptunus payable schedule”, det så kallade betalningsschemat, framgår att Zeptunus i juni 2013 även mottog en avbetalning om 260 022 kr på sin uppsamlade provisionsfordran. Transaktionen har inte kunnat

påvisas på Zeptunus bankkonto. Det finns emellertid andra handlingar som visar att det är Solid Venture Capital som betalade beloppet till Zeptunus.

I juli 2013 köpte Optimus High Yield MBS:erna FNLC, GSAA och SAIL genom Solid Venture Capital. Den månaden uppgick provisionen till Zeptunus till 1 198 673 kr. Det finns i betalningsschemat en anteckning om vilka MBS som betalningen avser. Bland annat finns anteckningen ”SVC arb 5 % of Sail 1 095 000”. Anteckningen skiljer sig från påföljande månader där det är antecknat ”SVC arb 10 %”. Skillnaden förklaras av en mejlkonversation mellan Max Serwin och Mark Bishop. Den 17 juli 2013 skickade Max Serwin ett mejl till Mark Bishop med uppgifter om Zeptunus bankuppgifter i Bank of Scotland. Påföljande dag, den 18 juli 2013 skickade Mark Bishop ett mejl till Max Serwin med innehållet ”Jag är redo att betala Ulf i slutet av månaden. För din kännedom använder jag en faktor om halva det verkliga arbitraget för juli, det räcker. Vi kommer att vara skyldiga honom 3 758 428 kr totalt. Jag kommer att bidra med hälften (1 879 214 SEK från Solid och 1 879 214 från ABS).” Max Serwin svarade samma dag per mail ”ok, så länge vi får dom 10 % arb på den här”. Uppgiften i mailet om en faktor om halva arbitraget stämmer överens med betalningsschemat, dvs. 12,5 procent av Solid Venture Capitals provision om fem procent för julimånad samt påföljande månader tio procent.

Den 18 juli 2013 skickades även en förfrågan från Ulf Deckmark till Steven Doyle på Equiom där Ulf Deckmark ville att Steven Doyle skulle mejla honom och Mark Bishop kontouppgifter. Steve Doyle svarade på mejlet påföljande dag med Zeptunus bankkontouppgifter. Den 31 juli 2013 utfärdade Zeptunus en faktura ställd till ABS på 305 350 USD och samma dag erhöll Zeptunus en insättning på samma belopp på sitt USD bankkonto. Samma dag skickade Mark Bishop ett meddelande till Steven Doyle på Equiom och meddelade att 305 350 USD överförts till Zeptunus bankkonto denna dag.

I augusti 2013 köpte Optimus High Yield MBS:en MANA som gav Zeptunus en provision om 493 000 kr. Den 20 augusti 2013 skickades en ny faktura om 175 464 USD från Zeptunus till ABS. Beloppet kom in på Zeptunus bankkonto samma dag som fakturan skrevs. Överföringen har dock skett från bolaget ABSIG.

Den 9 september 2013 upprättade ABS en faktura till Solid Venture Capital. Fakturan är på 1 140 517 kr och avsåg avgifter till Zeptunus från juli 2013.

Total provision till Zeptunus uppgick till 4 541 056 kr. Av detta hade Solid Venture Capital till Zeptunus betalat 260 022 kr och ABS 3 140 517 kr. Kvarvarande betalning uppgick till 1 140 517 kr, vilket var den summa som Solid Venture Capital skulle betala till ABS. Dessa belopp stämmer överens med Mark Bishops uträkningar i hans anteckningsblock från den 17 oktober 2013.

Den 15 oktober 2013 skickades ytterligare en faktura från Zeptunus, ställd till ABS om 87 732 USD. Zeptunus erhöll en insättning samma dag med samma belopp.

Åtalspunkten 4

Under vintern 2015–2016 tog Ulf Deckmark kontakt med en skattejurist vid namn Patrik Hild. Patrik Hild hade under den tiden ett uppdrag som underkonsult till ett bolag vid namn Revidentia. När Ulf Deckmark skulle avveckla bolaget Zeptunus rådfrågade han Patrik Hild om vilka skattekonsekvenser det skulle få för honom. Patrik Hild skickade Ulf Deckmark ett mejl med uträkningar han gjort. Ulf Deckmark svarade på mejlet och föreslog ett möte. Revidentia skickade därefter fakturor till Zeptunus avseende skatterådgivning.

Den 3 februari 2016 skickade Ulf Deckmark ett mejl till Patrik Hild med ett bifogat gåvobrev. Av gåvobrevet framgick att Ulf Deckmark överlät 100 % av aktierna i Zeptunus till Christer Deckmark; Ulf Deckmarks bror. Christer Deckmark hade

under den aktuella tiden tre bankkonton i Sverige; ett spar- och personkonto i SEB samt ett konto i Santander bank.

Patrik Hild hjälpte Ulf Deckmark med att registrera Christer Deckmark som ägare av Zeptunus på Isle of Man. Den 24 november 2016 registrerades Christer Deckmark som ”beneficial owner” av Zeptunus.

Den 12 december 2016 gjordes överföringar från Zeptunus bankkonton till Christer Deckmarks bankkonto i SEB. Beloppet om 4,5 miljoner kronor som överfördes från Zeptunus stämmer väl överens med det belopp som Zeptunus hade erhållit enligt det betalningsschema som återfunnits i Mark Bishops dator, vilket uppgick till just 4,5 miljoner kronor.

Den 14 december 2016 överfördes 4 490 000 kr från Christer Deckmarks privatkonto till hans enkla sparkonto i SEB. Den 14 februari 2017 överförde Christer Deckmark 4 490 000 kr till sitt egna konto i Santander bank. Påföljande månader gjordes flera överföringar tillbaka till Christer Deckmarks privatkonto i SEB. Därefter överfördes i omgångar pengar från Christer Deckmarks privatkonto till Ulf Deckmarks konto. Sammanlagt överfördes 3 381 750 kr från Christer Deckmark till Ulf Deckmark. På så vis har Ulf Deckmark, med hjälp av Christer Deckmark, fått tillbaka en stor del av de pengar som betalats till Zeptunus.

Mark Bishops sakframställning

Åtalspunkten 1

Mark Bishop har inte kontrollerat Optimus Fonder AB. Optimus Fonder AB hade en självständig styrelse och Ulf Deckmark har som verkställande direktör agerat självständigt. Det bestrids att Mark Bishop haft en förtroendeställning. I vart fall har han inte missbrukat den. Han har inte agerat så att det skett med en beaktansvärd risk för förlust och minskad avkastning i fonden Optimus High Yield. MBS:ernas

inköpspris har inte varit felaktiga, inköpen har varit affärsmässigt betingade. Ingen skada har uppkommit.

Åklagaren har påstått att brott har begåtts under en relativt lång tidsperiod. Under den tiden har seriösa investeringar gjorts, där vissa har gått med vinst och andra med förlust, vilket är normalt beträffande fonder. Det medges att Mark Bishop gjort en vinst på dessa affärer. Optimus High Yield hade kunnat göra en vinst om fonden hade haft möjlighet att behålla MBS:erna.

Mark Bishop har hjälpt Thomas Epperson i olika sammanhang. Det stämmer att Mark Bishop har haft inloggningsuppgifter till Thomas Eppersons mejlkonto, men det var i syfte att hjälpa Thomas Epperson 2016, vilket var långt senare än aktuell tidsperiod för åtalet.

Påståendet om överprissatta MBS:er

Det är inte endast inköpspriset för MBS:er som är relevant, utan även de underliggande hyresintäkterna. Marknaden för MBS:er är inte stor och går inte att följa på samma sätt som andra värdepapper. Det gör det därför svårare att prissätta instrumenten. Eftersom endast vissa aktörer på marknaden har skyldighet att rapportera sin handel innebär det att rapporteringen inte är pålitlig. Den källa åklagaren har använt sig av för att visa på att MBS:er har varit överprissatta är därför missvisande. Även värderingsbolagen Thomson Reuters och Bloombergs värderingar skiljer sig åt vilket visar på att dessa instrument är svåra att värdera. Åklagaren menar att det är orimligt att en MBS skulle öka så mycket i värde på den korta tiden. Det är dock ett typiskt förfarande beträffande MBS:er då det inte finns någon aktiv marknad och priserna kan då variera kraftigt.

Ju mindre marknadsinformation som finns beträffande inköpspris på ett instrument desto mer behöver man använda sig av en värderingsmodell för att kunna värdera ett instrument. En värderingsmodell är beroende av hur den är konstruerad och

vilken data som förs in i den. Thomson Reuters, Bloomberg och Yield Book har avancerade modeller, men de används på olika sätt. Bloomberg gör flera miljoner analyser varje dag och är endast generella. I dessa generella analyser använder sig inte Thomson Reuters eller Bloomberg av prospekten för varje MBS. Prospekten för MBS:er kan vara 300–400 sidor och innehåller viktig data för att göra en korrekt analys av varje specifik MBS, vilket framgår av Frank J. Fabozzis bok ”Handbook of Mortgage-Backed Securities”. Bloomberg och Thomson Reuters har ingen möjlighet att lägga in data för en specifik MBS, om de inte har fått i uppdrag att analysera ett specifikt instrument, vilket är väldigt dyrt. Bloomberg och Thomson Reuters har därför bristfällig information för varje MBS och det är därför även av den anledningen missvisande att utgå från dessa analyser för värdet av MBS:er på så sätt som åklagaren gjort. Bloomberg och Thomson Reuters har mycket friskrivningar eftersom de inte inriktar sig mot en specifik MBS. De utgör endast generella analyser och i deras modeller har man inte fört in viktig data för de specifika instrumenten för att få fram en korrekt värdering.

Tanken bakom investeringarna var att inneha dem på lång sikt. Misstaget som Optimus High Yield gjorde var att sälja MBS:erna för tidigt. Flera av de inköpta MBS:erna hade blivit lönsamma om de behållits. Alla hade inte varit lönsamma, men det var inte något som förutspåddes. Det är inte brottsligt att göra analyser och fatta beslut utifrån det material man har. När fondflytten uppmärksammades av media blev det väldigt osäkert på marknaden. Pensionsmyndigheten skickade ett brev till pensionsspararna 2013 och uppmärksammade om att ett fondbyte skett. Det ledde till att fondförmögenheten i Optimus High Yield minskade vilket gjorde att det förvaltade utrymmet om 10 procent av onoterade värdepapper var för stort i förhållande till fondförmögenheten enligt regelverket. Optimus High Yield tvingades då sälja MBS:er som bolaget hade avsikt att inneha långsiktigt. En väsentlig del av värdet i MBS:er ligger emellertid i så kallad ”cashflow”, vilket är inkomster från MBS:er i räntor och amorteringar. Det innebär att utöver den vinst

som kan erhållas vid en försäljning ska även vid beräkningen av lönsamheten för MBS:er "cashflow" tas i beaktning.

1. CMLTI köptes av Optimus High Yield för 58,5 och gav vid försäljning en total vinst, inberäknat "cashflow", om 153 085 USD. 2017 värderades den till 100 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 569 751 USD.
2. CWL köptes av Optimus High Yield för 33 och gav vid försäljning en total vinst, inberäknat "cashflow", om 762 714 USD. 2017 värderades den till 95,47 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 1 648 434 USD.
3. GSAMP köptes av Optimus High Yield för 76,357 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 12 100 USD. 2015 värderades den till 93,06 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 58 859 USD.
4. PCHLT köptes av Optimus High Yield för 77,25 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 221 949 USD. 2017 värderades den till 96,5 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 390 683 USD.
5. LMT köptes av Optimus High Yield för 48 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 382 479 USD. 2016 värderades den till 35 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 943 374 USD.
6. För MARM finns inga uppgifter om handel efter det att Optimus High Yield sålde MBS:en. Den totala förlusten vid försäljningen, inberäknat

”cashflow”, var 82 417 USD.

7. CFAB köptes av Optimus High Yield för 49 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat ”cashflow”, om 69 461 USD. 2018 värderades den till 68 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat ”cashflow”, om 2 192 298 USD.
8. För CWALT finns inga uppgifter om handel efter det att Optimus High Yield sålde MBS:en. Den totala förlusten vid försäljningen, inberäknat ”cashflow”, var 78 015 USD.
9. INDX köptes av Optimus High Yield för 28 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat ”cashflow”, om 34 539 USD. 2019 värderades den till 94,3 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat ”cashflow”, om 978 253 USD.
10. För BOAMS finns inga uppgifter om handel efter det att Optimus High Yield sålde MBS:en. Den totala förlusten vid försäljningen, inberäknat ”cashflow”, var 1 459 712 USD.
11. MSAC köptes av Optimus High Yield för 64,38 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat ”cashflow”, om 672 124 USD. 2017 värderades den till 79,19 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat ”cashflow”, om 729 444 USD.
12. LMT 2008 köptes av Optimus High Yield för 58,5 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat ”cashflow”, om 2 874 293 USD. 2018 värderades den till 83 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat ”cashflow”, om 2 116 339 USD.

13. BAFC köptes av Optimus High Yield för 69 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 1 356 094 USD. 2015 värderades den till 38,5 och hade gett en estimerad total förlust, inberäknat "cashflow", om 548 907 USD.
14. FNLC köptes av Optimus High Yield för 71 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 2 563 799 USD. 2018 värderades den till 63 och hade gett en estimerad total vinst, inberäknat "cashflow", om 96 270 USD.
15. För GSAA finns inga uppgifter om handel efter det att Optimus High Yield sålde MBS:en. Den totala förlusten vid försäljningen, inberäknat "cashflow", var 1 606 021 USD
16. SAIL köptes av Optimus High Yield för 73 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 15 793 554 USD. 2018 värderades den till 27,78 och hade gett en estimerad total förlust, inberäknat "cashflow", om 12 869 547 USD.
17. MANA köptes av Optimus High Yield för 34,5 och gav vid försäljning en total förlust, inberäknat "cashflow", om 4 014 066 USD. 2016 värderades den till 10,63 och hade gett en estimerad total förlust, inberäknat "cashflow", om 3 795 383 USD.

Detta visar att trots att värdepappren var C-klassade gick flera av dessa ändå upp i värde. Alla har inte varit lönsamma men det var inte vad som förutspåddes när de köptes utifrån det underlag som fanns. Att ett värdepapper är C-klassat innebär inte nödvändigtvis att det är en dålig investering. Affärsidén är att hitta värdepapper med ett lågt betyg som man ser potentialen i och därför kan göra en stor vinst på.

Åtalspunkten 2

Mark Bishop har inte känt till att flytten av pensionssparares fondinnehav skedde olovligen. Hans uppfattning är att det funnits tillstånd och godkännande för flytten. Pensionsspararna har inte vilseletts. Det har i vart fall inte uppkommit någon skada.

Åtalspunkten 3

Ulf Deckmark har inte erhållit en otillbörlig förmån. Mark Bishop har haft rätt att arvodera sin anställda och verkställande direktör. Mark Bishop har endast presenterat MBS:er för Ulf Deckmark. Ulf Deckmark hade som verkställande direktör en egen vilja och kunskap samt fattat självständiga beslut.

Max Serwins sakframställning*Åtalspunkten 1*

Åtalet beträffande Max Serwin ska prövas utifrån hans medverkande handlingar. Det ifrågasätts inte i och för sig att han har förmedlat vissa av instrumenten, men de har inte varit överprissatta. I vart fall har han inte haft kännedom om att de varit överprissatta.

Det föreligger inte någon intressekonflikt för Max Serwin att förmedla eller få provision för inköp i fonden eftersom han inte är ägare av fondbolaget.

Det enskilda värdepapprets likviditet och kreditbetyg har ingen betydelse för om placeringen är tillåten eller inte. En obligation som har ett kreditvärde på mellan C-D anses ha ett dåligt kreditvärde. Fondens namn, High Yield, indikerade emellertid att den skulle handla med värdepapper med låga kreditvärden. Ett kreditbetyg innebär inte att det inte är godtagbart att handla med värdepappret eller att det är en dålig investering. Det indikerar att det är en större risk med värdepappret. Ju högre risk desto högre avkastning.

De första kontakterna mellan Max Serwin och Mark Bishop skedde i november 2011. Max Serwin arbetade med telefonförsäljning och som konsult på Moderna Pensionsvalet, dotterbolag till Legio. I november 2011 var Max Serwin på en investeringsmässan i Dubai. Där blev han presenterad för Mark Bishop och de började diskutera olika affärsmöjligheter. En av dessa var att Max Serwin skulle introducera MBS:er på den svenska marknaden. Max Serwin hade erfarenhet av fonder. De hade sedan ett möte i Stockholm. Resultatet av mötet blev att Max Serwin och Mark Bishop avtalade om att Max Serwin hade i uppdrag att, exklusivt, distribuera MBS:er i Sverige och att han i sin tur skulle få provision när han hittade investerare till värdepappren. Varje provision bestämdes efter varje affär. Mark Bishop skulle alltså ersätta Max Serwin varje gång MBS:er introducerades till den europeiska marknaden.

Legios köp av Traction Fonder

Legio ville hitta ett fondbolag att köpa. Skulle Legio köpt Traction Fonder AB skulle Max Serwin vara ansvarig för distributionen. Ett antal möten kom till stånd med ägarna till Traction Fonder AB. Legio kom att köpa fondbolaget 2011. I samband med det träffade Max Serwin Ulf Deckmark. Ulf Deckmark var verkställande direktör vid fondbolaget. Max Serwin introducerade Ulf Deckmark för MBS:er.

Den 23 januari 2012 fattades beslut att starta Legio MBS för att handla med MBS:er, vilket inträffade ett halvår innan Mark Bishop köpte bolaget. Legio fick sedan avslag från Finansinspektionen. Ulf Deckmark hade dock investerat kapital i fonden och Max Serwin hade investerat kapital för att kunna sälja fonden. Kontakt togs därför med Mark Bishop vilket resulterade i att Mark Bishop förhandlade med ägarna av Traction Fonder AB. Mark Bishops bolag ABSIG köpte slutligen fondbolaget. Max Serwin behövde då starta ett nytt bolag för att sälja fonden. Han startade då Strategi Placering. På inköpen fick han provision i enlighet med avtalet

med Mark Bishop. Max Serwins roll har varit att sälja fonden till pensionssparare och har för det arbetet erhållit provision från Mark Bishop.

Bakgrunden till Solid Venture Capital och dess roll

Max Serwin ville starta en tradingverksamhet. I november 2012 reste han till Tyskland med Lennart Johansson, ordförande i Strategi Placering, då han har en lång erfarenhet av fonder. I Tyskland presenterade Lennart Johansson Max Serwin för ett antal tyska investeringsbanker, däribland Close Brothers, vilket ledde till att Max Serwin ingick avtal med flera investeringsbanker. Skälet till att Solid Venture Capital blev en mellanhand mellan MBS-affärerna var att Max Serwin inte hade någon tradingverksamhet vid den tiden, men hade för avsikt att ha en sådan. Det kräver dock att man har en historik av inköp. Max Serwin skulle alltså erhålla tradinghistorik genom att Solid Venture Capital förmedlade MBS:er genom Close Brothers. I praktiken var det fortfarande avtalet mellan Max Serwin och Mark Bishop från 2012 som gällde när Max Serwin agerade som mellanman, med skillnaden att han även förmedlade MBS:er till Close Brothers för att bygga upp en tradinghistorik.

Max Serwin har emellertid endast känt till det pris som MBS:er såldes för till Auriga. Han hade ingen kännedom om det pris ABS köpte in värdepapper för eller hur länge det innehades av ABS. Han har således ingen vetskap om att MBS:er köptes in för ett lägre eller högre pris än det som Optimus High Yield köpte för. Max Serwin har inget ansvar för värderingarna eller för fonden. Han har inte haft något ansvar i att värdera instrumenten. Han har endast erhållit provision men har inte varit delaktig i affärerna. Han har som säljare inte ett ansvar för att köparen har en korrekt värdering.

Sammanfattningsvis har det i Optimus High Yield fattats beslut om inköp av MBS:er innan Mark Bishop blev ägare av fonden. Investeringarna har godkänts av dubbla fondförvaltare, värdepappren har värderats av en oberoende part samt

fonden har haft en oberoende granskning genom de kontrollfunktioner som finns av fonden. Max Serwin har inte haft inflytande över inköpen och har inte känt till ABS inköpsdatum eller inköpspris.

Åtalspunkten 2

Max Serwin har inte utövat ledning och bestämt på Strategi Placering eller suttit i dess styrelse. Det ifrågasätts inte att fondflytten skett genom ett automatiskt förfarande på Strategi Placering men flytten har av misstag skett innan kunderna kontaktades. Vid den tidpunkten rådde en legal gråzon huruvida det var tillåtet att flytta fonder och det var något som skedde i hög utsträckning och systemet utnyttjades av många aktörer.

Effekterna av fondflytten var ökade fondavgifter i Optimus High Yield och ökade intäkter i Strategi Placering, som erhöll 65 procent av fondavgifterna. Fondflytten har inte medfört någon direkt skada eller vinning. Något vilseledande av pensionsspararna har det inte varit fråga om.

Åklagarens påstående om vilka bolag som köpt Positiv Pension och till vilket pris ifrågasätts inte.

Åtalspunkten 3

Den 19 september 2012 registrerades bolaget Zeptunus. Max Serwin var behjälplig med att starta bolaget eftersom han visste hur det fungerade och förmedlade kontakterna till Ulf Deckmark. Betalningarna till Zeptunus skedde långt senare. Under tiden där emellan uppstod det en diskussion mellan Max Serwin och Mark Bishop, där det var Mark Bishops uppfattning att Max Serwin skulle bidra med betalningarna till Ulf Deckmark. Det är en ostridig uppgift att det finns ett mejl mellan parterna från den 18–19 juli 2012 som rör detta. Max Serwin har dock inte medverkat till någon betalning och gjorde klart för Mark Bishop att han inte tänkt

bidra med betalningar till Ulf Deckmark. Någon betalning till Ulf Deckmark från Max Serwin har inte ägt rum.

Ulf Deckmarks sakframställning

Ulf Deckmark ansluter sig till vad övriga tilltalade anfört sakframställningsvis och tillägger följande.

Åtalspunkten 1

Ulf Deckmark har inte medverkat till att köpa in MBS:er till ett betydande överpris.

Ulf Deckmark ansvarade för att sköta det som styrelsen i Optimus Fonder AB gav honom i uppdrag och lydde under styrelsen. Han hade även att i första hand rapportera till styrelsen. Ett visst ansvar hade delegerats till honom i egenskap av verkställande direktör, men det skulle ske med tillräckliga instruktioner och det kontrollerades att uppgifterna fullgjordes på ett tillfredsställande sätt. Styrelsen behöll tillsynskontrollen. Ulf Deckmark behövde styrelsen godkännande för en betalning innan den utfärdades.

Det beslutades att investera i MBS:er eftersom fonden behövde en bra riskspridning och en bra avkastning, vilket följer av namnet "High Yield". MBS:er skulle även ge fonden månatlig ränta och amortering. Priserna på hus förutspåddes stiga från rekordlåga nivåer vilket skulle ha en stor inverkan på värdet av MBS:er.

Inköpet av MBS:er gick till så att förslaget kom med excel-filer till Ulf Deckmark. Därefter skedde en analys av värdet. När analysen var klar togs kontakt med värderingsföretag, såsom Mezirow. Problemet med Mezirow var dock att det endast gick att värdera de MBS:er som Mezirow själva innehade. ABS användes då temporärt som värderingsföretag eftersom de hade verktygen för att göra det. Därefter anlätades Hayden som värderingsföretag.

Kontakt togs med mäklare för att meddela intresset för att köpa MBS:er. Mäklaren återkom sedan med information om vilken MBS som fanns till salu och vad priset var. Överenskommelsen om köp eller försäljning krävde ett godkännande från både Jan Eriksson och Ulf Deckmark. När Ulf Deckmark handlade med mäklaren fick han inte se annat än den dialog han hade med mäklaren, vilket innebar att han inte hade någon vetskap om vem som hade köpt instrumenten tidigare och till vilket pris.

Optimus Fonder AB hade flera kontrollfunktioner. I första hand fanns fondbestämmelserna. Ulf Deckmark fick hjälp med att sälja och köpa MBS:er genom att använda sig av mäklare, så som Close Brothers. Dessa mäklare ansvarade för att se till att Optimus Fonder AB köpte värdepapper till rätt pris. Mäklarna stod även under tillsyn under respektive land. Optimus Fonder AB hade en auktoriserad revisor, en årsvis internrevisor samt internkontroll avseende riskhantering, exempelvis granskades värderingsprocesserna och kvaliteten av Optimus Fonder AB, som har gått genom Hayden. Fondbolaget hade även riskkontroll och regelefterlevnad, s.k. compliance, vilket var en funktion som skulle upptäcka om bolaget inte fullgjorde sina förpliktelser.

Åtalspunkten 2

Ulf Deckmark har inte deltagit i någon automatisk informationsbehandling. Han var inte inblandad i och kände inte till vad personal vid Strategi Placering gjorde under juli 2013.

Åtalspunkten 3

Ulf Deckmark har inte mottagit någon muta. Ulf Deckmark erhöll lön och provision för sitt arbete som verkställande direktör. Provisionen baserades på en överenskommelse från november eller december 2012 med ägarna till Optimus Fonder AB baserat på innehavet i fonden. Han skulle erhålla 0,15 procent på det

belopp som översteg 800 miljoner kronor. De motsvarar de pengar han fått överfört till Zeptunus. Han har inte mottagit någon ersättning från Max Serwin.

Christer Deckmarks sakframställning – åtalspunkten 4

Christer Deckmark har inte haft någon inblandning i den verksamhet som Max Serwin, Mark Bishop och Ulf Deckmark har varit involverade i. Han hade inte hört talas som Max Serwin eller Mark Bishop innan han blev misstänkt för brott. Under 2012 och 2013 var han bosatt i England.

Åklagarens påstående om överföringar mellan Zeptunus, Christer Deckmarks konton och Ulf Deckmarks konto vitsordas.

Christer Deckmark är bror till Ulf Deckmark. Vid sidan av sin ingenjörsexamen har han studerat marknadsföring och arbetat vid en marknadsföringsbyrå. Påståendet om att Christer Deckmark kan finanser är felaktigt, då han inte har några större kunskaper om finanser.

I början av 2000-talet avled deras föräldrar och en faster skänkte en gåva till Christer Deckmark. De bestämde därför att de sinsemellan skulle stå lika i arv och gåva, då Christer Deckmark hade erhållit betydligt mer. Överenskommelsen innebär att Ulf Deckmark skulle erhålla sin del vid Christer Deckmarks bortgång. Skulle Christer Deckmark bli likvid kunde han betala skulden tidigare. Det fanns inga andra villkor.

Under 2016 pratade Ulf Deckmark med Christer Deckmark om att han hade gjort en framgångsrik karriär som finansman. Ulf Deckmark ville ge sig in i rörbranschen och berättade att han hade ett bolag, Zeptunus, på Isle of Man som han hade bekymmer med. Han föreslog då att Christer Deckmark skulle få bolaget eftersom Ulf Deckmark ändå skulle vara upptagen i rörbranschen. Christer Deckmark tackade ja till att ta över bolaget och började sedan avveckla det. Därefter skedde

överföringarna från Zeptunus i enlighet med åklagarens påstående. Det konto som pengarna från Zeptunus först överfördes till hade ingen ränta, varför de överfördes till ett annat konto.

I början av 2017 meddelade Ulf Deckmark honom att denne ville att de skulle reglera något av den skuld som Christer Deckmark hade till följd av arvet. Christer Deckmark hade uppfattningen att han förvärvade bolaget Zeptunus i gåva och att den var ovillkorad. Han gick dock med på att reglera arvsskulden vilket avser den överföring som gjordes från Christer Deckmarks konto till Ulf Deckmarks konto. Christer Deckmark har inte haft någon insyn i vad som föregått under övriga åtalspunkter. Han hade utgått från att pengarna i Zeptunus var lagliga medel. Han hade inte en tanke på att hans bror kunde vara inblandad i någon brottslig verksamhet.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat mycket omfattande skriftlig bevisning. Även Max Serwin har åberopat skriftlig bevisning. De tilltalade har hörts över åtalet.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med ekorevisorerna Lars-Inge Johansson och Lars Eriksson, IT-forensikerna Leif Oja, Per Forsberg och Magnus Lindahl, mjukvaruutvecklaren Mikko Puustinen och polisinspektör vid Ekobrottsmyndigheten Daniel Andersson.

Därtill har på åklagarens begäran förhör hållits med vittnena Mikael Westberg, Rasmus Bjälkeson, Petter Stillström, Carl Magnus Kindal, Helena Erlandsson, Carl Östring, Jan Eriksson, Åsa Kjellander, Axel Landberg, Mårten Asplund, Fredric Blommé Sekund, Robert Christerson Ekström, Stefan Dahl, Andreas Larsson, Björn Svanberg, Rasmus Liljegren, Thomas Epperson, Craig Chang, Oscar Berggren, Niclas Tapper, Henrik Jakobsson, Peter Sparre, Peter Swartling, Erik Lidén, Jelena

Saalismaa Groundstroem, Ylva Hildestål, Nina Hammarlund, Antonia Meijer, Lennart Johansson, Tomas Larsson, Martin Lindgren, Martin Hallén Almroth, Camelia Raufi, Jonas Johansson, Pawel Suwala, Emma Härnqvist, Fansu Njie, Helén Engström, Sven Garmland, Magdalena Nilsson, Charlotte Jeppsson, Anders Westerlund och Patrik Hild.

Håkan Lundgren, Leif Ohlsson och Lars Johan Nytomt har på åklagarens begäran hörts i egenskap av målsägande.

Max Serwins uppgifter

Max Serwin har uppgett i huvudsak följande. Han gick ut från Bromma gymnasium, samhällsvetenskaplig linje, 1997. Han gjorde värnplikten och gick därefter en förberedande officersutbildning och fortsatte sedan på officershögskolan. Han slutade inom det militära med fänriksgrad. Han har därefter haft flera olika arbeten. Han har arbetat på Bukowskis, haft eget företag med budbilstransporter samt arbetet med telefonförsäljning av bland annat telefonabonnemang och pensionsförsäkringar. Han skaffade en lägenhet på Malta 2012 och 2013 flyttade han till Malta samtal pendlade till London och Dubai. Sedan 2016 har han bott permanent på Malta.

Han hade kontakt med Mark Bishop första gången i november 2011. Han var på en investerarkonferens i Abu-Dhabi och han hade då kontakt med Mark Bishop via ett Skypesamtal. Han hade inte diskuterat MBS:er med någon innan han pratade med Mark Bishop första gången. Han visste endast att det var fråga om bolåneobligationer. Mark Bishop var trevlig och gjorde ett bra intryck. Sju till tio dagar senare träffades han och Mark Bishop i Stockholm. De träffades på hans kontor på Drottninggatan. De diskuterade distribution av MBS:er på den svenska och europeiska marknaden. Han förstod att Mark Bishop var kunnig och fick veta att denne hade handlat med MBS sedan 1980-talet. Mark Bishop kom även till hans kontor och han visade denne den telefonförsäljning som han höll på med. Mark

Bishop såg att det var möjligt att distribuera MBS:er i Sverige och Europa. Han ville ha ett exklusivitetsavtal med Mark Bishop, det vill säga en rätt för honom ensam att förmedla MBS:er i Sverige och Europa. Mark Bishop ville veta att han var en seriös distributör. Då avtalet slöts hade compliance skett och beslut fattats i Traction Fonder AB om att skapa en typ av fond som handlade med MBS:er som instrument. Hans och Mark Bishops avtal avsåg ett geografiskt område. Om han sålde MBS:er fick han bonus. Då avtalet skrevs var det inte säkert att det skulle bli någon handel med MBS:er. Han har inte något minne av att han distribuerat MBS:er till någon annan än Traction Fonder AB. Mark Bishop ville ha distributionsavtalet eftersom Europa var en ny marknad för denne och om någon försäljning inte skedde så kostade avtalet inte Mark Bishop något. Han och Mark Bishop hade ett samarbete från 2011 till hösten 2013. Under 2012 till 2013 träffades de regelbundet, ungefär varannan vecka. Därefter träffades de mindre.

Ulf Deckmark, som var verkställande direktör i Traction Fonder AB, träffade han första gången på Traction Fonder AB:s kontor. Det var i mitten av november 2011. Han arbetade på Moderna Pensionsvalet AB och skötte telefonförsäljningen där. Moderna Pensionsvalet AB hade en kassa på tio miljoner kronor men inte mycket verksamhet. Bolagsjuristen på Moderna Pensionsvalet AB hade i en annons sett att Traction Fonder AB skulle likvideras. Tanken var att Moderna Pensionsvalet AB skulle köpa Traction Fonder AB. Ett möte ordnades och han, bolagsjuristen, Ulf Deckmark, Traction Fonders AB:s ägare och dennes jurist träffades på Traction Fonders AB:s kontor. Han träffade Ulf Deckmark regelbundet för att diskutera hans roll i det framtida bolaget samt möjligheter och risker.

Det stämmer att Legio Financial Group AB (Legio) avsåg att köpa Traction Fonder AB, att Finansinspektionen inte godkände köpet och att det därmed inte blev något köp för Legio. Han satt inte i styrelsen för Legio, det gjorde hans bror Axel Ingmanson, Anders Svensson och Thomas Cembraeus. Det var han och Thomas Cembraeus som skötte förhandlingarna med Traction Fonder AB. Affärsplanen var

att göra Traction Fonder AB lönsamt och det var där han kom in i bilden. En aktiv distribution till fondbolagets fonder skulle efter köpet ske genom honom. Legio och Traction Fonder AB slöt avtal och Legio ansökte om Finansinspektionens godkännande men nekades. Även efter att Legio dragit sig ur affären på grund av Finansinspektionens beslut så trodde både han och Ulf Deckmark på affären.

Han kände till Mark Bishop sedan tidigare och visste att denne var förmögen. Mark Bishop kunde kanske vara intresserad av att köpa Traction Fonder AB. Eventuellt var det Ulf Deckmark som föreslog att Mark Bishop skulle kunna köpa Traction Fonder AB. Han hade presenterat Mark Bishop för Ulf Deckmark sedan tidigare. Det kan även ha varit han som föreslog Mark Bishop som ägare eftersom denne hade rätt bakgrund. I Sverige är det ett annat regelverk än i USA och det är inte möjligt att sälja MBS:er direkt till privatpersoner. Han frågade därför Ulf Deckmark om det var möjligt att sälja MBS:er till privatpersoner via fonder. Ulf Deckmark kollade upp saken och svarade att det var möjligt. Den diskussionen hölls i januari eller februari 2012. Vid kontakterna med Mark Bishop och Ulf Deckmark diskuterade de sedan om MBS:er kunde säljas i Sverige. Han tyckte att det var en intressant produkt. Marknaden hade överreagerat, vilket gjorde det möjligt att göra bra affärer, och produkten hade en bra avkastning. Han ansåg att en High Yield fond var en bra idé och att det var en produkt som han kunde sälja och marknadsföra.

Traction Fonder AB:s problem var att de inte hade tillräckligt med kapital att förvalta. Distribution var därmed en central fråga. I december 2011 och januari 2012 diskuterades också att Traction Fonder AB skulle ha en High Yield inriktad fond som handlade med MBS:er. Mark Bishop kände inte till denna diskussion. Då han diskuterade frågan med Thomas Cembraeus och Ulf Deckmark fanns inte något avtal med Mark Bishop. Från mitten av december 2011 hade han klart för sig att han kunde tänka sig att göra affärer med Mark Bishop. Han frågade Ulf Deckmark om det var möjligt att sälja MBS:er inom ramen för en High Yield fond fick han att

jakande svar. Ulf Deckmark tyckte också att det verkade intressant. Efter det sammanförde han Mark Bishop med Ulf Deckmark. Det mötet måste ha skett innan Traction Fonder AB tog beslut om att inrätta en High Yield fond. Legio kunde tänka sig att inrätta en fond med MBS:er. Det stämmer att Legio den 23 januari 2012 beslutade om att inrätta Legio MBS och att hans bror Axel Ingmanson satt i Legios styrelse. Mark Bishop var inte inblandad i Legio. I januari/februari 2012 gjorde Traction Fonder AB ett testköp av MBS. Hans tolkning är att det var för att pröva handelslinor. I början av februari 2012 hade han ett utkast till avtal med Mark Bishop. Det var inte någon affärsrisk för Mark Bishop att skriva avtal. Legios avtal med Traction Fonder AB skedde i samband med avtalet mellan honom och Mark Bishop.

Traction Fonder AB bytte kontor från Biblioteksgatan till Hammarby Sjöstad. Även han drev försäljning från Hammarby Sjöstad. Traction Fonder AB hyrde kontorsrum på samma våningsplan. Traction Fonder AB:s kontor var dock avskilt.

Det stämmer att han var en av ägarna till Solid Venture Capital Ltd (Solid Venture Capital). Bolaget ägdes till hälften av honom och till hälften av Afram Gergeo. Afram Gergeo var passiv ägare. Han var intresserad av att sälja finansiella instrument och avsikten med bolaget var att ha en egen tradingverksamhet. Det var ingen verksamhet i bolaget före halvårsskiftet 2012. En ”finders fee agreement” skrevs med ABS, Mark Bishop och Craig Chang. Bolaget skrev även avtal med några tyska banker. Han skötte trading i bolaget.

Ulf Deckmark har inte haft något med Solid Venture Capital att göra. Han har ingen aning om varför Ulf Deckmark fanns angiven som hälftenägare av Solid Venture Capital i frågeformulär angående beneficial owner av Zeptunus. Han har inte skrivit det. Solid Venture Capital och Zeptunus hade dock samma revisor.

Solid Equity Nordic AB (Solid Equity) var hans holdingbolag för verksamhet i Sverige. Han och Afram Gergeo ägde bolaget gemensamt. Det fanns musikförlag

och skivbolagsverksamhet i Solid Equity men han var inte verksam i den delen. Bolaget hade ett antal anställda, bland annat en receptionist. Solid Venture Capital och Solid Equity hade samma kontor i Hammarby Sjöstad. Han tror att Solid Equity hade hyreskontraktet. Solid Equity ägde bland annat bolaget Strategi Placering i Skandinavien AB (Strategi Placering). Strategi Placering köptes i trancher och kom att bli ett helägt dotterbolag. Han tror att köpekontraktet om 500 aktier från den 31 december 2012 var den sista tranchen. Det var i Dubai som han fick kontakt med Thomas Larsson på Strategi Placering. Han gjorde affär med denne och tog över Strategi Placering med sitt bolag Solid Equity. Som han minns det var det efter att Finansinspektionen under våren 2012 avslagit Legios ansökan om att köpa Traction Fonder AB som affären påbörjades. Det stämmer att Traction Fonder AB ingick avtal med Strategi Placering om distribution den 29 juni 2012. Thomas Larsson var verkställande direktör för Strategi Placering. Den fond som skulle distribueras var Traction High Yield, senare Optimus. Efter den 31 december 2012 ägde han och Afram Gergeo 100 procent av Strategi Placering. Afram Gergeo var passiv ägare av bolaget. Strategi Placering hade 25 till 30 telefonförsäljare som arbetade i lokalerna i Hammarby Sjöstad. Strategi Placering hade även försäljningsverksamhet i Uppsala, Västervik och Linköping.

Strategi Placering hade samma kontor i Hammarby Sjöstad som Solid Venture Capital och Solid Equity. De hade ett våningsplan där. Anledningen till att Optimus Fonder AB också hade kontor där var av ekonomiska skäl. Optimus Fonder AB hade lite pengar. Han minns inte vem som hittade på den lösningen. Mark Bishop var på Optimus Fonder AB:s kontor ungefär varannan vecka men Mark Bishop hade inte någon egen kontorsplats där. Sammanlagt var det cirka 50 personer som arbetade i lokalen. Han tillbringade ungefär hälften av sin tid i Sverige och hälften på Malta. Den tid han var i Sverige var han på kontoret i Hammarby Sjöstad.

I styrelsen för Strategi Placering satt Lennart Johansson från mitten av 2012. Denne hade en stabil bakgrund. Lennart Johansson var senior och hade erfarenhet av

fonder och ”banking”. Lennart Johansson var en tillgång för Strategi Placering. Han hade haft kontakt med Lennart Johansson sedan slutet av 2011 eftersom Lennart Johansson arbetade i ett fondbolag som behövde få in fondmedel. Han minns inte vems förslag det var att Lennart Johansson skulle ingå i styrelsen i Strategi Placering. Jonas Johansson och Luciano Racana satt också i styrelsen för Strategi Placering. Jonas Johansson var duktig på den tekniska delen av telefonförsäljning. Luciano Racana hade tidigare arbetat på Boxer och han blev säljchef. Han minns inte vem som föreslog att de skulle sitta i styrelsen. Han var inte i styrelsen. Han hade fått ofördelaktig medierapportering och var inte någon bra representant för ägaren. Han bodde inte i Sverige och han hade tidigare haft konkurser. Theodora Gergeo, Afram Gergeos syster, satt i kundreceptionen och svarade i telefon och skötte löpande administrativ verksamhet. Det stämmer att Theodora Gergeo var extern verkställande direktör i Strategi Placering från maj 2013. Han vet inte varför. Det stämmer att Strategi Placering såldes i november 2013. Han hade fått mycket negativ mediepublicering under hösten 2013 och det var inte möjligt att driva verksamheten vidare. Han kan ha skrivit under köpekontraktet av den 7 november 2013 där Strategi Placering såldes av Solid Equity till Alison Jack. Han minns inte något om det. Nina Hammarlund var receptionist och denna hade kanske fullmakt. Han var inte där.

Mark Bishop hade inte någon relation till Strategi Placering. Han (Max Serwin) har inte haft någon roll i eller något inflytande över Traction Fonder AB eller Optimus Fonder AB. Han visste att Ulf Deckmark var verkställande direktör i Traction Fonder AB och Optimus Fonder AB.

Det stämmer att Traction Fonder AB hade ett samarbetsavtal från den 26 mars 2012 med Pensionsmyndigheten. Det var en förutsättning för att få vara på den plattformen. Avtalet var generiskt för alla fondbolag. Astartes AB var ett bolag som hade en duktig säljare, Björn Svanberg, som hade startat kontoret i Uppsala. Han var med och finansierade Astartes AB och han var Astartes AB:s enda kund. Björn

Svanberg drev bolaget något halvår och sedan ville denne inte driva bolaget längre varför Solid Equity tog över Astartes AB den 25 oktober 2012 för en krona.

Astartes AB hade en bra lokal, möbler och personal och han ville inte lägga ned bolaget.

ABS var Mark Bishop och Craig Changs bolag. ABSIG var Mark Bishop och eventuellt Craig Changs bolag. Det stämmer att Solid Venture Capital ingick ett avtal med ABSIG den 18 juli 2012. Han trodde sig kunna hjälpa Mark Bishop att distribuera MBS:er. Avtalet innehöll en finders fee, det vill säga han fick betalt för marknadsföringsåtgärder. Avtalet innehöll också en exklusivitetsbestämmelse, det vill säga han fick en exklusiv rätt att distribuera MBS:er. Det fanns inte något färdigt avtal före det utan bara ett utkast.

Exklusivitetsbestämmelsen var viktig och avtalet var grunden för hans distribution av MBS:er. Avtalet gav honom rätt till provision. Han ingick även liknande avtal med andra aktörer. Det stämmer att han fick färdiga affärsförslag och färdiga trade tickets från Mark Bishop. Trade tickets skickades från ABS till Solid Venture Capital och från Solid Venture Capital till Optimus. Hans provision var den ”spread” som blev. Han kunde godta Mark Bishops förslag eller inte. Det var branschpraxis. Han tror inte att det hade varit möjligt för Mark Bishop att, via ABS, sälja MBS:er direkt till Optimus. Han tror inte att det hade gått. Anledningen till att ABS kunde sälja direkt till Solid Venture Capital var ”free transfer” och då behövdes inte mäklare.

Det stämmer att fakturan på 59 832 pund från den 23 november 2012 från Solid Venture Capital till ABS var för försäljning av MBS:er till Traction Fonder AB och att det finns ett antal sådana fakturor. Då han träffade Mark Bishop hade denne inte någon distributör i Europa. Han fick betalt för att han hade introducerat kunden. Det hade inte blivit någon affär om inte han hade gjort det. Mark Bishop ägde inte Traction Fonder AB då. Mark Bishop var tvungen att betala till honom på grund av

exklusivitetsavtalet. Exklusivitetsavtalet var skrivet innan denna möjlighet fanns. Om Mark Bishop hade ingått avtal med någon annan hade denne begått avtalsbrott. Avtalet var ett "finders fee agreement" eller "deal by deal basis". Varje affär var unik och provisionen sattes för varje affär. Han fick från början veta vilken provision han skulle få och priset var inte intressant för honom. Det var Mark Bishop som bestämde provisionen och han vet inte hur den bestämdes. Han fick betalningen från Mark Bishops bolag.

Anledningen till att han den 14 december 2012 mejlade till Mark Bishop och bad denne skicka trade tickets för MBS:n CWALT var att hans provision baserades på värdet av MBS:en, det var därför hann ville se den.

Det stämmer att Solid Venture Capital fakturerat ABS från augusti 2012 till februari 2013. Efter februari 2013 har Solid Venture Capital köpt MBS:er från ABS. Anledningen till att Solid Venture Capital gjorde på det sättet var att hans bolag skulle få en tradinghistorik och därmed skapa kontakter med banker och mäklare. Affärerna gick till så att han fick två trade tickets, en för Solid Venture Capitals inköp av MBS och en för Solid Venture Capitals försäljning till Traction Fonder AB. Han fick ofta båda dessa trade tickets samtidigt. Han gjorde inte någon värdering utan för honom var det samma affär. Han kunde inte värdera MBS. Han förutsatte att Mark Bishop kunde värdera MBS:erna. Han hade inte kontakt med Ulf Deckmark angående MBS-affärer men han visste att det var Ulf Deckmark som köpte in dem. Free transfer exempelvis t+10 innebar att affären var juridiskt sett gjord då obligationen skickades men betalningen tog tio dagar. Det stämmer att upplägget innebar att Solid Venture Capital inte behövde betala till säljaren av MBS:en förrän han i sin tur hade fått betalt av köparen. Det fanns ändå en viss affärsrisk. Båda affärerna var gjorda men betalningen återstod. Det innebar att om affären inte blev av som man hade tänkt sig var man fast med köpet. Om det hade inträffat hade han försökt få Mark Bishop att köpa tillbaka MBS:en till samma pris,

men det var inte någon garanti att denne skulle ha gjort det. Han var villig att ta den risken.

Det stämmer att han den 11 december 2012 i mejl skrev till Mark Bishop; ”Super!Super! We Received 42 million today from the pension authority!!! Double what we expected. You can prepare another MBS of the same size right away. We are going to break the half billion line before Christmas!”. Han tror att det var det belopp som Pensionsmyndigheten tillsköt varje fond under december och mars. Han lämnar öppet vilka som åsyftas med ”We”. Det kan vara alla som varit inblandade i affären. Genom tillskottet till fonden hade utrymmet för köp av MBS:er ökat. Uttrycket ”size” var kopplat till det utrymme som skapats. Han påminde Mark Bishop om det utrymmet för det låg i hans intresse att göra affärer och få provision.

Anledningen till att han i mejl till Mark Bishop den 12 december 2012 skrev; ”I’ve set a new and very ambitious goal. We shall reach 1 billion by the end of the first quarter 2013!” var för att det var Strategi Placerings säljmål.

Det stämmer att han den 13 december 2012 i mejl skrev till Mark Bishop; ”Please find another MBS of the same size and arbitrage ASAP. We have enough volume in the fond to buy it.” var för att han kunde se fondens storlek på Pensionsmyndighetens hemsida och räkna ut utrymmet om tio procent av fondens tillgångar. Han kunde se fondens totala volym varje dag och räkna ut utrymmet. Han pratade inte med Ulf Deckmark om detta. Ulf Deckmark valde diskretionärt vad som skulle köpas in till fonden. Han kunde bara påminna Mark Bishop om utrymmet i fonden. Det var naturligt för honom att skriva ”we” eftersom han fick 60 procent av Optimus fondavgifter och det var viktigt för honom att Optimus gick bra.

I det mejl som Mark Bishop skickade till honom den 11 mars 2013 fanns pris på MBS:en CWL och en fråga om han kunde ha så hög distribution av fonden att CWL

kunde köpas in. Han visste att MBS:en skulle till Optimus och han kunde bedöma hur mycket fonden kunde öka genom försäljning. Han svarade Mark Bishop att han trodde det och att de annars kunde vänta några dagar eller sälja en liten. Med uttrycket "we sell a small one" avsåg han försäljning av en liten MBS för att få utrymme för en stor MBS. Det var Optimus som skulle sälja och det var ett beslut som i så fall fattades av Ulf Deckmark och Jan Eriksson. Han angav inte något särskilt värdepapper och han hade inte kontakt med Ulf Deckmark angående köp av MBS:er. Han bara "kastade upp en boll" för att visa att det gick att sälja. Han hade en roll i Strategi Placering och en roll i Solid Venture Capital. Hans roller var inte så skilda.

Han anser inte att det var märkligt att Mark Bishop den 14 april 2013 skrev till honom att denne satte ut MBS:en LMT 08-6 "on our target list". Mark Bishop får svara på vad denne menade med det.

De mejl som han skickade till Mark Bishop den 29 juni 2013 gällde åtta stycken obligationer som han fått "pitchat" till sig från banker och mäklare i Tyskland och Österrike. Det var inte MBS:er. Han hade avtal med dessa banker och mäklare som innebar att han fick provision om han hittade köpare till obligationerna. Han köpte inte in eller prissatte obligationerna. Han hade inte någon diskussion med Ulf Deckmark eller Jan Eriksson angående obligationerna. Mark Bishop var ägare av och styrelseledamot i Optimus. Han mejlade Mark Bishop eftersom han ville att Optimus skulle köpa in dessa obligationer. Mark Bishop borde veta att han fick provision på försäljningen av obligationerna.

Mejlen mellan honom och Mark Bishop den 4 juli 2013 gällde tyska obligationer. Fondens tioprocentsregel gällde även för dessa obligationer. När han skrev "vi" i mejlet avsåg han Solid Venture Capital. Det var inte han som bedömde om obligationerna var bra för Optimus fond. Det gjorde Ulf Deckmark och Jan

Eriksson. Det var inte han som kontaktade Optimus, det gjorde bankerna. Styrelsen har ansvar för avkastning. Det görs ofta genom att styrelsen väljer fondförvärv.

I mejl den 5 juli 2013 bad Mark Bishop honom att meddela den dagliga ökningen av Optimus balans samt den rådande totala balansen i Optimus. ”As PP brings new client to us...” uppfattade han som att Mark Bishop lagt ut mycket pengar och att denne ville att fonden skulle öka.

Anledningen till att han i mejl till Mark Bishop den 31 juli 2013 skrev att de borde samtala och texta om obligationer enbart på ett US-nummer och ett Malta-nummer var att särskilja verksamheterna och sina roller. Han hade ett nummer för Strategi Placering och sin svenska verksamhet samt ett Malta-nummer för Solid Venture Capitals affärer. Anledningen till att han ville använda drop-box istället för e-mejl var att det systemet ger bättre dokumentation.

Memorandumet av den 12 augusti 2013 från ABS angående MBS med beteckningen MANA ser ut att vara ett värderingsunderlag för denna MBS. Han minns att Close Brothers en gång frågade angående värdet på en MBS.

Memorandum från den 19 juli 2013 från ABS angående MBS med beteckningen SAIL kan vara det som Close Brothers efterfrågade. Han känner igen trade ticket den 13 augusti 2013 avseende SAIL som den typ som användes då Solid Venture Capital handlade MBS:er.

Han visste inte vad ABS köpte in MBS:erna för. Han diskuterade inte det med Mark Bishop. Alla affärer var klara då han fick dem. Från hans perspektiv var det en provisionsaffär. Skillnaden mellan Solid Venture Capitals inköpspris och försäljningspris blev Solid Venture Capitals provision. Provisionen varierade. Det stämmer att mejlet till honom från Mark Bishop den 15 februari 2013 innehöll två trade tickets för BOAMS. Det var så affärerna brukade gå till. Han ansåg inte att affären var klar, fonden kunde till exempel få ett stort oförutsett utflöde och därmed

inte ha utrymme att köpa in MBS:er. Solid Venture Capital handlade med Optimus via mäklare. Optimus kunde inte handla med Solid Venture Capital direkt eftersom Optimus bara fick handla med godkända aktörer till rätt pris.

Provisionen för Solid Venture Capital kunde variera men han tror att det var ett genomsnitt på 12,5 procent. Det var Mark Bishop som föreslog affären och han hade enbart att acceptera den eller inte. Han vet inte om affären var bra för Optimus. Det var upp till Ulf Deckmark och Jan Eriksson att bedöma. Hans minnesbild är att Optimus nådde sina mål. Det fanns information på Pensionsmyndighetens hemsida om Optimus. Han diskuterade inte med Ulf Deckmark vilka värdepapper denne skulle köpa. Han var genom Solid Venture Capital ett mellanled. För Mark Bishop innebar det varken någon vinst eller förlust att göra på detta sätt. Om inte Solid Venture Capital hade varit mellanled hade Mark Bishop använt andra mellanled. Han var inte involverad i vad Optimus skulle köpa eller sälja. Han har inte diskuterat enskilda affärer med Ulf Deckmark eller Jan Eriksson.

När det gäller Zeptunus så kände han till att det var ett bolag på Isle of Man och att bolaget tillhörde Ulf Deckmark. Han kände till det för att han satt i samma lokal som Ulf Deckmark och de pratades vid ibland. Ulf Deckmark frågade honom om råd om hur man satte upp ett off-shore bolag och bad honom om kontakter. Han berättade lite grann för Ulf Deckmark om hur det fungerar med bolag på Isle of Man. Han frågade inte varför Ulf Deckmark ville ha ett bolag på Isle of Man. Han tror att anledningen var skatteskäl. Han erbjöd sig att introducera Ulf Deckmark för sin revisor i London. Han tror att han betalade Zeptunus ansökningsavgift. Han tror att han gjorde det eftersom Ulf Deckmark inte hade något konto där och en lokal betalning gick snabbare. Han tror att betalningen gick genom revisorn. Han tror också att ett utkast till avtal mellan Solid Venture Capital och Zeptunus togs fram och där Solid Venture Capital angavs som affärskontakt. Det gjordes för att uppfylla formella krav. Det konsultavtal mellan Solid Venture Capital och Zeptunus som finns i förundersökningsmaterialet har han inte sett tidigare. Avtalet är ett

utkast och det finns inte något undertecknat avtal som han känner till. Han har inte varit inblandad i något konsultavtal mellan Solid Venture Capital och Zeptunus. Han tror att avtalet upprättats för att Zeptunus skulle kunna visa att Zeptunus hade kunder utanför Storbritannien. Han tror att han kan ha skickat ett avtal till Mark Bishop som var upprättat av en advokatbyrå i England. Han fick avtalsutkastet då bolaget skulle bildas. Han tror att han skickade avtalet till Mark Bishop ett halvår senare, i juli eller augusti 2013. Mark Bishop skulle betala till Ulf Deckmark och det var bara för Mark Bishop att ändra parterna i avtalet. Han vet inte om Mark Bishop ändrade parterna i avtalet, men han har sett att det finns ett liknande avtal.

Han har inte någon kännedom om Hayden International eller Thomas Epperson.

Han fick kontakt med Positiv Pension hösten 2012. Det var ett företag i Göteborg som var exklusiv marknadsförare av och distributör till en fond placerad på Pensionsmyndighetens fondtorg. Strategi Placering ville växa och hans avsikt var att förvärva kundstocken i Positiv Pension. Även en fusion av bolagen diskuterades. Kravet från Positiv Pensions var dock att 100 procent av aktierna i bolaget skulle säljas. Det stämmer att det var Strategi Placering som avsåg att förvärva Positiv Pension. Mejlet från honom till Oscar Berggren på Positiv Pension den 25 september 2012 var en tidig diskussion. Han hade inte diskuterat frågan med styrelsen för Traction Fonder AB. Han hade diskuterat frågan med Mark Bishop men minns inte i vilket skede. Den köpeskilling om 35 000 000 kr som nämndes i hans mejl den 25 september 2012 var preliminär och indikativ. Hans avsikt var att finansiera köpet genom att Strategi Placering förvärvade Positiv Pensions kundstock och därmed växte och tjänade mer pengar. Han var också ganska säker på att han kunde ordna extern finansiering från sitt eget nätverk. Han själv var vid den här tiden anställd av Solid Equity och hade en lön om 500 000 kr per år.

Det stämmer att han i mejl till Oscar Berggren den 29 januari 2013 lämnade ett bud på kundstocken i Positiv Pension. Med ”oss” i mejlet avsåg han Strategi Placering.

Han hade flera finansiärer. Mark Bishop kan ha varit involverad i detta skede eller så var det senare. På våren 2013 stod det klart att Positiv Pensions krav var att hela bolaget skulle säljas. Våren 2013 blev Mark Bishop involverad i affären då det inte verkade troligt att Strategi Placering skulle kunna genomföra affären. Han kan ha pratat med Mark Bishop tidigare. Han ”pitchade” affären till Mark Bishop. Denne var intresserad och försiktigt optimistisk. Han, Ulf Deckmark, Oscar Berggren och Lennart Johansson hade ett möte där han skulle förklara hur pengarna förvaltades. Sista stycket i hans mejl till Oscar Berggren den 29 januari 2013 handlade om att Positiv Pension skulle behålla aktierna och sälja till Optimus kunder. Hans uppsida av affären var att Strategi Placering fick 65 procent av fondavgifterna i Optimus.

Det stämmer att han mejlade Niclas Tapper den 8 april 2013 och lämnade ett bud på 35–40 miljoner kronor över 24 månader. Han vet inte säkert om Mark Bishop var involverad i detta läge. I Strategi Placerings styrelse var åtminstone Lennart Johansson informerad om budet. Denne var positiv till affären.

Den 15 april 2013 mejlade han Mark Bishop angående affären. I detta skede var denne informerad om affären. Mark Bishop ville att han skulle slutföra affären. Avsikten var att Strategi Placering skulle förvärva Positiv Pension. Mark Bishop skulle finansiera affären och hade reserverat pengar för detta. Mark Bishop ägde Optimus och denne kunde tjäna på affären om Strategi Placering växte och placerade kapital i Optimus. Han ville att Mark Bishop skulle följa med till Göteborg eftersom säljarna ville träffa finansiären. Han tror att Optimus hade betalat cirka 10 000 000 kr i avgifter till Strategi Placering vid denna tid. Han tror att Lennart Johansson var informerad i ett tidigt skede.

Den 23 april 2013 lämnade han, genom Solid Equity, ett bud på Positiv Pension. I budet var Solid Equity köpare och Mark Bishop var informerad. Solid Equity kunde få fram tio miljoner kronor och kunde göra affären utan Mark Bishop. Eftersom

Positiv Pension ville sälja hela bolaget var det mer logiskt att holdingbolaget Solid Equity gjorde köpet. Solid Equity kunde också göra mer med kundstocken.

Han var ägare till Strategi Placering och det var i den rollen som han förhandlade för Strategi Placering. Han hade inte någon särskild fullmakt. Då affären inte var så detaljerad så informerade han inte styrelsen i Strategi Placering. Lennart Johansson blev informerad då affären kommit längre. I december 2012 beslutades att Lennart Johansson skulle vara styrelseledamot i Strategi Placering. Han vet inte varför Lennart Johansson blev registrerad i styrelsen först i maj 2013. Luciano Racana var i styrelsen för Strategi Placering eftersom det behövdes att någon i ledningen var på plats. Tomas Larsson, Martin Lindgren och Luciano Racana var på kontoret dagligen. Det stämmer att Strategi Placering inte själv kunde finansiera förvärvet av Positiv Pension.

Det stämmer att det slutligen blev ABS som köpte Positiv Pension. Det var på grund av att Positiv Pension kände oro för betalningen från honom och Solid Equity och därför ville sälja till finansiären direkt. Köpet ökade risken för Mark Bishop men då de gamla ägarna var borta kunde kundstocken flyttas. Detta var en sämre lösning för Mark Bishop och ABS på grund av att finansiären nu var ansvarig för affären och kunde förlora mer pengar än vad som hade satts in. Mark Bishop hade en personlig borgen men såg att det kunde vara en bra affär. Det stämmer att Mark Bishop mejlade honom den 27 juni 2013 angående överföring av två stycken MBS:er till honom dagen efter för försäljning veckan därpå. Det stämmer att ABS avtal med Positiv pension träffades den 29 juni 2013.

Det stämmer att Positiv Pension snabbt såldes vidare till det Hong Kong baserade bolaget Crown Brand. Han fick information om det senare, strax före eller efter avslut. Mark Bishop sade till honom att Positiv Pension skulle säljas. Han frågade inte så mycket om varför Positiv Pension såldes till Crown Brand. Han var inte

inblandad i försäljningen till Crown Brand och kan inte säga något om Mark Bishops avsikter.

Efter ABS köp av Positiv Pension flyttade en del av Positiv Pensions kundservice in på Strategi Placerings kontor.

Eftersom Positiv Pension flyttades till ett Hong Kong-baserat bolag så skulle det vara svenskar i styrelsen. Mark Bishop och Craig Chang är amerikaner. Styrelsen behövde därför bytas och Craig Chang eller Mark Bishop bad honom att ordna styrelseledamöter till Positiv Pension. Han kontaktade Nils Holmström och frågade efter lämpliga kandidater. Nils Holmström hade ett brett kontaktnät. Han sade till Nils Holmström att det behövdes en styrelseledamot till ett svenskt bolag där det fanns risk för en civilrättslig process. Det fanns risker med förvärvet och det måste vara någon som var beredd att driva en sådan process. Han minns inte om han frågade Nils Holmström om Jelena Saalismaa och Ylva Hildestål. Det stämmer att han hämtade in kreditupplysning på Jelena Saalismaa. Det var för att se att rätt person skickades till advokatbyrån och för att se om hon hade andra engagemang. Han tror inte att han reflekterade över hennes skulder. Han skickade kreditupplysningen till Mark Bishop eller Craig Chang eftersom han hade blivit ombedd att ta fram en styrelseledamot. Det stämmer därför att han den 22 juni 2013 skickade information till Mark Bishop angående Jelena Saalismaa. Det stämmer att han då visste att Crown Brand skulle förvärva Positiv Pension med kundstocken av Mark Bishop. Han hade inte någon åsikt om det eftersom han inte var ägare av Positiv Pension. För honom spelade det ingen roll om Crown Brand eller ABS ägde Positiv Pension. Han hoppades dock att Strategi Placering skulle få köpa kundstocken. Hans mejl till Mark Bishop den 26 juni 2013 där han skrev ”We need to change board today as well” kan ha gällt Positiv Pension. Det framgår dock inte tydligt.

Det stämmer att ha fick ett mejl av Mark Bishop den 28 juni 2013 om att denne skulle sälja aktierna i Positiv Pension till Crown Brand och att han skulle få köpa kundstocken. Han kände i detta läge till att Jelena Saalismaa var i styrelsen för Positiv Pension. Han hade sett avtalet mellan Mark Bishop och Positiv Pension och kände till att köpeskillingen var 100 000 000 kr. Det stämmer att Strategi Placering fick förvärva kundstocken för 55 000 kr. Strategi Placering kunde finansiera köpet från egen kassa. Från hans sida var det att se som ett adressregister och han ansåg att priset 55 000 kr var rimligt för ett adressregister. Strategi Placering kunde sedan välja att sälja kundregistret eller att kontakta kunderna. Det fanns en stor affärsrisk för Crown Brand att äga Positiv Pension. Affärsrisken bestod i att Positiv Pension hade ett avtal med Scientia. Eftersom Scientia inte tjänade något på affären fanns det en risk att Scientia skulle starta en civilrättslig process mot Positiv Pension. Jelena Saalismaa var beredd att ta den risken. Han visste inte något om Jelena Saalismaas kvaliteter.

Det stämmer att han chattade med Nils Holmström den 29 juli 2013 och sade ”Jag måste ha en suppleant idag”. Det fanns en vakans och den behövde fyllas. Att ha en suppleant var bara ett formkrav. Han hade inte någon uppfattning om Ylva Hildestål. Det stämmer att Ylva Hildestål skulle sitta i styrelsen för Positiv Pension och Astartes.

Det stämmer att det i samband med att Strategi Placering köpte kundstocken från Positiv Pension gjordes en verifiering av PIN-koder. Det skedde den 29 juni 2013 på Strategi Placerings kontor i Hammarby Sjöstad. Han, Jonas Johansson och Pawel Suwala var där samt ägarna av Positiv Pension, vilka lämnade över en sticka med kunder. För att verifiera värdet på bolaget behövde antalet kunder och vad de hade för kapital kontrolleras. Mark Bishop befann sig i Kalifornien och då skötte han verifieringen och informerade denne. Det stämmer att han skrev under dokumentet angående verifieringen som representant för köparen Mark Bishop.

Det stämmer att kundregistret i Positiv Pension överläts till Strategi Placering den 2 juli 2013 och att Jelena Saalismaa skrev på för Positiv Pension. Kontakterna med Jelena Saalismaa gick via Nils Holmström. Han hade inte kontakt med henne. Han tror att priset om 2,50 kr per kund kom från Crown Brands ägare Craig Chang. Avtalet förhandlades för Strategi Placering av honom och Lennart Johansson och för Positiv Pension av Craig Chang och Mark Bishop. Det stämmer att det var Luciano Racana och Jonas Johansson som skrev på för Strategi Placering. Det stämmer att Positiv Pension representerade ett stort värde men för ägarna försvann inte det värdet när det fördes in i fonden.

Sedan skickades informationen till Mark Bishop och avtalet slöts. Därefter gjordes inkrämsaffären mellan Positiv Pension och Strategi Placering. Sedan påbörjades Strategi Placerings marknadsföring. 20 000 telefonnummer i adressregistret laddades upp i dialern och cirka 40 säljare började kontakta kunderna. Han var med och tog fram säljmanus som förklarade fördelarna med överflyttning till Strategi Placering jämfört med Positiv Pension. Det var bland annat låg avgift, låg risk och livförsäkring. Om kunden tackade ja spelades ett muntligt avtal in med muntlig accept. Det var ett standardavtal enligt manus. Efter att kvaliteten på samtalet kontrollerats så flyttade IT-avdelningen kunden, förutsatt att PIN-kod fanns. Strategi Placering tog in PIN-koder direkt i säljsamtalet. Kunden kunde även beställa PIN-kod hos Pensionsmyndigheten och ge in den till Strategi Placering. Pensionsmyndigheten hade 2011 infört ett captcha-system som skydd mot massbyten eftersom massflyttar skapade problem för fondbolagen. Alla rådgivare och fonddistributörsbolag skaffade då captcha-robotar. Det var nödvändigt för att veta hur kunderna var placerade. Ytterst ansvarig för flytten var styrelseordföranden i Strategi Placering eftersom denne hade ansvaret för bolaget. Det förhållandet att en stor andel flyttar skedde innan kunden hade kontaktats av Strategi Placering var inte något medvetet agerande. Det var ett stort misstag. Telefonnumren måste ha laddats upp i fel system. Säljarna visste inte att pengarna hade flyttats innan telefonsamtalet gjordes. På kontoret i Hammarby sjöstad fanns en captcha-grupp.

Det var en grupp personer som satt och tryckte in captcha-koder då de dök upp. Gruppen kände inte till vad som hände då koden trycktes in. Han kände inte till att fondflyttarna skedde från en ip-adress tillhörande Astartes.

Ulf Deckmark och Jan Eriksson informerades om att fonden kunde få ett stort inflöde. Det var han eller Lennart Johansson som informerade Ulf Deckmark och Jan Eriksson. Jan Eriksson ville inte ha kapital för snabbt för då var svårt att placera. Det stämmer att han mejlade Mark Bishop den 3 juli 2013 om att 100 000 000 kr hade flyttats dagen innan och samma dag samt att Mark Bishop angav att två MBS:er skulle levereras till hans konto på Close Brothers.

Chatten med Nils Holmström den 11 juli 2013 var efter att Jelena Saalismaa hade blivit styrelseledamot. De talade om en bankdosa eftersom Jelena Saalismaa måste ha tillgång till bankkontona. Han tog också upp med Nils Holmström att han ville att Jelena Saalismaa skulle fixa en postbox som han kunde ändra. Någon måste ta hand om post och markservice i Stockholm för Positiv Pension. Han ansåg att det ingick i hans uppdrag. Chatten handlade även om betalning till Nils Holmström. Jelena Saalismaa skulle få betalt.

Det stämmer att Astartes betalade arvode till Jelena Saalismaa. Arvodet var för Jelena Saalismaas uppdrag i Positiv Pension och Astartes. Positiv Pension kunde inte betala något och det är därför inte osannolikt att betalningarna kom från Astartes. Positiv Pensions konto var belagt med kvarstad. Solid Venture Capital var inte involverad i dessa betalningar. Det stämmer att Jelena Saalismaa fick 85 000 kr till sitt bankkonto från Astartes den 12 augusti 2013. Det är inte något konstigt med att Astartes den 7 augusti 2013 fick 100 000 kr överfört från Solid Venture Capital. Det var interntransaktioner och de hade inte något samband. Det stämmer att Jelena Saalismaa fick 20 000 kr till sitt bankkonto från Astartes den 21 november 2013. Det är inte något konstigt med att Astartes den 20 november 2013 fick 200 000 kr

överfört från Solid Venture Capital. Även detta var internttransaktioner och de hade inte något samband.

Solid Venture Capital och ABS hade en affärsrelation. De belopp som anges i ”Solid Arbitrage” dokumentet ”Zeptunus Accounts Payable Schedule” kan stämma. Han vet inte om Zeptunus fick 12,5 procent av Solid Venture Capitals provision. Han visste att Ulf Deckmark var anställd av Mark Bishop och att Ulf Deckmark fick betalt av denne. Solid Venture Capital har inte betalt något till Zeptunus. Det stämmer inte att Solid Venture Capital betalt 260 022 kr till Zeptunus i juni 2013.

Den faktura som ABS ställde till Solid Venture Capital i juni 2013 och där det avräknats 260 022 kr för avgifter betalda av Solid Venture Capital till Zeptunus har han inte sett innan förundersökningen. Han diskuterade inte fakturan med Mark Bishop. Det stämmer att han mejlade uppgifter om Zeptunus bankkonto till Mark Bishop den 17 juli 2013. Han hade hjälpt till med uppstarten av Zeptunus och han hade av någon anledning dessa uppgifter.

Det stämmer att han den 11 juli 2013 mejlade ”the Ulf file” till Mark Bishop och i ämnesraden angav ”Arbitrage...” Han minns inte vad det rörde. Det stämmer att han kände till att Mark Bishop gjorde betalningar till Ulf Deckmarks bolag Zeptunus och att Optimus köpte in MBS:er. Han tror inte att dessa betalningar och inköp hade något samband. Det stämmer att Mark Bishop mejlade honom den 18 juli 2018 och angav att de var skyldiga Ulf Deckmark sammanlagt 3 758 428 kr, att Solid Venture Capital och ABS skulle stå för hälften vardera och att han svarade ”ok”. Han ifrågasatte det men ville ta den diskussionen med Mark Bishop per telefon. Han diskuterade sedan mejlet med Mark Bishop. Av någon anledning ansåg Mark Bishop att han skulle betala en del av Zeptunus kostnader. Han ansåg att det inte fanns något skäl till det. Han har inte betalat något till Ulf Deckmark. Mark Bishop ansåg att han hade stöttat Strategi Placering genom att Strategi Placering hade bra villkor i avtalet med Optimus och bland annat erhöll 65 procent av

fondavgifterna. Optimus drogs med ett visst underskott och Mark Bishop ansåg därför att han skulle bidra till Ulf Deckmark. Han svarade dock nej till Mark Bishop eftersom Solid Venture Capital handlade med Optimus och det skulle finnas risk för intressekonflikt om han betalade till Ulf Deckmark.

Han visste att Mark Bishop betalade pengar till Ulf Deckmark. Han ansåg inte att det var något konstigt eftersom de hade ett anställningsförhållande. Han tyckte inte heller att det var något konstigt med att betalningen skedde till Zeptunus eftersom bolagsskatten var noll procent på Isle of Man.

Han vet inte vad fakturan den 21 augusti 2013 om 614 937 kr till Solid Venture Capital från ABS är för något. Solid Venture Capital har inte betalat något för affären med Positiv Pension vad han vet. Då affären gjordes upp med Positiv Pension var Solid Venture Capital inte inblandade. Sen gick affären dåligt och Mark Bishop satt med en skuld till Positiv Pension. Mark Bishop förhandlade om slutpriset och bad honom om hjälp. Solid Venture Capital betalade då en del till Mark Bishop. Solid Venture Capital lånade ut pengar till en slutbetalning. Det hade inte någon koppling till affären utan skedde långt senare. Parter var Solid Venture Capital och ABS.

Mark Bishops uppgifter

Mark Bishop har i huvudsak uppgett följande. Han har levt största delen av sitt liv i södra Kalifornien. Efter universitetsstudier i ekonomi och examen från UCLA har han haft ett flertal olika jobb inom finanssektorn. Bland annat arbetade han på Wall Street under 1980-talet, där löner och provisioner var mycket höga. Han har därefter arbetat med handel och som mäklare av hypotekslån, både individuellt och i paket. Han har haft ledande befattningar i flera bolag som sysslat med lån och låneverksamhet samt handel med lån, både individuellt och i paket. I såväl ABS som ABSIG har verksamheten varit handel med lån. Det stämmer att han har en gedigen erfarenhet av lån och ekonomi. Han kom till Sverige med anledning av att

han ägde aktier i ett svenskt bolag, Königsegg. Efter att han träffat sin nuvarande hustru i Sverige blev det viktigt för honom att ha affärsverksamhet här.

Han skapade bolaget ABS omkring 2006. Han gjorde det för att köpa och sälja bolån till andra bolag. Han var enda ägare och anställd i ABS. Thomas Epperson gjorde skattedeklarationer för ABS. Marknaden förändrades dramatiskt 2008. Samma år grundade han ABSIG med Craig Chang. Under åren 2008–2010 var de hälftenägare. Åren 2011 till september 2013 ägde han 100 procent av ABSIG. Därefter överlät han aktierna till Craig Changs bolag. Det avtalet som han gav in till Finansinspektionen i juni 2012 där han och ABS anges som ägare av ABSIG med hälften vardera anser han vara riktigt. Att det angivits i huvudet på avtalet att det upprättats i mars 2008 är oriktigt enligt honom. Att det finns ett likadant avtal där det angivits att det upprättats i mars 2008 och där han och Craig Chang genom American Data Network Inc. är hälftenägare kan bero på att samma avtal använts vid Craig Changs överlåtelse av aktierna till honom.

Före 2008 handlades MBS:er, som var lån mot inteckning, i ett snävt prisintervall och ansågs vara ett säkert värdepapper. Värdet av säkerheten översteg värdepapprets värde. I och med recessionen och huslånekrisen sjönk värdet på MBS:er. Banker och finansbolag började att realisera MBS:er på en illikvid marknad och priserna på MBS:er drevs nedåt till irrationella nivåer. ABSIG försökte ta vara på möjligheten att köpa undervärderade MBS:er. MBS:er med bra avkastning kunde köpas in för 20 och säljas till kunder med likvida medel och bra analyser för 80. ABSIG anställde tre personer från analysföretag och skaffade de bästa datasystemen för att analysera värdet av MBS. Om 500 MBS:er analyserades under en vecka så var tio intressanta och i slutändan var en av dessa värd att gå vidare med. Han var verkställande direktör på ABSIG. Mark Aarvig, Craig Chang, Lisa Duehring och Steve Bishop var anställda på ABSIG. De fattade alla beslut i ABSIG. Det stämmer inte att Thomas Epperson var chief financial officer på ABSIG eller ABS. Thomas Epperson gjorde vissa redovisningsuppdrag för ABSIG

och denne har alltid varit självständig. Thomas Epperson hade ett eget kontor och fick låna skrivbord då denne kom och utförde uppdrag. Under åren 2009 till 2015 handlade ABS och ABSIG bolån för cirka tio miljoner dollar per månad. Den övervägande delen av handeln skedde genom ABSIG som hade avtal med mäklare med tillstånd för handel. Intäkterna låg på 200–300 000 dollar per månad, före avdrag för kostnader, varav en tredjedel för ABS och två tredjedelar för ABSIG. ABS och ABSIG var två olika bolag som arbetade gemensamt och var i behov av varandra. Han tog ut ersättning från ABS och inte från ABSIG. Fond IV var ett kommanditibolag. Omniarch var kommanditidelägare och ABSIG komplementär. Alla anställda i ABSIG arbetade mot Fond IV. ABSIG fick arvode som komplementär.

Det stämmer att Thomas Epperson upprättat en balansräkning för ABSIG i juni 2012. Det stämmer att ABSIG:s tillgångar var 13,2 miljoner dollar som anges där. Den balansräkning som Thomas Epperson upprättat i december 2011 och där det anges att ABSIG:s tillgångar uppgår till 95 miljoner dollar är däremot inte korrekt. Han kan inte säga varför Ulf Deckmark den 15 maj 2012 skickat balansräkningen till Carl Östring på Traction. Det fanns ingen anledning till det. Han tror att han kan ha lämnat balansräkningen till Traction Fonder AB. Han är säker på att uppgiften korrigerats senare.

Traction Fonder AB/Optimus

I slutet av 2011 träffade han Emil Ingmanson första gången. Han beskrev sin affärsverksamhet och Emil Ingmanson beskrev dennes. Det var via ett Skype-samtal. I slutet av 2011 eller början av 2012 så träffade han Emil Ingmanson vid ett möte på ett kontor i Stockholm. Han presenterade sig själv och de diskuterade möjligheten att göra affärer med MBS:er i Europa. Emil Ingmanson beskrev sin försäljningsverksamhet. Emil Ingmanson verkade kompetent, professionell och kunnig om regulatoriska krav och han gillade Emil Ingmanson. Det stämmer att han skrev ett memorandum den 23 januari 2012 angående testköp av MBS:er. Det

framgår att han skulle ta fram två MBS:er som skulle presenteras för Emil Ingmanson. Denne skulle sedan sälja dessa. Han minns inte om han hade daglig kontakt med Emil Ingmanson angående detta.

Den 8 februari 2012 ingicks ett exklusivitetsavtal mellan ABSIG och Solid Equity. Emil Ingmanson skulle skaffa investerare inom EU till honom. Det stämmer att Traction Fonder AB nämns i avtalet. Avtalet gav Solid Equity exklusivitet för alla investeringar som ABSIG gjorde i Europa. Hans vinst genom avtalet var nya investeringar och affärsmöjligheter i Europa. Emil Ingmanson presenterade flera fondbolag men Traction Fonder AB var det första och enda som köpte MBS:er. Han minns inte vilka de övriga fondbolagen var. I avtalet angavs ett fast arvode men det förhandlades från fall till fall. I slutet av andra kvartalet 2012 fick han möjlighet att köpa Traction Fonder AB. Emil Ingmanson kontaktade honom i april/maj 2012 och denne sade att ett svenskt fondbolag var till salu. Det stämmer att Emil Ingmanson introducerade Traction Fonder AB i syfte att ABSIG skulle köpa bolaget. Emil Ingmanson hade introducerat honom för Traction Fonder AB långt innan han fick möjlighet att förvärva bolaget. Det stämmer att han fick betala miljonbelopp till Emil Ingmanson under den tid han ägde Optimus Fonder AB. Arvodet var högt för den insats som Emil Ingmanson gjorde men syftet var att denne skulle arbeta hårt för att skaffa kapital. Han uppfattade Emil Ingmanson som delägare i Solid Venture Capital och Strategi Placering. Emil Ingmanson var den han hade kontakt med i bolagen. Han kände inte till bolagens interna beslutsprocess. Han såg Strategi Placerings lokaler då han var och besökte Ulf Deckmark. Strategi Placering sålde fonden Optimus High Yield för Optimus Fonder AB. Det stämmer att Jonas Johansson och Pawel Suwala arbetade på Strategi Placering. De arbetade båda på IT-avdelningen inom Strategi Placering. Han hade lånat deras skrivbord ett halvdussin gånger då han var i lokalen. Jonas Johansson och Pawel Suwala fick jobb på Optimus Fonder AB då de slutade på Strategi Placering.

Han tror att det fanns ett avtal mellan Traction Fonder AB och Strategi Placering under 2012. Han vet inte något om Emil Ingmansons roll i Strategi Placering då. Emil Ingmanson var delägare i Strategi Placering som distribuerade kunder till Optimus Fonder AB. Han pratade med Emil Ingmanson om MBS:er, andra obligationer och företagsförvärv. Strategi Placering gjorde ett bra jobb och fick in kunder och tillgångar till fonden Optimus High Yield. Det var inte något negativt förrän de blev uppmärksammade av media sommaren 2013. Det stämmer att Optimus Fonder AB gick med förlust under 2012 och att resultaträkningen för Optimus Fonder AB den 31 december 2012 visade på minus 1 560 000 kr. Det stämmer att det utifrån resultaträkningen inte går att säga att Strategi Placering gjorde ett bra jobb. Det stämmer också att det utifrån resultaträkningen inte heller går att säga att Ulf Deckmark gjorde ett bra jobb. Han tog över under tredje kvartalet 2012 och kunde inte påverka resultatet innan dess.

Han kände inte till att Legio hade försökt förvärva Traction Fonder AB tidigare. Han kände bara till att Emil Ingmanson arbetade med att distribuera fondandelar. Det stämmer att det gjordes en testförsäljning av MBS till Traction Fonder AB men han minns inte när det skedde. Han träffade Ulf Deckmark i maj 2012 på Traction Fonder AB:s kontor på Biblioteksgatan. Han kan ha pratat med Ulf Deckmark i telefon i samband med testförsäljningen. Han och Ulf Deckmark talade om MBS:er vid deras första möte. Han introducerade ABSIG och MBS:er på sedvanligt sätt. Han presenterade även värdeanalyser av MBS. Ulf Deckmark var intresserad sedan tidigare. I februari 2012 var han inte medveten om att Legio försökte förvärva Traction Fonder AB och inte heller att Legio avsåg att starta försäljning av MBS:er. Det stämmer att han den 6 februari 2012 mejlade till Ulf Deckmark med anledning av testförsäljningen av MBS. Han hade fått kontakt med Ulf Deckmark genom Emil Ingmanson i nära anslutning till att mejlet skickades. Han hade inte tidigare handlat med MBS mellan amerikanska och europeiska system och därför gjordes testförsäljningen. Han kände inte i februari 2012 till att Traction Fonder AB skulle säljas.

Då han fick veta att Traction Fonder AB gick med förlust och var på väg att läggas ned agerade han snabbt. Han träffade ägarna till fondbolaget och det ledde till en avsiktsförklaring om köp. En av ägarna, Petter Stillström, sade att Traction Fonder AB förlorade pengar och att de ville sälja företaget. I november 2012 godkände Finansinspektionen förvärvet av Traction Fonder AB. Affärsidéen för Traction Fonder AB var att öka de förvaltade tillgångarna i fonden genom annonsering och försäljning genom Strategi Placering, uppnå lönsamhet och sedan sälja bolaget. Han ville också ha en affärsverksamhet i Sverige. Planen om en High Yield-fond var offentlig redan innan han förvärvade Traction Fonder AB. Fonden investerade i värdepapper med hög avkastning på, tror han, fem till sex procent. Hans kärnverksamhet under lång tid före hans förvärv av Traction Fonder AB hade varit handel med MBS. Fondförvaltaren hade redan innan hans förvärv ett intresse av att investera en del av fonden Optimus High Yields medel i MBS:er. Han kunde inte instruera om vissa investeringar utan styrelsen i Traction Fonder AB:s godkännande. Han visste inte om Traction Fonder AB investerat i MBS:er tidigare. Det stämmer att Traction Fonder AB, ABSIG och han ingick ett återköpsavtal angående MBS:er den 1 augusti 2012. Det innebar att om Traction Fonder AB investerade i MBS:er som inte levererades så skulle ABSIG eller han återköpa dessa MBS:er. Traction Fonder AB:s kostnader skulle under en period bäras av ABSIG. Det stämmer att återköpsavtalet gällde från den 1 augusti 2012 till Finansinspektionens godkännande av förvärvet, det vill säga den 16 november 2012. Under denna tid tog Traction Fonder AB inte någon risk förutom ABSIG:s kreditrisk.

Han satt i styrelsen för fondbolaget. Han hade inte någon formell ställning i fonden Optimus High Yield. Då och då presenterade han värdepapper för Ulf Deckmark. Frågan om Optimus High Yields investeringar i MBS:er diskuterades inte på styrelsemöten. Enskilda investeringar diskuterades inte heller av styrelsen. Det stämmer att 17 MBS:er som köptes av Optimus High Yield från början kom från ABS och att styrelsen i Optimus inte kände till det. Han ansåg inte att det var

nödvändigt att informera styrelsen om det. Ulf Deckmark var inte heller informerad och denne frågade inte heller var MBS:erna kom från. Han föreslog investeringar för Ulf Deckmark som han tänkte kunde vara av intresse. Ulf Deckmark tog emot hans presentationer av MBS:erna. Det var omfattande material via mejl eller USB samt säkerhetsanalys och prospekt från utgivaren. Han lämnade nog den mest fullständiga informationen på marknaden. Ulf Deckmark gjorde en egen analys av inköpen och diskuterade sedan investeringarna med banker och mäklare. Han presenterade alla MBS:er på samma sätt. Optimus skulle handla med reglerade banker och mäklare som Auriga och Mezirow. Dessa tog egna risker då de köpte in MBS:er från ABS. De MBS:er som Optimus köpte in hade Ulf Deckmark själv förhandlat och de var marknadsprissatta och därmed förelåg inte någon intressekonflikt. Ulf Deckmark var den som styrde Optimus och denne fattade egna beslut angående portföljförvaltningen. Han tror att Ulf Deckmark investerade i MBS:er på tre till sju års sikt.

Han har inte något minne av att han hade någon kontakt med Pensionsmyndigheten. Han har inte någon uppfattning om han hade en förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten. Han strävade dock alltid efter att skapa avkastning för investerarna. Det stämmer att Optimus High Yield skulle agera i fondspararnas intresse. Optimus skulle agera för att maximera värdet av fonden.

Köpeavtal angående ABSIG förvärv av aktierna i Traction Fonder AB skrevs i juni 2012. I köpeavtalet angavs att Finansinspektionens godkännande krävdes. Efter godkännandet ägdes Traction Fonder AB till 100 procent av ABSIG. Under tiden från juni 2012 till 11 november 2012 styrdes Traction Fonder AB av Ulf Deckmark. Han hade inte något inflytande över Traction Fonder AB före Finansinspektionens godkännande i november 2012. Han hade inte någon formell ställning i Traction Fonder AB och satt inte i styrelsen då. Köpeavtalet tillät att Ulf Deckmark styrde Traction Fonder AB. Han har inte något minne av att han hade insyn i Traction Fonder AB eller att han hade några särskilda kontakter med Ulf Deckmark före den

11 november 2012. Efter Finansinspektionens godkännande styrde och företrädde Ulf Deckmark som verkställande direktör Traction Fonder AB som vanligt. Han hade inte något avgörande inflytande över Traction Fonder AB. Ulf Deckmark och Jan Eriksson hade olika ansvarsområden. I december 2012 tillträdde Carl-Magnus Kindal och Helena Erlandsson som styrelseledamöter. Carl-Magnus Kindal blev styrelseordförande. Styrelsen hade sammanträde ungefär varje kvartal. Han minns inga konflikter i styrelsen.

Hans roll i Traction Fonder AB var att han var aktieägare genom ett annat bolag, att han var styrelseledamot, att han var ansvarig för tillskott av kapital och att han hade idéer om distribution för att öka fondtillgångarna. Han hade insyn i Traction Fonder AB genom att han var styrelseledamot och mottog rapporter, att han kunde gå in på Pensionsmyndighetens hemsida och bevaka tillväxten samt att han fick dagliga värderingar av fondens MBS:er genom Hayden. Den kontroll han hade över Traction Fonder AB var genom att han var styrelseledamot, vilket var begränsat, och genom att han var aktieägare och därmed kunde sälja eller likvidera bolaget.

Han var på Traction Fonders kontor två till fem dagar per månad. Han hade inte någon egen kontorsplats, vare sig på Birger Jarlsgatan eller efter att Traction Fonder AB flyttat till Hammarby kaj och bytt namn till Optimus. Han informerade då Ulf Deckmark om vad han hade gjort för att öka tillgångarna i fonden. Om han hade ett värdepapper på gång så presenterade han underlaget för Ulf Deckmark. Det stämmer att Strategi Placering hade samma lokaler som Optimus. Om Emil Ingmanson var i lokalerna så hälsade han på denne. Han samordnade inte sina besök med denne. Han träffade Emil Ingmanson vid ungefär hälften av tillfällena.

I augusti 2013 överlät han aktierna i ABSIG till Craig Chang men han var fortfarande representant för ABSIG genom ett konsultavtal. Hösten 2013 hade han i uppdrag av Craig Chang att sälja eller likvidera Optimus.

Ulf Deckmark och betalningar till denne

I mitten av 2012 träffade han Ulf Deckmark på Traction Fonder AB:s kontor på Biblioteksgatan. Det var före avtalet om hans köp av Traction Fonder AB. Ulf Deckmark hade ett imponerande CV och framstod som kunnig. Denne skötte försäljningar, fondförvaltning och regelefterlevnad på Traction Fonder AB. Ulf Deckmark bistod också med ansökan till Finansinspektionen om ABSIG:s förvärv av Traction Fonder AB. I november 2012 fick han tillstånd av Finansinspektionen att köpa Traction Fonder AB. I slutet på 2012 hade han ett möte med Ulf Deckmark angående anställning och provision. Det var i slutet av 2012 som han och Ulf Deckmark bestämde att han skulle betala en subjektiv provision till Ulf Deckmark. Enligt hans erfarenhet, från bland annat Wall Street, så är provision subjektiv och aldrig bestämd i kontrakt i förväg. Det fanns inte något avtal angående Ulf Deckmarks provision. Det var en muntlig överenskommelse. Det var ett subjektivt belopp som bestämdes av honom. På Wall Street var det vanligt med subjektiva provisioner vid sidan av löneavtalet. Provisionerna kunde vara många gånger lönen. Ulf Deckmarks lön fanns med i Optimus redovisning. Han tror inte att Ulf Deckmarks lön syntes i Optimus bokföring eftersom den betalades av ABS och ABSIG. Strax innan Ulf Deckmark fick provision var Optimus lönsamt och kunde bära kostnader, men han betalade kapitaltillskott. Det stämmer att han kunde ha gett större kapitaltillskott till Optimus och sedan kunde Optimus betalat provision till Ulf Deckmark. Det fanns olika sätt att betala Ulf Deckmark på men nu blev det betalning av ABS och ABSIG. Skatterna på betalningen redovisades i Kalifornien. Han vet inte om någon underrättelse om skattebetalningen gjordes från Kalifornien till Sverige.

Beräkningen av provisionen till Ulf Deckmark gjordes inte enligt någon formel. ABSIG handlade med värdepapper och om det gick bra så kunde ABSIG betala provision. Varje anställd hade sina förväntningar om provision. Då det var dags att betala Ulf Deckmark så skapades excelarket och utifrån ABS vinst och Ulf Deckmarks förväntningar bestämdes ett belopp. Ulf Deckmark har angett att han

utgick från förvaltade tillgångar. Ulf Deckmark ifrågasatte och ville diskutera provisionen men han minns inte hur den diskussionen gick, men allmänt var grunden för diskussionen förvaltade tillgångar i Optimus Fonder AB. Han anser att för att få provision så ska en person prestera väl utifrån arbetsbeskrivningen. Ulf Deckmark hade flera ansvarsområden i Optimus. Provisionen skulle motivera Ulf Deckmark i alla delar av dennes ansvar. Optimus klarade sig inte utan Ulf Deckmark. Denne hade ansvar för underleverantörer, styrelseprotokoll, att svara på mejl och för förvaltning. Provisionen skulle inte bara belöna utan motivera Ulf Deckmark att fortsätta göra ett bra jobb. Anledningen till att han, då han hördes under förundersökningen, sade att; ”Provisionen grundades på MBS som Ulf Deckmark köpte in till Optimus Fonder” var att han då hade uppfattningen att provisionen hade samband med MBS.

Under månaderna augusti och september 2012 köptes MBS:er in av Optimus. På den första raden på excelarket var Solid Venture Capitals provision. Sedan blev Zeptunus provision en procentandel av Solid Venture Capitals provision. Han ser av excelarket att det var 12,5 procent men det är inte något som han minns. Det var hans verktyg för att få Emil Ingmanson att betala lite av kostnaderna till Ulf Deckmark. Provisionen baserades inte på MBS-handeln utan på Ulf Deckmarks prestation som verkställande direktör i Optimus. Uträkningarna i excelarket gjordes för att utbetalningarna skulle se rättvisa ut mot Ulf Deckmark. Under juli 2013 verkar provisionen för Ulf Deckmark inte ha varit 12,5 procent. Han kan inte beräkna det nu. Det verkar vara olika. Ulf Deckmarks provision utgick för dennes prestation som verkställande direktör och var inte kopplad till MBS. Den grundades inte på inköp av MBS. Beräkningen fanns för att han skulle kunna berättiga utbetalningarna till Ulf Deckmark på sin sida.

Provisionen bestämdes alltså av honom och var kopplad till vad Ulf Deckmark presterade inom Traction Fonder AB. Provisionen var aldrig kopplad till särskilda MBS:er eller annat investeringslag i fonden. Det excelark, där betalningar till Ulf

Deckmark kan synas kopplade till MBS:er, skapade han inför första utbetalningarna till Ulf Deckmark. Det var inte något konstigt med detta excelark utan han måste kunna rättfärdiga betalningarna till Ulf Deckmark. Vid den tiden gjordes kapitaltillskott från ABS och ABSIG till Optimus. Då det inte fanns pengar i Optimus så kom betalningarna till Ulf Deckmark från ABS och ABSIG som var ägare till Optimus. ABS och ABSIG handlade med MBS:er så det var inte konstigt att han baserade siffrorna på dessa. Ulf Deckmark kände inte till excelarket och tillfrågades aldrig om provisionen. Ulf Deckmark fick provision endast utifrån sitt uppdrag som verkställande direktör i Optimus. Ulf Deckmark påverkades inte av honom. Han tror att Ulf Deckmark fick tre betalningar från honom.

Han hade en dialog med Emil Ingmanson om att denne skulle betala en del av provisionen till Ulf Deckmark. Det stämmer att han skickade en faktura till Emil Ingmanson angående betalning till Ulf Deckmark. Han ansåg att det var en omkostnad enligt exklusivitetsavtalet och han försökte därför få Emil Ingmanson att betala hälften. Emil Ingmanson kände inte till betalningarna till Zeptunus förrän han skickade fakturan till denne där han bad Emil Ingmanson betala en del av vad han ansåg vara en omkostnad för deras affärer. Emil Ingmanson vägrade dock att betala. Emil Ingmanson kände inte till excelarket. Då Ulf Deckmark började få provision hade Optimus inte några tillgångar, men sedan växte Optimus och blev lönsamt. Provisionen hade inte något med inköp av MBS att göra. Ulf Deckmark köpte in MBS:er även innan provisionsavtalet. De som visste om att Ulf Deckmark fick provision var han, Ulf Deckmark och hans partner, Craig Chang, i USA. Emil Ingmanson fick veta då denne fick fakturan. Optimus styrelse fick inte någon information om Ulf Deckmarks provision. Han kände inte heller till att det fanns någon skyldighet för honom att informera styrelsen om det. Det stämmer inte att han undanhöll information om provisionen för styrelsen. Emil Ingmanson visste att Ulf Deckmark fick provision av honom. Han sade till Emil Ingmanson att Ulf Deckmark skulle få provision baserad på MBS. Eftersom hans och Emil Ingmansons affärsförhållande grundade sig på MBS så ansåg han att det fanns

möjlighet att se Ulf Deckmarks provision som en kostnad i Emil Ingmansons och hans verksamhet. Han mottog dock aldrig någon betalning från Emil Ingmanson för denna kostnad. Han vet inte om Emil Ingmanson förstod grunden för beräkningen av provisionen. Han tror inte att Emil Ingmanson hade sett beräkningarna på excelarket. Han uppfattade som att han och Emil Ingmanson delade uppfattningen att han skulle betala Ulf Deckmarks provision. Han tror att Emil Ingmanson vid denna tid hade förstått att Ulf Deckmarks provision hade samband med MBS.

Han anser att mejlet den 18 juli 2013 till Emil Ingmanson stämmer med fakturan till Emil Ingmanson. Han försökte få Emil Ingmanson att betala kostnader i hans och Emil Ingmanson affärsrelation. Anledningen till att han i mejlet kunde hänvisa till ”halva provisionen” var att Emil Ingmanson kanske kände till vad provisionen var. Emil Ingmanson hade kanske fått se excelarket. Han försökte få Emil Ingmanson att förstå att provisionen till Ulf Deckmark var en kostnad i hans och Emil Ingmansons verksamhet med inköp av MBS:er. Ulf Deckmark skulle få subjektiv provision baserad på ABS vinst, med det var hans interna betalning. Genom att koppla betalningen av provisionen till deras affärsidé försökte han få tillbaka 1 100 000 kr från Emil Ingmanson. Det var klart för honom, Craig Chang och Ulf Deckmark att provisionen var subjektiv och inte kopplad till någon särskild investering. Han behövde rättfärdiga alla belopp som betalades ut från ABS. I USA gjorde han beräkning av Ulf Deckmarks provision baserad på MBS. Anledningen till att Ulf Deckmark nu förklarar att denne fått provision enligt viss beräkning måste vara att Ulf Deckmark gjort detta antagande utifrån den verbala överenskommelse som de hade.

Första gången han hörde talas om bolaget Zeptunus var då han fick se avtalet mellan ABS och Zeptunus. Han minns inte men tror att han fick det per mejl från Emil Ingmanson. Han har inte upprättat avtalet. Han trodde att det var ett exklusivitetsavtal. Som han minns det var det ett ”Corporate consultancy agreement”. Han trodde att det var ett av Emil Ingmansons bolag och att det var ett

nytt exklusivitetsavtal, men det var i stället ett konsultavtal. Han antog att Solid Venture Capital, Solid Equity och Zeptunus hade samma verksamma personer. Det var först när han fick del av förundersökningen som han fick veta att Ulf Deckmark var beneficial owner av Zeptunus. Före hans första betalning till Zeptunus så visste han att Ulf Deckmark var involverad i Zeptunus men han brydde sig inte om ägarstrukturen i Zeptunus. Han blev ombedd av Ulf Deckmark att betala till Zeptunus. Provisionen betalades av ABS och ABSIG och han hade inte någon anledning att fråga Ulf Deckmark varför betalningen skulle ske till Zeptunus. Mottagaren kan styra betalningen och det var inte upp till honom att ifrågasätta det.

Hayden och dagliga värderingar

I USA värderas inte MBS-portföljer dagligen utan det sker årsvis. Han ifrågasätter värdet av daglig värdering. Under tiden från augusti 2012 till november 2012 gjorde ABSIG dagliga värderingar av MBS:er åt Optimus. Optimus hade ett behov av att få MBS:erna värderade dagligen. Så snart ABSIG hade köpt Optimus Fonder AB så ville Ulf Deckmark ha ett annat värderingsföretag. Han och hans partner Craig Chang letade efter ett företag som kunde göra dagliga värderingar men hittade inte något. Han skickade presentationsbrev till Mezirow, Auriga, City Group, Barclays och De La Rosa. Mezirow erbjöd att göra månadsvisa värderingar men det tackade Ulf Deckmark nej till. I det läget erbjöd sig Thomas Epperson, som hade ett företag som kunde utföra dagliga värderingar, att göra sådana värderingar. Han är säker på att Thomas Epperson hade egna anställda men denne kunde också vända sig till ABSIG om det fanns frågor. Han har känt Thomas Epperson i 20 år. Thomas Epperson har varit bland annat professor och finansdirektör. Han visste därför att Thomas Epperson förstod sig på MBS:er. Det stämmer att det av Thomas Eppersons CV inte framgår något om Hayden och inte heller nämns något angående MBS:er. Det framgår dock inte i vilket syfte just detta CV tagits fram. Thomas Epperson är social men glömsk och inte så IT-kunnig. Thomas Epperson har dock omgett sig med kompetent personal. Han presenterade Thomas Epperson för Ulf Deckmark och Optimus Fonder AB. Han var sedan behjälplig med att förhandla

fram avtalet mellan Optimus och Hayden. Han har inte haft något med Hayden att göra före 2012. Han har inte tidigare sett någon handling som visar att bolaget Hayden registrerades i november 2012. Genom Thomas Epperson fick han uppfattningen att Hayden hade funnits sedan långt tidigare.

Det är inte han som har författat värderingarna som Hayden lämnat. Han har dock skickat en mall för värderingarna till Hayden som användes från december 2012. Han har inte haft något inflytande eller kontroll över Haydens e-post. Han har endast kunnat läsa korrespondensen mellan Optimus och Hayden, inklusive de dagliga värderingarna. Domänen haydenconsulting.intl har han inte skapat, köpt eller påverkat. Däremot har han köpt domänen hayden.intl. Det var i februari 2016 för ett enskilt projekt. Det var mer än två år efter att han avgått från ABSIG och Optimus. Domänen hayden.intl hade aldrig något med Optimus att göra. Hayden sände dagliga värderingar till honom så att han kunde skapa en databas. Han skapade en databas i excel i sin dator. Det är inte han som har framställt Valuation Engagement Letter från Hayden till Optimus Fonder AB. Anledningen till att han hade ett brev från Hayden till Ulf Deckmark utan brevhuvud och en version med brevhuvud i sin dator var att han sparade olika versioner av allt. Hayden kände till att han var ägare av Optimus Fonder AB och han blev inkopierad i sändlistan. Han vet inte varför han hade ett brev utan brevhuvud men med underskrift från Hayden till Optimus Fonder AB. Han hade elektroniska namnteckningar från partners och fru. Det var bra att ha om man till exempel reste och något behövde skrivas på men inte utan att tala med den personen. Han tror att Thomas Epperson skrev Haydens brev själv. Den 19 april 2013 ser det ut som Finansinspektionen behövde information. Det stämmer att han den 19 april 2013 mejlade Thomas Epperson en förslag till ett brev med information från Hayden till Finansinspektionen. Han skrev också till Thomas Epperson att denne kunde göra ändringar i brevet om denne ansåg att det behövdes. Thomas Epperson ansåg dock inte att det behövdes.

Det förelåg inte någon intressekonflikt. ABS försäljning till Solid Venture Capital eller Auriga var inte en distribution till Optimus Fonder AB. Alla transaktioner var juridiska köp- och säljtransaktioner där värde och risk överfördes. Den 19 april 2013 skickade Hayden ett brev till Ulf Deckmark om att det inte förelåg någon intressekonflikt mellan Hayden och ABS eller ABSIG. Anledningen till att han skrev ett brev till Thomas Epperson angående Haydens intressekonflikt var att Thomas Epperson hade frågat honom om vad de ville ha för något. Han skrev ett brev som Thomas Epperson sedan kunde ändra.

ABSIG gjorde värderingarna till Traction Fonder AB fram till november 2012 och sedan gjorde Hayden dem. Det stämmer att det fanns en ifylld ”Daily Confirmation” till Traction Fonder nr 1209, november 2019 i hans dator. Han behövde skapa en mall så att Traction Fonder AB skulle få den nödvändiga informationen. ABSIG skapade en mall. Den använde Hayden sen fram till 2014–2015. För att förhindra att Hayden skulle begå misstag så skickades dokument fram och åter mellan honom och Thomas Epperson. Anledningen till att han hade anteckningar i sin anteckningsbok om värden och avkastning för MBS:er i Optimus High Yield i juli och augusti 2013 var för att han fick dessa värden från ABSIG:s värdepappersanalytiker varje månad. Det var ett sätt för honom att kontrollera att MBS:erna presterade väl. Han visste inte hur Hayden gjorde sina beräkningar. Anledningen till att han hade anteckningar daterade dagen innan Haydens dagliga värdering som innehöll samma siffror var att han redan hade fått dessa av Hayden. Mark Aarvig tog sedan fram de variabler som de trodde att Hayden använde. Det var ett sätt att se om Haydens analys var rätt. De dagliga värderingarna skickades till honom och han bad analytikerna att granska värderingen och avkastningen. Det var ett sätt att analysera Haydens tillvägagångssätt och för att förstå om Haydens värdering var trovärdig. Det verkar som Hayden skickade värdena till ABSIG före dessa skickades till Optimus Fonder AB. Det stämmer att Haydens dagliga värdering påverkade NAV-kursen för Optimus High Yield.

Anledningen till att Thomas Epperson beskrev sin vänskap med honom och Annika Bishop den 13 december 2016 var för att Annika Bishop skulle få ett uppehållstillstånd i USA (Green Card). Anledningen till mejlet från honom till Emil Ingmanson den 31 juli 2014 var inte för att han skulle utge sig för att vara Thomas Epperson. Det var för att han skulle organisera ett möte mellan Thomas Epperson och motparten.

Det stämmer att hans bankkort använts för att betala för virtuellt kontor för Hayden. Thomas Epperson gjorde något på nätet och bad om att få låna hans kreditkort. Han minns inte anledningen till lånet och Thomas Epperson har betalat tillbaka beloppet till honom. Anledningen till att ABSIG:s adress anges på kontraktet för Haydens virtuella adress tror han är att det var den adressen som kreditkortet stod på.

Thomas Epperson hade inte något kontor på ABSIG men då denne hade ett projekt så kom denne dit. Så vitt han vet hade Thomas Epperson hus och kontor i Portland i Oregon. Han har använt adressen Haydenintl.com några gånger men det var för ett särskilt projekt och det var 2016.

Den balansräkning som togs fram 31 december 2011 och där ABS tillgångar angavs till 97,8 miljoner dollar är felaktig och han är säker på att det rättats till, i vart fall innan den skickats till Finansinspektionen. Han har inte något minne av att den skickats till Carl Östring, verkställande direktör på Traction AB.

De 17 MBS:er som köpts in av Optimus

De 17 MBS:er som åtalet gäller har alla varit AAA-klassade men när Optimus köpte in dem var de CCC-klassade. För att uppnå hög avkastning var det nödvändigt att hitta undervärderade MBS:er och då kunde man inte leta bland AAA-klassade. Marknadsfrågor regleras i USA av FINRA. Alla värdepapper som köps eller säljs via en FINRA övervakad mäklare är lämpliga för kundens investeringsbehov och per definition marknadsmässiga. Alla värdepapper som ABS

presenterade för Optimus presenterades på samma sätt som alla mäklare skulle ha gjort. Alla värdepapper var lämpliga för Optimus. Optimus handlade bara med beprövade och godkända mäklare. Ulf Deckmark försågs troligen med lämpligt material och kunde göra due diligence av värdepappret.

CFAB 2003 köptes av Optimus från mäklaren Auriga. Åklagaren har visat att den gick med förlust men om Optimus hade behållit den ytterligare tre månader hade den gått med vinst genom kassaflöden. Optimus köpte den för 49,0 och sålde den för 31,0. 2018 gick den dock upp till 68,0. Under fem år fanns inte några priser i Trace-systemet. Något marknadspris fanns inte beträffande denna MBS utan priset fick tas fram genom analys.

CVLTI köptes av Optimus i augusti 2012 för 58,0. Då den såldes gav den vinst för Optimus. 2014 handlades den för 90,0 och år 2016 för 100,5. CWALT var C-klassad men har återhämtat sig.

CWL köptes av Optimus för 33,0 och såldes för 63. Optimus gjorde vinst på denna MBS. Av Trace framgår att priset gick upp till 80,0 2014 och 99,0 2018.

GSAMP köptes av Optimus i augusti 2012 från Auriga. Optimus sålde den sedan med förlust men den hade ett positivt kassaflöde. Två månader efter att Optimus hade sålt GSAMP började den att gå upp. 2015 var priset 95,0. GSAMP hade bra prisutveckling och kassaflöde.

PCHLT köpte Optimus från Auriga. Optimus sålde den sex månader senare med förlust. PCHLT gav dock mycket kassaflöde och fem månader senare var priset högre än vad Optimus hade köpt in den för. PCHLT gick senare upp till 95,0 och hade en bra prisutveckling.

LMT 2005 köpte Optimus från Auriga. Optimus sålde den sedan med förlust. Under Optimus innehavstid gav den mycket kassaflöde. På årsbasis gav den 31 procents avkastning. Optimus förlust ska minskas med kassaflödet. Senare gick priset på LMT 2005 upp.

MARM köpte Optimus från Auriga för 25,0. Den såldes senare av Falcon Funds för 4,0. Från förlusten ska dock avräknas kassaflödet. Om den hade behållits ytterligare ett år hade den genom kassaflödet varit avbetald.

CWALT köpte Optimus från Auriga i december 2012. Optimus sålde den åtta månader senare med förlust. CWALT hade dock ett bra kassaflöde per månad och om Optimus High Yield hade behållit CWALT två månader ytterligare hade den gett en vinst.

INDX köpte Optimus från Auriga i december 2012. Optimus sålde den två månader senare med förlust. INDX hade dock ett bra kassaflöde och om Optimus hade behållit INDX ytterligare två månader hade den gett en vinst för Optimus. Tre månader efter att Optimus hade sålt INDX var enligt Trace prissättningen det pris som Optimus hade köpt in den för. INDX har haft en prisutveckling och priset för INDX var 2015 50,0, 2016 60,0 och 2019 90,0.

BOAMS köpte Optimus från Auriga i december 2012 för 55,0. Optimus sålde den tio månader senare med förlust för 33,0. I mitten av 2018 var dock priset 55,0. Om Optimus hade behållit BOAMS ytterligare två år hade den gett en vinst för Optimus.

MSAC köptes in av Optimus för 63,0. Den såldes i augusti 2014 för 23,0. MSAC hade senare en prisutveckling och gick under 2017 upp från 43,0 till 79,0. Om Optimus hade behållit denna MBS och sålt senare hade den gett en vinst för Optimus.

LMT 2008 köpte Optimus från Close Brothers i maj 2013 för 58,0. Optimus sålde den 15 månader senare med förlust för 10,0. LMT 2008 hade senare en prisutveckling och gick under 2018 upp till över 58,0. På Trace fanns 2018 en noterad handel på 83,0. Om Optimus hade behållit denna MBS och sålt senare hade den gett en vinst för Optimus.

BFAC köpte Optimus från Close Brothers i juni 2013 för 69,0. Optimus sålde den 15 månader senare med förlust för 24,0. BFAC gav dock stora kassaflöden under dessa 15 månader. Avkastningen var 13 procent på innehavda medel per år. Om Optimus behållit denna MBS och sålt senare hade den gett en vinst för Optimus.

FNLC köpte Optimus från Close Brothers i juli 2013 för 71,0. Optimus sålde den 13 månader senare med förlust för 27,0. FNLC hade senare en prisutveckling och gick under 2018 upp till 63,0–65,0 enligt Thomson Reuters och Bloomberg. FNLC har presterat kassaflöde och gett avkastning.

GSAA köpte Optimus från Close Brothers den 12 juli 2013 för 61,0. Optimus sålde den nio månader senare med förlust för 21,0 till Auriga. GSAA har presterat kassaflöde och gett avkastning.

SAIL köpte Optimus från Close Brothers i juli 2013 för 73,0. Optimus sålde den nio månader senare med förlust för 20,0. SAIL hade senare en prisutveckling och gick upp 50 procent. SAIL har gett avkastning. På Bluesheet fanns 2018 en noterad handel på 32,0–34,0. I augusti 2013 finns i Bluesheet rapporterat priser på 39,6 och 40,5. I Trace finns från oktober 2012 ett rapporterat pris om 80,0. United States Securities and Exchange Commission, SEC, har gjort efterforskningar och uppgett att rapporteringen var ett misstag. Värdena kan vara korrekta eller inkorrekta. Det visar att datan är osäker. Optimus pris för SAIL, 73,0, var fortfarande ett bra pris. ABS analys hade gett ett pris på 75,0 vid en avkastning på 12 procent. Han hade inte någon dialog med Auriga eller Optimus angående SAIL. Han utgår från att

Optimus förhandlade till sig ett pris på 73,0. ABS ägde SAIL men ABS erbjöd inte den till försäljning på marknaden för ett pris på 22,0, utan som lägst 65,0. Det stämmer att ABS köpt in SAIL för 22,125 från Mezirow. Han har sålt SAIL på amerikanska marknaden också för 77,0. Han har inte rapporterat den affären till Trace och han vet inte om hans motpart gjort det.

MANA köpte Optimus High Yield från Close Brothers den 16 augusti 2013 för 34,5. Optimus sålde inte MANA utan det gjordes senare av Falcon. Avkastningen för MANA har av Citigroup och JP Morgan bedömts till 24–25 procent.

För samtliga av de 17 MBS:er som Optimus köpt in har gällt att de varit professionellt analyserade, att de köpts in av Optimus från reglerade mäklare eller banker, att Optimus inköpspris varit ett marknadspris, att investeringen varit lämplig för Optimus och att det inte funnits någon avsikt att skada Optimus.

I de fall mäklaren Auriga köpte in MBS av ABS så köpte Auriga in till marknadspris. Vid Optimus inköp av de nio första MBS:erna så fick Emil Ingmanson bara veta avstämningspris för inköp. Vid Optimus inköp av de åtta sista MBS:erna så fick Emil Ingmanson en skärmdump från Bloomberg. Det som Emil Ingmanson fick veta var avstämningspris för Solid Venture Capitals inköp och förväntat pris för Optimus inköp. De trade tickets som finns i förundersökningsmaterialet var inte trade tickets i juridisk mening. Emil Ingmanson hade inte insyn i ABSIG eller ABS och denne hade inte heller insyn i ABS analys av MBS:er. Besluten i ABS fattades av honom.

Vid Optimus inköp av MBS:er så förhandlade Ulf Deckmark enbart, såvitt han vet, med sin motpart, vilken vid de nio första MBS:erna var mäklaren Auriga och vid de åtta sista MBS:erna Close Brothers. Han hade presenterat Optimus för Auriga. Auriga genomgick sedan en godkännandeprocess. Auriga mottog aldrig någon ersättning från honom, ABS, eller Optimus. Auriga köpte in till ett pris och sålde till

ett annat högre pris. Det var så Auriga gjorde vinst. Auriga var handlare, mäklare och investmentbank. Auriga gjorde faktiska inköp av MBS som inte kunde gå åter. Auriga kände till att det fanns ett intresse från Optimus för inköp av värdepappret men det fanns inte någon garanti. Auriga tog en egen risk då de handlade med värdepappret. Detsamma gällde för Close Brothers. ABS försäljning till Auriga var en självständig och oberoende försäljning. Auriga gjorde en självständig värdering vid försäljning och inköp. Auriga gjorde en självständig bedömning vid försäljning till Optimus. Anledningen till att Auriga i samtliga fall tar ut en ökning med en cent per dollar i pris beror på att de valde att sälja vidare snabbt. Auriga höjde en punkt för att snabb handel var en del av deras affärsmodell. Andra värdepappersföretag kunde välja att behålla längre. Alla ABS motparter tog en egen affärsrisk då de handlade med ABS. För Mezirow, Auriga, Pimco med flera så utgjorde mellanskillnaden mellan köp och sälj deras vinst eller förlust. Åklagaren har påstått att åtta stycken MBS:er visar marknaden men på marknaden görs mer än sex biljoner affärer.

ABS köpte in MBS till marknadspris. Idén var att köpa in undervärderade MBS:er och analysera dessa för att finna de som presterade. Det kan ha varit en av 500 stycken MBS:er som gjorde det. Han presenterade ett antal värdepapper varje månad för Ulf Deckmark. Det var ett stort material och Ulf Deckmark fick det per mejl eller på USB-sticka. ABS köpte in en stor mängd värdepapper som Optimus inte köpte in. Det stämmer att ABS köpte in SAIL för ett deal price om 22,125 och sålde den till Solid Venture Capital för 65,7 och att mellanskillnaden var ABS vinst. Anledningen var att ABS gjort en analys av SAIL och sett att den levererade vinst. Detta var skälet till prisökningen. Det gällde även MANA. Han vet inte vem som gjorde analysen men chefsanalytiker var Mark Aarvig och det fanns personer som arbetade under denne. ABSIG prenumererade på olika datakällor, även geografisk information om inkomster, huspriser och prisförändringar. Vid analysen kontrollerades hur kassaflödet påverkade varje MBS samt underliggande värdepapper. Värderings- och analyssystem var standardprogram. Värdet var

beroende av ingångsdata och olika affärsmodeller ABSIG fick tillgång till faktiska data som inköpspris och kassaflöden.

Vid värderingarna av MBS:er använde ABS prissättningsmodeller från företag som Intex, Citibank, JP Morgan och Barclays. Dessa prissättningsmodeller hyrdes per månad av ABS. ABS använde även uppgifter angående fastigheterna ifråga och historiska kassaflöden. Alla data matades in i värderingsmodellerna och gav sedan ABS dess värdepappersanalys, en tjock bunt papper. ABS analyserade en till två MBS:er per dag och hade möjlighet att gå på djupet i dessa. ABS kunde ta fram de bästa MBS:erna på marknaden. MBS:erna prissattes genom att värdet diskonterades till ett nuvärde. ABS gjorde en individuell analys av vare värdepapper.

Stora värderingsinstitut som Bloomberg, JP Morgan eller Thomson Reuters analysera ett mycket stort antal värdepapper och använder generella modeller för värdering. De olika modellerna ger stor skillnad i pris. Prisuppgifter från Bloomberg och Thomson Reuters är indikativa och dessa värderingsinstitut använder indirekta observationer som kan var flera månader gamla. Swedbank och KPMG har angett att Optimus priser inte är orimliga, det vill säga att de kan varit rimliga. Wassum har bara haft tillgång till Bloomberg och Thomson Reuters. Bloomberg är standard och Optimus hade enbart tillgång till Bloomberg. Marknadsnoteringarna i Trace och Bluesheet innehåller inte alla transaktioner på marknaden och han hade inte tillgång till Trace. Endast bolag som står under viss reglering har skyldighet att rapportera till Trace och Bluesheet. Av dessa data framgår köpare och säljare och det är välkänt att vissa bolag inte vill avslöja sina kunder och därför inte rapporterar. De anser att det är bättre att betala böter. Det är även svårt att få prisinformation genom att ringa till mäklare eftersom dessa inte vill avslöja sin affärsinformation. Det rätta sättet att få fram ett värde är att använda en kassaflödesmodell och att sedan diskontera det värdet. Det är den bästa värderingsmodellen. Han vet inte om det är rimligt att andra aktörer på marknaden haft tillgång till de värderingsmodeller han och ABS använde. ABS hade en fond

med kontanter och kunde ta tid på sig att hitta investerare, medans andra måste sälja snabbt. För firmor på Wall Street är det dyrt att ha kontanter på konton och de måste sälja snabbt.

Det stämmer att ABSIG:s värdering angav att SAIL kunde säljas i februari 2016 för 22,5, att den fram till dess skulle inbringa 7 500 000 USD i amorteringar och att det sammanlagt motsvarade 30 000 000 USD vilket var SAIL:s ursprungliga lånebelopp det vill säga 100 procent motsvarande deal price 100,0. Det stämmer att Optimus köpte in SAIL för deal price 73,0 och att Hayden sex månader senare värderade SAIL till 37,0. Det stämmer att SAIL den 17 april 2014 värderades till deal price 19,0. Anledningen till det var att Hayden gjorde en daglig värdering. MBS:er har ett kassaflöde och kan värderas en gång per månad. En daglig värdering hade efterfrågats av Ulf Deckmark och hade ett värde för denne. Han vet inte varför ABSIG värderat SAIL till 75,0 och att den sedan värderades till 19,0. Det är lätt att analysera i efterhand. Han har inte heller tillgång till materialet idag. Det stämmer att det finns noteringar i Bluesheet från mars 2013 där SAIL handlas för deal price 16,9 till 22,5. Det kan bero på att företagen har olika filosofi, det vill säga snabb försäljning eller förvaltning. Anledningen till att Haydens värdering av SAIL vid tidpunkten för Optimus försäljning av SAIL stämmer med den värdering som Bloomberg och Thomson Reuters gjort av denna MBS vid det tillfället att en ny datapunkt tillkommit som Hayden, Bloomberg och Thomson Reuters använt sig av. Han såg SAIL som en möjlighet för Optimus att få en avkastning på 12 procent vilket var ganska högt och kompenserade för ökad risk. Han såg inte intressekonflikt mellan ABS och Optimus. FNLC analyserades på samma sätt som SAIL. Anledningen till att 1 000 000 av FNLC återköptes från Optimus var att Optimus av någon anledning inte kunde ta emot 7 000 000 av FNLC. 1 000 000 av FNLC gick åter till Fixed Income Allocation vilket också var en del av ABSIG:s portfölj. De satte deal price 21,0 eftersom den gick åter till intern portfölj. Han tror att i den portföljen hade FNLC deal price 21,0 och då fick denna del samma pris. Han har inte tidigare angett att FNLC sålts till 400Capital i USA den 27 augusti 2013. Det

var via mäklaren Mezirow och han hade inte kontroll på affären. Det kan vara stora skillnader i pris på MBS:er. ABS tog en förlust på 50 punkter för ABS ville inte ha FNLC. ABS behövde sälja omedelbart och kunde inte vänta in en köpare som var beredd att ge deal price 71,0. ABS hade inte likviditet att behålla FNLC längre. Han hann inte att marknadsföra FNLC. Marknaden för MBS:er var illikvid och det kunde vara svårt att sälja dem under till exempel sommaren eller vid jul och nyår.

Det stämmer att Close Brothers per mejl efterfrågade information från Emil Ingmanson eftersom priserna på GSAA och FNLC avvek från Bloomberg. Det stämmer att han skrev ett svar till Emil Ingmanson som denne skulle lämna till Close Brothers och att han angav att ”vår investerare begärde leverans av värdepappret”. Han tror att det var Optimus han avsåg med ”investerare”. Anledningen till att han visste att Optimus efterfrågade de två MBS:erna var att han var en del av verksamheten och då och då visste han vad Optimus och Ulf Deckmark efterfrågade. Close Brothers stod under tillsyn och Solid Venture Capital tog en affärsrisk vid köpen. Det stämmer att ABS köpte in GSAA för deal price 28,75 och att Solid Venture Capital köpte in den från ABS för 54,9 och sålde den vidare till Optimus för 61,0 via mäklaren Close Brothers. Det stämmer att Solid Venture Capital inte behövde betala till ABS förrän affären var klar. Det stämmer att GSAA värderats till 30,0 av Hayden den 27 december 2013. Han vet inte varför Haydens värderingar var en berg- och dalbana. Det stämmer att det stod ”Optimus” på den Security Analysis av GSAA som han lämnat till Optimus. Han förstår att det kan se ut som Optimus gjort den. Det stämmer att analysen angav att GSAA kunde säljas för 2 700 000 USD i juli 2016 och att kassaflödesanalysen gav 6,2 procent ränteavkastning per år. Han ansåg att det var en mycket bra MBS. Det stämmer att det i Security Analysis angavs att MANA kunde köpas in i augusti 2016 för 5 983 814 USD och säljas i juli 2016 för 12 177 420 USD och att det beräknats en uppgång på 100 procent på tre år. Anledningen till att han gjorde en beräkning beträffande MANA utifrån utrymmet i Optimus med hänsyn till tioprocentsregeln var att se om MANA passade Optimus. Det var inte någon anmärkningsvärd

beräkning och gjordes regelbundet. MANA var en bra investering och Optimus kunde vägrat inköp.

Optimus kunde enbart handla med reglerade enheter. ABS och ABSIG stod inte under tillsyn av FINRA eller SEC eller liknande. Optimus kunde därmed inte handla direkt med ABS eller ABSIG. ABSIG var handlare och mäklare.

Strategi Placering

Det stämmer att han fick ett mejl från Emil Ingmanson den 11 december 2012 och att denne skrev; "We received 42 million today from the pension authority!!!!" och "You can prepare another MBS of the same size right away." Det var ett allmänt mejl från Emil Ingmanson. Denna var stolt över sitt företag och försäljningen. Han uppfattade mejlet som att det kommit in 42 miljoner i fonden och att han därför kunde presentera ytterligare en MBS. Den enda överenskommelse som fanns mellan honom och Emil Ingmanson var exklusivitetsavtalet. Han tror inte att Ulf Deckmark kände till exklusivitetsavtalet. Det mejl som han skickade till Emil Ingmanson den 9 december 2012 var för att han skulle presentera två MBS:er för Ulf Deckmark och om de blev godkända så skulle Emil Ingmanson få en stor provision. Det stämmer att han angav provisionen till 243 343,28 USD. Beloppet var inte en överenskommelse utan bara en beräkning. Det skulle kunna ändras av den slutliga prissättningen av slutliga analysen. Han vet inte om provisionen blev 243 343,28 USD.

Det stämmer att han den 11 december 2012 skrev till Emil Ingmanson "...work may ass of on our Fund." Han borde ha skrivit Optimus och inte "...our Fond" för att det skulle vara korrekt. Det innebar inte att han såg det som hans och Emil Ingmansons gemensamma fond. Emil Ingmanson hade inte någon inblandning i bolaget Optimus Fonder AB. Han ville öka omsättningen i Optimus Fonder AB för att kunna sälja bolaget eller sammanslå Optimus Fonder AB med annat bolag. Det stämmer att Emil Ingmanson skrev till honom den 13 december 2012 "Mark –

Please find a MBS of the same size and arbitrage ASAP. We have enough volume in the fund to buy it.” Han tolkar mejlet som att Emil Ingmanson var stolt och ville visa hur bra denne jobbat. Emil Ingmanson hade inte kontroll över honom eller hans investeringar. Emil Ingmanson hade rätt till provision enligt exklusivitetsavtalet oavsett hans lönsamhet. Han kan inte påminna sig att han sålde någon MBS med förlust till Optimus Fonder AB. Det stämmer att han den 14 december 2012 skickade mejl till Emil Ingmanson med trade tickets för INDX och CWALT till Auriga. Säkerhetsanalysen av MBS:erna gjorde av chefsanalytikern Mark Aarvig och tre andra. Säkerhetsanalysen presenterades för Ulf Deckmark men inte för Auriga. Säkerhetsanalysen var grundad på avkastning över tid. Det stämmer att de 17 MBS:erna ökade i pris från ABS inköp till Optimus Fonder AB:s inköp. Hans affärsidé var att hitta värdepapper som var undervärderade och presterade väl baserat på ABSIG:s analys. Det handlas 100 000-tals MBS:er varje dag och det var inte något unikt med handeln med Optimus Fonder AB.

Det stämmer att han den 11 mars 2013 mejlade till Emil Ingmanson och skrev att han skulle köpa en MBS för 1,4 miljoner USD och frågade om denne kunde få upp fonden i 730 miljoner kronor. Det stämmer att Optimus High Yield endast kunde ha tio procent av sina tillgångar i MBS eller liknande. Ulf Deckmark förvaltade fonden professionellt. Ulf Deckmark valde om denne ville förvalta eller sälja tillgången. Han hade inte insyn i varför denne sålde vissa tillgångar. Det stämmer att Emil Ingmanson den 11 mars 2013 skrev ”...or just sell a small one.” Emil Ingmanson hade inte något inflytande över Optimus Fonder AB. Det stämmer att fem MBS:er såldes i januari och februari 2013. Det var Ulf Deckmark som förvaltade portföljen med Jan Eriksson. Han hade två källor till värdet av Optimus High Yield; Haydens värderingar och Pensionsmyndighetens hemsida. Det stämmer att Emil Ingmanson mejlade honom den 31 juli 2013 och att denne skrev ”Then we get another million US after the sale of the oversized bond.” Han vet inte vad denne menade med det.

Det stämmer att han i sin anteckningsbok angett ” - FNLC – sell 1 M USD”, ”- SAIL – buy 13,4 original face”, Available in Optimus for MBS”. Anledningen till att han antecknade detta var att han ibland gjorde översiktliga beräkningar av utrymmet för investeringar i Optimus. Han kunde på det sättet se vilka MBS:er som var aktuella utifrån dess storlek. Han använde Haydens värderingar och Pensionsmyndighetens hemsida för att göra detta. Ulf Deckmark gjorde sina affärer självständigt.

Det som han mejlade till Emil Ingmanson den 5 juli 2013, åtta dagar före Optimus inköp, var inte trade tickets i rättslig mening. Det var skärmdumpar från Bloomberg som kallades trade tickets. Det var för att Emil Ingmanson skulle kunna värdera transaktionen och analysera sina vinster. Anledningen till att han kunde ange ett pris för FNLC åtta dagar före Optimus Fonder AB:s inköp var att han presenterat värdepappret för Ulf Deckmark och att han visste att det fanns ett intresse för det. Close Brothers gjorde också en egen granskning och compliance av MBS:en. I det fall som Ulf Deckmark var intresserad av en MBS som han presenterade för denne så skickade han denna MBS till Emil Ingmanson. Emil Ingmanson skickade sedan MBS:en till en mäklare som Ulf Deckmark kunde förhandla med. Anledningen till att Ulf Deckmark den 10 juli 2013 bara skrev ”I confirm the trade” till Close Brothers var att priset vanligen gjordes upp per telefon.

Intressekonflikten

Han anser att informationen till Finansinspektionen den 20 juli 2012 var riktig. ABSIG hade inte någon ambition att engagera sig i fondförvaltning, att ABS får göra analystjänster åt och att ABS inte får handla med någon som har samägandeskap eller någon form av intressekonflikt.

Det stämmer att Emil Ingmanson i mejl den 19 juli 2012 frågade om Optimus Fonder AB:s interna regel i punkten 10.3 angående intressekonflikt. Det stämmer att han var närstående till Optimus Fonder AB och att ABS och ABSIG inte kunde

bli godkända att handla med Optimus Fonder AB men Solid Venture Capitals motparter var banker eller mäklare. Ulf Deckmark förhandlade fram en marknadstransaktion med Auriga. Det var inte en intressekonflikt om Ulf Deckmark köpte in via Auriga eller en broker/dealer. Optimus Fonder AB:s motpart var en tredjepart som stod under tillsyn. Solid Venture Capital var inte ett bolag som stod under tillsyn men handeln skedde genom Solid Venture Capital för att Emil Ingmanson skulle få en tradinghistorik. Ett närstående bolag som ABS kan handla med offentliggörs internt och godkänns.

Han anser inte att det förelåg intressekonflikt mellan Optimus Fonder AB och ABS eller ABSIG. Det stämmer att frågan om intressekonflikt var en stående punkt på styrelsemöten i Optimus Fonder AB. Han har inte något minne av att styrelsen tog upp någon särskild transaktion. Han ansåg inte att det fanns skäl för honom att ta upp någon transaktion. ABS försäljningar till Auriga och till Solid Venture Capital var verkliga försäljningar. Detta även om Solid Venture Capital var i kedjan för att få handelshistorik. I Optimus Fonder AB var det inte någon som visste vem som fanns bakom Auriga eller Close Brothers. Det stämmer att Emil Ingmanson visste vem som fanns bakom Auriga och Close Brothers. När det gäller MBS nr 1–9 i ordningen fick Emil Ingmanson provision. När det gäller MBS nr 10–19 så var det skillnaden mellan Solid Venture Capitals inköpspris respektive försäljningspris som utgjorde Emil Ingmansons ersättning.

Positiv Pension

Under andra kvartalet 2013 fick han en möjlighet presenterad för sig om förvärv av Positiv Pension. Han trodde att det gällde en fusion och ansåg att det var en bra sammanslagningskandidat. Emil Ingmanson hjälpte honom med kommunikation, information och möten med ägarna av Positiv Pension. Det ledde till en avsiktsförklaring om ABS köp av Positiv Pension. Vid den tiden visste han inte att Strategi Placering varit inblandade i affären. Emil Ingmanson hade tre roller vid denna affär; 1) denne presenterade möjligheten, 2) hjälpte till med kommunikation

och språk och 3) Emil Ingmanson hjälpte till att verifiera de PIN-koder som enligt köpeavtalet skulle verifieras av köparen. Halvvägs in i transaktionen upptäckte han att Positiv Pension inte var lämpligt för fusion eftersom Positiv Pension hade alla klienter hos Scientia. Det fanns då två val; att avsluta affären och ringa in kunder till Optimus eller att avsluta affären och snabbt sälja vidare. Han tjänade lite genom att sälja Positiv Pension vidare till Crown Brand. Han köpte Positiv Pension för totalt cirka 100 000 000 kr. Han betalade initialt cirka 40–45 000 000 kr och sedan månatliga betalningar. I slutet av juni 2013 blev det avslut och några dagar innan blev det verifiering av PIN-koder. Priset för Positiv Pension bestämdes i juni 2013 efter att PIN-koderna verifierats. Det stämmer att även Craig Chang skrev under köpeavtalet. Det upprättades ett verifieringsbrev med antalet verifierade kunder och fondförmögenhet som undertecknades av köpare och säljare. Verifieringsbrevet var en del av uppgörelsen och köpeavtalet mellan parterna. Den finns angiven under punkten 5.6 i köpeavtalet.

När det gäller flytten av kunder från Positiv Pension till Strategi Placering har han inte någon praktisk eller juridisk kunskap. Han hade inte någon vetskap om hur flytten av kunder gick till. Han tror inte Ulf Deckmark eller styrelsen i Optimus hade någon sådan kunskap heller. Alla på Optimus visste att kunderna blev kontaktade per telefon och att en investeringsmöjlighet presenterades för kunden samt att Strategi Placering hade möjlighet att påverka överflyttningen om kunden godtog det. Han tog en risk genom att köpa Positiv Pension för 100 000 000 kr. Media angrep Strategi Placering redan i juli 2013. Han hade inte någon aning om att några felaktigheter begåtts. Han anser inte att något felaktigt skett. Optimus hade en bra relation med Strategi Placering som framgångsrikt distribuerat Optimus fonder och det hade aldrig varit några problem. Efter augusti 2013 angreps Strategi Placering hårt i media och en koppling gjordes mellan Strategi Placering och Optimus och gjorde att pengarna strömmade ut ur Optimus. I november 2013 skickade Pensionsmyndigheten brev till Optimus alla kunder med uppgift om att deras pengar kunde ha flyttats utan deras medgivande samt en instruktion om hur

kunden kunde flytta sina pengar från Optimus. Förtroendet för Optimus var därmed ruinerat.

Vid möte med Finansinspektionen i augusti 2013 förnekade han att han hade någon affärsrelation eller personlig relation med Emil Ingmanson. Det var felaktigt och han gjorde det för att han inte ville kopplas samman med Emil Ingmanson eftersom denne kritiserades hårt i media. I september 2013 avgick han från styrelsen i ABSIG. Anledningen till det var att han ville spendera mer tid i Sverige. I september 2014 avgick han från styrelsen i Optimus. Optimus kris sommaren 2013 gjorde att fondförmögenheten minskade och fondavgifterna kunde inte finansiera förvärvet av Positiv Pension. Han försökte sälja värdepapper eller Optimus. Sedan förhandlade han fram ett nytt lägre pris för Positiv Pension. Avsikten var att betala hälften av priset för Positiv pension kontant och sedan finansiera andra hälften genom ABSIG:s handel. Det stämmer att Positiv Pensions omsättning för 2012/13 redovisades till cirka 27 miljoner kronor. Det var inte omsättningen i Positiv Pension som skulle finansiera köpet utan fondavgifterna i Optimus. Avsikten med att sälja positiv pension till Crown Brand var att få tillbaka en liten vinst. Crown Brand gjorde dock bara en avbetalning. Crown Brand ville köpa Positiv Pension eftersom det fanns en kundstock i det bolaget som regelbundet betalat sina avgifter. Han tror att Crown Brand skulle sälja försäkringsprodukter och rådgivning till svenska kunder. Han hade hjälp av advokater från advokatfirman Fylgia för att för att ta fram avtalet med Positiv Pension med bland annat verifiering av PIN-koder.

Det stämmer att Emil Ingmanson mejlade honom den 28 juni 2013 om att styrelsen behövde bytas i Positiv Pension. Han ansåg att det var adekvat, Positiv pension behövde en svensk styrelse. Då han sålde Positiv Pension till Crown Brand hade han redan en kopia av kundstocken i Positiv Pension med namn, telefonnummer och PIN-kod till kunderna. Han bad ändå Craig Chang fråga Crown Brand om de kunde sälja kundstocken till Strategi Placering. Han sade till Emil Ingmanson att han hoppades att Crown Brand skulle göra det. Crown Brand var inte i

premiepensionssystemet. Han diskuterade inte priset för kundregistret med Crown Brand. Om Crown Brand inte överlätit kundregistret hade det inte gjort någon skillnad. Han hade ändå varit skyldig att betala Positiv Pension.

Det var hans uppfattning att det var advokatfirman Fylgia som föreslog att Jelena Saalismaa skulle vara styrelseledamot i Positiv Pension.

I Ming Lee var styrelseledamot i Crown Brand. Det var Craig Chang som presenterade I Ming Lee. Han har aldrig träffat I Ming Lee. Anledningen till att han hade en kopia av I Ming Lees pass var att han hade frågat ägaren till Crown Brand efter information om styrelsen.

Han skrev ett kravbrev till Crown Brand den 9 augusti tillsammans med sin jurist eftersom Crown Brand inte betalat för Positiv Pension. Anledningen till att han hade ett dokument i word i sin dator där han var angiven som författare och som innehöll ett svar från Crown Brand på hans kravbrev var att han hade omformaterat brevet han fått från Crown Brand för att skicka det till sin gammalmodiga advokat. Anledningen till att han i sin anteckningsbok skrivit att Crown Brand kan vägra betalning med hänsyn till pågående rättegång var att hann haft ett samtal med sin advokat och gjort en anteckning från det.

Det stämmer att han mejlade Lisa Duehring den 6 juli 2013 angående att hon skulle kolla om de sju MBS:er som han mejlat Craig Chang fanns kvar i Fond IV:s portfölj. Han tror att han presenterade dessa sju MBS:er för Ulf Deckmark och att denne sedan köpte två av dem. Han presenterade regelbundet värdepapper för Ulf Deckmark och det var inte något särskilt med juli 2013.

Det stämmer att Lisa Duehring mejlade honom den 18 november 2013. Lisa Duehring arbetade med att sätta upp en fond. Att det angetts i mejlet att I Ming Lee och Crown Apex Limited var ägare av ABS var felaktigt. Lisa Duehrings mejl

innehöll flera fel. Då fokuserade han inte på att I Ming Lee nämndes i Lisa Duehrings mejl därför märkte han inte detta då. Det stämmer att Crown Brand inte hade betalat för Positiv Pension. Han kan ha rättat felen i Lisa Duehrings mejl senare. I Ming Lee och Crown Apex Limited har aldrig varit ägare av ABS. ABS är hans bolag.

Craig Chang var hans affärspartner. Anledningen till att han hade en kopia av Craig Changs pass och dennes namnteckning i sin dator var att de var partners. Craig Chang hade motsvarande på honom. Det var praktiskt när man reste att kunna skriva under för den andre, med dennes tillstånd.

Flytten av kunder från Scientia till Optimus

Det stämmer att Niclas Tapper på Positiv Pension mejlade honom den 14 maj 2013 om att de arbetade med att få fram så många korrekta PIN-koder som möjligt på sina kunder. Enligt köpeavtalet skulle antalet kunder och tillgångar valideras. Det räckte inte enbart med Positiv Pensions ord utan det skulle verifieras med PIN-koder. PIN-koden visade att det fanns en kund och tillgångar att förvalta. Han vet inget om överflytten från Scientia till Optimus.

Det stämmer att Jonas Johansson mejlade honom och Emil Ingmanson angående PIN-koderna den 13 juni 2013. Han visste att Jonas Johansson arbetade med IT på Strategi Placering. Han kände till att även Pawel Suwala arbetade med IT på Strategi Placering. Strategi Placering genomförde verifieringsprocessen till honom.

Det stämmer att ABS köpte Positiv Pension och att kunderna i kundstocken flyttades till Optimus och att ABSIG berikades på så sätt. ABS köpte Positiv Pension men blev inte som tänkt utan ABS tog förlust i affären med Crown Brand. Han anser att det stämmer med det mejl han skickade till Emil Ingmanson den 28 juni 2013 där han skrev; "They will sell you the clients". Det var hans

förhoppning att Crown Brand skulle sälja kundregistret men han såg aldrig något avtal eller någon betalning.

Optimus hade avtal med Strategi Placering angående distributionen av fonden. Strategi Placering hade gjort det bra och han förmodade att de skulle göra det igen. Om Strategi Placering ägde kundregistret så kunde de känna att de hade tillstånd att kontakta kunderna med sitt säljmanus. Han vet inte vilken information som lämnades till fondandelsägarna. Han hade inte någon information om att det fanns några överprissatta instrument i Optimus. Han lämnade det till Emil Ingmanson att genomföra överföringen av kunder enligt de regler som gällde.

Han eller Optimus var inte involverade i flytten av kunder från Scientia till Optimus. ABSIG eller ABS var inte heller involverade i kundflytten. Kunderna kom in i Optimus genom Strategi Placering. Optimus har aldrig varit engagerade i Strategi Placering. Han visste att Strategi Placering ringde till kunder i Scientia med hjälp av kundstocken från Positiv Pension. Han såg att Strategi Placering hade gjort ett jättebra jobb.

Det stämmer att han och Carl-Magnus Kindal, styrelseordförande i Optimus, hade ett möte med Finansinspektionen den 27 augusti 2013. Finansinspektionen hade frågor om Strategi Placering. Han uppfattade det som att Optimus hade avtal med Strategi Placering redan då han tog över Optimus. Han hade inte kontroll över Optimus på något annat sätt än en vanlig styrelseledamot har. Finansinspektionen måste felaktigt ha antecknat att han inte kunde ta del av kundstocken. Det stämmer som Finansinspektionen antecknat att han inte visste att Strategi Placering fått kundstocken från Positiv Pension. Han visste enbart att Craig Chang hade frågat Crown Brand om de kunde överlåta kundstocken. Det stämmer att han vid mötet med Finansinspektionen den 27 augusti 2013 sade att han inte hade några affärer med Strategi Placering eller Emil Ingmanson. Det var felaktigt och han sade så för att hade fått rådet att distansera sig från Emil Ingmanson. Han antog att

Finansinspektionen ställde frågor eftersom Emil Ingmanson hade fått mycket negativ mediepublicering. Han kunde inte se att Finansinspektionen frågade på grund av intressekonflikt.

ABSIG ägdes av honom och Craig Chang och att ABSIG ägde Optimus. Hösten 2013 lämnade han styrelsen i ABSIG och han var inte heller längre ägare av ABSIG. Han var därefter konsult för ABSIG och han hade då till uppgift att sälja Optimus.

Hans och Emil Ingmansons relation blev ansträngd och återförsäljaravtalet avslutades i slutet av 2013 eller början av 2014. I januari 2014 hade Optimus förlorat en tredjedel av sina förvaltade tillgångar.

Det stämmer att Optimus High Yield snabbt sålde fyra MBS:er hösten 2014. Styrelsen i Optimus hade ett intresse av att sälja snabbt eftersom tioprocentsregeln i Optimus gällde för MBS:er. Han antar att försäljningen berodde på Optimus minskade tillgångar. Han var inte inblandad i försäljningen.

Ulf Deckmarks uppgifter

Ulf Deckmark har i huvudsak uppgett följande. Han har en avbruten civilekonomexamen och har arbetat i finanssektorn. I 19 år arbetade han på SEB i olika befattningar. Därefter arbetade han i fondbranschen där han varit verkställande direktör och fondförvaltare i sju–åtta år. Det senaste bolaget han arbetade som fondförvaltare var i Optimus. Det var svårt att hitta ett nytt arbete i finanssektorn efter arbetet på Optimus med anledning av den negativa media publiciteten kring Strategi Placering och dess koppling till fonden Optimus High Yield. Han köpte därför in sig i ett rörlig bolag och har arbetat med bolaget sedan dess.

Han startade ett fondbolag tillsammans med andra personer. Fondbolaget kom sedan köpas av ett annat bolag och bytte därefter namn till Traction Fonder. Han

blev kvar som verkställande direktör och fondförvaltare i det bolaget. Det gick dessvärre inte så bra för fondbolaget som ägarna hade hoppats på och de sålde därför slutligen bolaget till ABSIG. Han hade innan bolaget såldes till ABSIG en lön om 50 000 kr. Sedan fick han en lön om 90 000 kr eftersom de anställde ytterligare en fondförvaltare i bolaget som fick 50 000 kr. Ägarna ansåg därför att det var rimligt att han fick en högre lön.

Första kontakten med Max Serwin

Han kom i kontakt med Max Serwin första gången 2011 när Max Serwin ringde honom och frågade om Traction Fonder var till salu, vilket han svarade att det var. Max Serwin frågade en del om verksamheten och hur den fungerade. Max Serwin blev intresserad och bad honom ordna ett möte med ägarna för fondbolaget. Han ordnade därför ett möte mellan honom, Max Serwin och fondbolagets ägare Petter Stillström och Carl Östring. Max Serwin var där i egenskap av förhandlare för Legio. Han visste dock inte vad han hade för ställning i Legio. Legio kom överens om att köpa Traction Fonder och ansökte om tillstånd hos Finansinspektionen. Han var endast med på det första mötet med Legio och var därefter inte involverad i förhandlingarna.

Legio MBS var en fond som de tilltänkta ägarna ville starta. Han ansåg att det var ganska vansinnigt att döpa fonden till MBS när det inte var beslutat att handla med MBS:er än och att det i så fall endast skulle röra sig om att handla med MBS:er till en liten del. Namnet ändrades sedan till High Yield. I samband med ett styrelsesammanträde i Traction Fonder kom styrelsen att fatta beslut om fondbestämmelser för Legio MBS, eftersom det var de nya tilltänkta ägarnas önskemål. Han var föredragande vid sammanträdet och det diskuterades vad fonden skulle investera i.

Första mötet med Mark Bishop

Han lärde känna Mark Bishop genom Max Serwin. När Legio planerade att förvärva Traction Fonder ville Max Serwin diskutera verksamheten med honom och

vad för fonder som han kunde sälja genom Strategi Placering. De pratade om olika fonder och kom fram till att den fond som var lättast att sälja och förvalta var en så kallad High Yield-fond. Max Serwin ville ”krydda” den med MBS:er för att göra fonden mer attraktiv. Det var alltså Max Serwin som kom med idén att handla med MBS:er i fonden. Han hade hört talas som MBS:er tidigare men inte gjort affärer med instrumentet eller haft någon tanke på att göra det. Han ville dock känna sig trygg med att investera i MBS:er och ville veta mer om vad det var för instrument. Max Serwin nämnde då Mark Bishop och berättade att han var väldigt kunnig inom området. Enligt Max Serwin var Mark Bishop duktig på MBS:er och kunde lära honom om dessa. Det var första gången han hörde talas som Mark Bishop.

Han träffade Mark Bishop tillsammans med Max Serwin. De hade ett möte i Stockholm i december 2011 eller januari 2012. På mötet pratades det om MBS:er och Mark Bishop berättade att MBS:er var intressanta framtida instrument att göra affärer med.

Efter mötet med Mark Bishop tänkte han att det fanns potential med MBS:er och att det skulle vara ett bra komplement till portföljen eftersom de kunde ge en bra avkastning. Han hade dock inte bestämt sig för att handla med MBS:er. För att kunna handla med MBS:er i Europa behövde koderna till instrumenten konverteras. Han ville säkerställa att det inte förelåg några tekniska hinder för att handla med MBS:er. Max Serwin tyckte att det var en bra idé att göra ett test-köp med Mark Bishop. Det genomfördes därför två testköp den 6 februari 2012 från Mark Bishops bolag, han tror att det var med bolaget ABS, och det fungerade. Max Serwin var inte inblandad i testköpet.

Mark Bishops köp av Traction Fonder

Han vet inte om det var han som förmedlade kontakten mellan ägarna till Traction Fonder och Mark Bishop. Han visste inte vad det skulle innebära för hans del om Mark Bishop köpte Traction Fonder eftersom han inte visste om Mark Bishop ville

ha kvar honom som verkställande direktör. Det visade sig dock att Mark Bishop ville ha kvar honom som verkställande direktör. Han var lite avvaktande till att det skulle vara en amerikan som ägde fonden men Mark Bishop gav ett bra intryck och hade finansiella muskler. Han kände sig därför positivt inställt till att Mark Bishop blev ägare till fonden.

Strategi Placering

Strategi Placering var inte det enda bolag han hade slutit distributionsavtal med åt Optimus. Anledningen till att han slöt avtal med Strategi Placering var för att det var Max Serwin som drev bolaget och de hade en god relation. Det var han (Ulf Deckmark) som för Traction Fonders räkning förhandlade fram distributionsavtalet med Strategi Placering genom mestadels Max Serwin.

Strategi Placering ringde sina kunder och säljarna hade ett manus där de erbjöd pensionssparare placering i Optimus fonder. Nästan alla i branschen tog ut en avgift varje år trots att de endast gav råd om en enda fond. Strategi Placering tog inte ut någon årsavgift vilket han tyckte var positivt. Han kände sig trygg med Strategi Placering och var nöjd med hur de arbetade. Han hade bett om att få tillträde till Strategi Placering för att se hur de arbetade och försäkra sig om att de arbetade på ett betryggande sätt. Han blev förvånad när han i media läste om att de hade flyttat pensionsmedel utan tillstånd. Han frågade Max Serwin om det och denne uppgav att det hade gått rätt till. Han bad compliance göra en kontroll av Strategi Placerings kunddokumentation för Optimus räkning. Compliance kom fram till att det såg bra ut men att tidslinjen beträffande flytten inte gick att följa.

Kontoret

Optimus hade kontor på Hammarby kaj och sedan på Birger Jarlsgatan. Anledningen till att de flyttade till Hammarby kaj var för att få ned hyreskostnaderna och det var bra lokaler. Det var på samma våningsplan som Strategi Placering men Optimus hade ett eget rum som var låsbart och som bara han och Jan

Eriksson hade nycklar till. De hade inte tillgång till Strategi Placerings lokaler men de hade gemensamma utrymmen. Max Serwin brukade vara på kontoret och han träffade honom ett par gånger i månaden. Även Mark Bishop brukade vara på kontoret på Hammarby kaj, gissningsvis en till två gånger i månaden. Han tror att det förmodligen var för att Mark Bishop skulle träffa Max Serwin. Han träffade Mark Bishop för att lära sig mer om MBS:er. Mark Bishop hade även med sig analyser från ABS med värdering av MBS:erna.

Handeln med MBS:er

Optimus Fonder hade två fonder; High Yield och Small Cap. Han anställde Jan Eriksson eftersom han behövde förstärkning i förvaltningen av fonderna. Han kände inte Jan Eriksson sedan tidigare. Jan Eriksson var ansvarig för fonden High Yield, men Jan Eriksson ville att han (Ulf Deckmark) skulle ansvara för MBS:erna i fonden.

Han hade fått mer kunskaper om MBS och i april 2012 bestämde han sig för att köpa in MBS:er i Optimus High Yield. Han lade till informationen om det i faktabladet till Optimus High Yield. Det som var intressant var att hela marknaden hade gått ner och det förelåg en överreaktion. Det fanns stor sannolikhet att MBS:erna skulle gå upp i kurs. Han tror inte att han var ensam om att tro det.

Det var lätt att hitta information om MBS:erna och de hade prospekt för att kontrollera siffror och månatliga avbetalningar. Det fanns många faktorer som gjorde att han bedömde att fonden skulle investera i MBS:er. Det var en bra riskspridning och MBS:er utgjorde endast en liten del av fonden. Det behövdes en högre risk i fonden eftersom det var en High Yield-fond vilket också var en anledning till att han köpte in MBS:er i fonden. Att ett värdepapper är betygsatt som C är inte negativt. Det framgick av fondbestämmelserna att fonden Optimus High Yield skulle investera i värdepapper med högre risk.

Han ansvarade alltså för handeln med MBS:er i Optimus samt 90 procent av den övriga fonden. Han tog fram vad som skulle köpas in och stämde av det med Jan Eriksson. Jan Eriksson stämde också av med honom om sina köp. I början handlade det om att lära sig mer om MBS:er. I augusti 2012 började han handla med instrumenten. När han hade beslutat sig för att börja handla med MBS:er i fonden frågade han Mark Bishop om han kände till några bra MBS:er som Mark Bishop hade analyser på. Han såg Mark Bishop som en rådgivare. Mark Bishop återkom med förslag på cirka tio MBS:er. Han och Mark Bishop gick igenom MBS:erna tillsammans. Han fortsatte sedan att analysera MBS:erna på sitt sätt. Fem av dessa tyckte han var intressanta att köpa in. Han kontaktade mäklare och de hittade fyra av dessa MBS:er. Priset var värderat utifrån underliggande dokument från Mark Bishop. Han visste inte vem säljaren av MBS:erna var. Mäklaren har tystnadsplikt och han kunde därför inte få den informationen. Han kände därför inte till det pris som ABS i sin tur hade köpt MBS:erna för. Samtliga mäklare var även underställa respektive lands tillsynsmyndigheter och hade skrivit under så kallade ”best execution” vilket innebar att mäklarna hade förpliktigat sig att följa aktuella regelverk och göra en viss kontroll av prissättningen. Det var en mäklare som var Optimus motpart i handeln med MBS.

Totalt fick han cirka 60 analyser på MBS:er och han köpte 19 av dessa. Mark Bishop kom regelbundet under året med förslag på MBS:er, minst varje månad. Han tror inte att han frågade Mark Bishop om han tjänade på det annat än i Optimus. Han hade i vart fall ingen anledning att misstänka att Mark Bishop tjänade pengar på Optimus bekostnad. Han litade på Mark Bishop och hade fullt förtroende för denne.

Mark Bishop hade gjort en grundläggande analys av MBS:erna och tittat på vilken avkastning de hade, vilken löptid de hade och risken i MBS:erna. Det var ett antal faktorer. Det var oftast Mark Bishop som hade gjort analyserna av MBS:en. Han

(Ulf Deckmark) kom sedan med frågor. Eftersom Mark Bishop var ägare till Optimus hade han all anledning till att hitta bra investeringar åt fondbolaget.

När han hade bestämt sig för att handla med någon MBS frågade han Mark Bishop vilka mäklare han skulle kontakta och Mark Bishop gav honom förslag på mäklare. Han bad sedan Mark Bishop att be mäklarna kontakta honom. I de i målet aktuella MBS:erna var det mäklaren Auriga.

Hans egen analys bestod i att han först undersökte vilken avkastning MBS:en hade. Sedan tittade han på kupongerna och omräknade dem till verkliga värden. Låg avkastningen under de historiska ansåg han det vara bra investeringar. Amorteringstakten var viktig vid värderingen av ett instrumenten. Även riskerna undersöktes samt belåningsgraden. Belåningsgraden skulle överstiga 80 procent. Det underlag som Mark Bishop gav utgick ifrån vissa antaganden, som han godtog. Han kontrollerade sedan vissa siffror.

Optimus införskaffade Bloomberg i december 2012. Han fick dock klart för sig redan när han började handla med MBS:er att det inte gick att använda sig av Bloomberg för värdering av MBS:er eftersom Bloomberg inte var tillförlitligt. Han hade läst om det på nätet och Mark Bishop hade även informerat honom om det.

Mark Bishops bolag ABS sysslade med rådgivning rörande MBS:er. Han hade inte uppfattningen att ABS sysslade med handel med MBS. Han hade velat veta att det var ABS som sålde MBS till Optimus genom mäklare eftersom han då hade kunnat ta upp frågan om intressekonflikt med styrelsen och noggrannare kontrollerat siffrorna i underlaget som han fick från Mark Bishop. Anledningen till att SAIL köptes in var för att volymen i Optimus High Yield var tillräckligt stor för att kunna köpa in SAIL och analysen visade att den kunde det investeras i. Han minns inte hur SAIL utvecklades.

Han kommer inte ihåg specifikt varför försäljningar av MBS skedde. Han hade för avsikt att behålla MBS:erna i fem år vilket han kom fram till utifrån det han hade läst. Försäljningarna av MBS:erna kan ha skett av olika anledningar. Till exempel kunde de ha hittat en bättre investering eller velat minska en förlust eller göra en vinst. De två sista MBS:erna såldes av Falcon Funds. De fyra dessförinnan såldes av det fondbolag som tog över fondförvaltningen i fonden. De tre MBS:erna dessförinnan såldes av honom på grund av utflödet i fonden. De två MBS:erna innan dess såldes eftersom de hade ett extremt litet innehav av dessa. Hade de dubblrats i värde hade det inte spelat någon roll och man måste sälja ett sådant innehav ibland för att rensa i fonden. De valde ut vilka MBS:er som skulle säljas baserat på analyser och vilka som gick att sälja relativt omgående. Han minns inte varför han valde att sälja MBS:en SAIL. Det kan finnas många anledningar. Det var sex år sedan och det är svårt att minnas en exakt försäljning.

I början var MBS:erna positiva investeringar men ju längre tiden gick desto negativare blev utvecklingen för dem. I oktober 2013 började nedgången. MBS:erna bidrog inte positivt till avkastningen i fonden. Han minns inte varför värdet för MBS:erna sjönk. Han kunde ha ställt frågor till Mark Bishop om varför värdet för MBS:erna hade gått ner men minns inte att han gjorde det. Han hade dock mejlat Hayden om det.

Han hade inte tillgång till vad de andra värderingsinstituten, så som Bloomberg, hade för prisuppgifter på de MBS:er han valde att sälja. Han har ingen förklaring till varför försäljningspriset låg i linje med vad dessa institut värderat instrumenten till, trots att han ansåg att Bloomberg m.fl. inte var pålitliga för värdering av MBS:er.

Det hände att han förhandlade om priset. Han minns inte exakt för vilken MBS han förhandlade om. Det skedde främst med mäklaren Auriga.

Max Serwin hade inte med inköpen av MBS i Optimus att göra. Han har ingen förklaring till och förstår inte varför det finns ett mejl mellan Mark Bishop och Max Serwin där Max Serwin ville att Optimus skulle köpa vissa MBS:er.

Det är lätt att i efterhand kritisera inköpen av MBS:er i Optimus High Yield. Men han har vid inköpen analyserat MBS:erna och då kommit fram till att de varit en intressant och bra investering. Han hade förhoppningar om att de MBS han köpte in, som då inte hade någon amortering, skulle börja amorteras. Varför så inte blev fallet minns han inte.

Memorandumet av den 29 juni 2013 med rubriken ”9 Corporate Bond Offerings (1 sponsored by Mark and 8 sponsored by Emil)” ställt till Mark Bishop från Ulf Deckmark, har han inte sett. Det var inte något som Mark Bishop pratade med honom om. Memorandumet handlar inte om MBS:er utan om företagsobligationer. Innehållet i dokumentet är även formulerat på ett sätt som tyder på att det var ett internt dokument och inget som skulle visas för honom. Fyra av värdepappren som omnämns i dokumentet hade Optimus köpt, alla förutom en av dessa hade köpts in innan den 29 juni 2013 och det var Close Brothers som hade informerat honom om värdepappren. Samtliga av dessa har gått bra och gett en avkastning om 57 procent.

Hayden

Det fanns ingen som kunde värdera MBS:erna så han kontaktade Mark Bishop som uppgav att ABS kunde värdera MBS:erna en kort period till dess de hittade någon annan som kunde göra det. Mark Aarvig på ABS gjorde då värderingarna av MBS:erna under en kort period, augusti–oktober 2012, innan ABSIG blev ägare av Optimus. Därefter anlätades istället bolaget Hayden.

Han kom i kontakt med Hayden genom Mark Bishop. Han visste inte att Mark Bishop och Thomas Epperson kände varandra. Mark Bishop hade uppgett att Hayden var en bra firma och att de hade gjort värderingar åt andra bolag. Han bad

Hayden skicka en beskrivning av bolaget till honom. Han frågade om bolagets omsättning, men det var inget han dokumenterade. Han fick dessa uppgifter på e-post.

Han har inte träffat Thomas Epperson men de har pratat i telefon en gång. Han kollade upp vilka kunder Hayden hade och bl.a. hur de gjorde värderingarna. Han kommer inte ihåg vilka kunder Hayden hade men de framgick av det material han fick från Hayden. Han kände sig trygg i de svar han fick. Hayden hade sysslat med värderingar av MBS:er väldigt länge. Han minns inte exakt hur länge. Han hade inte kontakt med någon annan än Thomas Epperson på Hayden. De hade kontakt genom e-post och det var så han fick Haydens värderingar. Värderingarna skickades i första hand till A-SEC, som var Optimus riskkontroll och sedan till Wahlstedt Sageryd som satte NAV-kursen.

Han känner igen avtalet med Hayden som under förhöret med honom förevisats av åklagaren. Han fick avtalet på mejl. – Han har inte sett det dokument med samma innehåll, men utan brevhuvud och underskrifter, som åklagaren också förevisat under hans förhör. Han vet inte varför dokumentet, som åklagaren upplyst fanns i Mark Bishops dator, fanns där.

Förvaringsinstitutet Swedbank fick de efterfrågade uppgifterna om Hayden från honom efter att han hade pratat med Hayden och fått informationen skickat till sig genom e-post. Det fanns funderingar på att ha ytterligare ett bolag som värderade Optimus värdepapper, men de hann aldrig fullfölja det eftersom han slutade på Optimus. Det hade även kunnat skapa problem att ha två olika värderingsbolag för det fall värderingarna skulle skilja sig åt. Det skulle då bli problematiskt att veta vilken data som Optimus skulle använda.

Solid Venture Capital

Han tror att han under aktuell tidsperiod antog att det var Max Serwin som ägde bolaget Solid Venture Capital. Han kände inte till att det var Solid Venture Capital som sålde MBS till Optimus.

Close Brothers

Close Brothers kontaktade Optimus och frågade om de kunde göra affärer ihop och presenterade sitt bolag. De var intressanta att göra affärer med.

Positiv Pension och inflödet i fonden i juli 2013

Han var inte inblandad i köpet av Positiv Pension. Han var dock med på ett möte i Göteborg. Max Serwin informerade honom om bolaget och frågade om han kunde följa med till Göteborg och presentera High Yield-fonden i egenskap av verkställande direktör. På mötet var Max Serwin också närvarande. Han tror att Max Serwin var där eftersom denne var intresserad av att köpa Positiv Pension genom något av sina bolag. Han tror att Strategi Placering hade ett intresse av att förvärva Positiv Pension. Han fick den informationen eftersom han ville veta om det var några affärer inplanerade som skulle komma att påverka förvaltningsvolymen i Optimus High Yield. Om det kom in mycket pengar i fonden kunde det skapa problem för honom och Jan Erikson, så han ville ha en prognos om vad de kunde förvänta sig i inflöde. Det var därför en ganska naturlig process att prata med Max Serwin om hur bl.a. försäljningen av fonden gick. Hans uppfattning var att Max Serwin inte bara förhandlade med Positiv Pension utan även med andra parter. Han visste inte vid mötet om och när det skulle bli en affär. Han kände inte till avsikten med bolagsförvärvet eftersom han inte var involverad. Han var endast med på mötet för att berätta om Optimus.

Han känner inte till om det var någon diskussion om PIN-koder innan köpet av Positiv Pension. Max Serwin hade inte pratat med honom om det. Han fick veta att ABS hade köpt Positiv Pension efter att det hade blivit medialt uppmärksammat.

Hade Optimus inte fått det stora inflödet i juli 2013 hade han ändå fortsatt att handla fler MBS:er, men i mindre volymer. Det stora inflödet berodde på att Strategi Placering hade ringt sina kunder och föreslagit fonden Optimus High Yield. Genom att kunderna godtog att placera sina pensionsmedel i fonden fick fonden en utökad volym. Strategi Placering hade fått tag i kunderna genom ett förvärv. Han visste vid det tillfället inte hur eller av vem förvärvet hade gjorts.

Under juli 2013 var inflödet i fonden två miljarder kronor. Han antog då att det berodde på den affär som mötet han var på i Göteborg hade handlat om, hade blivit av. Han kände dock inte till vem köparen av Positiv Pension var förrän det blev massmedialt. Han fick av Max Serwin reda på att det skulle komma ett stort inflöde i fonden. Han fick förklaringen att Max Serwin hade gjort en affär. Han trodde att det var Strategi Placering som hade köpt Positiv Pension. Det fanns ingen anledning för honom att ifrågasätta detta eftersom han hade varit med på ett möte som handlade om just det. Han hade uppskattat att bli informerad om vem som faktiskt förvärvade Positiv Pension. Han tog upp det vid ett styrelsemöte och Mark Bishop fick då berätta vad som hade inträffat. Han minns inte specifikt vad Mark Bishop sade vid mötet. Han tror att Mark Bishop beskrev hela köpeprocessen, däribland att bolaget Crown Brand hade varit involverat. Han tyckte det lät väldigt rörigt och han förstod inte riktigt hur det hade gått till. Mark Bishop fick av styrelsen en tillsägelse om att han skulle informera styrelsen om sådana affärer i fortsättningen.

Varken han eller Jan Eriksson var särskilt nöjda över det stora inflödet. Normalt sprids inflödet ut i en fond så att det blir lättare för en fondförvaltare att hantera. Det skapar väldigt mycket arbete för en fondförvaltare när fonden får ett så stort inflöde. Detta då man måste se till att fonden inte bryter mot fondbestämmelserna. Han blev förvånad över att det kom in så mycket pengar på så kort tid. Han visste inte om hela inflödet skulle allokeras till Optimus High Yield eller till någon annan fond eller fondbolag.

Han var inte inblandad i och kände inte till vad personal vid Strategi Placering gjorde under juli 2013.

Provisionsersättningen och Zeptunus

När Mark Bishop fick Finansinspektionens godkännande till att köpa Traction Fonder pratade han pratade med Mark Bishop om sina anställningsvillkor och sin ersättning. Mark Bishop ville gärna ha en ett provisionsbaserat ersättningssystem. Det var då de kom överens om en provisionsbaserad ersättning i High Yield fonden. De diskuterade olika lösningar. Grundidén var att Mark Bishop inte ville betala så mycket inledningsvis eftersom fondbolaget inte var så lönsamt. De kom sedan fram till att han skulle erhålla 0,15 procent på volymer över 800 miljoner kr i fonden High Yield, att det skulle betalas ut månadsvis och att det var en engångsersättning. Avtalet gällde i ett år. Anledningen till att fokus var på volymerna i High Yield var för att det var den fond som de kände hade störst möjlighet att nå framgång. Provisionen hade inget med MBS eller andra värdepapper i fonden att göra.

Han hade bara diskussionen om provisionsbaserad ersättning med Mark Bishop och styrelsen var inte delaktig. Han trodde att styrelsen kände till att han fick provision eftersom han förutsatte att Mark Bishop informerade styrelsen. De ingick inte något skriftligt avtal om den provisionsbaserade ersättningen. Det fanns ingen reell anledning till det. Det muntliga avtalet om provisionsersättning var med bolaget ABS, men det kan också ha varit med ABSIG eftersom han har svårt att skilja på dessa bolag. Anledningen till att provisionsersättningen inte kom från Optimus var för att bolaget gick med förlust och Mark Bishop inte ville belasta bolaget ytterligare.

Han startade bolaget Zeptunus i samband med att han skulle få den provisionsbaserade ersättningen. Mark Bishop sade att det vore bra för honom att ha ett bolag utomlands och han tyckte det skulle vara lite häftigt att ha det. Mark Bishop föreslog först att han skulle ha ett bolag i USA men han ville ha ett bolag

närmare. Då föreslog Mark Bishop att han skulle ta kontakt med Max Serwin eftersom denne hade kontakter i England. Att det blev Isle of Man berodde på att Max Serwin hade kontakter där som kunde ordna med bildandet av bolaget. Max Serwin skulle resa till London och frågade honom om han ville följa med och träffa en bokföringsfirma. Han följde med och träffade bokföringsfirman och bildade sedan Zeptunus. Han hade en tanke på att börja handla med metaller i London och om det hade blivit fler inkomster utöver provisionen hade de överförts till Zeptunus. Det blev dock aldrig så.

Han känner inte till det oundertecknade avtal mellan Zeptunus och Solid Venture Capital, som återfunnits i Mark Bishops dator, och han har inte undertecknat det. Han har inte heller godkänt avtalet och vet inte varför en sådan handling finns. Han har inte sagt något till Max Serwin som skulle kunna ha föranlett handlingen. Han har varken privat eller i bolagsform gjort affärer med Solid Venture Capital.

Memorandumet beträffande affärsrelationen mellan ABS och Zeptunus gällande konsulttjänster känner han inte till. Han förstår inte varför handlingen har upprättats.

När Zeptunus skulle avvecklas fick han reda på att det fanns en skuld till ett bolag. Han sa att den skulle skrivas av eftersom han inte hade godkänt skulden. Han visste inte att det var Max Serwins bolag som hade betalt registreringen av Zeptunus. Han kände inte till att det kostade pengar att registrera bolaget. Uppgiften om att Solid Venture Capital skulle äga hälften av bolaget – vilket framkommer av en handling – är helt felaktig.

När provisionersättningen kom in på Zeptunus konto hade han ingen anledning att reagera för det stämde överens med den ersättning som han skulle erhålla beroende på fondens volym. Eftersom fondbolaget gick med förlust stod ABS för betalningen.

I samband med den andra fakturan, daterad den 20 augusti 2013, kontrollerade han att betalningen stämde utifrån överenskommelsen, vilket den inte gjorde. I samband med nästa utbetalning, faktura nummer tre, blev därför ersättningen korrigerad. Därefter fick inte fonden in högre volymer och han var därför inte berättigad till ytterligare ersättning. Det är stora skillnader mellan den ersättning han erhållit och Excelarket, som återfunnits i Mark Bishops dator, det så kallade ”Payable Schedule”. Enligt excelarket var Mark Bishop skyldig honom en miljon kronor. Det framgår även att han skulle ha få 260 000 kr utbetalt, vilket han aldrig fick. Han har väldigt många frågetecken kring excelarket och han får inte ihop det. Han har inte haft någon diskussion med Max Serwin om att denne skulle betala en del av hans provision. Fakturan som är ställd från ABS till Solid Venture Capital beträffande betalningar till Zeptunus känner han inte till.

Att han inte tidigare vid förundersökningen berättat om hur de kom fram till den provisionsbaserade ersättningen beror på att det är en väldigt påfrestande och stressad situation att vara häktad, särskilt när han inte förstod varför han var det. Han mådde så dåligt att han till och med sade att han inte visste vem hans bror Christer Deckmark var. – När han vid förhöret vid huvudförhandlingen får frågan av åklagaren om varför han under tidigare förhör uppgett att han inte hade någon provisionsbaserad lön så har han uppgett att han då antagligen svarade på frågan om betalningen var från Optimus, vilket den inte var. Betalningen var från ABS. Även om provisionen avsåg arbete i Optimus nämnde han inte detta eftersom han var i chock. Han betonar att han mådde väldigt dåligt under förhöret och att svaren han gav därför var osammanhängande. Dessutom ställdes vid förhöret frågor om händelser som låg sju år tillbaka i tiden. – När åklagaren frågar om varför han i ett senare förhör uppgav att pengarna i Zeptunus till viss del avsåg konsultarvoden och till en annan del provision, men under förhöret vid huvudförhandlingen uppgett att pengarna endast avsåg provision, så har han uppgett att han inte kommer ihåg då det var många år sedan. Det stämmer inte att det avsåg konsultarvode. Han kan ha sagt att det var så eftersom det stod så på fakturorna.

Gåvan till Christer Deckmark

Patrik Hild är rådgivare och skatteexpert och han vände sig till honom eftersom han behövde råd kring att avveckla Zeptunus. Det gick inte att handla med metaller som han hade tänkt och bestämde sig därför 2015 att lägga ner bolaget. Han ville att Patrik Hild skulle hjälpa honom beräkna den totala kostnaden för att likvidera bolaget samt dess skattekonsekvenser. Kontentan var att det bara skulle bli kvar 1,7 miljoner kronor av 4,5 miljoner kronor. Han kom då att tänka på att hans bror, Christer Deckmark, var skyldig honom 3,4 miljoner kronor från en differens i arv. Han tänkte då att han kunde ge bolaget i gåva till sin bror så att han med den kunde reglera arvsskulden dem emellan. Han visste inte när han annars skulle kunna reglera den. Han pratade med Christer Deckmark om han kunde tänkas ta emot gåvan. Christer Deckmark hade ett antal frågor om vad det var för bolag och för verksamhet. Han frågade även var pengarna i bolaget kom ifrån. Han sa att de kom från arbetsgivaren. Christer Deckmark tog emot gåvan.

Arvsskulden Christer Deckmark hade till honom gällde ett lantställe som denne hade fått från deras pappa. Christer Deckmark hade också fått en fastighet från deras faster i arv. Han stod därför i valet mellan att antingen likvidera bolaget och få 1,7 miljoner kronor eller att ge bolaget till Christer Deckmark och därmed kunna reglera skulden om 3,4 miljoner kronor. Han skrev gåvobrevet 2016 men bakåtdaterade det till 2013 då han tänkte att det var bra bokföringsmässigt. Han vet inte vad Christer Deckmark hade för tanke med bolaget. Han hade inte heller någon tanke kring vad Christer Deckmark skulle göra med det förutom att arvsskulden därmed betalades.

Betalningsströmmarna mellan Zeptunus, Christer Deckmark och honom stämmer. Han fick inte alla pengar på en gång. Christer Deckmark hade inte förstått att han hade planerat att reglera arvsskulden. Han föreslog därför att Christer Deckmark skulle betala 500 000 kr i månaden till honom. Han har inte deklarerat pengarna. Övriga pengar från Zeptunus, efter att de hade reglerat arvsskulden, fick Christer

Deckmark behålla som gåva. Det stämmer att han i tidigare förhör uppgett att överföringen från Christer Deckmark avsåg en revers, men inte att den avsåg ett arv. Att han inte uppgett mer detaljer kring det beror på att han mådde väldigt dåligt undertiden för förhöret.

Christer Deckmarks uppgifter

Christer Deckmark har i huvudsak uppgett följande. Han är utbildad ingenjör och har även studerat marknadsföring och kommunikation. Han har bland annat arbetat som konsult åt en reklambyrå i London. Därefter arbetade han på ett inkassoföretag, där han även var delägare. Han bodde i England mellan åren 1987–2018. Han hade under den tidsperioden kontakt med sin bror Ulf Deckmark till och från. Han hade innan rättegången ingen kännedom om vilka Max Serwin och Mark Bishop var.

I Sverige hade han tre konton i banken SEB. Han hade en fastighet i Sverige och behövde därför ett konto i Sverige för att betala löpande räkningar. Under åren 2015–2016 visste han väldigt lite om bolaget Zeptunus. Han fick kännedom om bolaget i samband med att Ulf Deckmark frågade honom om hur man likviderar ett bolag i England.

Han tog tacksamt emot gåvobrevet någon gång under 2016 och blev ägare till Zeptunus. Han är mindre tacksam för gåvan idag. Han vet inte vad Ulf Deckmarks motiv var att ge honom bolaget i gåva. Han visste att gåvan var värd hel del och fick reda på det exakta värdet när han såg bokslutet för bolaget. När han såg summan tänkte han att det var bra gjort av hans bror att ha samlat ihop så mycket pengar. Han minns inte om de pratade om var pengarna kom ifrån. Han kände inte till de stora insättningar som hade gjorts under 2013 eftersom han aldrig kontrollerade bolagets händelser så långt tillbaka i tiden. Han reagerade inte särskilt på gåvan, även om det inte var vanligt att de gav varandra gåvor av den storleken. Det var dock vanligt att de stöttade varandra ekonomiskt och mentalt. Gåvan innebar ett stort tillskott i hans ekonomi.

Efter att han hade fått gåvan och registrerats som ägare till bolaget ringde Patrik Hild och bad om att få betalt för en faktura. Han behövde därför engagera sig i bolaget. Hans tanke med bolaget var att avveckla det. Han hade ingen anledning att driva det och han skulle flytta till Sverige. Ulf Deckmark hade inga synpunkter på att han tänkte avveckla bolaget annat än att det skulle vara hans (Christer Deckmark) enskilda egendom. Han överförde sedan pengarna till hans konto på SEB. Anledningen till att han sedan överförde pengarna till ett annat SEB-konto var för att det var säkrare på det kontot. Att pengarna överfördes till Santander bank var för att SEB inte betalade någon ränta, vilket Santander bank gjorde. Ulf Deckmark ville sedan reglera skulden dem emellan. För att kunna göra det behövde han överföra tillbaka pengarna till sitt SEB konto eftersom Santander bank endast tillät överföringar till de konton som han nominerat.

Överföringen till Ulf Deckmark avsåg betalning för en skuld dem emellan. Han hade fått gåvor, två fastigheter, under åren efter dödsfall i släkten. När sista arvspersonen hade avlidit diskuterade han och Ulf Deckmark om att arvet skulle delas lika mellan dem och de kom överens om att arvet skulle justeras eftersom Christer Deckmark hade erhållit mer. Arvsskulden beräknades till 3,4 miljoner kronor. Skulden skulle ha dokumenterats men om det faktiskt gjordes minns han inte. Han kan i vart fall inte hitta något sådant dokument.

Överenskommelsen innebar att vid hans död skulle skulden betalas till Ulf Deckmark. Ulf Deckmark hade även rätten att ställa frågan om han hade möjlighet att betala något av skulden, vilket han gjorde i samband med att han fick Zeptunus i gåva. Han hade då svårt att neka till betalningen. Anledningen till att summan överfördes med flera överföringar var för att han inte var beredd på att Ulf Deckmark ville reglera skulden och behövde då dela upp betalningen eftersom pengarna var på Santander bank. Resterande pengar från Zeptunus, om cirka en miljon kronor, behöll han eftersom det utgjorde en gåva.

Vittnesförhör

Tingsrätten har refererat några vittnesförhör, alla förhör har emellertid beaktats vid bedömningen av åtalet.

Petter Stillström, ägare av AB Traction

Petter Stillström har uppgett i huvudsak följande. Han är storägare i AB Traction. 2009/2010 köpte de ett fondbolag som de bytte namn till Traction Fonder AB. Det var hård konkurrens på fondmarknaden och Traction Fonder AB utvecklades trögt och fick inte upp volymerna. Traction Fonder AB hade två anställda och Ulf Deckmark var en av dessa. Det beslutades att Traction Fonder AB skulle läggas ned och Ulf Deckmark fick information om det och denne fick till uppgift att avveckla Traction Fonder AB. Ulf Deckmark var uppsagd och skulle få sluta om Traction Fonder AB lades ned. Ulf Deckmark hade intresse av en försäljning av Traction Fonder AB för att få en fortsättning för egen del. Genom Ulf Deckmark fick han sedan kontakt med Legio. Han minns inte Emil Ingmansons roll. Han kände inte till att Emil Ingmanson inte var företrädare för Legio. Det stämmer att ägarna den 30 november 2011 informerade styrelsen i Traction om att Traction Fonder AB skulle säljas till Legio, under förutsättning att Finansinspektionen godkände Legio som ägare. De nya ägarna Legio ville in i PPM-systemet. Nedläggningen av Traction Fonder AB återkallades.

Det stämmer att Finansinspektionen inte godtog Legio som ägare. Därefter dök en annan intressent upp och det var Mark Bishop. Han minns inte om Mark Bishop företrädde ABS eller ABSIG. Han har inte något minne av att han talade med Mark Bishop om det finansiella instrumentet MBS. Han visste inte vad det var för något. Det stämmer att köpeskillingen för Traction Fonder AB var 500 000 kr. Han vet inte om Traction Fonder AB tecknat något ”återköpsavtal” med Mark Bishop avseende MBS:er. Han kände inte till något sådant avtal. Han vet inte om han under tiden från försäljningen av Traction Fonder AB till Finansinspektionens godkännande fick någon information om att Traction Fonder AB handlade med

MBS:er. Han fick inte någon information om att Traction Fonder AB handlade med MBS:er som Mark Bishop ägt. Han och styrelsen i Traction Fonder AB borde ha vetat om det eftersom det då var handel med ett närstående bolag.

Carl-Magnus Kindal, styrelseordförande i Traction Fonder/Optimus Fonder

Carl-Magnus Kindal har uppgett i huvudsak följande. Han har studerat ekonomi i Göteborg och juridik i Lund. Han har arbetat inom finansbolag och värdepappersbolag. Under åren 2008 till 2014 satt han i styrelsen för det bolag som blev Traction Fonder AB. 2012 blev han styrelseordförande. Det var från början Thenberg Fonder. Lönsamheten var svag och bolaget såldes till AB Traction och blev Traction Fonder AB. Han blev ombedd att sitta kvar i styrelsen. Lönsamheten var fortsatt svag och AB Traction ville sälja Traction Fonder AB. Han var inte involverad i försäljningarna av Traction Fonder AB till Legio och ABSIG. Han var styrelseledamot och företrädde inte ägarna. Våren 2012 fick han veta att ABSIG köpt Traction Fonder AB. Mark Bishop besökte honom i Göteborg. Han minns inte att det var någon skillnad i Traction Fonder AB:s fondförvaltning under perioden från Mark Bishops undertecknande av köpeavtalet till dess Finansinspektionen godkänt denne.

Ulf Deckmark och Jan Eriksson bestämde över investeringsinriktning och förvaltning. Ulf Deckmark redovisade investeringsbeslut för styrelsen. Styrelsen hade dock svårt att avgöra hur likvida värdepappren var. Han minns att styrelsen den 23 januari 2012 beslutade om att fonden Legio MBS skulle registreras i PPM-systemet. Det fanns ett intresse från köparen att skapa en sådan fond. Han kände till förkortningen MBS men hade inte någon särskild kunskap om dessa.

Det stämmer att frågan om intressekonflikter togs upp den 3 juni 2013 och att det bestämdes att det skulle vara en stående punkt. Frågan hade varit uppe tidigare. Han hade ett bolag med nyemissioner och det bestämdes att dessa inte skulle tas med i fonden. Han har inte något minne av att Mark Bishop eller någon annan anmälde

intressekonflikt till styrelsen. Han är generellt emot onoterade värdepapper eftersom det är svårt med likviditeten. Han minns inte att Traction Fonder AB:s handel med MBS diskuterades i styrelsen, men det har förmodligen gjorts. Han kände inte till att Traction Fonder AB handlade med MBS:er som Mark Bishop ägt i USA. Handel med instrument från närstående fick inte ske. Traction Fonder AB:s handel med dessa MBS:er borde tagits upp i styrelsen. Konsekvensen om det tagits upp i styrelsen kunde ytterst blivit att han hade avgått. Han fick kännedom om Traction Fonder AB:s handel med MBS:er under förundersökningen.

I juni 2013 fick han en allmän information av Ulf Deckmark om att ett stort inflöde var att vänta i fonden. Han fick inte veta varifrån pengarna skulle komma. Han fick inte någon information från Mark Bishop om detta. Han satte det i samband med Strategi Placering eftersom denna distributör stod för det mesta av inflödet i fonden. I juli 2013 blev han uppringd av Erik Lidén på Insider Fonder som sade att det skett ett stort utflöde från Insider Fonder till Traction Fonder AB. Han fick senare veta att 2,3 miljarder kronor förts över. Han och Mark Bishop hade ett möte med Finansinspektionen som ville ha information. Mark Bishop sade att denne köpt Positiv Pension och att denne fört över kapital och därefter sålt bolaget. Styrelsen borde ha känt till detta eftersom det handlat om planering för bolaget. – Det stämmer att styrelsen fick riskrapporter, A-SEC-rapporter. Han tror att det var från 2012. Det stämmer att det i riskrapporterna ska anges onoterade innehav. Han minns inte att han frågat om fondens onoterade innehav. Han uppfattade onoterade innehav i riskrapporten som obligationslån. Av A-SEC rapporterna framgick inte att det var MBS:er. Hans uppfattning är att styrelsen inte kände till att Traction Fonder AB handlade med MBS:er.

Helena Erlandsson, styrelseledamot i Optimus Fonder

Helena Erlandsson har uppgett i huvudsak följande. Hon är utbildad businesscontroller och har arbetat i finansbranschen sedan 1983. Hon har arbetat

inom finansbolag och värdepappersbolag och har gått utbildningar i bland annat compliance och riskhantering.

Hon har varit i Optimus Fonder AB:s styrelse under åren 2012 till 2015. Ulf Deckmark var den som tillfrågade henne om styrelsearbete och hon svarade ja. Hon hade tidigare arbetat tillsammans med Ulf Deckmark. Hennes uppgift i styrelsen var att granska compliance. Hon skulle se till att fondbolaget hade de regler som krävdes. AB Traction ägde fondbolaget då hon inträdde i styrelsen och hon fick sedan veta att fondbolaget skulle säljas till en amerikansk affärsman, Mark Bishop. Då Mark Bishop kom in i bolaget gav denne inte styrelsen några detaljerade planer för bolaget. Hon tror att Ulf Deckmarks lön var 70 000 kr till 80 000 kr per månad och att den senare höjdes på grund av att den var låg i förhållande till andra fondbolag. Ulf Deckmarks lön diskuterades inte i styrelsen. Ulf Deckmark hade inte någon provisionsbaserad lön vad hon vet. Provisionsbaserad lön brukar vara en fråga för styrelsen.

Det stämmer att hon känner till bolaget Strategi Placering. Strategi Placering var det bolag som sålde in Optimus fonder till andra kunder. Hon känner till instrumentet MBS men det var inte något som diskuterades i styrelsen. Hon kände inte till om det fanns MBS:er i fonden. Detaljfrågor om investeringar diskuterades inte i styrelsen, utan det var mer övergripande. Ulf Deckmark hade en självständig roll.

Det stämmer att frågan om intressekonflikter skulle vara en stående punkt i protokollet. Hon kan inte påminna sig om vad som diskuterades i styrelsen angående intressekonflikter. Om det var något speciellt så borde detta ha protokollförts. Mark Bishop har inte tagit upp någon intressekonflikt i styrelsen vad hon vet. Hon har inte haft någon kännedom om att Optimus köpt in MBS som ägts av Mark Bishop. Mark Bishop har inte i styrelsen tagit upp att denne sålt MBS:er från eget bolag till Optimus. Det var inte något som togs upp i styrelsen. Hade det

tagits upp i styrelsen hade hon ansett att det var en verklig intressekonflikt och något som inte var tillåtet eller lämpligt att göra.

Det stämmer att det under sommaren 2013 kom ett stort inflöde av kapital till fonden. Hon fick veta att Strategi Placering köpt in en kundstock som gjorde det möjligt att få in kapital till Optimus. Det var Ulf Deckmark som informerade om det. I styrelsen sades att det var viktigt att det gick rätt till och att kunderna först tillfrågades och godkände en överföring. Åsa Kjellander som arbetade med compliance gjorde stickprov och hon rapporterade inte några avvikelser. Det var i sig inte kontroversiellt att öka fondens volym. Optimus tjänade pengar genom fondavgifter. – Hon kände inte till att Ulf Deckmark under 2013 fick en utbetalning, utöver lön, om en halv miljon dollar. Om det var provision var det märkligt att styrelsen inte kände till det. Det är lämpligt att styrelsen känner till varför och i vilket syfte en sådan provision betalas. Hon minns inte Optimus ekonomiska läge då och om det tillät en sådan provision. Utbetalning av ersättning som berör bolaget bör tas upp i styrelsen.

Carl Östring, Traction Fonders jurist och ställföreträdande VD

Carl Östring har uppgett i huvudsak följande. Han är jurist och har bland annat arbetat som konkursförvaltare. Han var chefsjurist på investmentbolaget AB Traction. AB Traction hade bland annat Traction Fonder AB.

I maj–juni 2011 ville Petter Stillström lägga ned Traction Fonder AB och Ulf Deckmark sades upp. Fonden skulle avvecklas och det var Ulf Deckmark som skulle sköta det praktiska. I september–oktober 2011 sade Ulf Deckmark att det fanns en intressent som ville köpa Traction Fonder AB. Emil Ingmanson och Thomas Cembraeus från Legio kom till Traction Fonders kontor för att diskutera ett förvärv av Traction Fonder AB. Han uppfattade att Emil Ingmanson och Thomas Cembraeus fanns i ledningen för Legio. Han försökte kolla deras ställning i Legio, men Legio hade flera bolag. Legios avsikt var att driva fondverksamhet.

Traction Fonder AB flyttade från Biblioteksgatan till Legios lokaler i Hammarby sjöstad. Han ansåg inte att det var konstigt eftersom kostnaderna behövde hållas nere. Han tror att det var i april 2012 som Legio fick avslag från Finansinspektionen. Efter beskedet att Legio inte godkännts av Finansinspektionen ville Emil Ingmanson ha ett möte där denne sade sig vara förvånad över Finansinspektionens beslut. Han visste då att Emil Ingmanson inte var formell företrädare för Legio men uppfattade denne som verklig företrädare och tänkte att denne var firmatecknare högre upp i bolagshierarkin. Han uppfattade Emil Ingmanson som drivande och huvudansvarig för frågan. AB Traction's avsikt var då att lägga ned Traction Fonder AB. Petter Stillström hade dock i princip inte något emot att överlåta Traction Fonder AB för att ge Ulf Deckmark chans att behålla jobbet. Några dagar senare kom Ulf Deckmark och sade att det fanns en ny köpare. Några dagar efter det var det ett telefonmöte med Mark Bishop. Det memorandum där det angavs att bolaget ABS hade tillgångar om 95 miljoner dollar var en del av Mark Bishops beskrivning av sig själv och vad denne vill göra med Traction Fonder AB. Mark Bishop gav intryck av att vara en stor och seriös aktör. Mark Bishop uppgav sig vilja sätta upp ett svenskt fondbolag. AB Traction hade kostnader om Traction Fonder AB skulle avvecklas. Han känner inte till något avtal där Mark Bishop ska ha utfärdat garantier vid Traction Fonder AB:s köp av MBS:er. Han känner inte heller till något avtal mellan Traction Fonder AB och Strategi Placering om distribution av fonden. ABSIG blev godkänt av Finansinspektionen. Han tror att Traction Invest AB fick 500 000 kr för Traction Fonder AB. En anledning till affären var att vara lojal mot Ulf Deckmark. Han kände inte till någon nystarts fond eller Legio MBS.

Jan Eriksson, fondförvaltare i Optimus Fonder AB

Jan Eriksson har uppgett i huvudsak följande. Han har arbetat inom finansbranschen sedan 1990-talet och började på Optimus Fonder AB i december 2012. Han anställdes av Ulf Deckmark för att tillsammans med denne i huvudsak förvalta Optimus High Yield. Han letade obligationer och möjliga investeringsobjekt. Han

hade inte arbetat på fondbolag tidigare. Ulf Deckmark, som kunde verksamheten, lärde därför upp honom. De arbetade tillsammans, diskuterade analyser för att se om instrument var värda att köpa och om de hade rätt inriktning och risknivå. Efter att de båda godkänt ordern genomfördes köpet som sedan registrerades. Back office fick informationen och värdering kunde göras. I praktiken kom de överens i mejl. Om han hade hittat något så hade de en dialog och sedan fick han ett ok av Ulf Deckmark.

Redan på anställningsintervjun berättade Ulf Deckmark att de skulle investera i MBS:er. Innan han började på Optimus hade han ingen erfarenhet av sådana instrument. Det fanns 3–5 MBS:er i fonden redan när han började och han förutsatte att Ulf Deckmark hade köpt in dem. Han fick lära sig mer och om dess underliggande struktur med bostadslån, amorteringar och ränteflöden m.m. av Ulf Deckmark. Han känner till att MBS var en del av finanskrisen 2008, att de har sämre likviditet och att det kan vara svårt att hitta köpare och säljare. Enligt Ulf Deckmark kunde de emellanåt ha dålig likviditet men att de var en bra investering. Han förutsatte att Ulf Deckmark visste vad han gjorde.

Ulf Deckmark gjorde inköpen av MBS:er fast det egentligen var på hans bord och han fick godkänna inköpen på mejl. Han godkände inköpen efter att ha tittat på grunddatan i Bloomberg. Det var bara att bekräfta och det hände aldrig att han sade nej. Sedan sade han till att instrumenten skulle föras in i systemet och registreras. Han försökte göra en egen bedömning genom att gå igenom den underliggande strukturen i dem, men det var knappt om tid och resurser och han kunde inte bena ut det underliggande materialet som han hade fått från Bloombergs informationssystem. I det systemet finns sådana underliggande dokument. Han minns inte att han fick några handlingar eller prospekt från Ulf Deckmark.

Efter 5–6 månader, kanske i april eller maj 2013, fick han höra av Ulf Deckmark att denne hade hört av Max Serwin och Mark Bishop att det skulle komma en

kundstock. Mark Bishop hade köpt den från en annan förvaltnad fond, Insider Fonder. Det krävdes godkännande från kunderna innan de kunde överföras men han vet inte om det blev så. Hans fokus var att bibehålla avkastning och parera omgångarna som kom ofta med stora överföringar. Den första överföringen var på 100 miljoner kronor och nästa var på någon miljon. Det var avsevärda pengar som kom in. Innan överföringarna hade den en fondförmögenhet på någon miljard kronor. Han hade tre veckors semester i juli. Fondförmögenheten dubblades. Pengarna som kom in portionerades ut utifrån innehaven. MBS:erna hade samma andel som tidigare.

Han fick under semestern en uppräknad på de MBS:er som Ulf Deckmark ville köpa och han sade ok. Han fick bara namnen på MBS:erna och kunde inte kontrollera i Bloomberg. Han kände igen beteckningarna, FNLC, GSAA och SAIL, och trodde det var samma MBS:er som de redan hade. Strategin var att de skulle fylla på av de som de redan hade. Han minns inte att det skulle vara fråga om några nya. Han tycker inköpet av SAIL för 22 miljoner dollar låter högt nu men han reagerade inte på inköpen då. Det var många affärer överhuvudtaget på grund av de ökade medlen och det var mycket information att beta av.

Första halvåret låg värdet på MBS:erna ganska stabilt utan någon kursförändring och det var inget konstigt. Under hösten 2013 tappade några mycket i värde, vilket påverkade avkastningen på fonden. Han minns inte om det var något som hände. Det kanske inte var en lika stark marknad. Han diskuterade med Ulf Deckmark som tyckte att det var tråkigt att de hade tappat så mycket i värde. Om man hade fått bort två av MBS:erna hade fondens avkastning varit bra. Han tyckte det var frustrerande eftersom instrumentet hade dålig likviditet och var svårt att avyttra. Ulf Deckmark beslutade att ytterligare inköp av MBS:er skulle göras. Han litade på Ulf Deckmark som han hade gott omdöme, var kunnig och noggrann. Han hade svårt att gå emot Ulf Deckmark som var hans chef och den som gjorde analyserna. Han fick feedback från Ulf Deckmark. Han kunde inte själv på säkert sätt göra en egen analys och

bedömning och kunde inte motivera sin ståndpunkt eller backa upp en analys på ett bra sätt.

Hayden Consulting hjälpte till med att värdera MBS:erna i fonden. Han mejlade Hayden 4–5 gånger och frågade efter värderingsunderlag. Någon ytterligare värdering gjordes inte. Han hade inte hört talas om Hayden innan. Han märkte att det var stor skillnad på köp och säljkurser mellan det som kom från Hayden och det han fick från Bloomberg. Informationen hos Bloomberg med dokumentation, kuponger, amorteringar m.m. är korrekt men ibland kan det vara prisangivelser som inte har med verkligheten att göra. De fick värderingsunderlag från Hayden men det var svårt att bedöma den analys som gjorts. MBS:er är svårvärderade, de handlas mycket sällsynt i Sverige och det kan vara stora förändringar i pris. Det är typiskt för en illikvid marknad. Det är ett volatilt instrument med stora svängningar. Det är inte något man söker sig till som förvaltare. Det kan dock finnas skäl att köpa om det är billigt. Det är först när man ringer en handlare som man får ett pris. Han minns inte om det fanns eller om han tittade på några historiska avslut. Han tänker nu att han borde ha tittat efter det.

När de skulle sälja MBS:erna gick det trögt på grund av den dåliga likviditeten och det tog flera månader. Under hösten valde många kunder att sälja fondandelar. Det var en långsam process men inte orsaken till att de fick sälja MBS:erna. Uttagen ur fonden påverkade inte förvaltningen så mycket. Anledningen till att de såldes var att MBS:erna var en dålig investering. De hade gjort en omvärdering av innehavet och ville reducera det. Han och Ulf Deckmark gjorde på samma sätt som vid inköp där den andre bekräftade. Det var dock enklare vid försäljning eftersom det då finns ett ingångsvärde. När fonden såldes lämnade han förvaltningsansvaret för fonden eftersom det inte längre fanns något att göra. Fondägarna hade gått över till en ny fond. Han tror att det kan ha varit sommaren 2014. De flesta MBS:erna låg dock kvar men han tror att några säkert avyttrades eftersom de hade dålig performans och avkastning. När han slutade fick han tre månaders lön och ytterligare för en

eller två månader, vilket Mark Bishop beslutade om. Han uppfattade det som att Ulf Deckmark också slutade då.

Åsa Kjellander, Compliance officer för Optimus Fonder AB

Åsa Kjellander har uppgett i huvudsak följande. Hon är juristkonsult inom finansjuridik. Hon var s.k. compliance officer för Optimus. Hon började på Optimus i början av 2013. En kollega hade haft uppdraget på Traction och Ulf Deckmark ville att de även skulle fortsätta på Optimus. Hon hade alltså funktionen för regelefterlevnad. Hon gav råd och stöd, följde upp och kontrollerade det man hade kommit överens om. Det var månadsvisa möten på Optimus kontor, ofta med riskkontrollfunktionen, och hon diskuterade med Ulf Deckmark om anställdas värdepapper, etiska frågor m.m.

Vid ett möte berättade Ulf Deckmark att Strategi Placering hade köpt en kundstock. Enligt Ulf Deckmark skulle Optimus via Strategi Placering få kundstocken och ett större kapital men att de var tvungna att kolla avtalen för att se hur de såg ut. Hon började titta på det. Strategi Placering var enligt ett avtal distributör till Optimus. Det var dock svårt att få information från Strategi Placering. Hon begärde att få inspelningar av kundsamtal och lyssnade på flera av dessa. Säljarna talade utifrån ett talmanus under 15 sekunder och sedan träffades avtal. ”Vill du placera i High Yield fonden? Ja”. Sedan angavs namn och personnummer. Hon skrev rapporter om detta till Strategi Placering, Optimus och Finansinspektionen. Det gick inte utröna när avtalen hade träffats. När hon frågade när pengarna skulle flyttas fick hon ingen information. Sedan fick hon reda på att pengarna redan hade flyttats. Hon tycker att det är förskräckligt att en så stor andel av pensionsspararna flyttades innan samtalen hölls med dem. Det är inte enligt compliance. Hon har inte stött på att det skulle gå att lämna godkännande i efterhand. Hon skrev en rapport om detta till styrelsen men fick ingen respons vilket hon tyckte var konstigt.

Hon fick information om att Mark Bishop ägde en del av Strategi Placering. Hon tyckte att de skulle titta på Mark Bishops ägande och intressekonflikter. Hon vet att ABSIG ägde Optimus men känner inte till ABS. Det har inte varit någon diskussion om Mark Bishops ägande.

Axel Landberg, anställd vid Strategi Placerings kundtjänst

Axel Landberg har uppgett i huvudsak följande. Han var eventuellt anställd av Solid Equity som säljare en kort period 2010–2011/12, men hann nog inte jobba något. Sedan började han arbeta som telefonförsäljare för flera olika uppdragsgivare, bl.a. ett energibolag, och sedan för Strategi Placering. Alla satt i samma lokal på Hammarby kaj. Han känner inte till ägarförhållandena. Det kanske var samma juridiska person. Emil Ingmanson, Afram Gergeo och Anders Bagge var delägare. På Strategi Placering var han i kundtjänsten och höll på med pensionsrådgivning. Hans närmaste chef var Teodora Gergeo och över henne var det hennes bror Afram Gergeo och Emil Ingmanson. Cheferna var där hyfsat frekvent och ibland varje dag. Mark Bishop var där när han befann sig i Sverige. Ulf Deckmark satt, tillsammans med en kollega, på sitt kontor och var ofta där.

De hade ett system med kunduppgifter. Det var Pawel Suwala som utvecklade det. Jonas Johansson kom med synpunkter till Pawel Suwala om vilka uppgifter som borde vara med. Det var uppgifter som namn, e-postadress, personuppgifter och pinkoden till PPM. Eftersom de skulle förvalta kundernas pengar var de tvungna att kunna logga in på deras PPM-konton. De fick koderna av kunderna vid samtal när de förklarade tjänsten. Sedan registrerades koden i systemet. De kunde också få in koderna genom att skicka ett välkomstbrev med svarskuvert som kunderna kunde skicka in alternativt ringa eller mejla tillbaka. De fick in koderna från nästan alla. Även om han mest jobbade med försäljning kontaktade han även kunder för att få koder.

Han fick vid något tillfälle höra att Strategi Placering hade köpt Positiv Pension och att alla deras kunder skulle tillhöra Strategi Placering i stället. De hade redan 10 000 kunder och skulle få 10 000 till. De blev ombedda att över en helg kontrollera om PIN-koderna fungerade, dvs. om det gick att logga in, eftersom en kund med kod var mer värd. Majoriteten av de han jobbade med fick göra detta. De fick ett google spread sheet, en lista, som de delade upp och betade av. Först skedde detta manuellt. De kopierade in personnummer och koder på Pensionsmyndighetens hemsida för att se om de kunde se innehavet. Sen presenterades det som klart.

Därefter ringde de andra som jobbade där och började bearbeta kunderna. Det blev många flyttar och många tecknade avtal. Sedan utvecklades ett hjälpmedel i form av en hemsida där de endast fyllde i en captcha-kod och sedan skedde fondflytten. Det var ett internutvecklat system där det kom upp bild på en captcha-kod som de fyllde i, varefter det kom en ny captcha-kod som de fyllde i och sedan fortsatte det komma captcha-koder. Han vet inte hur systemet var uppbyggt men det skedde i alla fall en flytt sedan. Man såg inte personnummer och koder utan endast captcha-koden. Det var säljarna som hade kollat upp att pengarna flyttades i bakgrunden. Han tänkte att det var fixat. Det kan ha varit Luciano Racana eller Theodora Gergeo som sade att de skulle göra så.

Efter detta blev det skrivelser i media. Det var inte kul. Någon skrev att denne hade blivit av med sin pension, men det var ju bara pengar som flyttats från ett konto till annat. Han trodde att de hade gjort något som var rätt. Det var obehagligt. Emil Ingmanson sade inför alla i kontorslandskapet att de kunde vara lugna och att han skulle ta på sig om det blivit något fel. Han tror att alla där var berörda då. Emil Ingmanson sade också det de gjort inte var helt etiskt korrekt men det var inte juridiskt fel. Sen fortsatte det som vanligt på kontoret. De bästa säljarna fick ringa och prata med kunderna för att lugna dem. De var fyra eller fem i kundtjänsten och hade 100 samtal per dag så det var många samtal för varje person. En av dem som ringde, som hade flyttats, borde inte ha flyttats. Det saknades uppgift i notisen om att flytt av fondmedlen hade skett. De hade en lista på de som tecknat nya avtal med

Strategi Placering. Han rapporterade till de andra säljarna som fick ta hand om det. Han kanske rapporterade detta till chefen.

Han minns inte när han slutade på Strategi Placering men kunderna tillhörde sedan Stellum kapitalförvaltning. Han vet inte hur det gick till när kunderna flyttades dit. Han fortsatte att jobba där under, tror han, 2013 i lokalen på Hammarby kaj och sedan vid Engelbrektsplan. När Pensionsmyndigheten tog bort möjligheten att använda PIN-koderna fick de i stället använda sig av blanketter som fick fyllas i.

Mårten Asplund, revisor hos KPMG

Mårten Asplund har uppgett i huvudsak följande. Han är företagsekonom. Han har varit revisor på KPMG i 20 år och arbetat med finansiella företag. Optimus fonder var deras klient 2013 och han var ansvarig revisor tills han avträdde under senare delen av 2014. Rasmus Lindgren är en tidigare kollega som också var involverad och de var ett team som jobbade med detta. På bolaget hade han kontakt med Ulf Deckmark. Han träffade Mark Bishop när denne trädde in som ägare och i samband med en revision.

Han granskade den finansiella redovisningen för bolaget och fonden. Han fann brister i redovisningen och hur bolaget tillämpade värderingsrutinerna. Enligt fondbestämmelserna skulle det finnas en inriktning på vilka värderingsprinciper som gällde för de olika instrumenten. Det är en fråga om tydlighet och dokumentation. Det fanns MBS:er och de är svåra att värdera och komplexa. Han ställde frågor om värderingen till Ulf Deckmark. Han gjorde också en egen undersökning och kontrollerade mot marknadspriser. De har själva värderingsspecialister på KPMG. Efter att det hade blivit ett tillsynsärende hos Finansinspektionen såg han skriftväxlingen mellan bolaget och Finansinspektionen. I ett svar till Finansinspektionen refererade bolaget till en generell uppgift i en KPMG-skrift om prissättning till s.k. mid-pris. KPMG har inte varit involverade eller lämnat råd till bolaget. KPMG har varit helt oberoende och bara lämnat en

generell redogörelse med ett mid-pris. Det är viktigt att påpeka detta. Bolaget uppgav i svaret också att den värderingsmetod som använts inte hade mött några kommentarer eller invändningar från revisorn. Vid tidpunkten hade de inte tagit slutlig ställning. Om de hade fått efterfrågat material hade de kunnat slutföra detta.

Han hade rapporterat flera gånger till myndigheten under 2013 med synpunkter på internkontrollen och styrningen och att det fanns anledning att tro att det fanns förvaltningsbrister, varvid MBS:er var en del av detta. Det fanns anledning att tro att det Finansinspektionen framfört skulle leda till sanktioner som böter eller tillbakadragande av tillståndet. Det finns en skyldighet för en revisor att rapportera till Finansinspektionen om det kan komma att lämnas en oren revisionsberättelse. Det gjorde han i mars 2014 avseende räkenskapsåret 2013. Han hade haft svårt att bedöma värderingarna. Värderingspolicyn hade brister liksom rutinerna för att se till att det skedde en löpande värdering av tillgångarna i enlighet med fondbestämmelserna. Det var också brister i löpande kontrollen. De avlämnade en oren revisionsberättelse. I mejl till Ulf Deckmark förklarade han bristerna. Det var otydligheter i hur bolaget värderade sina instrument, ingen kontroll i bolaget, dualitet i bokföringen och missvisande köpkurser. Det har betydelse för vilken typ värderingen har.

Han fick höra om fondflytten och det blev skrivelser i media om den. Frågan var hur man hade rådgjort inför flytten av pensionsspararna. Personer runt de inblandade bolagen hade kopplingar till Optimus. Han tittade på närståendefrågan och såg att det fanns kopplingar mellan bolagen. Bolagen hade gemensamma intressen och det fanns en intressegemenskap. Utredningen ledde dock inte till något.

Han fick höra talas om Hayden som en extern part. Han har inte stött på Hayden efteråt. Han ställde frågor till Ulf Deckmark och fick information om att det var en oberoende tredje part som värderade. Det skedde enligt en modell då det var fråga om ett instrument med mindre handel. Att den värdering som Hayden hade gjort av

vissa instrument skiljde sig markant mot de marknadsvärden som KPMG tog fram beror på att man vid en värdering kan ta in olika parametrar. Det diskuterade han med bolaget som uppgav att, om det inte är tillräcklig handel i ett instrument, kanske ett pris för tre veckor sedan inte speglar verkligheten och då behöver värderingen ske på annat sätt och fråga är vilka data man använder.

MBS:er är svårvärderade instrument då det inte finns någon egentlig marknad. Vid inköpet till fonden sker en värdering av instrumentet. Det sker sedan ingen kontroll av inköpspriset. Sedan är det en process där det görs en verifiering av värdet. Det kan ske genom en kontrollfunktion i den andra linjen, dvs. riskkontrollen, vilket kan vara inom bolaget. Det behöver inte vara en utomstående. Det innebär dock en skillnad i den granskning som görs och vilka åtgärder som vidtas. Det är svårt att få fram det rätta värdet. Det kan finnas olika uppfattningar om värdet på kronan. Det kan finnas något på marknaden som påverkar värdet. Ju längre det går desto svårare blir det att värdera eftersom handeln inte skett på någon börs. Modellvärdering är etablerad gängse praxis vid optionsvärdering. Man använder sig av matematiska modeller där olika parametrar stoppas in såsom räntor och valutor. Det kan bli olika resultat beroende på vilka parametrar som läggs in. Verkligheten kan också spegla något annat. Det sker i dialog med andra och kontrollfunktioner. Det kan finnas instrument i de stora bankerna som inte handlas alls. Han känner inte till vad Yield Book är för något. Han kan inte själv tekniskt räkna ut ett värde på en MBS och har inte haft någon anledning att ifrågasätta den värdering som Hayden har gjort.

Att de i revisionsberättelsen per den 31 december 2012 lämnade Optimus utan anmärkning betyder inte att MBS:erna var rätt värderade. De fann att värderingen i ett samlat grepp inte gav en missvisande bild. Därför gjordes ingen anmärkning i revisionsberättelsen. Inom ramen för en revisionsberättelse görs en samlad värdering och man uttalar sig inte om värderingen av enskilda instrument. Han stod bakom den granskning som Rasmus Liljegren gjorde och dennes uttalande om värderingen. Det var en samlad bedömning av fondbolaget i mars 2013. Sedan har

han också uttalat sig i december 2013. Han fann ingen anledning att bedöma värderingarna som orimliga då.

Fredric Blommé, ansvarig för Swedbanks förvaringsinstitut

Fredric Blommé har i huvudsak uppgett följande. Han är utbildad jurist och under aktuell period för åtalet arbetade han på Swedbank och var ansvarig för förvaringsinstitutet. Enligt fondlagstiftning ska det finnas ett förvaringsinstitut för fonder som erbjuds till icke professionella kunder. Förvaringsinstitutet syftar till att förvara tillgångarna som finns i fonden samt har en kontrollerande funktion; t.ex. kontrollera tillgångarna och värderingen av dessa. Det huvudsakliga ansvaret ligger på fondbolaget samt Finansinspektionen avseende vissa frågor.

Swedbank genomförde sitt uppdrag genom att kontrollera alla instrument som fondbolaget hade och kontrollerade att konton stämde. Även värdet av tillgångarna undersöktes. Det fanns inget system för Swedbank att kontrollera att prissättningen för värdepappret var korrekt, utan det var rimligheten för prissättningen som kontrollerades. För icke noterade värdepapper användes interna värderingsmodeller. Det skedde även ett årligt platsbesök på fondbolaget och för att prata med ledningen och fondförvaltaren för att få en bättre förståelse för hur bolaget arbetade.

MBS:er är extremt komplexa instrument och han kan väldigt lite om dessa värdepapper och de är inte vanligt förekommande i Sverige. Han minns att Optimus handlade med MBS och att Finansinspektionen hade godkänt handeln. MBS är ett riskfyllt instrument men eftersom de hade ett godkännande kunde inte Swedbank neka en sådan handel enligt fondbestämmelserna.

Optimus skickade en rapport för dessa tillgångar och värdet för dessa. Sedan jämfördes dessa rapporter med data från Bloomberg och Thomson Reuters. I många fall fick de dock lita på hur Optimus hade värderat sina tillgångar. Det kontrollerades inte om fondbolaget betalade för mycket för ett instrument. Det som

kontrollerades var att det inte skedde för stora förändringar i värderingarna i de instrument som de innehade. Om fondbolaget medvetet köpt in instrument för dyrt kunde inte förvaringsinstitutet se det. Det ansvaret låg uteslutande på fondbolaget. Optimus använde sig av ett externt värderingsinstitut vid namn Hayden. De frågor som Swedbank hade skickade Optimus vidare till Hayden.

De hade sökt på Google efter Hayden och fått fram Haydens hemsida. Av den framgick det att värderingsbolaget hade erfarenhet av MBS. Han har ingen minnesbild av att de haft någon direktkontakt med Hayden. De kan ha fått ett dokument med Haydens logga, men det har de i sådana fall fått från Optimus. Han tror att de fick information om hur Hayden värderade instrumenten och att den informationen diskuterades internt där de kom fram till att det var en godtagbar metod. Swedbank hade dock ingen möjlighet att kontrollera de ingående värdena i den här modellen.

Swedbank hade önskemål om att Optimus skulle använda sig av ytterligare ett externt värderingsinstitut så att de kunde jämföra värderingarna från Hayden. Det föreslogs vid ett platsbesök där Ulf Deckmark och Jan Eriksson närvarande. De höll med om detta och sa att de skulle undersöka den möjligheten. Han ansåg inte att det var inom ramen för Swedbanks ansvar att ta in ett eget externt värderingsbolag eftersom förvaringsinstitutets uppgift är att undersöka rimligheten av fondbolagets värdering, inte att undersöka om den var korrekt.

Att det fanns en extern part som assisterade fondbolaget i värderingen av dess förmögenhet var självklart något positivt och gjorde att utomstående blev tryggare i att värderingen som Optimus presenterade var korrekt. Förvaringsinstitutet gjorde ingen egen värdering av MBS:er, det var helt omöjligt. Det skulle vara som att be förvaringsinstitutet kontrollera alla SAS flygplan. Innan köpet av ett instrument ska fondbolaget vara säker på investeringen.

När Traction Fonder AB blev uppköpta av Mark Bishop funderade han på hur det kom sig att en förmögen amerikan ville köpa ett litet svenskt fondbolag. Han sökte efter honom på Google och fick fram att han hade handlat med MBS:er.

Fondbolaget berättade även att de fick in kompetens i de instrument som redan handlades med i bolaget, vilket var bra. Det skedde även en ägarledsprövning av Finansinspektionen som godkändes. Som förvaringsinstitut kunde de inte neka ägarbytet.

Det var en uppenbar intressekonflikt att Mark Bishop hade ägt de MBS som sålts till Optimus. Det var inte förbjudet men det skulle hanteras. Han hade misstankar om att det var på det viset men misstankarna var inte konkreta. Det Swedbank kände till var vilken bank i USA som Optimus handlade med. Att undersöka ytterligare i köplet låg inte i förvaringsinstitutets uppdrag.

Robert Ekström, anställd vid Wahlstedt Sageryds backoffice-avdelning

Robert Ekström har i huvudsak uppgett följande. Han är utbildad civilekonom och har från 2006 fram till maj i år arbetat vid Wahlstedt Sageryd Financial Services AB (Wahlstedt Sageryd). Bolaget arbetar med att räkna ut NAV-kurser åt olika fondbolag. De har fondbolag som kunder och deras tjänst består i att räkna fram värdet på innehavet i fonden så att de som vill köpa och sälja i fonden har ett aktuellt pris. Kursen räknas fram baserat på vad instrument är värda just den dagen. Även andra poster räknas in, så som likvida medel bl.a.

Till skillnad från Swedbank som var förvaringsinstitut åt fonden, hade Wahlstedt Sageryd i uppdrag av Optimus att beräkna NAV-kursen och administrera bokföringen och handeln. Ansvaret var gentemot Optimus och de hade ett eget internt regelverk.

Wahlstedt Sageryd använder sig av ett system som bolaget skapat. De lade in alla tillgångar som fonden hade och sedan gjordes en daglig värdering av varje

instrument och stämde av med verkligheten. Sedan dividerades det med tillgångarna och då fick man fram NAV-kursen. Ibland hade dock kunderna instrument som är så främmande att det inte gick att använda systemet för att värdera dessa. En preliminär NAV-kurs skickades sedan till fondbolaget och de kontrollerade att kursen stämde. Därefter godkände fondbolaget NAV-kursen.

Optimus innehade MBS, vilket var krångliga instrument. Dessa gick inte att värdera med de system som Wahlstedt Sageryd hade så de fick värdera instrumenten tillsammans med Optimus. Kontakten skedde genom telefon och mejl med Jan Eriksson och Ulf Deckmark.

Det normala förfarandet för att bestämma en NAV-kurs var att ett instrument hade en kod som Bloomberg och andra bolag kunde ge en aktuell kurs för. I vissa fall fanns emellertid inte sådana koder, så som för MBS:er. Då fick de använda ett så bra underlag som det gick att få. De fick PDF-filer från motparter i USA genom Optimus som var väldigt omfattande. De kunde vara på flera hundra sidor. De använde sig dock endast av en sida med kolumner på amorteringar för dessa värdepapper. Det var väldigt rörigt. För värderingen av dessa instrument skulle även framtida ränteamorteringar som skulle tillfalla fonden läggas in, vilket Wahlstedt Sageryds system inte hade stöd för.

Ulf Deckmark tyckte också att instrumenten var svåra att förstå och de gjorde så gott de kunde för att värdera dessa. De fick göra allt manuellt och värderingarna baserades på det underlag som de fått av Optimus. De hade ingen anledning att ifrågasätta att underlagen var felaktiga. De lade in vissa värderingar i Wahlstedt Sageryds egengjorda Excel-snurra för att räkna ut ett totalt värde. Det var främst PDF-filerna de fick från Optimus som var en del av underlaget i Excel-snurran. Uppgifterna som grundade värderingen var från ”Daily confirmations”, Excel-snurran samt kontakten med fondförvaltaren. Han kände inte till något om bolaget

Hayden. Han har inte hört talas om bolaget vid något annat uppdrag. De har inte haft kontakt med Hayden.

När Optimus köpte nya instrument fick de en nota från en motpart de köpt instrumentet ifrån och den lades in i deras system. De kontrollerade alltid notan och undersökte om priset var rimligt eftersom notan kunde vara fel. Han har dock inget minne av att de reagerade på att det var några konstigheter med notan för inköpen av MBS:er eftersom de var så avancerade och de kunde inte tolka notan för dessa inköp.

Han känner inte till någon annan kund som handlat med MBS:er. Han tolkade det som att det var de nya ägarna av fonden som hade sagt att det var bra att handla med MBS:er. Han såg det dock inte som en fördel eftersom det bl.a. var krångligt och han såg inte att de gav någon fördel. Det var så rörigt att ingen verkade förstå fördelarna med MBS:er. De undersökte dock inte om fondbolaget gjorde en vettig affär. Det vore oförskämt att uppge till en fondförvaltare de gjort en dålig affär. Han litade på Ulf Deckmarks omdöme som fondförvaltare. Han fick känslan av att Ulf Deckmark satt och suckade åt MBS:er på samma sätt som han gjorde, han pratade sig inte varmt om instrumenten. Jan Eriksson visste knappt något om MBS:er heller.

Stefan Dahl, anställd vid riskavdelningen på A-SEC

Stefan Dahl har i huvudsak uppgett följande. Han är utbildad civilekonom och under aktuell tidsperiod för åtalet arbetade han vid A-SEC. A-SEC är ett serviceföretag för fondbranschen som erbjuder allt förutom förvaltning. A-SEC sköter bl.a. riskhantering samt en del redovisning till Finansinspektionen. A-SEC:s kunder är fondbolag.

Han arbetade under åren 2013 till 2015 tillsammans med två andra medarbetare med fondbolaget Traction Fonder AB som sedan bytte namn till Optimus Fonder AB. Fondbolaget hade fonden High Yield, vilket var en högräntefond med högre

risk, samt en småbolagsfond. A-SEC kontrollerade båda fonderna. Varje fond har vissa begränsningar som de ska förhålla sig till, t.ex. inte ha för stort innehav av onoterade värdepapper. Uppdraget innefattade att se till att fondbolaget följde placeringsrestriktioner och fondbestämmelser. De riskbedömde inte fondbolagets enskilda instrument. Restriktionerna kontrollerades dagligen. De läste in alla portföljtransaktioner och stämde av kassakonton. Sedan gjordes en matchning med Wahlstedt Sageryds NAV-sättning och rapporterade till Optimus dagligen. De skickade även en månadsrapport till styrelsen och compliance. I rapporten såg man hur fonden förhöll sig samt riskmått där standardavvikelser skulle ligga på ett visst spann på NAV-kursen.

Det ingick inte i uppdraget att göra en oberoende värdering av fondens innehav. De använde sig av Bloombergs värdering på fondens noterade värdepapper. På onoterade värdepapper använde de sig av Haydens värderingar. De onoterade innehaven bestod i MBS:er. Han har en begränsad erfarenhet av dessa instrument och har inte tidigare haft med instrumentet att göra. När fondbolaget köpte instrument fick de prisuppgifterna och sedan uppdaterade de kursen utifrån underlaget från Hayden.

Hayden var ett bolag som Optimus hade ingått avtal med för att värdera de onoterade instrumenten. Han har inte haft att göra med Hayden tidigare. Hayden levererade dagliga värderingar på de onoterade instrumenten som de förde in priset av i deras system. Sedan kontrollerades att Wahlstedt Sageryd angett samma pris, vilket de vanligtvis hade. Han minns inte att han var i kontakt med Hayden. Han kollade inte upp Hayden. Han vet inte om hans chef gjorde det. Han hade kontakt med Jan Eriksson och Ulf Deckmark och de var dem som skickade de dagliga avstämningarna.

Andreas Larsson, anställd vid Wassum

Andreas Larsson har uppgett följande. Han har en magisterexamen i finans från Stockholms universitet 2005/06. Från 2006 har han arbetat som investeringskonsult och rådgivare på Wassum åt internationella kapitalägare, pensionsfonder, kommuner, landsting. Han har rådgett dem om placeringar. Uppdragsgivarna har primärt varit i Sverige. Det har varit försäkringsbolag och pensionsstiftelser. Normalkunden hade normalt en miljard kronor i tillgångar som de vill investera långsiktigt. Deras uppdragsgivare investerade huvudsakligen i fonder. I deras uppdrag ingick att göra analyser av fonder och rekommendera placeringar. Det gjordes en individuell bedömning om fonden var lämplig utifrån de tillgångar som skulle placeras. Det var en övergripande rådgivning där man tittade på olika tillgångsslag, t.ex. aktier eller räntor. Då tittade de på vilken typ av räntetillgångar det var. Oftast rekommenderades placering i fonder eller obligationer.

Wassum var en oberoende investeringsrådgivare specialiserad i det här segmentet. De hade inga egna produkter utan var endast rådgivare som gav rekommendationer om andras produkter. De hade främst institutionell rådgivning. Det innebär att deras kunder, som skulle ha minst 100 miljoner kronor som skulle förvaltas, vanligtvis inte var privatpersoner. Det var ofta företag, pensionsbolag eller någon som sålt ett företag och hade stora tillgångar såsom t.ex. Bliva livförsäkring eller donationsstiftelsen Mobilia som var uppdragsgivare. De hade också ett konsultuppdrag som de fått av Finansdepartementet att årligen under en följd av år utvärdera AP fondernas kapitalförvaltning, bl.a. AP7, vilket de jobbade med under 2–3 år.

När man för en uppdragsgivare skulle titta på lämpliga räntefonder så gjordes först en analys på övergripande nivå utifrån tillgångsslagen. Räntor har traditionellt sett varit en säker investering och då har det varit fråga om statsobligationer. Räntorna har dock gått ned och då har det blivit vanligare med företagsobligationer och andra typer av liknande investeringar globalt.

Wassum har även vittnat i det s.k. Allra-målet.

Uppdraget

Uppdraget att analysera Optimus High Yield fick han av Ekobrottsmyndigheten. Uppdraget gick ut på att titta på hur allokeringen förändrats över tiden, de instrument fonden investerat i och hur de förändrats samt likviditeten. Han tittade även på prissättningen av MBS:erna som var ett instrument som stack ut.

Vid den närmare granskningen gick han igenom Optimus High Yield och tittade på avkastning, inköpspris, försäljningspris, amorteringar (kuponger) och prisutveckling under innehavstiden. Data fick han dels från NAV-kurssättaren med kompletterande information från förvaringsinstitutet Swedbank, dels från två externa datakällor (Bloomberg och Thomson Reuters) som är koncentrerade på dataleveranser. Hans uppdrag gick ut på att jämföra med de externa datakällorna och inte göra en egen värdering av de enskilda instrumenten. Om uppdraget hade gått ut på det hade en expert kunnat anlitas för detta. Han har kontaktat Bloomberg och Thomson Reuters och fått veta mer om de modeller leverantörerna använder men har inte fördjupat sig närmare i dem.

Vid sin granskning har han tittat på absoluta nivåer, tittat på olika nivåer i stora drag och gjort en övergripande bedömning. Den rapport han gjort är en prisjämförelse med det Optimus High Yield fick betala vid inköp och försäljning eftersom han då inte kände till ABS:s inköpspris. Rapporten är också inriktad på de åtta instrument han först fick i uppdrag att titta på.

MBS

Aktuella MBS:er var värdepapper som gavs ut 2005–2007, dvs. innan kreditkrisen 2008, kopplade till fastighetslån med långa löptider (2035–2037). I en MBS är låntagarna samlade i en pool med olika huslån. Om låntagarna inte betalar sina lån, då husen är värda mindre än lånet, medför det att värdet på MBS:en faller.

Det är mycket ovanligt att investera i sådana här instrument. Svenska räntefonder köper normalt inte MBS:er. Han vet inte om någon svensk fond har gjort det. Han känner inte till om det handlas med MBS:er i Europa. Handeln med MBS:er är normalt koncentrerad till den amerikanska marknaden. När instrumentet gavs ut hade det hög kreditvärdighet med lite högre ränta än andra liknande värdepapper (statsobligationer) och var populärt i USA bland pensionsfonder med sina långa löptider. Det var lite bättre ränta på instrumentet än om man hade haft statsobligationer. I USA, där sådana instrument kan förekomma, rör det sig om stora förvaltningsorganisationer med kanske 1 000 olika instrument. Det kan också röra sig om internationella globala räntefonder som investerat i sådana instrument. De har då en liten andel och ofta kanske 1 000-tals olika instrument i fonden. Det är i så fall fråga om stora internationella breda räntefonder där MBS:er utgör ett mindre inslag. Den kan finnas fonder som har mindre eller flera instrument. Det som påverkar är förvaltningsorganisation och marknad. Om de har lite mer av MBS:er är det vanligtvis fråga om ”stängda” fonder där uttag bara kan göras en gång per år eller månad eftersom sådana här investeringar har lägre likviditet. I svenska fonder är det oftast mindre organisationer och de är oftast inriktade mot svenska marknaden med kanske 100–150 instrument.

Han är inte expert på MBS:er och vet inte om det finns någon som är det i Sverige. Han har genom sin granskning fått lära sig mer om instrumentet och läst på. Han har inte gjort några egna värderingar av instrumentet då det inte ingick i hans uppdrag.

Underliggande säkerheten

MBS:er har gått från att anses som en relativt säker investering innan kreditkrisen 2008 till att vara en mer spekulativ och riskfylld investering. Den underliggande säkerheten för instrumenten, dvs. husen, tappade i värde och MBS:en fick lägsta kreditvärderingen. Detta innebar en drastisk förändring av instrumentets karaktär. Detta beror på att den amerikanska bostadsmarknaden fungerar annorlunda än den

svenska då huset tas i pant för lånet och det inte finns ett personligt ansvar. Om en MBS är att anse som säker eller inte beror därför på den säkerhet (pant) som lånet bygger på. Det kan vara lån för renovering eller lån för köp av bostaden.

En placering med en MBS måste nog generellt ske med en lång placeringshorisont. Från början ansågs det ju som en relativt säker investering med långa löptider för att matcha åtagandena. Efter kreditkrisen och nedgången på den amerikanska bostadsmarknaden har dock handeln med MBS:er inte varit så stor. Det har varit en stressad marknad med inte så mycket handel.

Sedan 2016–2017 har det dock varit en ekonomisk återhämtning i USA och huspriserna har gått upp. Om panten, dvs. huset, är värt mer än lånet, amorteringar görs och människor får jobb kan det påverka ingångsvärdena vid en värdering, löptiden och ge olika inputs vid värderingen. Det är möjligt att en sådan investering därför på lång sikt kan få ett uppsving. Det kan vara så att man anser instrumentet vara felprissatt och marknaden inte speglar värdet. Han vet inte om fynd gjorts men om man köpte 2012–2013 kan det ha blivit ett bra utfall om det såldes 2019.

Vid en investering i dollar finns det dock alltid en valutarisk och man måste ha en valutakurssäkrare. Valuta svänger mer än ränta. Om man investerat i dollar efter 2008 när dollarn var på 6 kronor så innebär det en avkastning nu då dollarn är på 10 kronor. Men i svenska räntefonder som investerar globalt brukar man valutakurssäkra både uppåt och nedåt.

Omsättningen

I en fond kan det vara svårt att hantera den här typen av illikvida placeringar. En MBS handlas inte på en börs utan en stor del av handeln sker på telefon vid kontakt mellan mäklare och det är svårt att avgöra dagspris och omsättning. Likviditeten har med omsättningen att göra. Det är ett kriterium för omsättningen. Frågan är om instrumentet kan handlas och om det kan handlas till marknadspris. Om det är svårt

att hitta köpare har instrumentet låg likviditet. Fonderna hos PPM handlas dagligen med in- och utflöden och placeringarna ska vara likvida. Att ett instrument är omsättningsbart, dvs. att det går att handla till marknadspris, är en viktig egenskap för en pensionsfond.

Kreditvärderingen

Optimus High Yields strategi var företagesobligationer med låg kreditvärdighet, high yield och MBS. Det var enligt fondens beskrivning. När en fond har high yield som inriktning förutsätts att det handlar i instrument med hög risk. I fonder med en sådan inriktning brukar majoriteten investera i instrument med ratingen BA och B och inte så mycket i C. I det här fallet har det varit C, vilket innebär en mycket stor risk. Om det är stora institutioner som gett ut instrumentet står de för kreditvärdigheten och om den sjunker kan en stat träda in. För de i målet aktuella MBS:er, som inte någon institution står bakom, är det den underliggande långgivaren som står för kreditvärdigheten som garant. Kreditratingen var den lägsta, dvs. C, med stor risk för kreditförlust. C baseras på kreditvärdigheten som olika ratinginstitut, t.ex. Standard & Poor, Moodys och Fix, gör. Ratingen är ett sätt för investerare att få bedömning av kreditvärdigheten.

Vissa fonder har begränsningar i förhållande till ratingen och får bara investera i en viss mängd. Det går gruppera i två instrumentnivåer. Den ena är AAA-BAA där generellt obligationer hamnar. Sedan finns BA-C där high yield, dvs. obligationer med sämre kreditvärdighet, finns. Från den tidpunkten har någon uppvärdering av instrumentet inte gjorts och det har inte skett någon förbättring i kreditvärdigheten. Det är en generell bedömning av kreditvärdigheten. Om amorteringar kommer så får man pengar idag och då finns ingen risk att de går förlorade. Han tror faktorn primärt påverkas av amorteringar. En MBS kan kanske återhämta sig längre fram. Det finns MBS:er med hög kreditvärdighet men det finns också många med väldigt låg kreditvärdighet och likviditet som i målet är aktuella.

Andelen MBS

När han gick igenom fonden var det mycket svenska emittenter, vilket inte konstigt och amerikanska MBS:er, vilket stack ut. Inriktningen var ändå high yield och det är en hög risk. Generellt brukar sådana fonder vara inriktade mot företagsobligationer med många emittenter och i Sverige brukar det vara svenska sådana. Det var annorlunda i Optimus High Yield med amerikanska MBS:er. Han reagerade på det. I Optimus High Yield var det en hög andel, runt tio procent, onoterade instrument och ett fåtal instrument med stor övervikt i andelen onoterade. Det borde ha varit lite av många instrument för att sprida riskerna men det var annorlunda här.

SAIL var ett instrument som hade en stor övervikt. Han noterade det först då han tittade på placeringarna i Traction Fonder AB, Optimus och Falcon. Han kunde se när medel gick över från Traction Q3 2013 till Optimus så gjordes en stor investering på 171 miljoner kronor, vilket var strax under fem procent av fondförmögenheten. Han reagerade på att det var en väldigt stor del och att instrumentet hade en låg rating med begränsad likviditet. Att SAIL i augusti 2013 utgör (värderas till) 4,6 procent är en stor position och innebär en stor risk. Det är en stor risk i ett enskilt instrument, om det inte är fråga om statsobligationer. Ett så stort innehav innebär en risk för binärt utfall, dvs. stor koncentrationsrisk och stor risk mot det enskilda instrumentets utveckling. Så stor exponering mot ett enskilt ränteinstrument vill man inte ha. Man brukar ha en större spridning särskilt när det gäller räntefonder. En ränteförvaltare vill inte ha så stort innehav i ett instrument utan brukar ha många instrument för att förhindra risken att gå i konkurs och förlora allt. Ett så stort innehav kan bara förklaras av att fondförvaltaren har en väldigt stark syn på pappret. Det stack också ut att en svensk fondförvaltare handlade med MBS:er. Det är ett ovanligt instrument för svenska förvaltare och handlas primärt i USA.

I jämförelse med andra stora internationella globala fonder som handlar med räntebärande instrument och kanske har 1 000-tals instrument är 4,6 procent en stor andel. En internationell fond skulle inte ha ett så stort innehav. De som investerar i sådana instrument är normalt av en annan typ än Optimus High Yield. Det är oftast stora amerikanska institutioner med helt andra resurser. Om en amerikansk global räntefond skulle investera i MBS:er skulle den dock kanske ha 0,1 procent av ett sådant enskilt instrument. En procent med MBS:er är ett stort innehav och en mycket stor position i ett sådant instrument är två procent. Han skulle bli förvånad om det finns någon annan svensk fond som handlar med MBS:er. Det är fel region och man har inte de resurserna som krävs för att bedöma instrumentet. Det är inte ovanligt för en fond att handla på andra marknader än den svenska, men MBS:er är speciella och kräver en mer ingående analys än andra värdepapper. Det är dock inte otillåtet att handla med MBS:er.

Optimus High Yield var en fond som låg på PPM-torget och skulle vara öppen för dagliga in- och uttag. Om man i en sådan fond investerar i MBS:er kräver det försiktighet. Det blir problem att hantera den dagliga handeln eftersom det finns en gräns på högst tio procent onoterade. Om det i en räntefond förekommer ett innehav om fem procent brukar det vara statsobligationer med god säkerhet och god likviditet. Fem procent med den här typen av instrument är mycket högt. Enligt fondreglerna finns det en 5, 10, 40-regel. En fond får ha upp till tio procent onoterade instrument, men de som är över fem procent får inte väga mer än 40 procent av fonden. Om man har illikvida medel och det är krav på daglig handel som det var i Optimus High Yield blir det problem vid stora utflöden då instrumentet får en ännu större del av de onoterade. I fonder med MBS:er är det ofta ”låsta” fonder där det inte blir fråga om samma utflöden och risk att instrumentet får en för stor del av de onoterade.

Prissättningen

När han gjorde sin granskning kände han inte till ABS:s inköpspris. Han har därefter fått se att ABS genomgående köpte till ett pris som låg i nivå med det pris som Optimus High Yield sedan sålde för. Optimus High Yield däremot fick, ofta endast ett par dagar efter och ibland samma dag, betala ett inköpspris som var mycket högre än det pris som ABS hade betalat och även högre än de externa datakällorna. Det är mycket märkligt med en sådan förändring av inköpspriset. Det har skett en konsekvent prisuppgång för samtliga instrument. Det är mycket märkligt. Det finns marknadsrörelser som han sett historiskt, som kreditkrisen 2008, men under den här perioden finns inga marknadshändelser som kan förklara prisnedgångarna. Transaktionerna har dock skett vid olika tidpunkter, liksom nedgångarna. När instrumenten sedan såldes av Optimus High Yield var priserna i nivå med de externa datakällorna. Om alla instrumenten hade sålts vid samma tidpunkt kanske det kunde finnas en förklaring men här har de transaktioner som han granskat skett vid åtta olika tidpunkter. Åtta separata marknadshändelser vore mycket märkligt. De uppgångar och nedgångar av värdet som angetts är inte logiska.

Marknadspris är det någon vill betala. Om det är ett berättigat pris eller inte är en annan sak. Förvaltaren har ett ansvar för ”best execution” och måste se till att handeln sker för fondandelsägarnas bästa och sker på bästa möjliga sätt.

Fondbolagen har en policy för detta. Vid en upphandling frågar man normalt flera olika motparter vid ett köp och inte bara en. Det är märkligt när allt, som i det här fallet, köpts från en motpart, dvs. ABS. Det är inte logiskt. Vid sin granskning kände han inte till ägarförhållandena. Numera känner han till det. Om båda bolagen ägdes av Mark Bishop fanns en intressekonflikt om han hade inflytande i båda bolagen. Det fungerar inte och är inte tillåtet. Man måste ha en tydlig policy för hur man hanterar sådant.

Han känner inte till mäklaren Close Brothers. En mäklare har inte någon prispåverkan utan deras uppgift är att få köpare och säljare att mötas och tar ett arvode eller avgift för detta. Han vet inte vad man får för information om man köper via mäklare. Han kan inte heller uttala sig exakt om mäklarnas åligganden enligt ”best execution”.

Det är i princip en obefintlig marknad för MBS:er. En säljare kan bli tvungen att sälja till underpris. Köparen kan då nästa dag sälja till ett högre pris. I det aktuella fallet blir det dock märkligt. Om det fanns en köpare som var villig att betala 70 varför har inte säljaren sålt för det från början? Varför är det ABS som sålt vidare för det höga priset? Det har varit handel under närliggande tidpunkter. Genom att ABS köpte in för lågt har bolaget gjort en stor vinst. Den som sålde från början, alltså innan ABS, har i så fall sålt till ett för lågt pris. Den första säljaren borde i stället ha sålt direkt till Optimus High Yield. Frågan är varför denne inte gjorde det om det är olika aktörer. Det är priser i närliggande tid och ibland samma dag. Det måste finnas fler än en presumtiv köpare om man säljer. Man ska göra det bästa man kan för att få bästa priset.

Man kan göra fynd med det som är märkligt i det aktuella fallet är att man konsekvent har haft så olika uppfattningar om priset. Det är fråga om prisuppgångar från 20 till 70. Optimus High Yield hade en förväntad avkastning om sju procent. Den som sålt för 20 har i vart fall gjort en väldigt dålig affär. Konstigt att denne i så fall inte tittar på fler motparter. Han har inte granskat de analyser som ABS eller Optimus har gjort och vet inte heller vilka analyser som avses. Det är heller inte varit relevant för uppdraget eller för hans rapport. Han förutsätter att Optimus High Yield hade en väldokumenterad investeringsstrategi.

Han har varit i kontakt med en amerikansk förvaltare och diskuterat prissättningen. Det var efter att han hade sett att Optimus High Yield hade köpt in ett instrument för 60 och att försäljningspriset sedan gick ned till 20. Han frågade om något hade

hänt på marknaden och fick upplysningen att så inte var fallet men att prissättningen kan variera.

Det är inte rimligt med de stora prisskillnaderna mellan inköspriserna för ABS och Optimus High Yield. Det kan förekomma stora prisfluktuationer men i det här fallet skedde en signifikant ändring i priset, ibland på samma dag. Om det inte fanns några marknadspriser utan värdet räknades fram modellbaserat är det märkligt att det fanns så skilda uppfattningar om priset som ABS och Optimus High Yield hade. För att komma till så olika bedömningar måste de ha haft olika parametrar i sina modeller. Han skulle bli förvånad om man i dessa kan komma fram till så stora skillnader. Om prissättningen är modellbaserad är detta mycket svårt att förstå. Han har dock inte tittat på vilken information som Optimus High Yield hade när fonden köpte in dessa instrument.

Även om det kan vara lite skillnader i Bloombergs och Thomson Reuters data är det här fråga om prisskillnader på samma instrument inom endast några dagar. Det har betydelse att det är kort tid eftersom en del av datan är beroende av marknaden som den såg ut just då. När det gäller MSAC så stämmer det att det finns ett hopp upp i enlighet med modellen för Bloomberg men det var på grund av en ändring i modellen. Den bedömning han har gjort är utifrån helheten och nivåer.

Generellt sett har utvecklingen för MBS:er förbättrats under åren. Gällande SAIL stämmer det att det enligt Thomson Reuters finns en uppgång från 15 till 30 under 2012–2013. Det är dock fortfarande fråga om låga nivåer och inte i nivå med 71. Det kan finnas andra faktorer som påverkar priset men när de tittade mer på i vilken nivå de låg i jämförde de med externa datakällor.

S.k. deal price

De i handeln angivna nivåerna utgår från s.k. deal price. Det var på 100 när instrumenten gavs ut. Om priset är 50 så är avkastningen högre än räntan och då får

man 100 på slutdagen om allt fungerar som det ska. Det som är prissatt under 100 är avkastningen högre än kupongen. Räntan är nu lägre än när instrumenten gavs ut och det innebär att det kan gå över 100. Det är stor skillnad på ett deal price på 20 och ett på 70.

Det finns ett samband mellan pris och rating. Ligger man under 100 innebär det att det är en lägre kreditvärdering än tidigare. Man får titta på det specifika instrumentet. Avseende de fyra sista instrumenten har han sett att en av dem som låg på faktornivå 0,72 hade fått en amortering (28 procent) långt innan innehavstiden. Under innehavstiden har det inte skett några amorteringar. Först efter innehavstiden har det skett för ett av dem (FNLC i slutet av 2014).

Externa leverantörer av finansiella data

För att kunna jämföra priserna har han hämtat finansiella data från två externa dataleverantörer, dvs. Bloomberg och Thomson Reuters. Om de externa datakällorna haft fel data kan det förstås påverka prissättningen. Det är därför det använts två externa datakällor. De är väl kända leverantörer av finansiella data. Vid sin granskning fick han även kompletterande uppgifter om prissättningen från förvaringsinstitutet Swedbank. Han har inte pratat med några andra leverantörer än dessa. Den analys och prissättning som Bloomberg och Thomson Reuters har gjort har han inte kunskap att ifrågasätta.

Att det skiljer mellan Bloombergs och Thomson Reuters data beror på att de använder lite olika modeller. Prissättningarna bygger i många fall inte på någon faktisk handel utan är modellbaserad utifrån input från marknaden. Det kan skilja med olika input. Input är uppgifter om transaktioner, indikationer från olika aktörer på liknande instrument, prinsnivå, faktiska instrumentet med justering, kassaflödesberäkning med faktorer som skattning framöver av återbetalning, hur många kommer gå i konkurs och vad man då kan antas få tillbaka. Beräkningarna kan skilja sig åt med faktorer. Det är antaganden.

Bloomberg är en världens största leverantörer av finansiella data. Bloomberg är inom hela räntemarknaden ansedd som den största leverantören och används som standard i alla banker. Han har frågat Bloomberg om vilken modell de använder men kan inte modellen på detaljnivå. Han uttalar sig här endast om hur modellen fungerar. I databasen finns specifika data för instrument och en prognos framöver med en uppskattning. Han kan konstatera att Bloombergs modell är mer transparent än Thomsons Reuters.

Bloomberg tittar på priser på marknaden för liknande instrument med en modell för omräkning av ränta för det aktuella instrumentet. Sedan räknas priset ut efter en kassaflödesmodell med olika antaganden, som stressas, om återbetalning och ränta som utgör inputs. Man tittar på historiska data för instrumentet och framåt avseende förväntad återbetalning. Det görs en skattning och en kreditmodell. Det svar man får beror på antagandena man lägger in i modellen.

För att få så bra data som möjligt så beaktas alltså flera faktorer. Bloomberg har utifrån de indirekta observationerna gjort en bedömning och en justering av räntan. I handeln kan Bloomberg kontakta mäklare som också kan ta kontakt med varandra. Han har förstått det så att Bloomberg samlar in priser som de i sin tur har köpt in från externa leverantörer av prisdata. Sedan görs en justering utifrån exakt det instrument man tittar på. Kanske är de instrument man jämför med mer likvida och då görs en anpassning till det specifika instrumentet som är mer illikvitt. Han vet dock inte i vilken mån Bloomberg har anpassat till just de i målet specifika instrument.

Vid analysen är det viktigaste, som han uppfattat det, återbetalningshastigheten, förväntad förlust (det man får tillbaka) och prognos om återbetalning som är diskonterad med ränta och man tittar på underliggande stamdata. Bloomberg hämtar stamdata från prospekten. Prospekten är det dokumentet som sätter reglerna vilka

kan skilja sig mellan olika MBS. Han har haft tillgång till prospekten men inte granskat dessa närmare. Han har utgått från att Bloomberg använt befintliga stamdata och han har inte specifikt frågat om det. Ibland sker det förändringar i modellen som kan leda till förändringar i prissättningen. Enligt Bloomberg har de ändrat i sin modell för att ta mer hänsyn framåt i tiden. Ändringar av modellen gjordes både i juli 2014 och under 2015. Det är bara två instrument som i de grafer han gjort berördes av den ändring i sin modell som Bloomberg gjorde 2014. Han vet inte hur modellen såg ut 2012.

Thomson Reuters samlar in priser och räntor och räntorna bygger i sin tur på en annan modell. Kassaflödesmodellen kommer från Moodys och någon övervakar så priserna verkar sunda. Thomson Reuters har alltså mer utgått från genomförd handel. När han frågade fick han en övergripande beskrivning av modellen men han har inte fått själva formeln. Enligt Thomson Reuters har de gjort en uppdatering av sin modell för att ta hänsyn till MBS:er som kommer in. Han vet inte hur modellen såg ut 2012 eller 2013 eller vilka inputs som fanns då. Han har bara gjort granskning avseende 2013. När han tittat på instrumenten har kursen för de flesta varit stabil medan några stuckit ut. Det är endast nivåer som han tittat på, t.ex. från 20 till 70. Att Bloomberg och Thomson Reuters har lämnat lite olika priser beror nog på vilka antaganden man gör. Modellerna är nog inte så olika och bygger på liknande processer. Bloomberg har en egen modell och Thomson Reuters enligt Moodys. Samma teori ligger dock bakom båda modellerna.

Han har kollat Trace och Blue Sheet men det var svårt att få data från dessa då handeln är illikvid. Det finns en osäkerhet om priset, vilket man också ser av serierna. Genom Bloomberg har han fått informationen att de köper in uppgifter om handel bl.a. Trace. Detsamma gör Thomson Reuters. Det är svårt att hitta transaktionsdata för instrumentet. Både Bloomberg och Thomson Reuters är nog starkare då det finns marknadsdata. När det gäller den här typen av instrument är det svårare. Om handlare har rapporterat in priser från försäljningar av just de här

instrumenten (SEC) är det dock en väldigt bra indikator på priset. De externa datakällorna är ju mer indikativa på liknande handel. När det gäller faktisk försäljning måste dock hänsyn tas till tiden för det var en annan prissättning tidigare.

Han har till åklagaren gett in en metodbeskrivning av värdesättning av räntebärande instrument. Utifrån den beskrivningen måste man ha de exakta parametrarna för att kunna göra en beräkning. Transparensen hur dessa beräkningar görs finns inte. Genom att Bloomberg och Thomson Reuters väljer att friskriva sig vill de troligen hindra att man ska kunna stämma dem sen. De ger dock inga råd eftersom de endast är dataleverantörer men vill väl säkerställa detta med friskrivningen. Han vet inte vad om menas med ”över disk” handel. Han känner till analysmetoderna OAS och Monte Carlo men vet inte om de använts i det här fallet.

Han har kunnat konstatera att Bloomberg, Thomson Reuters och Swedbank lämnat uppgifter om nivåer som i stort sett stämmer överens. Trenden var att Optimus High Yield inköpspris var högre men när fonden sålde var det i linje med nivån med de externa källorna. Den bästa indikationen är andra köp och försäljningar. Han vet inte varför fondförvaltaren i Optimus High Yield valde att sälja.

Det finns säkert andra värderingsföretag som har modeller som de kan använda sig av för specifika analyser. Det har dock inte varit möjligt att använda sig av här. Han känner inte till företagen Intex eller ABS net. Han har inte fördjupat sig i olika program eftersom det inte har ingått i uppdraget. Han känner till nestorn på området som försvaret nämnt som en fotnotsreferens.

NAV-kursen

Fondens NAV-kurs, värdet på alla instrumenten i fonden, bestäms varje dag. Det är den kurs man kan köpa för. NAV-kurserna har de fått från Ekobrottsmyndigheten. Fondens marknadsvärde ska bestämmas utifrån externa data. Om extern värderare

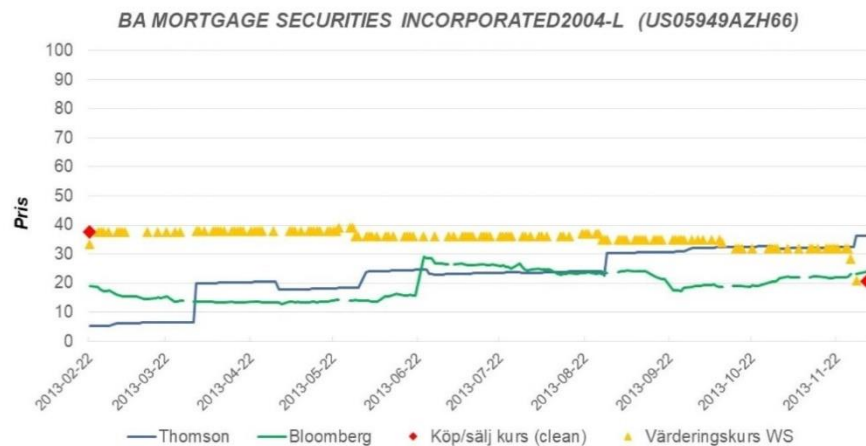
används får inte någon intressekonflikt föreligga. Den som handlar får inte själv sätta priserna. Det är en uppenbar intressekonflikt. Den som förvaltar skulle då kunna få ett bättre resultat än om det funnits en noterad datakälla. Det är något som revisorer och liknande ska kontrollera.

Närmare om prissättningen

När köpen av MBS:erna gjordes skedde det till ett visst pris och med ett underliggande värde men en värdering utifrån en NAV-kurs. Det finns prisdata hos Bloomberg och Thomson Reuters för instrumenten. Någon justering av historiska priser görs inte och han vet inte hur det såg ut 2013. Han har inte haft någon kontakt med riskkontroller och liknande.

När han gjorde prissättningen visste han inte vem som hade sålt och köpt instrumentet. Vid sin granskning hade han bara datum för Optimus High Yields köp och försäljning samt prisdata från externa värderingsinstitut. Därefter fick han av Ekobrottsmyndigheten uppgifter om fler transaktioner innan Optimus High Yields köp. Därför finns det inte med i granskningen.

Inledningsvis fick han i uppdrag att på åklagarens begäran granska åtta MBS:er (BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA).

– *BOAMS***BOAMS MTGE 2004-L B1 - US05949AZH66****Innehavsperiod 2013-02-22 - 2013-12-03**

I grafen han gjort framgår att den gula linjen avser den kurs NAV-sättare använt vid värderingen av BOAMS i fonden (dvs. Wahlstedt Sageryd). Det är det värde fonden använt när de satte pris på fonden. Det är alltså kursen i fonden. Den gröna linjen är Bloombergs data. Den blå linjen är Thomson Reuters. De har data från inköp till försäljning.

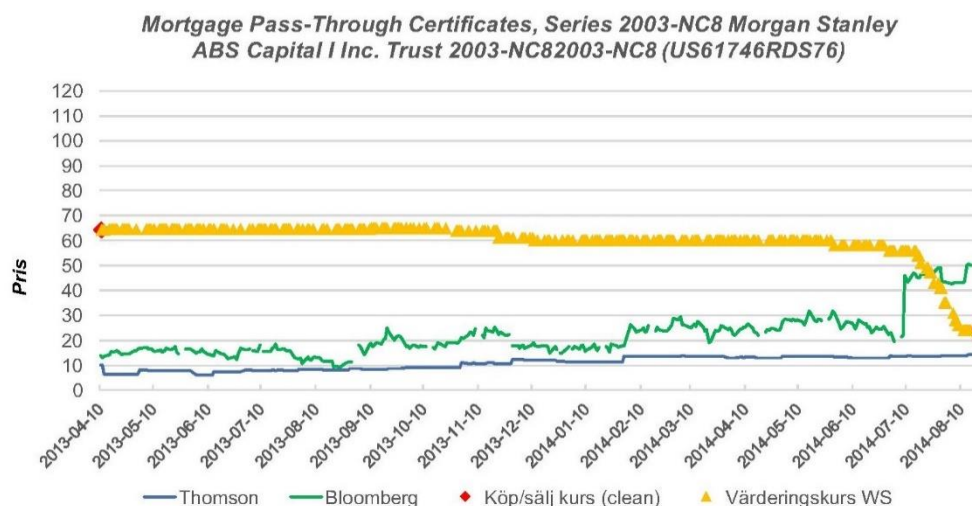
När man tittar på BOAMS kan man konstatera att priset enligt tabellen tycks ligga relativt konstant och det händer inte så mycket. Sedan görs en justering under några dagar innan försäljning. Det kanske inte är så tydligt här, men för andra instrument har de sett att värderingen gått ned under en månad eller en vecka innan försäljning. Det var något de funderade på. Priserna låg från början på låga nivåer och hade hög risk. Om priset går till en ännu lägre nivå innebär det att det är en ännu större risk.

Det är konstigt att det gått ned lite under en tid och det hade varit mer logiskt med ett drastiskt tapp. Det är också märkligt att kursen går ned precis innan försäljning. Då kan man ifrågasätta värderingen fram till dess. Då måste det ha gjorts en bedömning att den tidigare värderingen inte var riktig eller att något hänt i instrumentet.

Han har efter sin granskning fått information om säljande bolagets, dvs. ABS:s, inköpspris (19,5) och sett att ABS köpt BOAMS i nivå med slutpriserna. Det ABS betalat är en bra indikation på värdet på instrumentet. När det finns ett bud eller en genomförd transaktion är det en så bra indikation man kan få på värdet för ett instrument. Normalt sett är det marknadspriset och det som är att anse som rätt pris. Allt annat är en uppskattning. Den prisuppgång som sedan sker till 37,5 dollar på 14 dagar innebär att Optimus High Yield måste, om modell använts, räknat på helt annat sätt än ABS. Det är märkligt att Optimus High Yield köper från samma motpart, dvs. ABS, vid alla transaktionerna. Förvaltaren har ett ansvar att iaktta ”best execution” och har ett ansvar mot andelsägarna att göra den bästa möjliga handeln. Då är det väldigt märkligt att ha samma motpart.

– *MSAC*

MSAC 2003-NC8 B3 - US61746RDS76

Av grafen framgår att den gula linjen avser den kurs NAV-sättare använde för värderingen av MSAC under innehavsperioden. Gröna linjen är Bloombergs värdering. Den blå linjen är Thomson Reuters. De röda fyrkanterna avser köp och sälj. Det syns en tydlig skillnad mellan köp- och säljkurserna. Det är en kraftig nedgång från 64 till 20 dollar. Köppriset runt 65 dollar är mycket högre än vad de

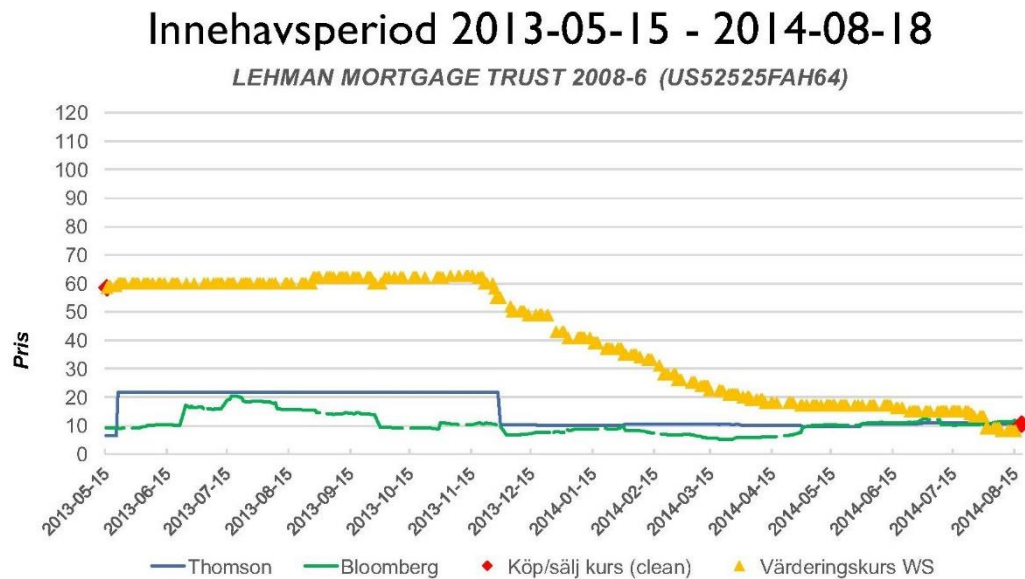
externa källorna angett (10,0 respektive 13,8 dollar) och försäljningspriset (23,5 dollar) sker mellan de externa källorna (14,1 respektive 49,8 dollar).

Att Bloombergs prissättning gick upp i juli 2014 beror på en ändring av modellen. De gjorde justeringar i modellen men han vet inte exakt vad de gjorde. Det syns också på ett annat instrument där det gett viss påverkan. Effekten av detta blev att priset ökade med 20 i absoluta tal. För det andra instrumentet blev det 10. För de andra sex instrumenten som han granskat blev det ingen effekt alls i absoluta tal. Han har vid kontakt med Bloomberg fått uppfattningen att Bloomberg tidigare hade en mer aggregerad nivå vid bedömningen där de jämförde med liknande instrument och var mer trubbigt. Det är fortfarande samma typ av modell där externa priser använts. En kassaflödesmodell och olika inputs har använts för att komma fram till parametrarna. Den omständigheten att Bloomberg har en högre prissättning och fondens värdering går ned och handlas till ett lägre pris är märklig. Den bästa värderingen är dock marknaden och det bästa priset är försäljningspriset.

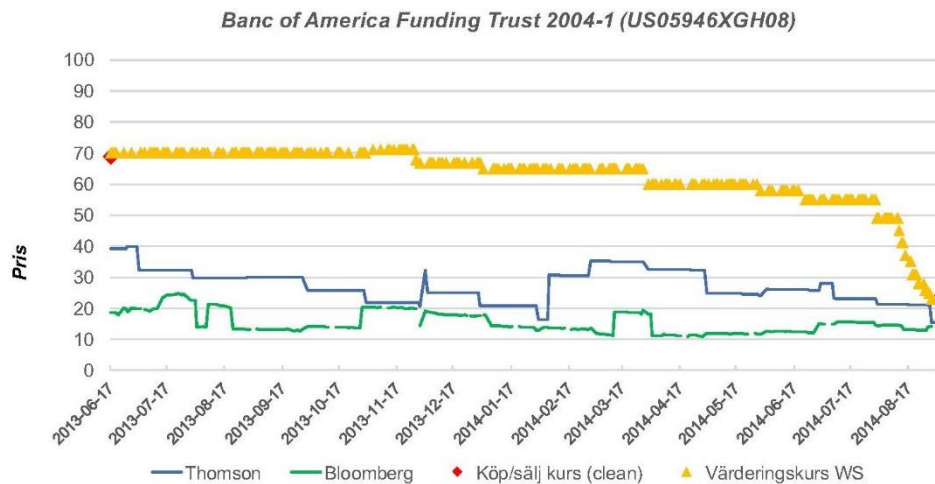
När man tittar på den gula linjen (värderingen) ser det ut som en nedskrivning görs under en månad innan försäljning. Det är små förändringar av antagandet av marknaden och värdet i instrumentet. Lite varje dag. Det är konstigt. Efter granskningen har de fått information om ABS:s inköpspris (44,5). Handeln sker på en illikvid marknad. Den prisuppgång som sker från ABS (44,5) till Optimus High Yield (64,375) på 10 dagar är märklig. Att det sker med samma motpart gör det ännu märkligare. Det hade varit märkligt med en sådan prisuppgång även om det inte hade varit samma motpart. ABS:s inköpspris (37,0 dollar) utgör i grova termer samma pris som Optimus High Yield sålde för. Priset 37,0 dollar ligger mer i nivå med Bloomberg och Thomson Reuters. Det som sticker ut är Optimus High Yields inköpspris (64,375 dollar).

– *LMT 2008*

LMT 2008-6 B1 - US52525FAH64

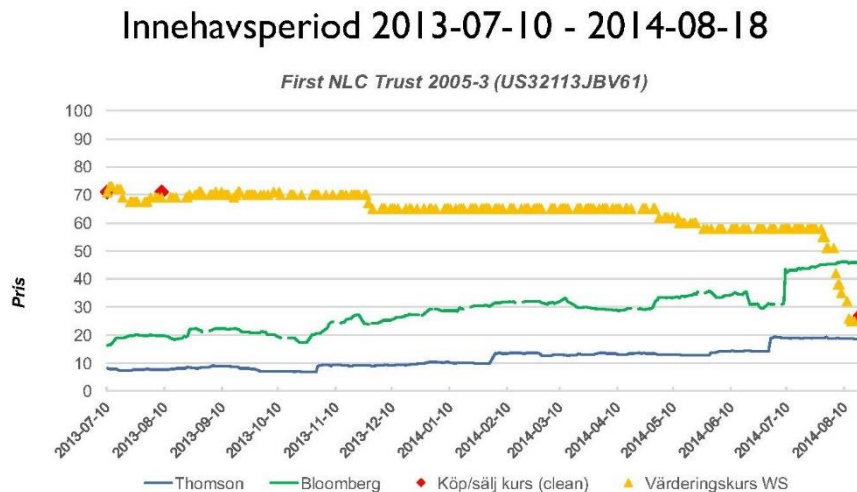
I grafen framgår att den gula linjen avser LMT 2008. I efterhand har han fått reda på att ABS:s inköpspris (38,0 dollar) var högre än de externa datakällorna men betydligt lägre än det pris som Optimus High Yield fick betala (58,5 dollar). Det finns ingen marknadsrörelse som kan förklara uppgången. Som för andra instrument är den gula linjen stabil till veckorna innan årsskiftet. Sedan skrivs värdet ned för att vid försäljning hamna på ett pris nära vad de andra datakällorna anger. Att den gula linjen ser ut som den gör innebär ett antagande om nedgång.

– *BAFC***BAFC FDG 2004-1 DL-FR - US05946XGH08**

I grafen framgår att den gula linjen avser BAFC. Han har förstått att ABS inköpspris (35,5 dollar) var betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (69,0 dollar). Det var samma för detta som för övriga instrument. Det är en stabil värdering som sedan sjunker dagarna innan försäljning (24,125 dollar). Om värderingen hade gjorts av en extern värderare i enlighet med Bloomberg eller Thomson Reuters (18,7 respektive 39,2 dollar) och inte en värdering som motsvarar den gula linjen hade det varit en lägre NAV-kurs. Genom att Optimus High Yield har köpt för dyrt så innebär det att pengar försvunnit från fonden. Om man köpt för nästan 70 dollar och det har ett värde om 30 dollar (NAV-kurs) så är pengarna borta. NAV är det pris som fonden handlas för av andelsägare. Om fondens NAV är för högt satt är andelsägarna lurade och de har köpt för dyrt. De som hade fonden fick se en nedgång i värdet på sina investeringar.

– FNLC

FNLC 2005-3 M2- US32113JBV61

I grafen finns den gula linjen för FNLC. Det att ABS:s inköpspris (21 dollar) varit betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (71 dollar) visar på en kraftig prisuppgång på kort tid. En sådan går inte se i några andra datakällor. Tvärtom följer detta tidigare mönster. Inköpspriset var högre än de externa datakällorna (8,1 respektive 16,2 dollar). Det var också högre än Swedbanks prissättning (10,0 dollar). Värdet är sedan konstant högt fram tills det ska säljas av (27 dollar) då det går ned. Enligt grafen ligger visserligen priset inledningsvis på 71,0 dollar men sedan är det väldigt märkligt när priset väl justeras att det sker en kort period innan försäljning. Då är värderingen i linje med det pris som de externa datakällorna har och ligger i nivå med Thomson Reuters men under Bloomberg. Den spik upp som finns vad gäller Bloomberg i juli 2014 avser den justering som gjordes av deras modell då.

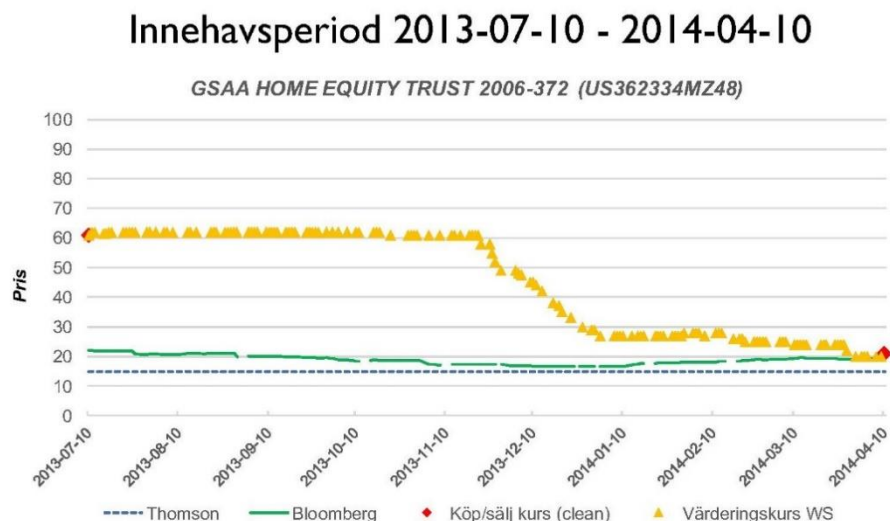
Den omständigheten att ABS sålde tillbaka en del FNLC till ABS som i sin tur sålde dessa vidare från sin fond Fixed Income Allocation till 400 Capital för 22 dollar samma dag (den 27 augusti 2013) som FNLC är värderats till 71,0 dollar hos Optimus High Yield framstår som mycket märkligt. Detta särskilt då det är

fråga om samma inblandade personer och om de använt externa datakällor. Det är orättvist mot en andelsägare som råkar köpa för 71,0 i Optimus High Yield om marknadspriset är 22,0 dollar. Priset på 22 dollar är en direkt marknadsobservation. Det finns ingen rimlig förklaring till en sådan prisskillnad och det låter konstigt.

Den omständigheten att FNLC köpts in av Optimus High Yield för 71.0 dollar och en månad senare sålt en del av dessa för samma pris via en mäklare talar också emot att man skulle köpt in instrumentet som en långsiktig investering. Om man skulle ta bort all annan information som finns skulle 71,0 kunna framstå som det rätta priset om man inte ser slutet. När det gäller ratingen för FNLC så kommer den från Moodys. Bloomberg, Thomson Reuters och Swedbank har nog alla hämtat in den informationen från Moodys.

– GSAA

GSAA 2006-6 AF7 - US362334MZ48

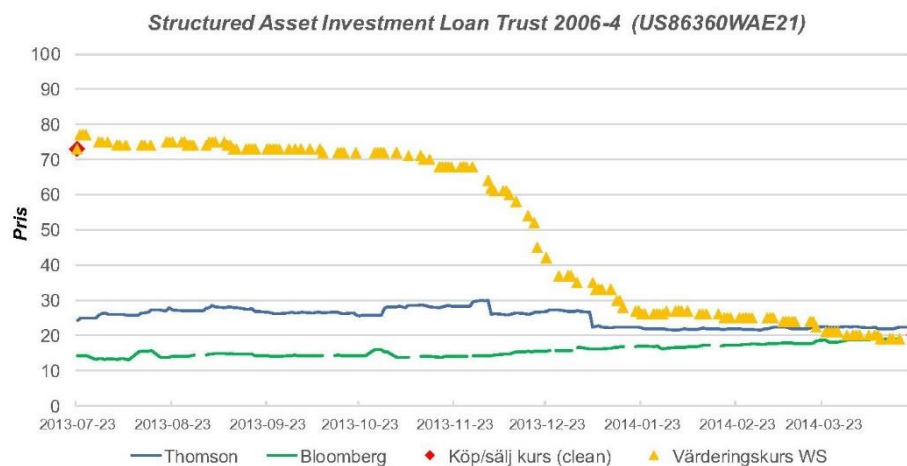
I grafen finns den gula linjen för GSAA, Han vet nu att ABS inköpspris (28 dollar) var betydligt lägre än Optimus High Yields inköpspris (61 dollar). Det pris ABS betalade samma dag låg betydligt under fondens värdering och i nivå (lite högre) med de externa datakällorna (18,7 respektive 14,8 dollar). Han har inte sett någon

marknadsrörelse som kan förklara prisuppgången. Värderingen ligger sedan stabilt för att sedan justeras ned vid årsskiftet för att sedan ligga ganska stabilt fram till försäljningen (21,0 dollar) som då motsvarar de externa datakällorna. Thomson Reuters saknar data för perioden men den streckade linjen är Thomson Reuters senast kända pris (14,8 dollar). Det finns även en grön linje som visar förvaringsinstitutet Swedbanks värdering. Swedbanks prissättning låg i nivå med externa datakällor.

– *SAIL*

SAIL 2006-4 A5 - US86360WAE21

Innehavsperiod 2013-07-23 - 2014-04-22

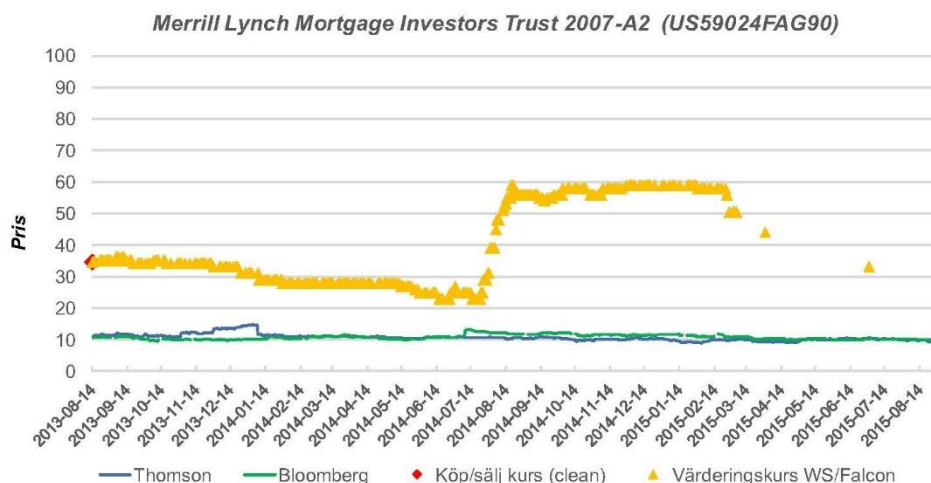
I grafen finns den gula linjen för SAIL. Den följer samma mönster som tidigare. Vid inköpet ligger ABS:s inköpspris (22,125) i nivå med de externa datakällorna medan Optimus High Yield får betala ett betydligt högre pris (71,0 dollar). De externa datakällorna har en prissättning som är lägre (14,1 respektive 24,3 dollar). NAV-kursen motsvarar priset för att månaden innan årsskiftet justeras nedåt. Sedan ligger den ganska stilla. Vid försäljningen (20,0 dollar) ligger värderingen i nivå med de externa datakällorna. Swedbanks värdering är mer i linje och långt från fondens värdering.

Om priset ligger på 71 som för SAIL så säger det vad man kan förvänta sig i extra avkastning i förhållande till den kupong som sattes, alltså 30 procents mer avkastning om allt betalas ut. Ratingen kan påverka beroende på kupongen som den såg ut från början. När kreditvärderingen för SAIL drogs ned påverkades priset, vilket framgår av den graf han gjort.

– *MANA*

MANA 2007-A2 A3D - US59024FAG90

Innehavsperiod 2013-08-14 - 2015-09-02

I grafen för MANA är det också ett liknande mönster. Optimus High Yields inköpspris (35 dollar) var på en betydligt högre nivå medan ABS:s inköpspris (13,5 dollar) var mer i nivå med Thomson Reuters, Bloomberg och Swedbank. Optimus High Yields inköpspris var alltså betydligt högre än ABS:s inköpspris. De externa datakällorna ligger på en stabil nivå. Det sker en prisuppgång Q3 2014 som är ännu högre nivå (60 dollar) än inköpspriset. Efter fusionen 2015 med Falcon Funds sker värderingen i Falcon Funds med gula prickar. Det finns ingen förklaring till uppgången. Inte heller varför värderingen går ned inför försäljningen. Det måste ha skett något med antagandet. Det finns data från Bloomberg och det finns inget som förklarar värderingen i Optimus High Yield. Det finns ingen förklaring på uppgången som sticker ut.

Han har i sin granskning tittat på faktiska vinster och förluster för Optimus High Yield. Inköpspriserna låg på en betydligt högre nivå än försäljningspriserna. De externa datakällorna har ett lägre pris än Optimus High Yields inköpspris och ligger mer i nivå med (och två över) Optimus High Yields försäljningspris (runt 1 år senare). Datakällorna skiljer sig ibland lite åt och han har därför haft två olika leverantörer och förvaringsinstitutets uppgifter när han tittat på prisnivåerna.

Från det att Optimus High Yield köpte in till dess fondbolaget sålde var det en signifikant nedgång i priset. Det är snittpriser från 35,5 till 71,0 med en nedgång på i snitt 60–70 procent under en kort period (i snitt 12 månader). Det är en kraftig nedgång innan försäljning som han inte kunnat se någon förklaring till varken i värderingen av instrumentet eller av de externa datakällorna. Det skedde en nedgång under kreditkrisen 2008–2009 men någon sådan förklaring finns inte nu. Det finns alltså inget på marknaden som kan förklara nedgångarna.

Det var handel i de olika instrumenten veckorna innan och priset som ABS köpte för var betydligt under det pris som Optimus High Yield fick betala. Denna information har han fått efter sin granskning. Av hela transaktionslistan kan det konstateras att innan ABS sålde till Optimus High Yield låg priset i snitt på 28. När de sedan sålde till Solid Venture Capital i snitt en vecka senare låg det på 50. Sen när Solid Venture Capital i snitt tre dagar senare sålde till Optimus High Yield låg det på 60. Sen när Optimus High Yield sålde i snitt 12 månader senare låg det på 20. Då är det alltså tillbaka på samma nivå som ABS köpte in för. I vissa fall är det mer tydligt att det skedde från en låg nivå (SAIL) medan det ibland är lite mindre (BOAMS). Genomgående är det pris som ABS köpte för på samma nivå som de externa datakällorna, liksom priset var vid Optimus High Yields försäljning. Det som sticker ut är Optimus High Yields inköp med en kraftig prisuppgång under kort tid. Framförallt SAIL sticker ut som en väldigt stor position och i grunden ett riskfyllt instrument. Om de har en prissättning på 20–30 så visar detta att det finns en stor risk att man inte får någon avkastning. Om priset för samma instrument sätts

till 60–70 ger det intryck av att det är mindre riskfyllt med möjlighet till avkastning. Om man går från 70 ned till 30 går man alltså från en något bättre nivå till en sämre.

Innan försäljningstillfället har fondens värdering skrivits ned. Antigen strax innan försäljningstillfället eller innan årsskiftet. För vissa instrument går priset ned vid årsskiftet 2013–14 och för andra i juli 2014. Om det hade varit en nedgång på marknaden borde de gått ned samtidigt och det borde ha varit en mer drastisk nedgång. Här är det i stället nedgångar som pågått succesivt under ett par veckor strax innan försäljning. Den värdering som gjorts av NAV-kurssättaren framstår mot denna bakgrund som märklig.

Det har därefter skett en generell uppgång i värdet långt senare till följd av konjunkturen och det har varit en bättre utveckling.

Det är märkligt att Optimus High Yields upphandling skedde systematiskt med ABS som Optimus High Yields enda motpart. Det är konstigt att ABS vid Optimus High Yields upphandling alltid skulle vara den bästa och det är konstigt att alltid använda sig av samma motpart. En seriös köpare kontrollerar med flera motparter. När ABS köpte in var det från olika motparter men det var hela tiden Optimus High Yield som fick betala det högsta priset. Det är konstigt hur man då kunde komma fram till att det pris som Optimus High Yield fick betala är rimligt. ABS:s inköp är ett pris på marknaden och i enlighet med datakällorna. Optimus försäljning är också ett pris på marknaden men hur de kommit fram till att det är ett rimligt pris vet han inte.

Om ABS även hade sålt till andra varje gång och inte bara till Optimus High Yield hade en annan bedömning kunnat göras. Han vet inte om Optimus High Yield frågade andra, men den omständigheten att priserna låg nära i tid gör att det ser ut som att Optimus High Yield regelmässigt fick betala för mycket. Även om han inte är expert på MBS:er är detta agerande märkligt. Vid denna bedömning utgår han

från fondregler utan att känna till MBS-marknaden. De priser som Optimus High Yield fått betala har inte varit marknadsmässiga.

När han jämfört inköps- och försäljningspriserna har han jämfört med de externa datakällorna som är modellbaserade där man bl.a. samlat in bud från liknande instrument. Det pris som ABS betalat en eller två veckor innan det går till Optimus High Yield är dock ett faktiskt pris för just det aktuella instrumentet, vilket är bästa prisuppgiften. Man skulle även kunna titta på det pris i det första ledet som ABS fick betala för instrumentet. Optimus High Yield borde i vart fall ha fått betala motsvarande ABS:s inköpspris. Fondförvaltaren för Optimus High Yield har inte gjort sitt bästa för andelsägarna i denna upphandling och har inte handlat med ”best execution”. När han tittar på hela bilden ger den intryck av en tydlig intressekonflikt. Det är vinst i ett bolag och förlust i ett annat som fondandelsägarna fick ta. Detta förfarande är inte i enlighet med riktlinjerna och utgör en intressekonflikt.

En av de starkaste parametrarna som gör att det finns skäl att ifrågasätta detta är följande. Det fanns en systematik med samma motpart. ABS köper först in. Sedan sker försäljning, via Solid Venture Capital och ibland mäklare, för att sedan hamna hos Optimus High Yield. Detta är märkligt. Särskilt om ABS och Optimus High Yield var närstående och den som sålde från ABS även hade möjlighet att påverka inköpen i Optimus High Yield. I ena bolaget ett pris och i det andra ett annat pris. Då är det fråga om en tydlig intressekonflikt. Direkta transaktioner kan också tas in.

***Oscar Berggren, Niclas Tapper, Henrik Jacobsson och Peter Sparre,
inledningsvis delägare i Positiv pension***

De har sammantaget uppgett bland annat följande (förhören har i huvudsak refererats under bedömningen av åtalspunkten 2). Positiv Pension har inte haft tillstånd för diskretionär förvaltning. Positiv Pension var vid överlåtelsen till ABS sommaren 2013 lönsamt med intäkter på cirka 25 miljoner kronor per år. Positiv

Pension hade vid överlåtelsen till ABS avtal med Scientia Fonder om distribution av fonden som gällde ytterligare cirka ett år framåt.

Emil Ingmanson uppfattades som representant, partner eller konsult till Mark Bishop vid affären. Överlåtelsen av Positiv Pension till Crown Brand och konkursen var oväntad för dem alla. Positiv Pensions värde var helt eller i huvudsak kundregistret med PIN-koder. Avtalat pris till ABS var 125 000 000 kr. De ansåg att summan om 55 000 kr som Strategi Placering betalade var mycket billigt för kundregistret.

Peter Swartling, styrelseordförande Solid Equity

Peter Swartling har sammanfattningsvis berättat följande. Han har drivit flera företag inom musikbranschen. Han lärde känna Max Serwin och Afram Gergeo under sent 1990-tal. Det stämmer att han blev styrelseledamot i Solid Equity augusti 2010. Max Serwin och Afram Gergeo hade ett bestämmande inflytande i Solid Equity. Solid Equity var ett investmentbolag som skulle förvärva eller investera i olika verksamhet som de trodde på. Hans uppgift var att titta på investering och se på ekonomi och budget. I början hölls styrelsemöten i Solid Equity men sen blev det färre möten och sämre information. Han blev frustrerad och slutade på egen begäran i styrelsen.

Det kan stämma att han formellt avträdde från styrelsen den 9 oktober 2014. Han har hört namnet Strategi Placering. Han uppfattade att det var ett telemarketing-bolag som Max Serwin och Afram Gergeo hade. Han känner inte till Optimus. Han har träffat Mark Bishop i Göteborg. Det var inför ett förvärv av ett bolag angående pension. Det stämmer att han känner igen Positiv Pension. Max Serwin höll en presentation av affären och dess syfte. Det fanns en plan om att Solid Equity skulle förvärva kundstocken. Det kan stämma att han under förundersökningen sagt att det var Strategi Placering som skulle förvärva kundstocken. Han minns inte idag om det var Solid Equity eller Strategi Placering som skulle förvärva kundstocken. Han

uppfattade det som att det var det bolag han satt i styrelsen för som skulle göra förvärvet. Mark Bishop presenterades som en affärsman från USA som skulle finansiera förvärvet. Han har inte diskuterat någon kundflytt eller skrivit på några överlåtelsehandlingar. Han har förstått att förvärvet av kundstocken sedan skapade kris i Solid Equity och han fick inte så mycket information därefter.

Erik Lidén, VD för Scientia

Erik Lidén har sammanfattningsvis berättat följande. Han är civilekonom och han disputerade år 2005. År 2008 startade han Scientia som sedan blev Insider Fonder. Han var verkställande direktör, grundare och ägare av Insider Fonder, som förvaltede aktie- och hedgefonder. Inside Active Global startade i augusti 2012 och det kom in mycket kapital till fonden och fonden gick mycket bra. Insider Fonder samarbetade med Positiv Pension. Positiv Pension hade ett omfattande call-center och Insider Fonder och Positiv Pension delade på fondavgiften. Positiv Pension tog även ut en årlig medlemsavgift. Positiv pension hade en årlig intäkt på omkring 20 miljoner kronor oavsett fondresultat. Fonden var enbart inriktad på premiepensionssparare och Positiv Pension hade bra koll på vilka som fanns i fonden. Positiv Pension hade kundregister och bra hantering av det. Under första veckan i juli 2013 fick han veta att Positiv Pension hade sålts. Under Almedalsveckan 2013 såg han i sin mobiltelefon att någon hade lagt en säljorder på 230 miljoner kronor. 2100 personer flyttade under en helg mitt i juli från en fond som gick extremt bra. Han förstod att något var fel. Han försökte kontakta Positiv Pension men det gick inte. Fonden tömdes sen på tre veckor. Totalt flyttades 2,1 miljarder kronor under 17 dagar. Snart fick han ett 20-tal samtal från kunder som sade att de blivit flyttade från Insider Fonder utan att de godkänt detta. Han kontaktade Pensionsmyndigheten som sade att de fått hundratals samtal från kunder som fått sina fondmedel flyttade. Hade Insider Fonder, hypotetiskt, fått motsvarande inflöde hade han också reagerat. Styrelsen i Optimus borde ha reagerat på inflödet, bland annat med hänsyn till reglerna om penningtvätt.

Han agerade med jurister och fick veta att Positiv Pension sålts till bolaget ABS. Han förstod sedan att ABS överlät Positiv Pension till bolaget Crown Brand, att uppenbara målvakter tillsatts i Positiv Pension och att kundregistret överlätits till Strategi Placering. Han begärde bland annat kvarstad på Positiv Pension. I början av juli 2013 kontaktade han ordföranden Lennart Johansson i Strategi Placering, som var mycket aggressiv. Han sade att om pengarna flyttades så skulle de bryta mot det avtal som Positiv Pension hade. Intäcksflödet minskade för Scientia under avförsäljningen men ingen annan skada uppstod. Fondandelsägare som var kvar i Insider Fonder led inte skada. De som led skada var kunder som fått sina fondmedel flyttade utan godkännande. Dessa fick en annan produkt än de själva valt. Insider Fonder har på 10-års sikt garanterat högre avkastning än Optimus High Yield. Det stämmer att Positiv Pension tog in kundernas PIN-koder. Positiv Pension hade även ett ”mina sidor” system där kunden kunde spara sin PIN-kod. Enligt hans uppfattning har Positiv Pension inte haft rätt att disponera eller överlåta PIN-koderna.

Nina Hammarlund, receptionist och extern VD i Strategi Placering

Nina Hammarlund har sammanfattningsvis berättat följande. Hon har gymnasieutbildning och har tidigare arbetat som administratör. Hon började arbeta på Strategi Placering år 2011. Hon har arbetat som kundtjänstmedarbetare och receptionist. Theodora Gergeo var hennes chef. Hon uppfattade att Emil Ingmanson var ytterst ansvarig för Strategi Placering. Hon blev sedan tillfrågad av Emil Ingmanson och Theodora Gergeo om hon ville vara extern VD för Strategi Placering och hon tackade ja. Hon var inte med på någon bolagsstämma den 6 juli 2013 då hon blev utsedd till VD. Hon fortsatte sedan arbeta i receptionen men skrev på vissa papper då Emil Ingmanson inte var närvarande. Hon tog inte några beslut angående bolaget Strategi Placering och hon hade inte någon insyn i bolagets ekonomi eller bankkonton. Hon uppfattade att Emil Ingmanson och Afram Gergeo satt i styrelsen på Strategi Placering. Hon hörde att Strategi Placering köpt ett

kundregister från Positiv Pension. Det blev fler samtal till kundtjänsten och flera kunder ville säga upp sig eftersom de ansåg att de hade avtal med Positiv Pension.

Ylva Hildestål, styrelsesuppleant i Positiv Pension

Ylva Hildestål har sammanfattningsvis berättat följande. Hon har gymnasieutbildning och en påbörjad men inte avslutad högskoleutbildning. Hon har inte arbetat de senaste tio åren. Hon känner inte till Emil Ingmanson. Hon känner Nils Holmström eftersom hon tidigare haft ett förhållande med denne. Nils Holmström har förklarat att denne kände Emil Ingmanson genom kyrkan. Hon känner inte till att någon bett henne vara styrelsesuppleant i Positiv Pension. Nils Holmström har inte gett henne något sådant erbjudande. Hon har inte varit med på någon bolagsstämma för Positiv Pension eller Astartes. Hon känner inte igen protokoll från bolagsstämmor i bolagen. Det ser dock ut som hennes namnteckning på protokollen. Hon har inte mått så bra och från 2004 till för något år sedan öppnade hon inte någon post.

Antonia Meijer, platschef vid Strategi Placerings kontor i Västervik

Antonia Meijer har sammanfattningsvis berättat följande. Hon arbetade på ett call-center i Västervik. Hon hade hand om personal och försäljning i Västervik. Hennes chef var Theodora Gergeo. Theodora Gergeo var chef i Strategi Placering. I Västervik arbetade de med pension. Kunderna ringdes upp och blev tillfrågade om de ville placera i fonden, om de fick accept så tog de in koden. Kunden gav in koden som sen skickades till Stockholm. Om kunden skulle ha hjälp med att flytta fonden måste de ha koden. Vid uppringningen använde det en dialer – ett telefonsystem där adresser matades in och som sen tog fram telefonnummer slumpmässigt. Kundernas svar registrerades i systemet. Hon blev kallad till ett möte i Stockholm. Där var personal från kontoren i Stockholm, Uppsala och Västervik. Emil Ingmanson informerade dem om att Strategi Placering hade köpt en kundstock och att det var viktigt att ringa alla kunder och förklara att de blivit uppköpta och fråga om de ville flytta över. Kontoret i Västervik arbetade sedan på samma sätt; de

ringde upp kunden, tog in accept och kod som sedan skickades till Stockholm. I Västervik gjordes inte några flyttar av kunder. – Hon vet inte om Theodora Gergeo hade någon chef. Hon vet inte vad Emil Ingmanson hade för roll i Strategi Placering.

Lennart Johansson, styrelseledamot i Strategi Placering

Lennart Johansson har sammanfattningsvis berättat följande. Han är civilekonom från Handelshögskolan och han har arbetat inom bank- och finansbranschen i 40 år. Han hade första gången kontakt med Emil Ingmanson under hösten år 2011. Det var i samband med att ett olönsamt fondbolag erbjöds till försäljning och Emil Ingmanson var en av intressenterna. Det blev dock inte någon affär. Omkring ett år senare blev han kontaktad av Emil Ingmanson på nytt. Han blev tillfrågad om att ingå i styrelsen i Strategi Placering och den 7 maj 2013 tillträdde han som styrelseledamot i bolaget. Strategi Placerings verksamhet bestod av telefonförsäljning och en mindre del som var en försäkringsmäklarrörelse. Verkställande direktör var Theodora Gergeo. I styrelsen fanns Jonas Johansson och Luciano Racana. Det fanns även en styrelseadvokat som var Olof Hildebrandt. Theodora Gergeo var mer som en kontorschef än en verkställande direktör. Om det var något så frågade Theodora Gergeo Emil Ingmanson. Han fick sitt uppdrag av Emil Ingmanson och det var denne som bestämde i Strategi Placering. Det saknades styrelseordning och compliance och hans uppgift var att skapa ordning. Jonas Johansson var ansvarig för IT. Jonas Johansson såg upp till Emil Ingmanson men det var Emil Ingmanson som bestämde. Luciano Racana och Emil Ingmanson hade en nära relation. I början var Emil Ingmanson med på styrelsemötena och lyssnade. Emil Ingmanson var ägare av Strategi Placering. Fram till Strategi Placerings affär med Positiv Pension var det lugnt. Efter affären med Positiv Pension blev det turbulent. Han sökte kontakt med Emil Ingmanson men fick inte så mycket information. Han fick veta att affären skett men inte så mycket mer. Flytten av fondsparare var till Optimus så det var inte så svårt att räkna ut att Mark Bishop var med.

Han tillfrågade Emil Ingmanson om att gå in i styrelsen men denne ville inte. Han tror att Nina Hammarlund arbetade inom Strategi Placering. Han kände inte till att hon var extern verkställande direktör. Han känner inte till bolaget ABS. Han kände till Ulf Deckmark sedan tidigare. Denne hade arbetat på SE Banken innan tiden på Optimus. Optimus var en obligations fond och Ulf Deckmark satt i Strategi Placerings lokaler. Han träffade även Mark Bishop i Strategi Placerings lokaler vid fem-sex tillfällen. Han och Mark Bishop hade en vänlig relation. Emil Ingmanson och Mark Bishop hade en vänskaplig relation och verkade gilla varandra.

I maj 2013 var han med på ett möte i Göteborg med Positiv Pension. Emil Ingmanson skulle presentera verksamheten och föreslå ett samarbete mellan Strategi Placering och Positiv Pension. Ulf Deckmark var med på mötet och skulle presentera fonden. Emil Ingmanson ville köpa Positiv pension men Strategi Placering saknade pengar. Då han lämnade mötet hade någon uppgörelse inte nåtts. Positiv Pension uppgav sig ha en nettointäkt om cirka tio miljoner kronor per år. När det gäller värdet av Positiv Pension så brukar det normalt vara två till fem procent av förvaltad kapital. Av 23 000 kunder blir 70–80 procent kvar efter ett förvärv. Om förvaltad kapital var 2,3 miljarder kronor så var värdet mellan 44 och 110 miljoner kronor för Positiv Pension. Emil Ingmanson sade sedan att Strategi Placering inte köpt Positiv pension men att de fått i uppgift att flytta kunderna till Optimus. Att flytta kunderna till Optimus var dock inte ett upplägg som Positiv pension tjänade så mycket på. I slutet på juli 2013 sade Emil Ingmanson att Mark Bishop hade köpt Positiv Pension. Det var efter att detta stått i tidningen. Emil Ingmanson sade nu att denne enbart skulle arbeta med Mark Bishop. Det sades till honom att Strategi Placering skulle ringa upp Positiv Pensions kunder och att dessa, om kunden godtog det, skulle flyttas till. Strategi Placering måste haft tillgång till Positiv Pensions kundregister. Han vet inte hur Strategi Placering förvärvat Positiv Pensions kundregister, men det måste de ha gjort.

Det stämmer att han mejlade Emil Ingmanson den 2 augusti 2013 och frågade om en artikel i Svenska Dagbladet där det stått att Mark Bishop förvärvat inkråmet i Positiv Pension och att Emil Ingmanson svarade att Mark Bishop köpt aktierna i Positiv Pension och sedan sålt inkråmet till Strategi Placering. Han och styrelsen hade inte fått veta något tidigare men han visste inte vad som avsågs med inkråmet. Av Martin Lindgren fick han veta inkråmet kostade 55 000 kr. Ett pris om 55 000 kr för kundregistret är uppseendeväckande billigt. Det motsvarar mindre än två kronor per kund. I det fall det innebar att kommissionen uteblev eller minskades kan det vara rimligt. Han hade flera telefonmöten med Emil Ingmanson och Olof Hildebrandt där han sagt att kunderna inte skulle flyttas utan godkännande. Efter att Positiv Pension-affären blivit känd togs upp på styrelsemötena att flyttar måste ske med kundens godkännande. Han fick då en uppgift om att 11 kunder flyttats utan godkännande. Emil Ingmanson var med på flera möten och denne var väl medveten om att kunderna skulle lämna sitt godkännande för att kunna flyttas.

Den 5 september 2013 gjorde Finansinspektionen ett platsbesök. Han, Martin Lindgren, Peter Antonsson och Jonas Johansson var närvarande. Finansinspektionen lämnade kritik på flera punkter. Sedan lämnade Jonas Johansson information om att 5000 kunder flyttats utan godkännande. Alla närvarande blev chockade. Jonas Johansson var IT-ansvarig och han antar att denne hade tillgång till kundregistret. Han uppfattade att Jonas Johansson genomförde själva fondflyttarna. Han kontaktade Emil Ingmanson och Afram Gergeo. Emil Ingmanson svarade inte så mycket men sade att något måste ha blivit fel. Vid ett andra möte med Finansinspektionen där han och Martin Lindgren var närvarande så uppgav Finansinspektionen sig ha bevis för att 12 000 kunder flyttats utan godkännande.

Han fick känslan av att det hände något i Strategi Placering som han inte kände till och att det var toppen av ett isberg. Han hade ansvar som styrelseledamot och måste ha kännedom om vad som skedde. Han valde då att sluta i styrelsen.

***Rasmus Bjälkeson, ansvarig för fond- och finansadministration vid
Pensionsmyndigheten***

Rasmus Bjälkeson har uppgett i huvudsak följande. Han är utbildad civilingenjör och har arbetat på fondbolag. Han har varit på Pensionsmyndigheten sedan 2012 och var under aktuell period enhetschef för fondhandeln på myndigheten. När Optimus High Yield öppnades för fondhandel kom det in 4 500 pensionssparare på tre dagar. Under juli–augusti 2012 var det ett fortsatt stadigt, men lugnt, inflöde om 50 personer per dag. I juli 2013 skedde en kraftig ökning. Då flyttades 18 297 pensionssparare från Inside Active Global till Optimus High Yield. Av dessa flyttades 98 procent i juli 2013. Det kom även pensionssparare från annat håll. All order med begäran om att andelar skulle säljas och nya köpas kom till hans enhet. Det var ett omfattande flöde. Det var skillnad på de två pensionsfonderna. Inside Active Global var en global aktiefond med hög risk och ok avkastning. Optimus High Yield däremot skulle föreställas ha låg risk och vara en räntefond med betydlig avkastning. I efterhand visade det sig att Optimus High Yield hade haft hög risk då pensionsspararna kom att förlora pengar.

De som gjorde flytten hade spararnas PIN-koder. Med hjälp av PIN-koderna kunde de gå in på respektive pensionssparares konto och begära fondbyte. De måste ha haft ett tekniskt hjälpmedel i form av en robot. När IT-avdelningen tittade på flyttarna kunde de se att de hade gjorts på annat sätt än av pensionsspararna själva eftersom flyttarna endast hade skett med några sekunders mellanrum. Det måste man ha automatik för att få till. Att det skulle ha skett genom omfattande telefonförsäljning är inte sannolikt då det går att se att flyttarna skedde koncentrerat och inte av spararna själva. Det kom också lite inflöde till fonden från augusti 2013 till februari 2014 då det kom en sista spik med inflöde (innan de stängde av möjligheten med inloggning med PIN-kod). När det sedan krävdes inloggning med bank-ID eller flytt med användande av blankett var inflödet nästan obefintligt. Vid ett fondbyte kunde man efter inloggning genom ett par klick få en bild av hela sitt pensionssparande. Sedan kunde man klicka i ”byta fond”, välja sitt nya sparande

och sedan godkänna bytet. Därefter kunde man bocka i om man önskade ett bekräftelsebrev eller inte och sedan skickades ordern iväg. Han har för sig att det kom upp en bekräftelse på skärmen. Numera har möjligheten att använda PIN-koder tagits bort (togs bort under 2014) och det krävs bank-ID med signering även i det sista steget. Så var det inte 2013. Det krävdes inget mer för att fondbytet skulle sättas igång. Ordern skickades vid midnatt och morgonen efter påbörjades fondbytet. Om det skedde ett byte den 2 juli 2013 så hade ordern alltså lagts dagen innan (om det var en arbetsdag). Det gick att ångra fondbytet men bara fram till midnatt då handeln genomfördes.

Pensionsspararna hade personliga PIN-koder och det var den enskilda spararen som bestämde. Om denne hade valt att ge uppdrag till någon annan att byta fonder så var det fortfarande på uppdrag av pensionsspararen. Pensionssparare var (och är) ofta passiva. Det fanns en uppfattning att det faktum att man hade lämnat ifrån sig sin PIN-kod innebar att man tyckte att det var ok med flytt. Enligt hans uppfattning förutsatte dock detta att pensionssparare hade lämnat någon form av godkännande. Han vet dock inte vad som krävdes för ett sådant godkännande utan det måste en jurist svara på. Han fick höra att pensionssparare kanske hade lämnat ifrån sig PIN-koder i samband med försäljningssamtal. Han känner inte till om dessa samtal hölls före eller efter fondflytten. I samband med fondflytten var det många pensionssparare som hörde av sig men ingen av dem nämnde något om samtal.

Uppgifterna om tidsstämplarna för fondflyttarna kommer från deras logg i systemet. Det är uppgifter som visar när man loggade in och när man gjorde sista steget, dvs. beställningen. Att det är rätt tid har han stämt av med IT-avdelningen om. När en beställning hade lagts på fondbyte tog det alltid några dagar innan bytet var helt klart. Normalt var affärsdagen dagen efter beställningen. Det förutsatte att kontot var öppet för handel. Annars fick man avvakta innan aktuell handel kunde ske. Sedan skulle affären bokas på kontot. Det kunde ta 4–6 dagar innan det var färdigbokat, alltså 1–2 dagar efter att fondflytt hade genomförts. Det kan vara det

datumet, dvs. när det var färdigbokat, som avses med ändrad tidpunkt. Det är då pensionsspararen ser att fondbytet genomförts. Om det dröjde fler dagar innan det var klart måste det berott på att det var en helg eller något annat.

Sedan kom runt 20 000 av pensionsspararna (med två miljarder kronor i pensionsmedel) att flyttas från Optimus High Yield direkt och via mellanfonder till Falcon Funds från hösten 2014 till mars 2015 då Optimus fusionerades med Falcon Funds, vilket framgår av ett uppdaterat schema som han lämnat in i samband med förhandlingen. Nästan samtliga flyttades med PIN-koder. Flyttarna eskalerade under andra halvan av 2013, särskilt innan möjligheten att använda PIN-kod stängdes av, och detta tyder på att spararna hade lämnat in från sig sina PIN-koder. Att det rör som om samma fondval tyder på att det inte är pensionsspararna som gjort fondvalet utan någon aktör. Det är inte normalt att så många pensionssparare skulle välja samma fond. De måste vara påverkade av försäljare eller annan aktör som flyttat åt dem. Flera av de fonder som förekommer i schemat han gjort har varit stora aktörer och flera har det bedrivits försäljningstjänster kring. De utgjorde säkert 10 procent av fondtorget.

Mikael Westberg, chefsjurist vid Pensionsmyndigheten

Mikael Westberg har uppgett i huvudsak följande. Han har en jur.kand.-examen, är tingsmeriterad och har varit assessor vid Kammarrätten. Han har varit på grundlagsenheten på Justitiedepartementet och områdeschef på Försäkringskassan. Han var chefsjurist på Pensionsmyndigheten under januari 2015 – september 2018. Därefter var han enhetschef på Rättshjälpsmyndigheten och sedan rättschef på Försäkringskassan. Han är nu utredare om ett nytt premiepensionssystem. Han upplyser om att han vittnat på Malta i sak som har anknytning till detta.

Det finns regler som styr premiepensionen. I övrigt gäller förvaltningslagen. En begäran om fondbyte är därför ett förvaltningsärende. En begäran om byte görs hos Pensionsmyndigheten. Myndigheten prövar förutsättningarna för byte och sedan

genomförs bytet. Pensionsmyndigheten handlar på instruktion av pensionsspararen. En pensionssparare har rätt att byta och påverka risk och placering. För att byta fondbolag måste pensionsspararen ge instruktion om det. På Pensionsmyndighetens fondtorg, som har funnits sedan 2000, kan en pensionssparare välja upp till fem fonder. Det är en statlig fondförsäkring som handhas av Pensionsmyndigheten. Som för andra försäkringar är det försäkringsgivaren, staten, som äger de finansiella instrumenten. Det är svenska staten som är fondandelsägare. Det clearas mot fondspararna i systemet. Till dess pensionsspararen får sin pension har spararen en fordran mot staten på sin framtida pension. Det råder sekretess om innehav och det är ett omvänt skaderekvisit. Pensionsspararnas fordran finns hela tiden till dess denne går i pension. Denna fordran omfattas av reglerna för egendomsskydd. Staten kan inte omvandla pensionsspararens fordran till något annat.

I enlighet med förvaltningslagen kunde en pensionssparare ge någon annan i instruktion att byta fond för dennes räkning. Förutsättningen för att agera för annan var att man hade ett uppdrag och var ombud såsom för alla andra ombud, dvs. någon form av överenskommelse eller fullmakt. En PIN-kod är bara en nyckel för att öppna en dörr. Det var så man loggade in på Pensionsmyndighetens hemsida. Genom att lämna bort sin PIN-kod visade man att man hade ett ombud som hade uppdrag att agera för en. Själva överlämnandet av PIN-koden är dock inte en fullmakt. Det ger bara uttryck för en fullmakt som man kommit överens om och det är inte en fullmakt mot alla och envar. Den gäller bara om man kommit överens om förvaltningen och för att någon i enlighet med detta ska komma åt kontot. Pensionsmyndigheten gjorde inte någon kontroll om det fanns fullmakter utan det förutsattes att de som agerade för andra hade fullmakter. Förutom PIN-koder infördes även möjlighet 2010 att logga in med bank-ID. Det har dock också använts för att bedra, vilket Falcon Funds gjorde. Säkerheten måste ökas för att motverka kreativa försök att kringgå. När Konsumentkraft bedrog sparare infördes krav på signering för fondbyten. Det finns anledning att ompröva det som tidigare gjorts.

Han fick i efterhand reda på att 20 000 pensionssparare hade fått sina innehav flyttade, i huvudsak med PIN-koder, sommaren 2013 från Inside till Optimus. Han fick höra att Strategi Placering inte hade uppdrag från var och en av dessa. De var därför obehöriga att göra så enligt det förvaltningsrättsliga regelverket. Han känner inte till Pensionsmyndighetens inställning då men det fanns kundregister som cirkulerade vid den tiden.

Det blir en skada om pensionsspararnas fodringar får ett lägre värde av statens innehav. Om det har flyttats pensionsmedel och fondandelarna sedan gått ned är det en skada. Vid massflyttar blir det kostnader för inlösen vilket också är en skada. Avgiftsnivåerna, dvs. förvaltningsavgifternas storlek, har även stor betydelse för framtida pension.

En NAV-kurs visar värdet på tillgångarna i fonden, vilket syns när vid inloggning. En korrekt NAV-kurs ska anges för varje dag. Kurserna rapporteras in dagligen. Fordrans värde måste anges vid varje given tidpunkt. Det finns därför en daglig värdering. Det krävs likviditet för dagliga värderingar. Det måste fonden även ha för att kunna hantera inlösen. Det måste finnas ett dagsvärde för att kunna bestämma köp och sälj den dagen utifrån ett korrekt marknadsvärde. Det finns ett utbyggt regelverk, med bl.a. EU-regler, om hur en fond ska skötas på rätt sätt. Fondförvaltaren har det huvudsakliga ansvaret för att följa dessa regler. Det finns också ett förvaringsinstitut och Finansinspektionen har sin tillsyn. Styrelsen har också ett ansvar. Fondförvaltaren borde dock ha reagerat när det kom ett antal miljarder på så kort tid.

Han vet inte om MBS:er är tillåtna instrument att handla med på fondtorget. Det är illikvida instrument och fonden ska kunna fastställa dagliga värden. Det finns begränsningar i vad man får köpa in. Inköp av förvaltaren ska bara ske av instrument som denne kan värdera. Det kan vara svåra instrument för en fond som ska kunna ge dagliga värderingar. En direkt följd av de aktuella händelserna under

2015–2016 blev att Pensionsmyndigheten ville reformera verksamheten och få möjlighet till mer insyn. Man ville säkerställa att fonderna rapporterade de kurser de skulle rapporterna och att fondförvaltaren ansvarade för att det fanns instrument för konsumenter som kunde handlas dagligen.

Daniel Andersson, polisinspektör vid Ekobrottsmyndigheten

Daniel Andersson har uppgett i huvudsak följande. Han har varit polis i 14 år. Han är utredare på Ekobrottsmyndigheten och har arbetat med aktuell utredning sedan april 2017. Han fick i uppdrag att verifiera en tidigare rapport av underrättelseenheten. Han skulle göra en internetkartläggning av Hayden Consulting, titta på kopplingar på öppna källor på internet och söka via sökmotorer som Google och i kinesiska, ryska m.fl. sökmotorer. Han gick in på olika företagssidor och sökte amerikanska bolag. Han försökte hitta så mycket som möjligt om Hayden Consulting.

Vid sin sökning på företag hittade han Hayden Consulting, registrerat den 26 november 2012, i Portland Oregon. Han hittade en mejladress och länkar till en fysisk adress Portland. Den adressen var dock ett virtuellt kontor. Det framgick inte vilka som var hyresgäster. Hayden Consulting avregistrerades den 23 januari 2015. Han hittade en faktura med datumet 2015-05-26 för Hayden Consulting med en angiven adress. Han sökte på företag och till slut hittade han ett företag där uppgifterna stämde. Det var samma adress som ABS hade. På ett värderingsintyg från den 26 februari 2016 framgår en adress i Newport Beach. Vid en sökning kunde han se att adressen tillhörde en advokatbyrå, Klein & Wilson. Han fann också ett telefonnummer i intyget som vid en sökning på Truecaller visade sig gå till Irvine, Kalifornien, där ABS har sin adress. I Truecaller finns den information som användarna själva lagt in i sina mobiler. Telefonnumret gav träff på bl.a. Thomas Epperson. Angiven mejladress var inte kopplad till någon hemsida eller verkade inte vara aktiv.

Han gjorde även domänsök av HaydenIntl.com. Hemsidan skapades den 23 februari 2016. Det finns lagrade uppgifter i en databas om vem som skapat en domän. Det är uppgifter om när den skapats och vem som betalat m.m. Det var Mark Bishop som hade registrerat hemsidan och lämnat kontaktuppgifter i form av adress, telefonnummer och privata mejl som var koppade till honom. Telefonnumret finns under avsändare i hans privata mejl.

Pawel Suwala, programmerare vid Strategi Placering

Pawel Suwala har i huvudsak uppgett följande. Han har en datalogiexamen från Polen och en master i mjukvaruteknik från Sverige. Han har arbetat med programmering vid flera mindre företag. Han kan bland annat programmeringsspråken PHP, HTML, Python och C++. Vid alla företag han arbetat vid har han arbetat med Python, inklusive vid Strategi Placering.

Han var anställd på Solid Equity. Strategi Placering var ett dotterbolag till bolaget. Det var Max Serwin som anställde honom, efter att han kontaktats av Jonas Johanson. Han tror det var år 2013. Max Serwin var ägare av Solid Equity och han var allas chef. Hans (Pawel Suwalas) närmaste chef var Jonas Johansson och det var med honom han arbetade med. Han hade löneförhandlingar med Max Serwin och han tror att det var Theodora Gergeo, i egenskap av kontorschef, som godkände semester.

Han fick uppdrag från alla på kontoret som behövde hjälp med IT-frågor, han var den enda programmeraren på kontoret. Alla större uppdrag kom från den högre ledningen i företaget, vilket enligt hans uppfattning var Max Serwin, Afram Gergeo eller Theodora Gergeo. Det fanns även en till person med chefsbefattning som var chef över säljarna, han tror att han hette Luciano. Han känner till Axel Landberg, han var definitivt en av dem som kom med frågor om hur systemet fungerade. Han tror dock inte att Axel Landberg hade någon beslutandemakt i bolaget. Axel Landberg arbetade med kundkontakt.

Jonas Johansson och han arbetade med IT. Hans avdelning bestod även av en copywriter och en grafisk designer. Avdelningen arbetade med mjukvaruutveckling. Han utvecklade ett CRM-system, vilket var ett uppdrag han hade som löpte genom hela hans anställning. Det var ett pågående arbete. Systemet följde säljarnas tid och hur länge de hade kundsamtal samt väntade på samtal. CRM-systemet fick tillgång till kunduppgifter genom att en säljare ringde en kund, fick uppgifterna från kunden och sedan skrev in uppgifterna i systemet. Det var det vanligaste sättet.

Han tror att Strategi Placering sålde förvaltningen av pengarna i pensionssystemet och att målet med att kontakta kunder var att få dem att köpa förvaltningen av pensionsmedel. Om kunden ville att pengarna skulle förvaltas lämnades ett godkännande genom telefon. Kunden skulle sedan beställa sin PIN-kod hos Pensionsmyndigheten. När de fått koden ringde de tillbaka till säljaren.

Positiv Pension var ett bolag som köptes upp av Solid Equity. Han tror att han fick berättat att Positiv Pension köptes in för att få bolaget att växa. Efter köpet av Positiv Pension lämnades Positiv Pensions kunder till Strategi Placering. Han tror att Max Serwin hade ett möte med alla anställda och informerade om köpet. Mötet var dock på svenska och han pratar inte svenska så han fick återberättat för honom senare vad som sagts på mötet. De skulle automatisera databaserna i Positiv Pension och Strategi Placering. Han minns inte specifikt vem som gav honom den uppgiften men han kan föreställa sig att den kom från Max Serwin eftersom han var bolagets ägare. Han fick bygga en funktion i CRM-systemet för att snabba upp processen med kontroller av PIN-koder. Det var huvuduppgiften. Sättet att kontrollera PIN-koderna var genom att se om det gick att logga in på Pensionsmyndighetens hemsida. Den primära anledningen var att spåra kunder, hur många de var och hur mycket pengar som fanns vid en viss tidpunkt.

En annan uppgift han hade var beträffande de nya kunderna och flytta spararnas pengar från fonder. En av funktionerna var att när säljarna bestämt att det var dags

att flytta pengar från en fond till en annan skulle säljaren skriva in en captcha-kod och så flyttades pengarna i ett semiautomatiskt förfarande. Säljaren skulle gå in på hemsidan, fylla i koden och captchan manuellt. Efter inloggningen såg systemet vilken fond kunden hade medel i och flyttade då pengarna till Optimus fonder. Flytten skedde inte omedelbart utan det skickades en förfrågan om flytt till Pensionsmyndigheten. Flytten skedde sedan efter tre till fyra dagar. Han blev beordrad att skapa en sådan funktion och han tror att det var Max Serwin som gav honom uppgiften att automatisera så mycket som möjligt. Han minns dock inte den exakta tidpunkten för ordern. Han tror inte systemet lagrade några uppgifter om godkännande om flytt, det var i vart fall inte en funktion som efterfrågades.

Jonas Johansson kände till arbetet med funktionen eftersom det var Jonas Johanssons och hans primära uppgift under en längre tid. Han tror att det var flera veckors arbete. Det huvudsakliga tekniska problemet de stötte på var att förfarandet inte kunde vara helt automatiserat på grund av captcha-koden. För programmering av funktionen använde han sig av Python. Det är därför som IP-adressen som syns för anropen är Python 2.7 eftersom anropen skede från ett system som skrevs i Python. När ett kontor har en uppkoppling får de en IP-adress. Alla som använde systemet på kontoret hade samma IP-adress varför det var helt normalt att anropen kom från en och samma IP-adress. I de här fallet registrerad på Astartes.

När han arbetade på bolaget var han den enda programmeraren och var därför bara han som arbetade med själva koden. När han slutade på bolaget var det en annan person som tog över programmeringen av systemet. Alla som hade tillgång till servern hade tillgång till koden. Koden ägdes av bolaget. Det var inte helt ovanligt att han diskuterade aspekterna med koden med de som fanns omkring honom och hans chefer.

Jonas Johansson hade tillräckligt med kunskaper i Python för att tydligt kunna beskriva funktionaliteten och hur den skulle implementeras i databasen. Jonas

Johansson hade även bättre kunskaper i svenska för att lista ut vad ledningens syfte var med funktionen de arbetade med.

Han vet inte vad säljarna fick för instruktioner då han inte ledde deras arbete. Han antar att när kunderna godkände en flytt av deras fondmedel använde säljaren funktionen han skapat för att flytta medlen. – Åklagarna förevisar bilden som säljarna fick upp när det inte längre fanns fler captcha-koder att skriva in. Han minns inte bilden och minns inte att han programmerat den delen, men det innebär inte att i han inte programmerat den.

Thomas Epperson, verksam vid Hayden Consulting

Thomas Epperson har uppgett i huvudsak följande. Han har läst finansiell ekonomi på universitetet i San Diego. Han har arbetat som fastighetsmäklare och försäkringsagent. Han har oftast arbetat med redovisning i egen firma J Thomas Epperson men i perioder även för olika redovisningsbyråer, bl.a. Deloitte. Han har hållit en kurs i fastighetsmäklari och berörde då MBS:er ytligt.

Mark Bishop har varit hans klient i 30 år. De fick kontakt genom en gemensam vän som är jurist i San Diego. Han har alltid varit en oberoende redovisningskonsult men de kan, innan i målet aktuellt bolag, ha arbetat tillsammans i något bolag. De har haft ett bra och professionellt samarbete och de har kommit bra överens i arbetet. Han uppfattar Mark Bishop som mycket trevlig, vänligt, rak och ärlig och tror inte att denne kan ha gjort något olagligt. Senast han pratade med Mark Bishop var för ett år sedan. Allt han vet om det som hänt har han läst i tidningen, men han försöker hålla sig neutral. Han har mött Annika Bishop, som han också uppfattade som vänlig, vid några tillfällen när hon besökte Mark Bishop på kontoret. Det stämmer att han undertecknade ett dokument den 13 december 2016 i syfte att hjälpa Annika Bishop få uppehållstillstånd i USA.

ABS är ett bolag bildat av Mark Bishop som denne startat för sin affärsverksamhet. Han har inte haft någon roll i ABS eller gjort något jobb för bolaget. Däremot har han gjort mycket jobb för ABSIG som ägdes till 50 procent av ABS och till 50 procent av Craig Chang eller dennes bolag. Vid ett tillfälle ville Mark Bishop bli av med sin andel och då fick han den andelen. Han minns inte vilket år det var. De behöver inte ha varit hösten 2013 då Mark Bishop avgick utan det kan ha varit senare. I presentationen för ABSIG är uppgiften om att han skulle vara CFO på ABSIG fel. Den som upprättat handlingen har använt titeln CFO lättvindigt. Han tillhandhöll inte några finansiella tjänster för ABSIG. Det var fel att ange att han var CFO. När det gäller övriga uppgifter verkar det som att namnen används utbytbar utan några egentliga avsikter. Mark Bishop anges som president, Mark Aarvig som investeringsansvarig och Craig Chang med en ledande befattning. Han vet inte vilken befattning Mark Bishop hade i bolaget.

Han har säkert haft en viss insikt i ABS:s ekonomiska ställning, då de haft en relation som går 30 år tillbaka i tiden, och han har säkert sett en del dokument. Han vet dock inte något mer specifikt om ABS:s ekonomiska ställning. Han minns inte det memorandum daterat den 16 januari 2012 ställt till ABS där han skulle intyga att ABS innehar 95 miljoner dollar i MBS:er. Det ser ut som det är hans underskrift på handlingen och han har ingen anledning att tro att han inte skrivit under, men han minns inte att han skulle ha upprättat handlingen och bilagan eller vad de skulle användas till. Han skulle inte heller använda sig av ett sådant språk eller formuleringar som finns i handlingen. Det är inte på det sättet han skulle skriva om han skulle skriva ett finansiellt utlåtande. Den angivna adressen verkar inte bekant och telefonnumret verkar vara gammalt. Brevhuvudet ser inte heller bekant ut. Det innehåller hans namn och titel men han minns det inte. Han har dock ändrat brevhuud flera gånger under åren. Mark Bishop har alltid haft betydande tillgångar men han vet inte hur de såg ut 2012–2013. Bilagan med ABS:s balansräkning minns han inte eller att han skulle värderat MBS:er. Han minns inte vad Mark Bishops

tillgångar var värda eller om de uppgick till 95 miljoner dollar. Han minns varken tillgångarna eller portföljen.

Han tror inte att han hört talas om Traction tidigare. Det brev som skrevs till Traction på Haydens brevpapper den 15 november 2012 känner han inte igen och han tror inte heller att han har skrivit det. Det är möjligt att någon på hans kontor eller i det team som fanns på ABSIG kan ha utfört tjänsten och skickat förslag på vad som skulle göras. På hans kontor fanns 6–8 personer och i ABSIGS:s team var det 14–15 personer, varav vissa hade specifika kunskaper. Han var inblandad i mycket och det är svårt att minnas allt. Att brevet även fanns som förlaga utan brevhuvud i Mark Bishops dator och som helt dokument är inte något som han vet något om. Han minns inte att Mark Bishop skulle ha kommunicerat handlingen med honom innan den skickades till Traction. Han har inte gjort någon värdering för Traction. Han deltog dock i värderingen av ett par fonder som skickades till tredje part.

Han känner till Optimus som en pensionsfond i Sverige. Han vet nu att Mark Bishop var inblandad i Optimus men minns inte om han då visste hur ägandet såg ut. Han kanske gjorde några finansiella dokument för Optimus men minns inte innehållet nu. Han minns dock inte att han skulle ha gjort några värderingar. Om Hayden skickade något till Mark Bishop så borde det ha skett genom personal på hans kontor eller ABSIG där de hade experter på säkerheter. Han minns inte att han skulle ha skrivit ett intyg, trots att de ser ut att vara skrivet på hans brevhuvud, gällande frågan om ”conflict of interest” och då intygat Mark Bishops oberoende gentemot Optimus. Han har inte tillhandahållit Mark Bishop något brevpapper med Haydens namn på. Han hade gett Mark Bishop tillstånd att använda hans underskrift för ett bankkonto. Det är möjligt att han skickade underskriften till Mark Bishop, som denne sparade i sin dator, för det med bankkontot. Han minns inte att han skulle ha gett Mark Bishop tillstånd att använda hans underskrift även på annat sätt. Den i brevet angivna e-postadressen var ursprungligen hans.

Hayden Consulting Group startades i Oregon eftersom han bodde där då. Han var ensam ägare. Han minns inte vilket år det var. Ett kontor öppnades i downtown Portland och de fanns även på fler ställen. På hans kontor fanns 6–8 personer. Hayden bildades för att det fanns ett behov av värderingar av värdepapper och säkerheter. Tanken var att detta skulle ske separat från revisorsarbetet eftersom han var involverad i en del av dessa. Det var dock inte så stor efterfrågan. Han arbetade samtidigt som revisor i San Diego och hade klienter i södra Kalifornien. Han gjorde några konsultuppdrag med Mark Bishop. Det var revisorsuppdrag som rörde skatter och finansiella saker. Han minns inte att de skulle ha gjort några affärer eller haft engagemang i något europeiskt bolag.

Mark Bishop hade ingen roll i Hayden Consulting. När det gäller den e-post som skickats av Jan Eriksson till Hayden Consulting kan han konstatera att den rör MBS:er. Han vet inte om den angivna e-postadressen, @haydenconsultingintl.com, var det han bytte till, när han med hjälp av en IT-kunnig vid namn Paul, övergick från att använda sin gmail-adress. Som han minns det bytte de till adressen @haydenconsulting.com eller kanske @haydenconsultinggroup.com. Han minns inte den exakta e-postadressen, men någonting med Hayden Consulting var det i alla fall. Han minns inte när de bytte men det kan ha varit 2013. Anteckningen som gjorts på dokumentet känner han inte igen och den ser inte heller bekant ut. Det är inte hans handstil och han tror inte att han har skrivit den. Om han hade velat registrera domän och ordna fler e-postadresser hade han tagit hjälp av Paul. Han hade inte bett Mark Bishop som bodde på andra sidan Atlanten. Mark Bishop hade inte tillstånd att ta emot mejl som hade med Hayden Consulting att göra. De hade en brandvägg. Värdepappersanalytikerna på ABSIG hade tillgång till mejlen på Hayden Consulting, men han vet inte om de hade individuella logins.

Inledningsvis var Hayden helt oberoende i förhållande till ABSIG och det fanns ingen intressekonflikt. Det fanns inte heller någon sådan konflikt när Mark Bishop inte var en del av ABSIG. Det intyg som skickades till Ulf Deckmark angående

frågan om oberoende minns han inte överhuvudtaget att han skulle ha upprättat. Enligt intyget skulle det inte föreligga någon intressekonflikt mellan Hayden å ena sidan och Optimus, ABSIG, ABS och Mark Bishop å andra sidan. Underskriften påminner om hans men han brukar inte skriva så. Det ser ut som att det bara står namnet "Epperson". När han undertecknar något i sin profession skriver han "J Thomas Epperson". När han skriver under något använder han oftast en blå penna. Nyligen använde han en dator för att signera då han var bortrest.

Vid stora värderingar anlidade han andra på området, t.ex. Huntington group, eller ABSIG som hade ett team på 14–15 personer i Orange County som var involverade i deras värderingsuppdrag. Det fanns många duktiga på ABSIG. Han var personligen ingen expert på MBS:er. För att värdera en MBS måste man titta på olika faktorer. Det är en komplicerad process och tolv olika värdepappersanalytiker kan komma fram till tolv olika värden. Det finns inget korrekt pris utan det beror på om en säljare och en köpare kan enas om ett pris. Om man har en större portfölj krävs en ekonomisk modell med kanske 20–30 variabler såsom ränta, geografiskt område, intäkter m.m. Alla har sin egen modell med olika antaganden. De är dock svårare att värdera än andra värdepapper eftersom det inte fanns någon öppen marknad. Det är en subjektiv process, vilket kan leda till prisvariationer. Vissa händelser, t.ex. jul och nyår eller då skatten ska betalas, kan ge viss mindre effekt på handeln. Vid värdering av mindre bolag kunde de använda sig av datakällor, t.ex. Bloomberg och Moodys. En MBS är en "tranch" (del) av en större pool och varje värdepapper har unika egenskaper. Av den extensiva datan som de fick genom datakällorna kunde de göra trendanalyser, se kassaflöden och intäkter och få s.k. default rates. Det var olika data för olika s.k. tranches. Genom att dagligen titta igenom dessa datakällor fick man en god uppfattning om värdet på värdepappret. De kunde även få bra information från bolag, t.ex. Mezirow, som specialiserade sig på dessa värdepapper. Det gick då att få en rimlig värdering. Det är också vanligt att de som handlar med MBS:er ringer andra för att få ett pris.

Värdepappersanalytikerna på ABSIG var professionella och de hade kontakt med andra professionella på andra värdepappersbolag för att jämföra information och priser. Det kunde bli skillnader mellan värderingen från datakällorna och vad säljaren ville ha för värdepappret.

Om det skickades dagliga värderingar till Optimus från Hayden Consulting så har det gjorts av annan personal. På ABSIG hade de kompetenta värdepappersanalytiker som var experter på området. De var aktivt inblandade i att övervaka MBS:er. Värdepapperanalytikerna hade tillgång till externa datakällor som de betalade mycket för. Eftersom dessa på ABSIG kunde använda sig av Haydens mejl så kan värderingar därför ha skickats därifrån. Han minns inte att han personligen skulle ha skickat några dagliga värderingar till Mark Bishop eller Optimus, även om han skickat hundratals handlingar till Mark Bishop under årens lopp. Han har inte heller skickat det mejl daterat den 28 november 2012 som innehåller ”Daily Confirmation” till Ulf Deckmark. När det gäller specifika MBS:er (t.ex. MARM, BOAMS, SAIL m.fl.) så tittar vanligtvis en värdepappersanalytiker på s.k. cusip numbers. Han minns inte namnet på några av MBS:erna då det gått så lång tid. När han tittar på en handling med en s.k. daily valuation så känns formatet bekant. Det var det format som Mark Bishop behövde för värderingsinformation. Det enda han har gjort är att skicka s.k. spot valuations till Mark Bishop (inte Optimus). Det var inte fråga om några fullödiga värderingar utan det var mer trendanalyser. Han vet inte hur många det var eller hur länge han gjorde det. Han känner inte till att han skulle ha fått någon ersättning från Optimus utan, om han fick ersättning, så var det från ABSIG. Han vet inte vad Optimus fjorton insättningar à 1 195 dollar avsåg. Normalt sett får han mycket högre arvoden för sitt arbete. Han minns inte att han skulle ha skickat fakturor till Optimus.

Craig Chang, delägare i ABSIG

Craig Chang har uppgett i huvudsak följande. Han läste bokföring och religion på universitet. Sedan 1992 har han arbetat med teknologi och den finansiella

marknaden. Han har hållit på med olika instrument, bl.a. MBS:er, och high tech sedan dess. Mark Bishop lärde han känna år 2000. De träffades på bolaget Impact Mortgage Holdings. Han var ansvarig för IT-avdelningen. Mark Bishop var chef för en stor avdelning. De blev vänner och upptäckte att de hade mycket gemensamt. Mark Bishop var alltid artig och hjälpsam och det var trevligt att arbeta ihop. 2006 lämnade han bolaget för att ta några sabbatsår. Han hade också en känsla av att det skulle komma en ekonomisk recession. Han fortsatte hålla kontakt med Mark Bishop som också gick till annat. Sedan kom finanskrisen 2007–2009. Därefter startade de ABSIG tillsammans.

De ägde ABSIG med hälften vardera genom sina bolag American Data Network och ABS. ABS är en förkortning av Asset Backed Securities. Syftet med bolaget var att de skulle hitta värden i MBS:er, RMBS:er eller ABS:er som parkeringsnoter, skatteskulder, solpanelsäkerheter m.m. De ingick en "Operation Agreement" den 18 mars 2008 och han känner igen sin underskrift på handlingen.

Den handling daterad samma dag och med samma text där ABSIG uppges ägas av Mark Bishop och ABS med hälften vardera har han aldrig sett. Han vet inte vad meningen har varit med den handlingen. Enligt hans uppfattning ägde han halva ABSIG från 2008 till dess bolaget avslutades, han tror det var 2015.

Han känner inte igen det "Memorandum" daterat den 16 januari 2012 som Thomas Epperson ska ha skrivit. Han ser att det avser ABSIG. Thomas Epperson var extern revisor på ABSIG och flera andra bolag, dock inte Crown Brand vad han kan minnas. Han vet inte om ABSIG hade de tillgångar som framgår av bilagan till memorandumet. En stor del av tillgångarna ägdes dock av investerare. Han känner igen det "Exclusivity Agreement" daterat den 8 februari 2012 mellan ABSIG, Solid Equity, Mark Bishop och honom som han skrivit under. I alla affärer går de in i diskussioner med många partner och träffar olika överenskommelser. Det är vanligt att man då ingår exklusivitetsavtal och sekretessavtal.

ABSIG förvaltade och gav råd till placeringsstrukturer med olika strategier och förklarade risker m.m. De värderade också instrument och gjorde prognoser. De planerade investeringar som de stärkte upp med vinster och beaktade underliggande värden. Om de verkade ok kunde de säljas vidare och det blev en vinst. De utvecklade värdena under innehavstiden med hjälp av sina verktyg ”Mark to market”. De hade fem olika verktyg för att få marknadsdata. Syftet var helt enkelt att hitta MBS:er som de kunde göra vinst på. De investeringar ABSIG gjorde i MBS:er gick väldigt bra. De valde bra MBS:er med god avkastning, tittade på olika datapunkter, bestämde värde och sedan tog de hem vinster. De gick från att ha ett värde på några cent till nio miljoner dollar på nio månader och Fond IV hade en avkastning på 25 procent. Från Fond IV såldes MBS:er till alla som ville betala ett högre pris och de använde sig av mäklare. Det skulle vara en vägg mellan köpare och säljare för att förhindra felaktigheter. Det var en kvalitetssäkring. Han har relativt god kunskap om MBS:er. De kommer huvudsakligen från USA men finns även i t.ex. Storbritannien. Det är en stor marknad och det finns massor av olika MBS:er. MBS:er har långa löptider med månatliga inbetalningar. Det har under senare år skett en värdeuppgång. MBS-marknaden kan påverkas av flera olika faktorer som t.ex. utbrott av Coronavirus. Det är inte enkelt att räkna fram ett pris på en MBS. Man måste ta hänsyn till flera olika variabler. Det finns gamla modeller som han anser vara obsoleta. Man kan använda sig av traditionella metoder eller specialiserade modeller. Normalt talar man med mäklare och sitt nätverk.

Till skillnad mot en aktie innebär en MBS ett åtagande att betala. För prissättningen får man titta på historiska priser hos Trace och Bloomberg. Datan från Bloomberg visar dock inte allt. Den kan innehålla felaktiga faktorer som leder till fel slutsats och inte visar indikationerna för framtiden. Detta får tas under övervägande då varje MBS ska bedömas utifrån sina kvaliteter. De köpte data för att kunna göra sina värderingar, hade en egen modell i form av ABS net och gjorde egna säkerhetsanalyser för att få fram rätt värde. Det är möjligt att Thomas Epperson använde sig av ABS net. Ibland kunde det bli skillnader mellan Bloombergs

prissättning och det värde de fick fram. All handel rapporterades inte till Finra då. Det kanske var så att det inte var obligatoriskt då. Allt rapporterades inte heller till Trace. Den rating som ratingsinstituten ger olika instrument är oftast ok. Det är möjligt att göra dagliga värderingar av MBS:er även om det då ofta blir samma värde. Alla kan ha en uppfattning om värdet dagligen. En värdering kan dock ändras snabbt på grund av olika faktorer. Hayden Consulting anlätades inte för några värderingstjänster. För Fond IV som hade många MBS:er anlätade de en oberoende värderare, t.ex. Huntington group. Där skedde dock värdering bara kvartalsvis.

Handlingen "Transfer Agreement" som är daterad den 27 september 2013 och handlar om att Mark Bishops aktier i ABSIG skulle överlåtas till hans bolag American Data Network har han ingen minnesbild av. Han har aldrig ägt mer än hälften av ABSIG och andra delen har alltid ägts av ABS. Inte heller minns han handlingen "Meetings of the Shareholders and Board of Directors" den 27 september 2013 enligt vilken Mark Bishop skulle avgå från styrelsen på grund av negativa uppgifter i amerikansk press. Det ser ut som det är hans underskrift på handlingarna men han undertecknar sällan med endast "C Chang", även om det händer, utan han brukar skriva "Craig Chang". Det stämmer dock att Mark Bishop avgick från styrelsen i ABSIG vid något tillfälle. Det var några händelser 2013–14 som gjorde vissa av deras investerare upprörda och därför avgick Mark Bishop. Sedan fortsatte Mark Bishop som konsult hos dem inför övergången till en ny ledamot.

Optimus ägdes av ASBIG. Han tror att Optimus tidigare hade hetat Traction Fonder AB eller att de gick ihop. Han vet inte hur det gick till när ABSIG blev ägare av Optimus. Det var Mark Bishop som hanterade den svenska delen. Han tror att Mark Bishop var mycket i Sverige och översåg den verksamheten. Han var aldrig där utan tog hand om den amerikanska sidan och hade fullt upp med det. De kommunicerade

dock, diskuterade aktiviteter och om den personal de hade. Han minns dock inte hur de 2013 hade delat upp ansvaret för ABSIG, ABS och Optimus.

Det stämmer som Mark Bishop skrev i mejl till honom den 7 juni 2013 att Positiv Pension skulle säljas till Optimus. Det stämmer också att Mark Bishop i juni 2013 hade en plan att köpet av Positiv Pension skulle finansieras genom att Optimus runt den 15 juli 2013 skulle sälja de då från Fond IV inköpta MBS:erna. Genom detta skulle det bli vinst för dem och som kunde användas för att köpa Positiv Pension. Mark Bishop utgick kanske från marknadsdata och såg att det gick att få vinst på MBS:erna. Han vet dock inte om planen blev av. Han minns inte varje transaktion och känner inte till om ABS (Mark Bishop) köpte från Fond IV och sålde vidare till ett högre pris till Optimus. Såvitt han vet gjordes bara transaktioner i enlighet med investeringsdirektiven. Om det hamnade några MBS:er hos Optimus måste de ha kommit dit genom de rätta kanalerna och vid en korrekt handel.

Han är inte säker på att det är ett korrekt flöde som anges i det mejl Mark Bishop skickade senare samma dag (den 7 juni 2013) till Lisa Duehring, med kopia till honom med uppräknings av de sju MBS:er i Fond IV som skulle säljas till Optimus efter att affären med Positiv Pension gått i lås. Han var dock inte inblandad i Optimus verksamhet. Normalt såldes värdepapper från Fond IV via mäklare.

Det mejl Mark Bishop skickade den 24 juni 2013 med kopia till honom, i syfte att få krediten utökad för att kunna köpa ett värdepapper för 5,75 miljoner dollar minns han inte. Han kan därför varken bekräfta eller dementera det, men han antar att överföringen gjordes.

ABS köpte Positiv Pension den 28 juni 2013 för att, som han uppfattade det, fusioneras med Optimus i syfte att öka fondförmögenheten i Optimus. Han hade en liten roll i affären. Han presenterade Crown Brand, som bl.a. höll på med filmdistribution, och bolagets företrädare I-Ming Lee för Mark Bishop eftersom de

behövde någon som kunde köpa Positiv Pension. Detta då Positiv Pensions transaktion höll på att fallera på grund av stämningar. Tanken var att det skulle bli någon investeringsaktivitet som kunde vara till gagn för Crown Brand. Han minns inte att han fick se överlåtelseavtalet "Share Purchase Agreement" daterat den 28 juni 2013 mellan ägarna till Positiv Pension och ABS där han bevittnat Mark Bishops underskrift. Under hans underskrift står det "June 28 2013" och det är möjligt att han var i Kalifornien när han bevittnade. Han minns dock varken avtalet eller omständigheterna vid avtalets tillkomst. Han visste dock att Positiv Pension skulle sälja sin kundstock. Han vet inte om att han i juli 2013 blev insatt som styrelsesuppleant i Positiv Pension och minns inte heller att han skulle ha suttit i styrelsen. Han minns ett mindre bra resultat av köpet av Positiv Pension. Pensionsspararna skulle godkänna fondbytena innan överföringarna gjordes och de hamnade i tredje fonder. Han hörde senare att det blev stämningar på grund av detta.

I mejlet som Lisa Duehring, som var president för ABSIG, skickade till honom och Mark Bishop den 18 november 2013 ser det ut som att hon bara ville reda ut strukturen på ägandet i bolagen. Att det stod att Mark Bishop ägde Optimus till 100 procent berodde på att de övervägde en annan struktur. Inget var dock bestämt. Vid tidpunkten antar han att det var ABSIG eller Crown Brand som ägde Optimus men han minns inte. Han minns inte hur ABSIG:s ägande i Optimus avslutades. Han minns inte heller det avtal "Agreement" som ska ha ingåtts mellan ABS, Optimus, RHM Invest och Stellum den 6 juli 2015. Han minns inte handlingen och vet därför inte om han har skrivit under. Han minns inte att han vid något tillfälle skulle ha varit företrädare för ABS. Det var ABS som var part i avtalet och det bolag som fick ansvara för eventuella förpliktelser.

Mark Bishop har haft hans underskrift i sin dator och haft tillstånd att använda den. I USA är det vanligt att man har underskrifter sparade i datorn för rutindokument då

de måste fylla i väldigt många dokument. Det är vanligt att partners gör så och då har olika exemplar av underskrifter. Det bygger på förtroende och sunt förnuft.

DOMSKÄL

Åtalspunkten 1 – trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mark Bishop och Ulf Deckmark) alternativt anstiftan eller medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Mark Bishop och Max Serwin)

Mark Bishops och Ulf Deckmarks förtroendeställning

Tingsrätten prövar inledningsvis frågan om Mark Bishop och Ulf Deckmark haft en sådan förtroendeställning med uppgift att sköta ekonomiska angelägenheter gentemot Pensionsmyndigheten och gentemot Traction Fonder AB, senare Optimus Fonder AB, som åklagaren gjort gällande.

I målet är utrett att Ulf Deckmark varit anställd som verkställande direktör under den i åtalet aktuella tiden och att han under denna tid i egenskap av verkställande direktör haft ett ansvar för bolaget och dess verksamhet, vilket bland annat omfattat fonden Optimus High Yield. När det gäller Mark Bishop framgår av den skriftliga bevisningen att han den 18 juni 2012 i egenskap av företrädare och ägare i ABSIG ingått avtal med Traction Invest AB om förvärv av aktierna i Traction Fonder AB. Av punkten 4.1 i avtalet framgår att ABSIG:s skyldighet att fullfölja köpet av Traction Fonder AB gjorts beroende av Finansinspektionens godkännande av förvärvet. I målet är utrett att ett sådant godkännande skett den 16 november 2012 och att köpet genomförts. Av det nämnda avtalet framgår vidare under punkten 5.2 att köparen ska styra bolaget genom dess anställda under tiden från avtalets undertecknande till dess Finansinspektionen godkänt förvärvet. Det är vidare utrett i målet att Mark Bishop inträtt som styrelseledamot i Optimus Fonder AB från och med den 14 december 2012.

Av den skriftliga bevisningen framgår att Traction Fonder AB den 26 mars 2012 ingått avtal med Pensionsmyndigheten om förvaltning av pensionsmedel. Av § 2 i de allmänna villkoren för avtalet anges bland annat att uppdraget ska utföras med omsorg och på ett i övrigt fackmannamässigt sätt. Vidare framgår av 4 kap. 2 § tredje stycket lag (2004:46) om värdepappersfonder att ett fondbolag vid förvaltningen av en värdepappersfond ska handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse. En likartad formulering fanns i 2 § i Optimus Fonders AB:s interna fondbestämmelser för fonden Optimus High Yield. I målet har framkommit att Pensionsmyndigheten är ägare av andelarna i de fonder som pensionsspararen valt inom ramen för premiepensionssystemet medan pensionsrätten sedan tillkommer den enskilde pensionsspararen med utgångspunkt i tillgodohavandet på pensionsspararens eget premiepensionskonto vid varje givet tillfälle.

Det sagda innebär att såväl Mark Bishop som Ulf Deckmark genom sin ställning i Optimus Fonder AB och till följd av avtal och lag som redovisats ovan haft en förtroendeställning med uppgift att sköta ekonomiska angelägenheter gentemot Optimus Fonder AB och gentemot Pensionsmyndigheten i egenskap av fondandelsägare under den tid åklagaren gjort gällande. Det antecknas att det därmed inte finns skäl för tingsrätten att pröva åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande under åtalspunkten 1.

Frågan om överprissättning

Åklagaren har gjort gällande att Mark Bishop och Ulf Deckmark tillsammans och i samråd har missbrukat sin respektive förtroendeställning under tiden juli 2012 till december 2013 gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB genom att i fonden Optimus High Yield köpa in eller låta köpa in 17 stycken finansiella instrument, MBS:er. Åklagaren har vidare gjort gällande att inköpen varit till skada för huvudmännen genom att inköpen skett dels till ett mycket betydande överpris, dels medfört en beaktansvärd risk för slutlig förlust för Pensionsmyndigheten och dels medfört att möjligheten till avkastning minskat i fonden.

En central fråga vid bedömningen av åtalet i denna del är om Optimus Fonder AB:s inköp av de 17 aktuella MBS:erna skett till, så som åklagaren gjort gällande, ett mycket betydande överpris. Frågan om överpris förelegat måste enligt tingsrättens mening bedömas i förhållande till ett marknadsvärde för de aktuella värdepappren vid tidpunkten för Optimus Fonder AB:s inköp av dessa. Förändringar i värdepapprens marknadsvärde och eventuell avkastning i senare skede saknar således betydelse vid bedömningen. Tingsrätten kommer att nedan redovisa sin bedömning i denna del.

Det kan konstateras att det är ostridigt att de 17 transaktionerna avsett de av åklagaren påstådda MBS:erna, att transaktionerna skett genom att det av Mark Bishop ägda och kontrollerade bolaget ABS köpt in aktuella MBS, att ABS sålt MBS:en vidare, att MBS:en därefter via mellanled köpts in av Optimus Fonder AB och att Optimus Fonder AB senare sålt MBS:en. Det är vidare ostridigt att de 17 MBS:erna köpts in och sålts av ABS respektive Optimus Fonder AB vid de tidpunkter och till de priser som åklagaren gjort gällande. Även när det gäller mellanleden, vilka utgjorts av mäklarföretag och för vissa av transaktionerna även av bolaget Solid Venture Capital är de 17 transaktionerna vad avser tidpunkter och priser ostridiga i målet. De 17 MBS:erna har benämningarna CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT, INDX, BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA. De nämnda MBS:erna har köpts in av Optimus Fonder AB under tiden från och med den 15 augusti 2012 till och med den 16 augusti 2013.

De senast åtta inköpta MBS:erna

Tingsrätten inleder med att bedöma huruvida de av Optimus Fonder AB åtta senast inköpta MBS:erna, det vill säga BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA köpts in till ett mycket betydande överpris.

I målet har som sakkunnigt vittne hörts Andreas Larsson, vilken granskat prissättning och vinst/förlust per MBS samt gjort en prisjämförelse med externa källor beträffande de åtta ovan nämnda MBS:erna. Andreas Larsson har som det framkommit en gedigen kunskap och erfarenhet av värdepapper och värdepappersmarknaden i allmänhet men inte specialkunskap beträffande värdepapper av typen MBS.

Av Andreas Larssons vittnesmål framgår att de aktuella MBS:erna getts ut under 2005, 2006 och 2007, det vill säga före den fastighetskreditkris som kom under 2008. Vid utgivandet hade dessa MBS:er, som hade en löptid om 30 år, högsta kreditrating och var populära i bland annat pensionsfonder i USA. Efter kreditkrisen, då fastigheter tappade i värde, vilket innebar att dessa värdepappers säkerhet förlorade i värde, ändrade MBS:erna karaktär som värdepapper. Från att tidigare varit en säker investering blev de en spekulativ investering innebärande en förhoppning om att de skulle öka i värde. De aktuella MBS:erna var alla C-klassade, vilket innebär en stor risk för kreditförlust eller att kreditförlust redan inträffat. Ju lägre kreditvärdighet desto mer illikvid är en investering. Likviditeten är kopplad till hur omsättningsbart ett instrument är till ett marknadspris.

Av utredningen framgår att de åtta ovannämnda MBS:erna köpts in av Optimus Fonder AB under tiden från den 26 februari 2013 till och med den 16 augusti 2013, att de åtta MBS:erna sålts av ABS en till 13 dagar dessförinnan, att samtliga åtta MBS köpts in av ABS inom en två veckorsperiod före ABS försäljning, att samtliga åtta transaktioner gått från ABS via Solid Venture Capital och mäklarföretaget Close Brothers till Optimus Fonder AB, att Optimus Fonder AB:s inköpspris i samtliga åtta fall varit högre än ABS inköpspris, att prishöjningarna från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit mellan 44 procent som lägst (MSAC) och 255 procent som högst (FNLC), att den genomsnittliga prishöjningen från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit 130 procent för de åtta MBS:erna och att den sammanlagda beloppsmässiga prisökningen för de åtta

MBS:erna från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit 29 108 742 USD.

Av den skriftliga bevisningen och Andreas Larssons uppgifter framgår att ABS köpt in de åtta MBS:erna till priser som legat i nivå med den prisnivå som aktuell MBS getts av värderingsinstituten Bloomberg och Thomson Reuters. ABS inköpspris har även i huvudsak legat i nivå med marknadsnoteringar som återfunnits i Bluesheet och Trace angående aktuell MBS. På samma sätt framgår det av utredningen att den prisuppgång som skett för de åtta MBS:erna under perioden från ABS inköp till Optimus Fonders inköp inte motsvaras av någon förändring av prisnivån som aktuell MBS getts av värderingsinstituten Bloomberg och Thomson Reuters och inte heller i de marknadsnoteringar som återfunnits i Bluesheet och Trace. Av Andreas Larssons vittnesmål framgår att han inte känner till några marknads-händelser under den aktuella tiden som kunnat motivera de förhållandevis stora prisuppgångar som skett under den relativt korta tid som förflutit från ABS inköp till Optimus Fonder AB:s inköp. Vidare framgår av Anderas Larssons uppgifter att det är märkligt och otypiskt för en marknad att de förhållandevis stora prisuppgångarna skett vid åtta olika tillfällen i tiden. Andreas Larssons uppgifter i detta hänseende måste förstås så att en marknadshändelse som signifikant påverkar prisnivån på ett värdepapper typiskt sett påverkar prisnivån på värdepapper av samma slag vid samma tillfälle. Således har det inte framkommit några marknadshändelser som motiverar prisuppgångarna och mönstret för de åtta uppgångarna är därför onormalt för en marknad. Till det kommer, vilket Andreas Larsson påpekat, att de åtta transaktionerna skett mellan samma parter. Så som nämnts ovan har Andreas Larsson inte specialkunskap beträffande värdepapper av typen MBS, men de nu redovisade iakttagelserna och slutsatserna måste dock anses vara allmänt giltiga och relevanta.

Vidare framgår av den skriftliga bevisningen och Andreas Larssons uppgifter att de åtta MBS:erna efter att Optimus Fonder AB köpt in dem löpande värderats och

åsatts en så kallad NAV-kurs, vilken legat till grund för den dagliga värderingen av fondens tillgångar. Denna värdering ska ha utförts av företaget Hayden, vilket tingsrätten återkommer till nedan. De åtta MBS:erna har alla efter Optimus Fonder AB:s inköp, enligt denna värdering, legat på en värdenivå motsvarande inköpspriset men över prisnivåer som framgår av externa källor. Beträffande sex av de åtta MBS:erna har sedan prisnivån enligt NAV-kursen gått ned under en period inför försäljningen av aktuella MBS och vid försäljningstillfället legat i nivå med externa källor – som Bloomberg, Thomson Reuters och marknadsnoteringar i Trace samt Bluesheet – och även i nivå med det sedan faktiskt erhållna försäljningspriset. Även i de fall utredningen innehåller uppgifter från förvaringsinstitutet Swedbank har prisnivån legat på denna nivå. Beträffande MSAC och FNLC har värderingen enligt Bloomberg avvikit från NAV-kursen vid försäljningstillfället. Enligt Andreas Larssons uppgifter, vilken uppgett sig ha varit i kontakt med Bloomberg angående avvikelsen, ska denna berott på att Bloomberg vid tillfället hade ändrat sin värderingsmodell.

Nedgången i pris, enligt NAV-kursen, för de åtta MBS:erna har således följt ett mönster under Optimus Fonder AB:s innehavsperiod. Den prisnedgång som skett, enligt NAV-kursen, för de åtta MBS:erna under perioden från Optimus Fonder AB:s inköp till försäljning motsvaras inte av någon förändring av prisnivån som aktuella MBS getts av värderingsinstituten Bloomberg och Thomson Reuters och inte heller i de marknadsnoteringar som återfunnits i Bluesheet och Trace. Av Andreas Larssons vittnesmål framgår att han inte känner till några marknadshändelser under den aktuella tiden som kunnat motivera de förhållandevis stora prisnedgångar som skett. Vidare framgår av Andreas Larssons uppgifter att det är märkligt och otypiskt för en marknad att de förhållandevis stora prisnedgångarna enligt NAV-kursen skett vid åtta olika tillfällen i tiden. Andreas Larssons uppgifter måste, på samma sätt som anförts ovan, förstås så att en marknadshändelse som signifikant påverkar prisnivån på ett värdepapper typiskt sett påverkar prisnivån på värdepapper av samma slag vid samma tillfälle. Således har det inte framkommit

några marknadshändelser som motiverar prisnedgångarna och mönstret för de åtta nedgångarna måste anses onormalt för en marknad.

Härtill kan läggas att det beträffande SAIL av marknadsnoteringar i Trace den 12 augusti 2013 framgår att denna MBS då handlats till ett deal price om 20,25 respektive 19,75, vilket är i nivå med ABS inköpspris om 22,125 den 16 juli 2013 och ska jämföras med Optimus Fonder AB:s inköpspris den 25 juli 2013 om 73,0. Av Andreas Larssons uppgifter framgår också att marknadsnoteringar generellt sett är den bästa indikation om ett faktiskt marknadsvärde. Beträffande FNLC ska tilläggas att det av skriftliga bevisningen framgår att Optimus Fonder AB den 9 augusti 2013, det vill säga cirka fyra veckor efter inköpet, sålt en viss del av denna MBS åter till ABS, via Close Brothers och Solid Venture Capital. Det framgår vidare att ABS därefter den 22 augusti sålt FNLC för ett deal price om 21,0 vilket är i nivå med ABS inköpspris om 20,0 den 11 juli 2013 och ska jämföras med Optimus Fonder AB:s inköpspris den 12 juli 2013 om 71,0. Det anförda talar mot att det pris Optimus Fonder AB betalat för de åtta MBS:erna motsvarar ett marknadsvärde.

I målet har framkommit, vilket överensstämmer med såväl bestämmelserna i 5 kap. 5 § första stycket lag (2004:46) om värdepappersfonder som innehållet i § 7 i Optimus Fonder AB:s interna bestämmelser, att onoterade värdepapper av typen MBS får utgöra högst tio procent av fondens värde. Av den skriftliga bevisningen i målet, beslag från Mark Bishops dator, framgår att han den 12 augusti 2013 beräknat det beloppsmässiga utrymmet inom ramen för tioprocentsregeln i Optimus High Yield tillgängligt för värdepapper av typen MBS till 6 597 271 USD. I målet är utrett att Optimus Fonder AB köpt in MANA den 16 augusti 2013 till ett pris om 6 083 153 USD, det vill säga i storleksordning med det beräknade beloppsmässiga utrymmet och motsvarande ett deal price om 34,5. Det ska jämföras med att ABS köpt in MANA den 9 augusti 2013 till ett pris om 2 379 569 USD, vilket motsvarar ett deal price om 13,5. En liknande beräkning har påträffats i Mark Bishops

anteckningsbok dagtecknad den 24 januari 2013 där utrymmet i fonden för MBS beräknats till cirka 4,3 miljoner USD. I målet är utrett att Optimus Fonder AB köpt in BOAMS den 22 februari 2013 till ett pris om 4 326 776 USD, det vill säga i storleksordning med det beräknade beloppsmässiga utrymmet, motsvarande ett deal price om 37,5. Det ska jämföras med att ABS köpt in BOAMS den 14 februari 2013 till pris om 2 242 591 USD, motsvarande ett deal price om 19,5. Av marknadsnoteringar i Bluesheet framgår att MANA från februari till augusti 2013 handlats för deal price mellan 7 och 13,5. Vidare framgår att Bloomberg och Thomson Reuters vid tiden för Optimus Fonder AB:s inköp av MANA värderat den till deal price 10,9 respektive 10,5. När det gäller BOAMS framgår av marknadsnoteringar i Bluesheet att BOAMS under februari 2013 handlats för deal price mellan 16,25 och 19,5. Vidare framgår att Bloomberg och Thomson Reuters vid tiden för Optimus inköp av BOAMS värderat den till deal price 19,0 respektive 5,4.

Det ovan sagda ger ett tydligt intryck av att Optimus Fonder AB:s inköpspris för MANA och BOAMS styrts av det beloppsmässiga utrymmet i fonden Optimus High Yield inom ramen för tioprocentsregeln och inte av rådande marknadspris. I målet förekommer vidare ett antal mejl mellan Max Serwin och Mark Bishop vars innehåll ger samma intryck; mejl den 11 december 2012 ”We Received 42 million today from the pension authority!!! Double what we expected! You can prepare another MBS of same size right away.” mejl den 13 december 2012 ”Mark – Please find another MBS of the same size and arbitrage ASAP. We have enough volume in the fond to buy it.”, mejl den 11 mars 2013 “Emil – it will spend about USD 1,4 million,,,so the Fund will need about 730 million in order for this new purchase to keep our trash holding below 10 %. Can you get us to SEK 730 million before the 25th of March.” Med svar från Max Serwin per mejl samma dag, “Yes. I Think so, but I can’t guarantee it. Otherwise we just hold it for a couple of days or just sell a small one. Rock’n roll!”, mejl den 4 juli 2013 ”Hi Mark...Why doesn’t he take the full 10 % when the fund is big enough and there is so much liquidity that they don’t

even know what to do whit it.”, mejl den 31 juli 2013 “Mark – As of today we have a room of USD 6,9 million. Then we get another million US after the sale of the oversized bond. We also had an inflow of 7 million SEK today and just one single angry client that we’ve handled.”.

Genom den ovan redovisade beräkningen av MANA och BOAMS och vad som framkommit om Optimus Fonder AB:s inköp av MANA och BOAMS tillsammans med nämnda mejl anser tingsrätten det vara styrkt att Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er styrts av det beloppsmässigt tillgängliga utrymmet i fonden Optimus High Yield inom ramen för tioprocentsregeln och inte av rådande marknadspris. Detta är i sin tur en omständighet som ger stöd för att Optimus Fonder AB:s inköpspriser avseende MBS:er varit överpriser i förhållande till rådande marknadspris. Det ska här också sägas att den redovisade utredningen också visar på Mark Bishops och Max Serwins gemensamma avsikter och samverkan i dessa avseenden, vilket tingsrätten återkommer till nedan i anslutning till frågan om Max Serwins ansvar.

Vidare har det, så som nämnts ovan, i målet framkommit att Optimus Fonder AB den 9 augusti 2013 gjort en återförsäljning av en viss del av FNLC, via mellanled, till ABS som sedan sålt denna MBS vidare den 22 augusti 2013 för deal price 21,0. Mark Bishop har beträffande ABS försäljning gjort gällande denna del av FNLC återköpts till en intern portfölj och därför åsatts ett pris om 21,0. Av åklagaren åberopad utredning i form av trade tickets och promemoria av ekorevisorn Lars-Inge Johansson framgår emellertid att nämnda MBS sålts från ABS, via Mezirow, till 400Capital, vilket är en aktör på den amerikanska marknaden, för deal price 22,0, vilket tydligt talar för att det nämnda priset är ett marknadspris vid den tiden och är i nivå med ABS inköpspris om 21,0 den 11 juli 2013. Det ska då jämföras med Optimus Fonder AB:s inköpspris om 71,0 den 12 juli 2013. Mark Bishops invändning måste anses motbevisad och utredningen i denna del talar istället för att det pris som Optimus Fonder AB köpt in FNLC för varit ett överpris.

I målet har framförts att värderingar av MBS:er som värderingsinstitut som Bloomberg och Thomson Reuters gör bygger på bland annat modeller för värdering och till viss del indirekta marknadsnoteringar från liknande MBS:er och att värderingarna därmed är behäftade med ett mått av osäkerhet. Vidare har framförts att marknadsnoteringarna i Trace och Bluesheet inte är fullständiga och därmed inte innehåller samtliga transaktioner på marknaden och att det i vissa fall förflutit förhållandevis lång tid mellan marknadsnoteringarna och att dessa källor därmed också är behäftade med ett mått av osäkerhet. I målet har även framkommit vissa felaktiga marknadsnoteringar, som rättats under förundersökningen. Vissa felaktiga marknadsnoteringar kan således inte uteslutas. Även om viss osäkerhet förelegat beträffande uppgifterna från de externa källorna anser tingsrätten att det inte kan förklara det upprepade mönster av prisuppgång och prisnedgång som redovisas ovan. Detta tillsammans med den övriga ovan redovisade utredningen måste därmed med styrka anses tala för att det pris som Optimus Fonder AB köpt in BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA inte motsvaras av ett marknadspris utan varit, såväl procentuellt som beloppsmässigt, ett mycket betydande överpris.

Mark Bishop har uppgett, som tingsrätten uppfattat honom, att han genom ABSIG noggrant analyserat och värderat de nu aktuella MBS:erna, att han därvid funnit att de haft ett marknadsvärde i nivå med de pris som Optimus Fonder AB betalat, att han presenterat dessa MBS:er och ytterligare MBS:er för Ulf Deckmark tillsammans med underlag för värderingen och att Ulf Deckmark sedan självständigt valt att köpa in dessa MBS:er. Den dagliga värdering – som legat till grund för NAV-kursen som nämnts ovan och som ska ha utförts av Hayden – skulle kunna ge stöd för Mark Bishops uppgifter om de aktuella MBS:ernas värde eftersom de efter Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:erna legat i nivå med inköpspriset. Enligt Mark Bishop är Hayden ett från honom, ABS och ABSIG oberoende företag som ägts och drivits av Thomas Epperson. Thomas Epperson har hörts i målet och uppgett att han drivit företaget Hayden, att han själv inte är någon expert på MBS:er

och att han för värdering av MBS:er anlitat värdepappersanalytiker anställda på ABSIG. Vidare har Thomas Epperson uppgett sig inte själv ha något minne av att dagliga värderingar skickats till Optimus Fonder AB, att dessa värderingar kan ha skickats av de anställda på ABSIG och att dessa anställda hade tillgång till hayden@haydenconsultingintl.com men att Mark Bishop, så vitt Thomas Epperson vet, inte hade tillgång till den e-postadressen.

Av Thomas Eppersons vittnesmål framgår således att denne inte själv utfört några analyser eller värderingar av MBS:er som skickats till Optimus Fonder AB och att de dagliga värderingarna som gjorts för Optimus Fonder AB:s räkning utförts av anställda på ABSIG. Av utredningen i målet framgår att ABSIG vid denna tid var ett bolag som Mark Bishop var ägare i och drev och kontrollerade. Till det sagda kommer att det av de beslag som gjorts från Mark Bishops dator framgår att denne haft tillgång till användarnamn och lösenord som möjliggjort för honom att sända och ta emot e-post från hayden@haydenconsultingintl.com. Det kan här noteras att på dagliga värderingar från Hayden som förekommer i målet har e-postadressen hayden@haydenconsultingintl.com angivits, således den e-postadress som Mark Bishop haft tillgång till och kunnat sända och ta emot e-post från. Tingsrätten anser det därmed utrett att de dagliga värderingarna utförts inom ett bolag som Mark Bishop haft kontroll över och att Mark Bishop haft tillgång till att sända och ta emot e-post från Haydens e-postadress som använts för de dagliga värderingarna. Vidare har det i Mark Bishops dator påträffats ett flertal dokument hänförliga till Hayden och där Mark Bishop funnits angiven som författare av dokumenten. Någon annan rimlig förklaring än att det varit Mark Bishop som också upprättat dessa kan inte anses ha framkommit. Även brevhuvuden avseende företaget Hayden samt Thomas Eppersons namnteckning har påträffats i Mark Bishops dator, vilket talar för att dokument avseende Hayden och med underskrift av Thomas Epperson sammanställts i Mark Bishops dator. Härtill kommer att det i Mark Bishops anteckningsbok funnits anteckningar om värden och avkastning för flera MBS:er och där anteckningarna daterats dagen före Haydens dagliga värdering och där

anteckningarna innehållit identiska uppgifter för värde och avkastning beträffande dessa MBS:er.

Till detta ska läggas att det av Andreas Larssons uppgifter framgår, på det sätt som redovisats ovan, att NAV-kurserna för MBS:erna har ett mönster som är märkligt och onormalt för en marknad. Av det anförda anser tingsrätten att det står klart att de dagliga värderingarna som legat till grund för NAV-kursen för fonden Optimus High Yield inte utförts av någon från Mark Bishop, ABS, ABSIG och Optimus Fonder AB oberoende part. Den dagliga värdering, NAV-kursen, kan redan av den anledningen inte anses ge något stöd för vad Mark Bishop gjort gällande angående de åtta MBS:ernas värde. Vidare anser tingsrätten att det genom den utredning som det redogjorts för ovan är styrkt att Mark Bishop haft kontroll över och styrt den dagliga värdering, NAV-kursen, som gjorts beträffande MBS:er i fonden Optimus High Yield.

Mark Bishop har gjort gällande att Close Brothers – som beträffande samtliga åtta MBS:er agerat mellanled mellan Solid Venture Capital och Optimus Fonder AB – inte enbart agerat som mäklare utan förvärvat de åtta MBS:erna i civilrättslig mening och tagit en affärsrisk och att detta förhållande visar att Optimus Fonder AB förvärvat MBS:erna till ett marknadsmässigt pris. Av den skriftliga bevisningen framgår emellertid att priset för de åtta MBS:erna från Solid Venture Capital till Close Brothers varit detsamma som från Close Brothers till Optimus Fonder AB men att det vid varje sådan transaktion tagits ut en avgift. Detta överensstämmer också väl med innehållet i mejl från Close Brothers till Ulf Deckmark den 10 april och den 14 juni 2013 angående MSAC respektive BAFC där det anges ”We will charge 10bps as usual”. Mark Bishops uppgift om Close Brothers roll vid Optimus Fonder AB:s inköp av de åtta aktuella MBS:erna måste därmed motbevisad. Det får istället anses utrett att Close Brothers agerat som mäklare och mot en avgift förmedlat nämnda MBS:er.

Mark Bishop har också gjort gällande att Solid Venture Capital – ett bolag som ägts och kontrollerats av Max Serwin – gjort en självständig affär och tagit en affärsrisk vid förmedlandet av de nu aktuella åtta MBS:erna, vilket får uppfattas som ett påstående om att Solid Venture Capital handlat fritt på marknaden med dessa MBS:er och att handeln skett till marknadspriser. Av i målet åberopade mejl med bifogade bilagor mellan Mark Bishop och Max Serwin framgår emellertid att Mark Bishop vid affären försett Max Serwin med trade tickets avseende transaktionen från ABS till Solid Venture Capital men också från Solid Venture Capital till Optimus Fonder AB. Det gäller bland annat för mejl mellan Mark Bishop och Max Serwin den 15 februari 2013, den 13 juni 2013 och den 4 juli 2013. I de fall priser framgår av materialet så stämmer dessa med vad Optimus Fonder AB betalat för aktuella MBS. Det sagda visar på att Mark Bishop styrt transaktionen från ABS till Optimus Fonder AB och prissättningen vid överlåtelseerna. Av mejl den 5 augusti 2013 framgår att detsamma gällt beträffande det återköp av en viss del av FNLC som ABS gjort från Optimus Fonder AB. Vidare framgår av mejl den 10 juli 2013 att Mark Bishop instruerat Max Serwin hur denne skulle svara till mäklaren Close Brothers med anledning av mäklarens frågor om prissättningen av GSAA och FNLC. Därtill har i målet framkommit att uppgörelsen mellan ABS och Solid Venture Capital innebar att betalning från Solid Venture Capital till ABS för inköpen behövt ske först efter att Solid Venture Capital erhållit betalning från Optimus Fonder AB. Transaktionen har därmed inte inneburit någon affärsrisk för Solid Venture Capital. Sammantaget anser tingsrätten det vara utrett att Solid Venture Capital i detta sammanhang inte agerat självständigt i förhållande till Mark Bishop och ABS och Mark Bishop styrt och kontrollerat överlåtelsen, innefattande även prissättningen, från ABS via Solid Venture Capital och Close Brothers till Optimus Fonder AB avseende de åtta MBS:erna.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten, av de skäl som redovisats ovan, det vara styrkt att Optimus Fonder AB köpt in de åtta MBS:erna BOAMS, MSAC, LMT

2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA till ett mycket betydande överpris. Nedan övergår tingsrätten till att bedöma de nio först inköpta MBS:erna.

De nio först inköpta MBS:erna

De nio av Optimus Fonder AB i tiden först inköpta MBS:erna har benämningarna CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX.

Av utredningen framgår att de nio ovannämnda MBS:erna köpts in av Optimus Fonder AB under tiden från och med den 15 augusti 2012 till och med den 18 december 2012, att de nio MBS:erna varit C-klassade, att de nio MBS:erna sålts av ABS inom en vecka dessförinnan, att samtliga nio MBS köpts in av ABS inom elva dagar före ABS försäljning, att samtliga nio transaktioner gått från ABS via mäklarföretaget Auriga till Optimus Fonder AB, att Optimus Fonder AB:s inköpspris i samtliga nio fall varit högre än ABS inköpspris, att prishöjningarna från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit mellan 23 procent som lägst (GSAMP och PCHLT) och 58 procent som högst (CWALT), att den genomsnittliga prishöjningen från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit 33 procent för de nio MBS:erna och att den sammanlagda beloppsmässiga prisökningen för de nio MBS:erna från ABS inköpspris till Optimus Fonder AB:s inköpspris varit 1 556 126 USD.

När det gäller transaktionerna vid Optimus Fonder AB:s inköp av CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX så beskriver de ett mönster som är likartat det som framkommit beträffande då åtta MBS:erna BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA, vilket redovisats ovan. Således har ABS, kort tid efter att ABS köpt in MBS:en, via mellanled sålt den vidare varvid den köpts in av Optimus Fonder AB. Inte i något fall har det gått mer än 14 dagar från ABS inköp till Optimus Fonder AB:s inköp. I ett par fall har ABS inköp och Optimus Fonder AB:s inköp skett samma dag. I

samtliga fall har en betydande prishöjning skett från ABS inköp till Optimus Fonder AB:s inköp. GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX följer vidare det ovan redovisade mönstret på så sätt att ABS inköp skett till ett pris som varit i nivå med eller understigit det pris som framkommit genom externa källor, i dessa fall värderingsinstitutet J.P. Morgan och marknadsnoteringar i Bluesheet, medan Optimus Fonder AB:s inköpspris överstigit prisnivån enligt dessa källor.

Detta tillsammans med den övriga ovan redovisade utredningen måste därmed med styrka anses tala för att det pris som Optimus Fonder AB köpt in GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX inte motsvaras av ett marknadspris utan varit, såväl procentuellt som beloppsmässigt, ett betydande överpris.

Mark Bishop har gjort gällande att Auriga – som beträffande nu aktuella nio MBS:er agerat mellanled mellan ABS och Optimus Fonder AB – inte agerat som mäklare utan förvärvat de nio MBS:erna och tagit en affärsrisk och att detta förhållande visar att Optimus Fonder AB förvärvat MBS:erna till ett marknadsmässigt pris. Av den skriftliga bevisningen framgår emellertid att priset, angivet i deal price, för samtliga nio MBS:er ökat med en enhet vid Aurigas vidareförsäljning till Optimus Fonder AB. Denna regelbundenhet i prisökningen för de nio transaktionerna i förening med att de skett mellan samma parter anser tingsrätten inte vara förenlig med att Auriga självständigt handlat med nämnda MBS:er. Det får istället anses utrett att Auriga agerat som mäklare och mot en ersättning förmedlat nämnda MBS:er.

Av de skäl som redovisats ovan anser tingsrätten det vara styrkt att Optimus Fonder AB köpt in de MBS:erna GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX till ett betydande överpris.

När det gäller CMLTI och CWL så skiljer transaktionerna från vad som redovisats ovan på så sätt att prisnivån enligt värderingsinstitutet J.P. Morgan varit i nivå med Optimus Fonder AB:s inköpspris. Beträffande CMLTI saknas vidare marknadsnoteringar i Bluesheet. Beträffande CWL så har emellertid marknadsnoteringarna i Bluesheet, i likhet med det mönster som konstaterats ovan, varit i nivå med eller under ABS inköpspris. Med hänsyn till den korta tid som förflutit mellan ABS inköp och Optimus inköp – under samma dag avseende CMLTI och inom fem dagar avseende CWL – och mot bakgrund av det mönster av inköp till överpris som konstaterats ovan beträffande övriga aktuella MBS:er anser tingsrätten det vara styrkt att Optimus Fonder AB köpt in även MBS:erna CMLTI och CWL till ett betydande överpris.

Sammanfattning avseende överpris

På det sätt som redovisats ovan har tingsrätten funnit styrkt att de 17 MBS:er som är aktuella under åtalspunkten 1 köpts in till överpris i förhållande till vad som befunnits utrett om marknadspriset på respektive MBS vid tidpunkten för Optimus Fonder AB:s inköp. Tingsrätten har således funnit styrkt att ABS köpt in de 17 MBS:erna till ett pris som varit i nivå med marknadspriset vid tiden för Optimus Fonder AB:s inköp medan Optimus Fonder AB köpt in dessa MBS:er till ett högre pris. Den genomsnittliga prishöjningen från ABS inköp av de 17 MBS:erna till Optimus Fonder AB:s inköp av dessa har varit 78 procent. Beloppsmässigt har höjningen för de 17 MBS:erna varit sammanlagt 30 664 869 USD. Sammantaget anser tingsrätten det vara styrkt att de Optimus Fonder AB köpt in de 17 MBS:erna till ett mycket betydande överpris. Inköpen till överpris har vidare medfört risk för en slutlig förlust för Pensionsmyndigheten och att möjligheten till avkastning i fonden Optimus High Yield minskat. Det sagda har varit till skada för Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB. Åtalet är således styrkt i denna del.

Mark Bishops ansvar

Mark Bishop har på det sätt som redovisats ovan under hela den tid som åtalet avser haft en förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB, vilket han också haft insikt om. Av såväl Mark Bishops egna som av Ulf Deckmarks uppgifter framgår att de 17 MBS:erna köpts in av Optimus Fonder AB, i vilket bolag fonden Optimus High Yield ingått, efter att de presenterats för Ulf Deckmark av Mark Bishop tillsammans med underlag för värdering av dessa. Vidare har samtliga 17 MBS:er sålts av det av Mark Bishop ägda och kontrollerade, i USA-baserade, bolaget ABS.

När det gäller de nio första av Optimus Fonder AB inköpta MBS:erna – CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX – så har de förmedlats från ABS till Optimus Fonder AB av Auriga. Så som konstaterats ovan har Auriga agerat endast i egenskap av mäklare och som sådan förmedlat köpet till Optimus Fonder AB. Det sagda innebär att Mark Bishop haft insikt om och kontroll över såväl ABS inköp av dessa nio MBS:er som ABS försäljning till Optimus Fonder AB av dessa. Beträffande de åtta senaste av Optimus Fonder AB inköpta MBS:erna – BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA – så har de förmedlats från ABS till Optimus Fonder AB via Solid Venture Capital och Close Brothers. Så som konstaterats ovan har Close Brothers agerat endast i egenskap av mäklare och som sådan förmedlat köpet till Optimus Fonder AB. Inte heller Solid Venture Capital, vilket redovisas närmare nedan då tingsrätten behandlar frågan om Max Serwins ansvar, har haft en självständig ställning i förhållande till ABS och Mark Bishop. Det sagda innebär att Mark Bishop haft insikt om och kontroll över ABS inköp av dessa åtta MBS:er samt av ABS försäljning till Optimus Fonder AB av dessa.

Handeln mellan ABS och Optimus Fonder AB har i sig utgjort en intressekonflikt med hänsyn till Mark Bishops ställning i de båda bolagen. Genom de styrelseledamöter i Optimus Fonder AB:s styrelse som hörts i målet är utrett att

styrelsen inte informerats om handeln. Detta trots att det framkommit att såväl Mark Bishop som Ulf Deckmark närvarat vid styrelsemöten och att frågan om intressekonflikt varit en stående punkt på dagordningen för styrelsemötena. Något godkännande från styrelsen i Optimus Fonder AB avseende aktuell handel har således inte förelegat. Handeln har därmed i sig inneburit ett illojalt förfarande. Härtill kommer att Optimus Fonder AB inköp av MBS:erna skett till ett mycket betydande överpris, vilket Mark Bishop av skäl som anförts ovan måste haft insikt om.

Mark Bishop måste också ha insett att det överpris som Optimus Fonder AB betalat lett till skada för såväl bolaget som Pensionsmyndigheten. Åtalet är därmed styrkt i ovan angivna delar och Mark Bishop har därmed gjort sig skyldig till trolöshet mot huvudman. Beträffande frågan om brottet, så som åklagaren gjort gällande, ska rubriceras som grovt återkommer tingsrätten nedan.

Ulf Deckmarks ansvar

Ulf Deckmark har på det sätt som redovisats ovan under hela den tid som åtalet avser haft en förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB, vilket det också står klart att han känt till. Åklagaren har, som nämnts ovan, gjort gällande att Mark Bishop och Ulf Deckmark tillsammans och i samråd har missbrukat sin respektive förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB genom att i fonden Optimus High Yield köpa in eller låta köpa in de 17 aktuella MBS:erna. Så som angetts är det styrkt att de aktuella MBS:erna har köpts in av Optimus Fonder AB till ett mycket betydande överpris. Ulf Deckmark har gjort gällande att han saknat insikt om dels att de 17 MBS:erna härrört från ABS och därmed Mark Bishop, dels att dessa köpts in av Optimus Fonder AB till ett mycket betydande överpris.

Fråga är då bland annat om Ulf Deckmarks uppsåt i förhållande till att Optimus Fonder AB köpt in de 17 MBS:erna från bolag som ägts och kontrollerats av Mark

Bishop, det vill säga ABS. Av utredningen i målet och Ulf Deckmarks uppgifter framgår att Mark Bishop presenterats för honom av Max Serwin som en person med särskilda kunskaper om värdepapper av typen MBS och han tillsammans med Max Serwin hade ett möte med Mark Bishop kring årsskiftet 2011/12 för att diskutera denna typ av värdepapper och handel med sådana. Vidare framgår av utredningen, bland annat genom återopade mejl med bilagor mellan Mark Bishop och Ulf Deckmark, att det den 6 februari 2012 genomfördes en handel mellan ABS och Traction Fonder AB med MBS, ett så kallat ”testbuy”. Redan här måste det stått klart för Ulf Deckmark att Mark Bishop kontrollerade bolaget ABS och att detta bolag bedrev handel med värdepapper av typen MBS.

Av Ulf Deckmarks egna uppgifter framgår att de 17 MBS:erna köpts in av honom för Optimus Fonder AB efter att de presenterats för honom av Mark Bishop tillsammans med underlag för värdering av dessa, vilket också tillhandahållits av Mark Bishop. Ulf Deckmark har således inte självständigt sökt och funnit dessa MBS:er på marknaden. I skrivelse den 15 april 2013 till Optimus Fonder AB och Ulf Deckmark har Finansinspektionen ställt frågor angående ABS och om Optimus Fonder AB säkerställt att någon intressekonflikt inte förelegat i förhållande till detta bolag. Till detta kommer, så som tingsrätten funnit utrett under åtalspunkten 3, att Ulf Deckmark har utlovats och erhållit otillbörlig förmån i form av betalningar till det av honom kontrollerade bolaget Zeptunus för att i sin anställning på Optimus Fonder AB låta köpa in bland andra de nu aktuella 17 MBS:erna och att dessa betalningar utlovats och utförts av bland andra Mark Bishop. Mot denna bakgrund måste Ulf Deckmark insett att det förelåg en beaktansvärd risk för det var från Mark Bishops bolag ABS som de 17 MBS:erna härrörde, även om dessa inköp till Optimus Fonder AB skett via mäklare. Ulf Deckmark har själv uppgett då han hörts i tingsrätten att han inte ställt några frågor till Mark Bishop angående varifrån de 17 MBS:erna härrörde. Det är en uppgift som överensstämmer med vad Mark Bishop uppgett. Genom vittnesmålen från de styrelseledamöter i Optimus Fonder AB som hörts i målet anser tingsrätten att det är utrett att frågan om intressekonflikt med

anledning av handel med värdepapper mellan ABS och Optimus Fonder AB inte tagits upp i styrelsen. Ulf Deckmark har vidare, som angetts tidigare, vid 17 tillfällen under cirka ett års tid köpt in dessa MBS:er. Genom sitt agerande har Ulf Deckmark förhållit sig likgiltig till den ovan nämnda risken och han har därmed haft straffrättsligt uppsåt till att de 17 MBS:erna köpts in till Optimus Fonder AB från det av Mark Bishop ägda och kontrollerade bolaget ABS.

Fråga är vidare om Ulf Deckmark haft straffrättsligt uppsåt i förhållande till att de nu aktuella MBS:erna köpts in till Optimus Fonder AB till ett mycket betydande överpris. Så som nämnts ovan har tingsrätten under åtalspunkten 3 funnit att Ulf Deckmark har utlovats och erhållit otillbörlig förmån i form av betalningar till det av honom kontrollerade bolaget Zeptunus för att i sin anställning vid Optimus Fonder AB låta köpa in bland andra de 17 MBS:erna. Dessa utlovade och genomförda betalningar har under ett års tid uppgått till ett sammanlagt belopp som var mer än fyra gånger den årslön som Ulf Deckmark erhöll från Optimus Fonder AB. Ulf Deckmark har också haft kännedom om att Optimus Fonder AB drogs med lönsamhetsproblem och gick med förlust under 2012. Det är vidare i målet klarlagt att Ulf Deckmark var medveten om att det var Mark Bishop och ABS som utlovade och genomförde dessa betalningar. Ulf Deckmark har i egenskap av verkställande direktör deltagit i Optimus Fonder AB:s styrelsemöten. Genom vittnesmålen från de styrelseledamöter som hörts i målet framgår att frågan om ersättning från Mark Bishop och ABS till Ulf Deckmark inte togs upp i styrelsen. Det måste ses som anmärkningsvärt att en ersättning av detta slag, det vill säga en ersättning kopplad till Ulf Deckmarks uppdrag som verkställande direktör och fondförvaltare i Optimus Fonder AB, inte diskuterats i styrelsen – vilket också Ulf Deckmark som var en erfaren fondförvaltare måste ha insett.

Vidare har Ulf Deckmark på det sätt som redogjorts för ovan insett att det var en beaktansvärd risk att MBS:erna kom från det av Mark Bishop kontrollerade bolaget ABS. Ulf Deckmark måste mot bakgrund härav ha insett att ett motiv till Mark

Bishops agerande kunde vara att denne och ABS gjorde en mycket betydande vinst på Optimus Fonder AB:s inköp av nu aktuella MBS:er och att det därmed förelåg en beaktansvärd risk för att dessa hade ett mycket betydande överpris vid Optimus Fonder AB:s inköp. Detta även om det genom utredningen i målet inte kan anses styrkt att Ulf Deckmark haft insikt i att Haydens värderingar av MBS:er ingående i fonden Optimus High Yield styrts och kontrollerats av Mark Bishop. Ulf Deckmark var, som nämnts, en erfaren fondförvaltare och kunde skaffa sig referenser angående värdet av aktuella MBS:er från andra externa källor, vilka som framkommit av utredningen i målet för i vart fall 15 av de nu aktuella 17 MBS:erna visat betydligt lägre prisnivåer än Optimus Fonder AB:s inköpspris. I målet har också framkommit att Optimus Fonder AB, inom bolaget, haft tillgång till information från värderingsinstitutet Bloomberg från i vart fall december 2012 samt att Bloomberg beträffande de åtta senast köpta MBS:erna haft prisnivåer som väsentligt understigit Optimus Fonder AB:s inköpspris. Av Jan Erikssons vittnesmål framgår att denne vid förvaltningen av Optimus High Yield uppmärksammat stora avvikelser i angiven prisnivå mellan Bloomberg och Hayden. Ulf Deckmark har också kort efter att en MBS avyttrats med påtaglig förlust, LMT 2005, köpt in nya MBS:er till stora värden, bland andra SAIL. Genom sitt agerande har Ulf Deckmark förhållit sig likgiltig för den ovan nämnda risken. Straffrättsligt uppsåt har därmed förelegat till att Optimus Fonder AB:s inköp av de 17 MBS:erna skett till ett mycket betydande överpris. Ulf Deckmark måste därmed också anses ha straffrättsligt uppsåt till att det mycket betydande överpriset medfört en beaktansvärd risk för slutlig förlust och medfört att möjligheten för avkastning minskat i fonden Optimus High Yield. Åtalet är därmed styrkt i ovan angivna delar och Ulf Deckmark har därmed gjort sig skyldig till trolöshet mot huvudman. Beträffande frågan om brottet, så som åklagaren gjort gällande, ska rubriceras som grovt återkommer tingsrätten nedan.

Så som redovisats ovan har tingsrätten kommit fram till att Mark Bishop och Ulf Deckmark gjort sig skyldiga till trolöshet mot huvudman. Åklagaren har vidare

gjort gällande att denna brottslighet utförts av dessa tillsammans och i samråd. Mark Bishop har begått gärningen med direkt och indirekt uppsåt. Det står genom utredningen klart att inköpen av de 17 MBS:erna skett tillsammans och i samråd av Ulf Deckmark och Mark Bishop. När det gäller Ulf Deckmark har emellertid tingsrätten funnit att likgiltighetsuppsåt förelegat i förhållande till att de inköpta värdepapperna varit överprissatta och att de härrört från ett bolag som ägts och kontrollerats av Mark Bishop, det vill säga ABS. Tingsrätten anser således att det i dessa avseenden inte genom utredningen är styrkt att det förelegat någon sådan överenskommelse mellan Mark Bishop och Ulf Deckmark som krävs för att samråd ska anses föreligga i dessa avseenden.

Max Serwins ansvar

Inledningsvis antecknas att det i målet har framkommit att Max Serwin redan i slutet av 2011 och början av 2012 haft kontakt med Mark Bishop i dennes egenskap av företrädare för ABS och ABSIG och att det då varit känt för Max Serwin att Mark Bishop bedrev handel med MBS, att han under slutet av 2011 och inledningen av 2012 förhandlat för Legio Financial Group AB:s räkning om ett förvärv av Traction Fonder AB, att han varit involverad i det testköp avseende MBS som gjordes i februari 2012 mellan ABS och Traction Fonder AB, att han därvid haft kontakt med Ulf Deckmark i egenskap av verkställande direktör för Traction Fonder AB och att han känt till att Traction Fonder AB den 26 mars 2012 ingått samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten. Det har vidare framkommit att Max Serwin – efter att det den 23 april 2012 stått klart att Legio Financial Group AB inte skulle förvärva Traction Fonder AB – haft ett möte med Mark Bishop och Ulf Deckmark, att Mark Bishop genom ABSIG den 18 juni 2012 ingått avtal om förvärv av Traction Fonder AB, att det av Max Serwin ägda bolaget Strategi Placering i 29 juni 2012 slutit avtal med Traction Fonder AB om distribution av fondandelar i Traction Fonder AB och att det av Max Serwin ägda bolaget Solid Venture Capital i juli 2012 ingått avtal med ABSIG och Mark Bishop om att med ensamrätt och mot ersättning bedriva försäljning av MBS i Europa.

Av det sagda står till en början klart att Max Serwin under den tid som åtalet avser haft insikt om att Ulf Deckmark och Mark Bishop haft en förtroendeställning gentemot Optimus Fonder AB och Pensionsmyndigheten med uppgift att sköta ekonomiska angelägenheter.

På det sätt som redogjorts för ovan har tingsrätten funnit att Mark Bishop och Ulf Deckmark gjort sig skyldiga till trolöshet mot huvudman. Åklagaren har gjort gällande att Max Serwin har främjat gärningarna med råd och dåd genom att genom sitt bolag Solid Venture Capital sälja eller förmedla dessa överprissatta MBS:er till den i Optimus Fonder AB ingående fonden Optimus High Yield. Så som redovisats ovan har tingsrätten funnit det styrkt att Optimus Fonder AB köpt in de åtta MBS:erna BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA, att de åtta MBS:erna sålts av det av Mark Bishop ägda och kontrollerade bolaget ABS till Solid Venture Capital, att Solid Venture Capital därefter – via mäklaren Close Brothers – sålt de åtta MBS:erna vidare till Optimus Fonder AB, att Mark Bishop varit den som styrt och kontrollerat överlåtelsen – innefattande även prissättningen – av dessa MBS:er från ABS till Optimus Fonder AB samt att Optimus Fonder AB köpt in MBS:erna till ett mycket betydande överpris.

Det står klart att Max Serwin känt till att de ovan nämnda MBS:erna sålts av ABS, att detta var ett bolag som ägdes och kontrollerades av Mark Bishop och att de köpts in av Optimus Fonder AB. Fråga är då vidare om Max Serwin känt till att de åtta MBS:erna köpts in av Optimus Fonder AB till ett mycket betydande överpris. På det sätt som redovisats ovan, under avsnittet om överprissättning, har tingsrätten funnit det vara styrkt att Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er styrs av det beloppsmässigt tillgängliga utrymmet i fonden Optimus High Yield inom ramen för tioprocentsregeln och inte av rådande marknadspris och att detta är i sin tur en omständighet som ger stöd för att Optimus Fonder AB:s inköpspriser avseende MBS:er varit överpriser i förhållande till rådande marknadspris. En betydande del av den redovisade utredningen i denna del utgörs av mejl mellan Mark Bishop och

Max Serwin. Dessa mejl visar Mark Bishops och Max Serwins gemensamma avsikter och samverkan avseende prissättningen av MBS:er vid Optimus Fonder AB:s inköp. Härtill kommer att av utredningen framgår att det beträffande dessa åtta MBS:er skett en betydande prisökning vid Solid Venture Capitals vidareförsäljning till Optimus Fonder AB, jämfört med Solid Venture Capitals pris vid inköp av desamma. Den sammanlagda prisökning vid Solid Venture Capitals vidareförsäljning av de åtta MBS:erna har uppgått till 6 434 287 USD.

Mellanskillnaden i pris är svårbegriplig med hänsyn till att Solid Venture Capital, genom vidareförsäljning, endast förmedlat en av Mark Bishop redan uppgjord affär. Varje transaktion har således på kort tid genererat en betydande vinst för Solid Venture Capital.

Max Serwin har uppgett att Solid Venture Capital fanns som mellanled i försäljningarna mellan ABS och Optimus Fonder AB för att bolaget skulle få en handelshistorik avseende MBS som han sedan kunde referera till i andra affärssammanhang. Vad Max Serwin uppgett kan inte förklara den prisökning som skett vid Solid Venture Capitals vidareförsäljning av dessa åtta MBS:er. Den enda rimliga förklaringen till att Solid Venture Capital utgjort mellanled mellan ABS och Optimus Fonder AB är enligt tingsrättens mening att det varit avsett att dölja den intressekonflikt som låg i att överlåtelserna gjordes mellan ABS och Optimus Fonder AB med hänsyn till, dels Mark Bishops roll i de båda bolagen, dels till den överprissättning som konstaterats ovan. För detta har Max Serwin erhållit ersättning genom den mellanskillnad i pris som tagits ut vid Solid Venture Capitals vidareförsäljning. Av innehållet i mejlkorrespondens mellan Max Serwin och Mark Bishop den 19 juli 2012 – och den där i gjorda hänvisningen till punkten 10.3 i Traction Fonder AB:s affärsplan innehållande bland annat förbud för fondbolaget att handla med närstående bolag – framgår också att såväl Max Serwin som Mark Bishop redan i detta skede varit medvetna om denna intressekonflikt och sökt att kringgå den. Sammantaget är omständigheterna sådana att det står klart att Max

Serwin varit införstådd med att Optimus Fonder AB köpte in de åtta MBS:erna till ett mycket betydande överpris.

När det gäller nio av Optimus Fonder AB, då Traction Fonder AB, först inköpta MBS:erna; CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT och INDX är det i målet utrett, som anförts tidigare, att dessa sålts av ABS och via mäklaren Auriga köpts in av Optimus Fonder AB. Det är vidare utrett att Max Serwin genom Solid Venture Capital erhållit provision på försäljningarna med hänvisning till det av Solid Venture Capital i juli 2012 ingångna avtalet med ABSIG och Mark Bishop om att mot ersättning och med ensamrätt bedriva försäljning av MBS i Europa och denna provision uppgått till sammanlagt 772 414 USD för dessa nio MBS:er. Mot bakgrund av vad som konstaterats ovan anser tingsrätten att det står klart att Max Serwin varit införstådd med att Optimus Fonder AB köpte in även dessa nio MBS:erna till ett mycket betydande överpris. Max Serwin måste också insett att överprissättningen ledde till skada för Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB. Genom det sagda är vad åklagaren gjort gällande under åtalspunkten 1 c) styrkt.

Vidare har åklagaren gjort gällande att Max Serwin har främjat gärningarna med råd och dåd genom att till den i Optimus Fonder AB ingående fonden Optimus High Yield låta inköpa de 17 ovannämnda finansiella instrumenten – CMLTI, CWL, GSAMP, PCHLT, LMT 2005, MARM, CFAB, CWALT, INDX, BOAMS, MSAC, LMT 2008, BAFC, FNLC, GSAA, SAIL och MANA – i syfte att tillskansa sig medel ur fonden genom att tillsammans och i samförstånd med Mark Bishop påverka/förmå Ulf Deckmark att köpa in dem.

Så som redogjorts för ovan har Max Serwin genom Solid Venture Capital vid transaktionerna av de 17 överprissatta MBS:erna från ABS till Optimus Fonder AB genom påslag av pris vid vidareförsäljning och provision erhållit sammanlagt 7 206 701 USD. Vidare har tingsrätten på det sätt som redovisas under

åtalspunkten 3 funnit att Max Serwin gemensamt och i samråd med Mark Bishop tilldelat Ulf Deckmark otillbörlig förmån genom betalningar till för att förmå denne att låta köpa in bland annat de ovan nämnda 17 värdepappren. Någon annan rimlig förklaring än att Max Serwin genom den otillbörliga förmånen till Ulf Deckmark avsett att tillsammans med Mark Bishop tillskansa sig medel ur fonden föreligger inte. Även på andra sätt har Max Serwin påverkat Ulf Deckmark och förmått denne att köpa in nämnda MBS:er. Det framgår av mejlkorrespondens mellan Mark Bishop och Max Serwin den 9 december 2012 där Max Serwin, på uppmaning av Mark Bishop, åtagit sig att förmå Ulf Deckmark att köpa in två MBS:er. Av det tidsmässiga sambandet framgår att det i detta fall varit fråga om CWALT och INDX. Det kan noteras att det av utredningen framgår att det belopp avseende provision till Solid Venture Capital för de två MBS:erna som omnämns av Mark Bishop i korrespondensen, 251 343,28 USD, är identiskt med det belopp som senare också kommit att utbetalas till Solid Venture Capitals konto. Vad åklagaren gjort gällande under åtalspunkten 1 b) är därmed styrkt.

Åklagaren har härtill, under åtalspunkten 1 a), gjort gällande att Max Serwin har främjat gärningarna med råd och dåd genom att planlägga brottsligheten och organisera upplägget tillsammans Mark Bishop och Ulf Deckmark. På det sätt som redovisats ovan har tingsrätten funnit det vara styrkt att Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er styrts av det beloppsmässigt tillgängliga utrymmet i fonden Optimus High Yield inom ramen för tioprocentsregeln och inte av rådande marknadspris och att de 17 MBS:erna köpts in av Optimus Fonder AB till ett mycket betydande överpris. Vidare har tingsrätten funnit att Ulf Deckmark förmåtts att köpa in dessa 17 MBS:er genom att Mark Bishop gemensamt och i samråd med Max Serwin tilldelat denne otillbörlig förmån genom betalning, det vill säga mutat Ulf Deckmark. Handeln med de 17 MBS:erna har skett mellan de av Mark Bishop ägda bolagen ABS och Optimus Fonder AB och har genom den ovan beskrivna överprissättningen berikat Mark Bishop genom ABS på Optimus Fonder AB:s och Pensionsmyndighetens bekostnad. Även Max Serwin har genom sitt bolag Solid

Venture Capital berikats genom provision och prispåslag som tagits ut vid handeln med de överprissatta MBS:erna mellan ABS och Optimus Fonder AB. Ovan redovisad mejlkorrespondens visar Mark Bishops och Max Serwins gemensamma avsikt och samverkan i att berika sig genom att förmå Ulf Deckmark att, inom ramen för tioprocentsregeln i fonden Optimus High Yield, köpa in överprissatta värdepapper från ett till Optimus Fonder AB närstående bolag. Mäklarföretag och Max Serwins bolag Solid Venture Capital har använts som mellanled för att dölja att handeln gjordes mellan närstående bolag. Ovan beskriven mejlkorrespondens mellan Max Serwin och Mark Bishop den 19 juli 2012 visar att det i vart fall från denna tidpunkt funnits en gemensam plan att kringgå bestämmelserna om förbud mot handel med närstående och att berika sig på ovan beskrivet sätt. Det är således styrkt att Max Serwin planlagt och organiserat det brottsliga upplägget tillsammans med Mark Bishop. Åtalspunkten 1 a) är därmed styrkt i denna del.

När det gäller Ulf Deckmark så har han så som tingsrätten konstaterat ovan gjort sig skyldig till trolöshet mot huvudman. Det straffrättsliga uppsåt som tingsrätten funnit utrett beträffande Ulf Deckmark angående att överprissättningen och det förhållandet att inköpen skett från det till Optimus Fonder AB närstående bolaget ABS är likgiltighetsuppsåt. Denna uppsåtsform är inte förenlig med att Ulf Deckmark deltagit i planläggning och organisation av det brottsliga upplägget och tingsrätten anser inte heller att det genom utredningen kan anses styrkt att så varit fallet. Vad som gjorts gällande under åtalspunkten 1 a) med avseende på Ulf Deckmark kan således inte anses styrkt.

Åtalet mot Max Serwin är således styrkt i ovan angivna delar och han har därmed gjort sig skyldig till medhjälp till trolöshet mot huvudman.

Brotten har varit grova

Så som redovisats ovan har Mark Bishop och Ulf Deckmark befunnits skyldiga till trolöshet mot huvudman och Max Serwin till medhjälp till trolöshet mot huvudman.

Brottsligheten har genom den överprissättning som konstaterats ovan orsakat Pensionsmyndigheten synnerligen kännbar skada. Härtill kommer att gärningarna har utgjort ett led i en brottslighet som varit organiserad, systematisk och välplanerad och riktats mot ett centralt samhällssystem som pensionssystemet. Brottsligheten måste därmed anses ha varit av farlig art. På grund av det sagda ska Mark Bishop och Ulf Deckmark dömas till ansvar för trolöshet mot huvudman, grovt brott. Max Serwin, som haft insikt om de omständigheter som medfört att det är fråga grovt brott, ska dömas till ansvar medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott.

Åtalspunkten 2 – grovt bedrägeri (Mark Bishop, Ulf Deckmark och Max Serwin)

Frågan om automatbedrägeri och bedrägeri genom vilseledande

Åklagaren har gjort gällande att Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark gemensamt och i samförstånd och/eller samråd tillsett att säljarna på bland annat Strategi Placering under tiden den 1 juni till den 31 december 2013 olovligen loggat in på tiotusentals individuella pensionssparares konton på Pensionsmyndighetens fondtorg och därigenom olovligen påverkat resultatet av en automatisk informationsbehandling genom att utan pensionsspararnas tillstånd olovligen flytta över dessas fondinnehav på totalt åtminstone två miljarder kronor från fonden Inside Active Global till Optimus Fonder AB:s fond Optimus High Yield.

Åklagaren har i andra hand gjort gällande att Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark vilselett Pensionsmyndigheten, eller pensionsspararna i Pensionsmyndighetens ställe, att godta flytten genom lämnande av uppgifter om att investeringen skulle vara affärsmässig, vilken den inte varit. Detta då fonden tidigare köpt in överprissatta instrument enligt åtalspunkten 1. Spararna har också falskeligen förespeglat en affärsmässig utveckling trots att investeringarna skett enligt ett brottsupplägg med syfte att tillskansa sig medel ur fonden. Genom investering har också spararnas vinstschans, det vill säga möjlighet till reell

avkastning, minskat. Åklagaren har gjort gällande att gärningarna inneburit vinning för Optimus Fonder AB, Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark och skada för Pensionsmyndigheten/pensionsspararna.

En central fråga vid bedömningen av åtalet i denna del är således om flytten av pensionsspararna och deras fondmedel skett, så som åklagaren gjort gällande, utan pensionsspararnas tillstånd och med hjälp av ett automatiserat förfarande där pensionsspararnas PIN-koder till Pensionsmyndighetens fondtorg använts. Att flytt skett genom ett automatiserat förfarande har inte ifrågasatts i målet. Däremot har de tilltalade bestritt kännedom om detta och att det skulle ha skett olovligt. Vid bedömningen av om flytten skett olovligt får enligt tingsrätten omständigheterna vid det inledande köpet av Positiv Pension och dess kundregister med PIN-koderna betydelse. Tingsrätten kommer därför inledningsvis att nedan redovisa sin bedömning i denna del.

Köpet av Positiv Pension

Av utredningen framgår att den inledande planen var att Max Serwin, genom Strategi Placering alternativt Solid Equity, skulle köpa Positiv Pensions kundstock för att sedan föra över kunderna till Optimus High Yield. Eftersom Positiv Pension inte godtog Max Serwin och Strategi Placering som köpare och inte heller gick med på att sälja endast kundstocken i Positiv Pension blev det istället så att Mark Bishop, genom ABS, kom att köpa hela bolaget Positiv Pension.

Vid de inledande kontakterna våren 2013 höll Max Serwin ett möte med Oscar Berggren som var en av ägarna till Positiv Pension. Med på mötet var Lennart Johansson som var ordförande i Strategi Placering och Ulf Deckmark i egenskap av fondförvaltare på Optimus Fonder AB. Nästa möte hölls på ett hotell i Göteborg med alla de fyra ägarna till Positiv Pension, Max Serwin, Lennart Johansson och Ulf Deckmark. Enligt Lennart Johansson ville ägarna till Positiv Pension sälja bolaget som en ”klump” med 23 000 kunder där kunder med PIN-koder utgjorde

80 procent av kunderna och det förutsattes att dessa kunder skulle hänga med eftersom fondval sällan ändras. Ägarna till Positiv Pension verkade dock, enligt Lennart Johansson, inte så intresserade av att sälja bolaget och han lämnade mötet tidigare än de andra. Lennart Johansson har uppgett att han sedan inte vet vad som hände förrän han senare fick kännedom om fondflytten via media.

Redan i samband med dessa förhandlingar förekom diskussioner mellan parterna om möjligheten att föra över pensionsspararna, utan deras tillstånd, med hjälp av deras PIN-koder. Detta framgår särskilt av det mejl som Niclas Tapper skrev den 3 april 2013 till de tre övriga ägarna av Positiv Pension. Av mejlet framgår att Niclas Tapper skrev följande. ”Vi går ut med att kundstocken är såld. Varje medlem får ett brev hemskickat med vad som kommer att ske. Det är bara bra saker tex kostnadsfritt medlemskap, kostnadsfri premiepension, kostnadsfri kapitalförsäkring samt bra försäkringar. Kund får 14 dagar på sig att invända emot detta. Efter 14 dagar flyttar vi pengarna. Vi flyttar kapitalet under 1 månad så att förvaltaren kan göra affärer kontinuerligt. Vi ringer alla kunder för uppsälj och då tar vi emot deras beställning på fondbytet, trots att det redan är gjort. Om kunden inte vill byta så byter vi tillbaka dom till PPAG med då får dom betala medlemsavgift etc. Anledningen till att detta är bästa sättet är för att vid förvaltning måste du göra en riskanalys och dokumentera samt göra ett förvaltningsavtal med varje kund, dvs vi måste ringa alla kunder. Det slipper vi med ovanstående upplägg. Jag har sett deras system och det är bra. Dom har koll på churn och det är enkelt att hålla koll på våra pengar för korrekt rapportering. Dom gör inloggningar hela tiden för att kolla att pengarna ligger kvar i fonden. Vi kan scripta detta. Jag har även pratat med Mark Bishop på telefon idag, så han lever. Han bekräftar att han vill göra affär och har förtroende för Emil”.

Niclas Tapper har i sitt förhör vid tingsrätten uppgett att han skrev mejlet efter en diskussion med Max Serwin. Det fanns inledningsvis en tanke om att Positiv Pension skulle vara part i uppgörelsen, vilket sedan övergavs. Enligt Niclas Tapper

innebar den planen som han skrev om i mejlet att man skulle vinna tid på att slippa ringa men samtidigt var det en mardröm för en fondförvaltare som på kort tid skulle få ett så stort inflöde. Tingsrätten kan mot bakgrund av dessa uppgifter konstatera att det redan i början på april 2013 fanns en plan om att fondmedel skulle flyttas utan pensionsspararnas godkännande med hjälp av dessas PIN-koder. Av mejlet framgår också att Mark Bishop redan i april 2013 tillsammans med Max Serwin diskuterade ett köp av Positiv Pension.

Det visade sig att ägarna till Positiv Pension inte tänkte godta Max Serwin och Strategi Placering som köpare. Den 15 april 2013 mejlade Max Serwin till Mark Bishop och uppgav att det inte verkade troligt att Strategi Placering skulle kunna genomföra affären. Tanken var då enligt Max Serwin att Mark Bishop i stället skulle finansiera Strategi Placerings köp. Enligt Max Serwin skulle Mark Bishop i sin tur, som ägare till Optimus Fonder AB, tjäna på affären om Strategi Placering växte och placerade kapital i Optimus High Yield.

Förhandlingarna om köp av Positiv Pension fortsatte med Mark Bishop som köpare. Henrik Jacobsson och Peter Sparre, två av ägarna till Positiv Pension, har berättat att det efter mötet på hotellet hölls ett andra möte på deras kontor. Vid mötet som hölls någon gång i månadsskiftet april/maj 2013 deltog de fyra ägarna av Positiv Pension samt Max Serwin, Mark Bishop och Peter Swartling. Mark Bishop berättade om sin bakgrund och denne målade upp en positiv bild. Sedan fick de hjälp av advokater att ta fram en uppgörelse med Mark Bishop genom ABS som köpare. Enligt Henrik Jacobsson hade de säkert googlat på Mark Bishop innan och sett att han hade varit en av intressenterna att ta över Saab. De antog att Max Serwin var representant eller konsult när denne agerade för Mark Bishop.

Max Serwin uppgett att han såg risker med förvärvet av kundstocken och att det behövdes någon som kunde ta risken för en civilrättslig process och att han på grund av detta tog kontakt med Nils Holmström för att ordna en styrelseledamot i

Positiv Pension. Enligt Max Serwin fick han förslag på Jelena Saalismaa och han skickade ett mejl till Mark Bishop om detta med en kreditupplysning på Jelena Saalismaa. Av kreditupplysningen framgick bland annat att Jelena Saalismaa var restförd hos Kronofogdemyndigheten för skulder.

Den 28 juni 2013 köpte Mark Bishop, genom ABS, Positiv Pension. Vid värderingen av Positiv Pension såg Max Serwin till att kontrollera antalet giltiga PIN-koder. Flera personer vid både Strategi Placering och Positiv Pension har vid förhandlingen berättat att de fick sitta och knappa in koder för att se om de fungerade och att det gjordes en extra insats under en lördag. Henrik Jacobsson och Peter Sparre var närvarande i samband med verifieringen som skedde på en lördag i Strategi Placerings lokal på Hammarby kaj 16. De träffade vid tillfället Max Serwin och 20–30 personer ur personalen samt de båda IT-killarna som skulle verifiera PIN-koderna. De förutsatte att Max Serwin företrädde Mark Bishop. Enligt Henrik Jacobsson och Peter Sparre fick personalen ett begränsat antal PIN-koder att kontrollera åt gången, cirka 2 000, eftersom de inte ville ge dem allt på en gång.

Verifieringen av antalet korrekta PIN-koder (20 455) kopplade till tillgångar om totalt 2 256 512 338 kr undertecknades den 29 juni 2013. Max Serwin undertecknade verifieringen som representant för köparen och Mark Bishop godkände sedan godkände genom sin påteckning för ABS:s del. Enligt Henrik Jacobsson och Peter Sparre utgjorde kundstocken ”hela” Positiv Pensions värde.

ABS sålde den 1 juli 2013 Positiv Pension till Hong Kong baserade bolaget Crown Brand. Det var Mark Bishop som skötte detta. Crown Brand erlade inte någon betalning. Jelena Saalismaa undertecknade den 2 juli 2013 köpekontraktet där Positiv Pension sålde kundstocken till Strategi Placering för 55 000 kr. Efter att kundstocken hade hamnat hos Strategi Placering börjades överföringarna av pensionsspararnas fondmedel till fonden Optimus High Yield med hjälp av PIN-koderna.

Erik Lidén har då han hörts i tingsrätten uppgett att han redan den 2 juli 2013 förstod att något var fel när väldigt stora summor försvann från bolaget Scientias fond Inside Active Global och att det var mer än 2 000 fondbyten på en dag. Han tog reda på vad som hänt och såg att Positiv Pension först hade sålts till ABS och sedan till Crown Brand och att en insatt styrelseledamot sedan hade använts vid överlåtelsen till Strategi Placering. Enligt Erik Lidén vidtog han åtgärder för att försöka spärra tillgångarna i Positiv Pension och tog kontakt med Pensionsmyndigheten. Enligt Erik Lidén led pensionsspararna skada, då de fick en fond med sämre avkastning och som de själva inte hade valt, och enligt honom var det uppenbart att det hela var ett upplägg för att tillskansa sig pengar på pensions-spararnas bekostnad. Erik Lidén hade i efterhand fått höra att Positiv Pension under våren 2013 arbetat för högtryck för att samla in PIN-koder från alla kunder för att snabbt kunna flytta över dem till Optimus High Yield. Enligt Erik Lidén hade Positiv Pension inte rätt att förfoga över dessa PIN-koder.

I målet har framkommit att Finansinspektionen efter fondflytten sommaren 2013 inledde en granskning och att det hölls ett möte på myndigheten den 27 augusti 2013. Tingsrätten kan konstatera att Mark Bishop vid denna granskning lämnade osanna uppgifter angående bland annat sin relation till Max Serwin och dennes bolag. Om detta återkommer tingsrätten nedan under Mark Bishops ansvar.

Fondflytten

Det är i målet utrett att överföringar av drygt 22 000 pensionssparares fondmedel, sammanlagt två miljarder kronor, genomfördes från fonden Inside Active Global till fonden Optimus High Yield under 2013 och att den övervägande delen, cirka 18 000, av dessa skedde den 1–18 juli 2013. När det gäller dessa överföringar och systemet bakom överföringarna har IT-analytikern Per Forsberg och mjukvaruutvecklaren Mikko Puustinen, angående den utredning som de har gjort uppgett följande.

Per Forsberg har berättat att han vid sin undersökning fick underlag om flyttarna från Pensionsmyndigheten med uppgift om personnummer, tid för flytt, vilken IP-adress som flytten genomförts från och vilken anslutande mjukvara som identifierat sig mot Pensionsmyndighetens server. Av underlaget kunde man se varje anslutning som hade gjorts mot servern. Man kunde se vilken IP-adress anropet kommit från med angivande av tidsstämpel och den webbanslutning som hade använts, till exempel Chrome eller Python. Han såg att flyttarna låg nära i tid med endast sekunder emellan och de var alla från samma IP-adress. På Pensionsmyndigheten gick det därför utläsa att flytt hade gjorts av över två miljarder kronor. Det är uteslutet att flyttarna skulle ha gjorts av enskilda pensionssparare eftersom det var så många flyttar på så kort tid. Vid sin undersökning fick han också 27 535 ljudfiler från Strategi Placering med inspelade samtal eller försök till samtal. Han lyssnade igenom ett stort antal. På grund av den stora omfattningen valde han att göra stickprovskontroller av de numrerade samtalen. Först valde han ut var 100:e samtal, sedan vart 50:e och sedan vart 25:e för att få ett representativt urval. Han lyssnade på sammanlagt 2409 samtal. 1900 av dessa kunde matchas mot uppgifter från Pensionsmyndigheten. I dessa samtal har säljaren uppgett datumet. Osäkra fall och vanliga säljsamtal har inte tagits med. Av dessa 1900 hade 1857 samtal genomförts efter flytt, det vill säga vid 97,7 procent av flyttarna. Samtliga 1900 hade flyttats från IP-adressen 83.145.38.66 med samma anslutande mjukvara (Python-urllib/2.7). Den aktuella IP-adressen fanns på Strategi Placerings kontor på Hammarby kaj 16 och avtalet med IT-leverantören hade tecknats med Astartes. I augusti 2013 övertog Solid Equity abonnemanget. Anslutningen hade dock funnits på samma ställe under lång tid.

Mikko Puustinen har berättat att han vid sin undersökning fick kopior på Strategi Placerings och Positiv Pensions servrar. Det fanns väldigt mycket information och Strategi Placerings server var mycket välanvänd och hade använts av flera, bland andra Solid Music. Han försökte hitta hur den som hade byggt systemet, som kopplat upp mot Pensionsmyndigheten, hade gjort. Vid sin undersökning letade han

efter källkod, databas och system bakom fondflyttarna. Han hittade inte någon källkod i systemet när fondmedlen hade flyttats. Däremot dök det upp metadata som hade med det att göra och det fanns loggrader för varje kund i databasen. Alla kunder hade konton sparade i databasen med personnummer och PIN-koder. I systemet fanns en programkod och en webbtjänst, "captcha monster", som hade fungerat semi-automatiskt. I december 2011 hade Pensionsmyndigheten infört ett system som innebar att en captcha skulle lösas för att få åtkomst till fondbytestjänsten. Det gick därefter alltså inte att logga in med bara personnummer och PIN-kod utan det krävdes även att man gav rätt svar på en bild, det vill säga en captcha. Därför hade de tagit fram captcha-monstret. Varje gång någon gick in i tjänsten så gav systemet en ny captcha att lösa. Den som gick in skrev in de bokstäver och siffror som bilden visade och tryckte på "enter". När det var gjort laddade sidan om och en ny bild dök upp. Det tog bara någon sekund mellan varje inloggning. Det var en loop med koder. Processen pågick tills det inte fanns några konton kvar att logga in på. I systemet fanns en bild som de själva hade laddat upp på en bilddelningssida med texten "Hurray! Punched all the captchas". Den som hade gjort alla sina captchas fick se den bilden. Majoriteten av inloggningarna har gjorts under kontorstid, med en dipp vid lunchtid, och en insats någon lördag. Systemet var i viss mån en simulerad webbläsare som körde på servern utan ett grafiskt gränssnitt. Den data som användaren såg i captcha-monstret var sådant som applikationen hade skapat utifrån anrop till Pensionsmyndigheten. Versionen av webbsidan kallades i koden för "manage PIN auto". Den som löste en captcha kunde inte se varifrån bilden kom eller vad som hände efter att captchan lösts. Det gick inte se några personuppgifter eller att anrop skedde till Pensionsmyndigheten. Allt skedde i bakgrunden på servern. Captchan hade ingen kod som genomförde fondflytten. Däremot har i källkoden för captcha-monstret antecknats vilka webbsideadresser där flyttarna genomfördes hos Pensionsmyndigheten. För varje flyttad kund fanns väldigt mycket loggdata. Det var så mycket information på varje loggrad att detta bara kan ha sparats automatiskt. Någon person kan inte ha utfört det. För att anropa Pensionsmyndighetens system användes Python-biblioteket

”urllib2”. Det bör ha varit Python-urllib/2.6 alternativt 2.7 som Pensionsmyndigheten mottog. I inloggningsapplikationen på www.positive.strategiplacering.se har de captcha-bilder som de såg ut vid datumet för inloggning på Pensionsmyndigheten sparats ned. Han har för sig att det var Pawel Suwala och Jonas Johansson som hade skapat captcha-tjänsten. Det är vanligt att de som skapat en tjänst dyker upp i delar av koden och i databasen då de ofta använder sig själva som testpersoner vid utvecklingen. Han såg också att de vid flera tillfällen hade lagt till information om systemet på den interna informationssidan. När han tittade på systemet hade han bara en avbild av det och den version som fanns när avbilden gjordes. Vad han kunde se började captcha-monstret användas den 23–25 juli 2013. Han vet inte när det hade skapats men det såg ut som att det hade utvecklats i maj–juni 2013 men det fanns något både före och efter. Det fanns ”hål” i systemet och det kan ha funnits i tidigare versioner innan dess.

Genom de uppgifter som Per Forsberg och Mikko Puustinen lämnat är det klarlagt att Strategi Placerings överföringar, genom ändring av i vart fall 22 000 pensionssparares fondval, skedde genom att automatiserat förfarande med användande av captcha-koder och att 97,7 procent av flyttarna – det vill säga i vart fall 21 400 – gjordes i tiden innan något telefonsamtal från Strategi Placering till den flyttade fondspararen gjorts. Den angivna procentsatsen är i enlighet med vad som framgår ovan en bedömning utifrån systematiska stickprovskontroller. Detta får dock mot bakgrund av det mycket stora antalet flyttar anses vara ett relevant urval. Det är inte heller ifrågasatt i målet.

Max Serwins ansvar

Tingsrätten har att ta ställning till om det är Max Serwin, så som åklagaren gjort gällande, som har tillsett att personal på Strategi Placering flyttat pensionsspararnas fondmedel på det sätt som har angetts ovan, det vill säga om han gett uppdraget att ett automatiskt förfarande med captcha-koder skulle tas fram och användas för att flytta pensionsspararnas fondmedel och huruvida denna flytt varit olovlig.

Den första frågan blir då vem som gav uppdraget att ta fram det automatiska förfarandet för fondbyten inom Strategi Placering. Jonas Johansson har uppgett att han inte vet om han och Pawel Suwala fick några direktiv rörande flytten. Pawel Suwala däremot har uppgett att han fick order av, tror han, Max Serwin om att bygga en funktion som skulle automatisera så mycket som möjligt vid flytten av pengarna. När man i den funktion han skapade slog in captcha flyttades pengarna automatiskt. Han gjorde bara den tekniska lösningen och vet inte om någon ringde pensionsspararna innan. Camelia Raufi som arbetade i kundtjänsten har berättat att de fick en lista med captcha-koder att mata in i systemet för flytt enligt order från Theodora Gergeo, men att de inte visste vad de gjorde. Martin Almroth har uppgett att de fick knappa in captcha-koder i någon månad men att han inte visste vad arbetet gick ut på och när han frågade fick han bara luddiga svar från ledningen. Axel Landberg har berättat att Max Serwin och Afram Gergeo var hans chefer och att han var med och flyttade pensionssparare via en hemsida som var byggd av Pawel Suwala. Han tog för givet att det fanns godkännande innan flytten gjordes men det var inget han kunde se. Fansu Nije har berättat att det nog stämmer, som han uppgett i polisförhör, att han flyttade kunder. Emma Härnqvist har uppgett att hon förstod att kundflyttarna skedde med "script" eftersom ingen kunde flytta fonder så fort manuellt. Enligt Emma Härnqvist frågade hon IT-avdelningen om detta och fick det bekräftat.

De uppgifter Jonas Johansson har lämnat då han hörts i tingsrätten är överlag mycket svepande och det är enligt tingsrättens mening tydligt att han har velat tona ned sin egen roll på Strategi Placering. Av de uppgifter som mjukvaruutvecklaren Mikko Puustinen har lämnat framgår att Jonas Johansson tillsammans med Pawel Suwala har utvecklat captcha-monstret. Pawel Suwala har vid förhandlingen gett ett mycket trovärdigt intryck. Hans uppgifter får också stöd av vad flera av de andra som hörts i målet har berättat. Främst får det Pawel Suwala har berättat om Max Serwins roll i bolaget stöd i de uppgifter som Lennart Johansson, som vi den aktuella tiden var styrelseordförande i Strategi Placering, har lämnat. Enligt Lennart

Johansson var det ingen tvekan om att det var Max Serwin som bestämde och hade kontrollen i Strategi Placering. Om han frågade någon annan, till exempel kontorschefen Theodora Gergeo som var verkställande direktör, var det alltid Max Serwin som skulle tillfrågas. Pawel Suwala har beskrivit Max Serwin som ”allas chef” inom Strategi Placering. Vidare har Martin Lindgren uppgett att han uppfattat Max Serwin som den som bestämde i bolaget.

Max Serwin har framhållit att han inte satt i Strategi Placerings styrelse. Enligt honom berodde detta på hans tidigare vandel och att han inte bodde i Sverige. Flera av de som hörts vid förhandlingen har dock berättat att de var invalda i styrelsen utan att egentligen ha något inflytande eller ens någon vetskap om detta. Enligt Max Serwin vet han inte vem som föreslog att just dessa personer skulle sitta i styrelsen. Med tanke på vad framkommit ovan angående Max Serwins roll i bolaget framstår detta inte som en trovärdig invändning. Jonas Johansson har uppgett att det var Max Serwin som upplyste honom om att han var insatt i styrelsen. Enligt Jonas Johansson deltog han dock inte i något styrelsearbete. Jonas Johansson har också uppgett att han inte minns att han skulle ha undertecknat avtalet om köp av kundstocken från Positiv Pension. Enligt Jonas Johansson var han bara en ”nyttig idiot” som Max Serwin utnyttjade. Nina Hammarlund har uppgett att hon var blåögd då hon blev tillfrågad och tackade ja till att vara extern verkställande direktör för Strategi Placering och hennes arbete som receptionist förändrades inte av utnämningen. Lennart Johansson har uppgett att Max Serwin ville ha honom i styrelsen på grund av hans kompetens och att han trodde sig ha blivit invald i mitten av 2013, men det visade sig senare att han utan sin vetskap hade varit registrerad som styrelseledamot redan i december 2012. Tomas Larsson har uppgett att han sålde sina aktier i Strategi Placering vid årsskiftet 2012/13 då han blev osams med Max Serwin och Afram Gergeo. Han tog då för givet att han skrevs ut från styrelsen men sedan visade det sig att så inte var fallet.

Mot bakgrund av dessa uppgifter är det tydligt att Max Serwin, som i enlighet med de uppgifter som bland andra Lennart Johansson och Pawel Suwala ovan har lämnat, var den som bestämde i Strategi Placering och hade kontroll över vad som hände i bolaget, genom olika åtgärder försökt få andra att framstå som ansvariga för Strategi Placering, och därmed för flytten av pensionssparare efter köpet av kundstocken från Positiv Pension, medan han strävat efter att själv hålla sig i bakgrunden.

Flera av de som har hörts har också berättat att Max Serwin regelbundet befann sig i Strategi Placerings lokaler. Det var också, enligt Axel Landberg, Max Serwin som inför alla som satt i lokalen, när fondflytten fick negativ uppmärksamhet i media uppgav att det kunde vara fel moraliskt men inte juridiskt fel. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att det är klarlagt att Max Serwin hade ett bestämmande inflytande när det gäller Strategi Placering och att han var den som fattade beslut av betydelse för bolaget. Med hänsyn härtill och till Pawel Suwalas uppgift om vem han trott sig fått uppdraget av anser tingsrätten det vara styrkt att Max Serwin varit den inom Strategi Placering som gett order om att ett automatisk förfarandet för fondbyten skulle tas fram inom Strategi Placering.

Max Serwin har uppgett att det måste varit ett misstag av captcha-gruppen att genomföra flyttarna av pensionssparare före säljarna hann ringa och att när säljarna sedan ringde pensionsspararna så kände säljarna inte till att flytten redan hade genomförts. Det har genom utredningen framkommit flytten av pensionssparare varit en intensiv verksamhet inom Strategi Placering, särskilt under tiden den 1–18 juli 2013, som pågått under en inte obetydlig tid. Att en sådan verksamhet skulle ske, under så pass lång tid, av misstag framstår enligt tingsrättens mening som högst osannolikt. Verksamheten i sig talar med styrka för ett medvetet agerande. Vidare framstår det, med hänsyn till vad som framkommit om Max Serwins roll i Strategi Placering, som uteslutet att en sådan verksamhet genomförts inom bolaget utan att han varit den som givit uppdraget om genomförandet. Härtill

kan läggas att det av de uppgifter som Niclas Tapper lämnat då han hörts i tingsrätten tillsammans med skriftlig bevisning genom mejl från denne till de övriga delägarna av Positiv Pension den 3 april 2013 framgår att Niclas Tapper efter möte med bland andra Max Serwin fått veta att planeringen var att pensionsspararna skulle flyttas från fonden Inside Active Global utan att kontaktas dessförinnan. Genom det sagda anser tingsrätten det vara styrkt att Max Serwin tillsett att personal på Strategi Placering loggat in på i vart fall 20 000 individuella kunders pensionssparares konton på Pensionsmyndighetens pensionstorg och flyttat över fondinnehav som totalt uppgått till minst två miljarder kronor från fonden Inside Active Global till Optimus Fonder AB:s fond Optimus High Yield samt att de härigenom påverkat resultatet av en automatisk databehandling.

Frågan är vidare om flytten av pensionsspararnas fondmedel skett olovligen. Av den utredning som redovisats ovan framgår att pensionsspararnas fondmedel flyttats i tiden innan de kontaktats per telefon av Strategi Placering. Det står därigenom klart att något uttryckligt medgivande till flytten av fondmedel inte förelegat från pensionsspararna i dessa fall. Det har vidare framkommit, som redogjorts för ovan, att Strategi Placering varit innehavare av de aktuella pensionsspararnas PIN-koder, det vill säga den kod som gjorde det möjligt att logga in på Pensionsmyndighetens hemsida och utföra fondflytten. Enligt tingsrättens uppfattning kan innehavet av PIN-koden i sig inte anses ge behörighet att göra ändringar beträffande pensionsspararnas fondval. En sådan behörighet kräver en särskild överenskommelse med pensionsspararen. Denna uppfattning får också stöd av vad vittnet Mikael Westberg, chefsjurist vid Pensionsmyndigheten, uppgett. Av utredningen framgår att någon sådan särskild överenskommelse med pensionsspararna inte förelegat. Det är vidare klarlagt att Strategi Placering inte haft tillstånd att utöva diskretionär portföljförvaltning, det vill säga att självständigt fatta placeringsbeslut för pensionsspararens räkning. Genom det sagda anser tingsrätten att det står klart att flyttarna av pensionsspararnas fondmedel varit olovlig.

Fråga är då också om Max Serwin haft straffrättsligt uppsåt i förhållande till att flyttarna av fondmedel varit olovliga. Av vittnesförhöret med styrelseledamoten på Strategi Placering och juristen Martin Lindgren framgår att Max Serwin, innan fondflyttarna, visat denne en bestämmelse i Positiv Pensions avtal med sina kunder och menat att den bestämmelsen medgav att man kunde flytta kunderna utan att ringa dem först. Martin Lindgren uppgav då till Max Serwin att han ansåg att det inte gick att tolka in det i bestämmelsen. Enligt Martin Lindgren höll Max Serwin med honom och sade att det var bättre att ringa först, vilket av utredningen framgår inte skedde. Lennart Johansson har också berättat om flera möten då de talade om vikten av att kunderna blev tillfrågade innan flytt och ingen sade emot detta. Mot bakgrund av det sagda måste Max Serwin insett att det i var fall förelåg en beaktansvärd risk att det var fråga om ett olovligt förfarande att flytta pensionsspararnas fondmedel utan att i förväg inhämta deras medgivande. Genom att tillse att ett mycket stort antal pensionssparare och betydande fondmedel ändå flyttats har Max Serwin förhållit sig likgiltig till den nämnda risken. Straffrättsligt uppsåt har därmed förelegat i förhållande till att flytten av pensionssparare och fondmedel var olovlig.

Max Serwin har också gjort gällande att fondflytten inte inneburit någon direkt skada eller vinning, vilket är en förutsättning för att det ska vara fråga om ett bedrägeri. Det kan konstateras att pensionsspararna genom fondflytten blev, via Pensionsmyndigheten, andelsägare i fonden Optimus High Yield. Så som konstaterats under åtalspunkten 1 var Optimus High Yield en fond som innehöll överprissatta instrument och därmed en felaktig NAV-kurs. Det var alltså en övervärderad fond där de andelar pensionsspararna fick i realiteten hade ett lägre värde än vad som angavs. Genom flytten av fondmedel till fonden Optimus High Yield har pensionsspararna således lidit skada.

Till det ovan sagda kommer att det genom utredningen framkommit att avsikten fanns att till fonden Optimus High Yield låta göra ytterligare inköp av överprissatta

instrument till stora belopp. Det framgår bland annat av den mejlväxling som Mark Bishop och Max Serwin hade den 27–28 juni 2013 där två instrument skulle köpas in i slutet på påföljande vecka (sannolikt är det FNLC och GSAA som avses). Förhållandena är därmed enligt tingsrättens mening att jämföra med när någon genom bedrägeri tillskansar sig en orättfärdig kredit (kreditbedrägeri). Det är mot denna bakgrund utrett att fondflytten genom dispositionen inneburit skada för pensionsspararna. Att fondflytten skett med hjälp av ett automatiserat förfarande är inte att jämföra med en situation där manipulation har skett med ett datorstyrt lås. I detta fall har det automatiserade förfarandet medfört att tillgångarna, fondmedlen, flyttats. Att flytten av fondmedel även inneburit en vinning framgår av de betydande belopp Max Serwin, genom sitt bolag Solid Venture Capital, kunnat tillgodogöra sig till följd av förfarandet och som det redogörs för under åtalspunkten 1. Av utredningen framgår att flytten av fondmedel har varit en del av en plan för att öka det brottsliga utbytet. Det är uppenbart att Max Serwin insett att detta utbyte skulle ske på Pensionsmyndighetens och pensionsspararnas bekostnad och han har därför haft uppsåt både till den skada och vinning som uppkommit. Åtalet är därmed styrkt. Gärningen ska bedömas som bedrägeri.

Till detta kommer att Max Serwin även ordnat med en så kallad målvakt, Jelena Saalismaa, vid Mark Bishops köp av Positiv Pension. Jelena Saalismaa har berättat att hon rekryterades som målvakt till Positiv Pension av Nils Högström. Hon har uppgett att hon dock agerade på direktiv av Max Serwin. Det enda hon behövde göra var att skriva på några papper eftersom bolaget skulle avvecklas. Hon deltog inte i några möten. Enligt Jelena Saalismaa var det lättförtjänta 20 000 kr per månad. Ersättningen betalades av ett bolag som Max Serwin kontrollerade. Den 2 juli 2013 undertecknade Jelena Saalismaa kontraktet där Positiv Pension sålde kundstocken till Strategi Placering för 55 000 kr. Enligt Jelena Saalismaa minns hon inte att hon skrev under någon sådan handling och efteråt har hon haft ångest för att hon var så naiv. För Strategi Placering var det Jonas Johansson och Luciano Racana som undertecknade köpekontraktet. Enligt Jonas Johansson minns han inte detta.

Max Serwin har också senare anlitat ytterligare en målvakt, Ylva Hildestål. Enligt Ylva Hildestål hade hon ingen aning om detta. Det var först vid polisförhören som hon fick höra att hon hade varit suppleant i Positiv Pension från den 29 juli 2013. Enligt tingsrätten är användandet av målvakter på detta sätt från Max Serwins sida en försvårande omständighet vid bedömandet av den gärning han har gjort sig skyldig till.

Tingsrätten har ovan funnit att Max Serwin tillsett att säljarna på Strategi Placering genomförde överföringarna på det sätt som åklagaren påstått. Gärningen är med hänsyn till värdet av skadan och till att den utgjort ett led i en organiserad och systematisk brottslighet där bland annat målvakter använts att bedöma som grovt bedrägeri.

Angående åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande

Av utredningen i målet framgår att efter bedrägeriet, i enlighet med vad tingsrätten konstaterat ovan, hade skett så kontaktade Strategi Placerings säljare pensionsspararna för att i efterhand få ett medgivande till byte av fond, utan att pensionsspararna upplystes om att detta redan var genomfört. Vid dessa samtal lämnades viss information om fonden Optimus High Yield enligt ett säljmanus. Frågan är om detta också är att se som ett bedrägeri genom vilseledande.

Tingsrätten kan konstatera att skadan, som det redogjorts för ovan, uppstått redan vid fondflytten. Brottet är fullbordat i och med att dispositionen är företagen och händelseförloppet efter dispositionen blir irrelevant (se Jareborg/Friberg, Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 2 uppl, 2011, s. 194 f). Skadan har således redan inträffat och är inte beroende av ett eventuellt efterföljande vilseledande. Enligt tingsrättens bedömning kan det därför, redan av den anledningen inte vara fråga om ansvar för bedrägeri enligt det av åklagaren i andra hand framförda ansvarsyrkandet.

Mark Bishops ansvar

Tingsrätten har, som redovisats ovan, funnit att Max Serwin gjort sig skyldig till bedrägeri genom att ha tillsett att personal på Strategi Placering genom ett automatiskt förfarande med captcha-koder olovligen flyttat fondmedel för pensionssparare som därigenom drabbats av skada. Frågan nu är om Mark Bishop agerat i samförstånd och/eller samråd med Max Serwin vad gäller detta bedrägeri.

För att kunna bedöma Mark Bishops ansvar i denna del har de händelser som föregick fondflytten, där det framgår att Max Serwin och Mark Bishop agerat tillsammans, betydelse.

Av utredningen framgår att det redan innan köpet av Positiv Pension fördes diskussioner om att föra över pensionsspararna med deras PIN-koder utan att behöva ta kontakt med dem innan fondmedlen flyttades. Detta framgår av det mejl Niclas Tapper skickade till de övriga ägarna av Positiv Pension den 3 april 2013. Av Niclas Tappers mejl framgår också att han hade talat med Mark Bishop och att Mark Bishop hade uppgett sig vilja göra affärer med Max Serwin och hade förtroende för denne. Mot bakgrund av dessa uppgifter kan det konstateras att Mark Bishop var inblandad i dessa diskussioner redan i början på april 2013.

Att Mark Bishop var inblandad framgår också av de anteckningar han gjorde i sin anteckningsbok den 15 april 2013, det vill säga samma dag som Max Serwin mejlade till Mark Bishop om att Strategi Placering inte kunde genomföra affären. Mark Bishop antecknade då bland annat ”Emil – close the Positive deal” och ”Positiv Pension Active Global”. Av utredningen framgår att förhandlingarna om förvärv av Positiv Pension därefter fortsatte, men med Mark Bishop som köpare. Att Mark Bishop sedan förde diskussioner om priset på Positiv Pension utifrån antalet PIN-koder framgår av bland annat det mejl som Niclas Tapper skrev till Henrik Jacobsson den 26 april 2013 om att ABS hade två miljoner i likvida medel men resten satt i så kallade junk bonds som var tvungna att säljas för att få loss

kontanter. I mejlet skrev Niclas Tapper att det var obekvämt att de inte kunde få betalt på en gång men att han hade föreslagit att de skulle köra validering under en dag och att resten av koderna kunde valideras under de kommande tre månaderna. Under denna tid kunde de enligt Niclas Tapper också dra in mer koder. Av dessa uppgifter framgår att Mark Bishop alltså förhandlade om priset utifrån antalet PIN-koder och att det då från Positiv Pensions sida fanns ett intresse av att kunna få fram så många korrekta koder som möjligt för att få ett bättre pris.

För att lösa frågan om finansieringen av förvärvet av Positiv Pension framgår – av mejl som Mark Bishop skrev till Craig Chang den 7 juni 2013 – att planen var att låta Optimus High Yield köpa in MBS:er. Det skulle enligt Mark Bishop bland annat ske genom att sju MBS:er skulle säljas av Fond IV till Optimus Fonder AB så fort affären med Positiv Pension hade gått igenom. Sedan skulle det inom två veckor efter avtalets ingående finnas tillräckligt med kapital i Optimus High Yield för att kunna sälja dessa runt den 15 juli 2013. Innan Mark Bishop skickade mejlet till Craig Chang hade han samma dag per mejl bett Lisa Duehring på ABSIG kontrollera om de sju MBS:erna fanns i Fond IV:s portfölj och uppgav då att det var de första MBS:erna han ville sälja till Optimus Fonder AB i första veckan av juli när affären med Positiv Pension hade blivit klar. Av bilagan till mejlet framgår att två av dessa var MBS:erna GSAA och FNLC. I mejlet skrev Mark Bishop också att ”en vända till” under de två sista veckorna i juli skulle ge de sista pengarna för köpet av Positiv Pension. Det är genom detta klarlagt att Mark Bishop planerade finansieringen av köpet av Positiv Pension genom Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er till fonden Optimus High Yield. För att detta skulle fungera var Mark Bishop beroende av att köpet av Positiv Pension gick igenom och att det kort tid därefter skulle finnas pengar i Optimus Fonder AB för inköp av MBS:er. Den korta tiden och de stora belopp som nämnda MBS:erna avsåg för talar med styrka för att avsikten var att genom ett automatiskt förfarande, och utan att pensionsspararnas godkännande inhämtades, flytta över fondmedel till fonden Optimus High Yield där det då kunde användas för inköpen till fonden Optimus High Yield. Nämnda

omständigheter talar också med styrka för att Mark Bishop hade insikt om det automatiska förfarandet och planerade för det.

Av utredningen framgår att Mark Bishop, så snart köpet av Positiv Pension var klart, ordnade för att sälja bolaget till det Hong Kong-baserade bolaget Crown Brand. Att detta skedde i samråd med Max Serwin framgår av ett mejl den 27 juni 2013 där Mark Bishop skrev att han behövde få dokumenten angående överlåtelsen ("flip documents") till Crown Brand. I ytterligare ett mejl till Max Serwin den 28 juni 2013 skrev Mark Bishop att han skulle sälja aktierna i Positiv Pension till Crown Brand och att de sedan skulle sälja klienterna till Max Serwin. I samförstånd med Mark Bishop ordnade Max Serwin så kallade målvakter till Positiv Pension. Detta framgår av det mejl som Max Serwin skickade med information om Jelena Saalismaa den 22 juni 2013 till Mark Bishop. I mejlet fanns en kreditupplysning avseende Jelena Saalismaa där det framgick att hon var restförd hos Kronofogdemyndigheten i ett flertal allmänna- och enskilda mål. Av dessa mejl framgår att Mark Bishop agerat i samråd med Max Serwin vid köpet av Positiv Pension. De har varit överens om att Positiv Pension skulle säljas till Crown Brand och att målvakter skulle tillsättas i Positiv Pension som i sin tur skulle sälja kundstocken till Strategi Placering.

Mark Bishop köpte, genom ABS, Positiv Pension den 28 juni 2013. Det framgår av utredningen att antalet giltiga PIN-koder hade en helt avgörande betydelse för det pris som bestämdes om drygt ett hundra miljoner kronor. Ett sådant värde på varje PIN-kod talar enligt tingsrätten för att förvärvaren avsåg att använda sig av de pensionsmedel som PIN-koden var kopplad till utan att inhämta pensionsspararens samtycke. Om det i stället skulle krävas säljsamtal till ett så stort antal kunder för att få dessa att godta ett fondbyte, med den tidsåtgång, kostnad och osäkerhet i utfall som ett sådant förfarande måste anses förenat med, är det enligt tingsrättens mening inte sannolikt att PIN-koderna givits en sådan central betydelse i affären och inte heller åsatts ett så högt värde.

Den 1 juli 2013 sålde ABS Positiv Pension till Crown Brand. Någon betalning erlades inte vid transaktionen. Det finns ett kravbrev från ABS som undertecknats av Mark Bishop och ett svar på detta från Crown Brand, men båda dokumenten har återfunnits i Mark Bishops dator. De fanns både i word- och pdf-filer. IT-forensikern Magnus Lindahl har uppgett att han undersökt metadatan och för alla dokumenten angavs Mark Bishop som författare. Det fanns inget i Mark Bishops dator som tydde att det hade gjorts någon konvertering från ett annat format. Det står enligt tingsrätten klart att det är fråga om handlingar som tagit fram av Mark Bishop för skens skull. Till detta kommer att avtalet med Crown Brand undertecknats av en person vid namn I-Ming Lee. Att detta inte är en från Mark Bishop fristående person framgår av det mejl den 18 november 2013 från Lisa Duehring på ABSIG till Mark Bishop. I detta mejl tas I-Ming Lee upp som en möjlig delägare av ABS. Som nämnts tidigare har målvakter tillsatts i Positiv Pensions ledning. Genom dessa omständigheter anser tingsrätten det klarlagt att överlåtelsen av Positiv pension till Crown Brand varit fråga om en skentransaktion. Syftet med skentransaktionen kan till en del varit att söka undvika en civilrättslig process med Scientia. I målet har framkommit att Positiv Pension hade en avtalsrättslig förpliktelse att distribuera Scentias fonder. I det fall Positiv Pensions kundregister användes för att föra fondmedel från någon av Scentias fonder till annan fond skulle det kunna utgöra skäl för Scientia väcka talan gentemot Positiv Pension med anledning av avtalsbrott. Mot bakgrund av övriga omständigheter anser emellertid tingsrätten att starka skäl talar för att syftet med skentransaktionen också varit att Mark Bishop har velat dölja sin inblandning i köpet av kundstocken och överlåtelsen av denna till Strategi Placering. Mark Bishop har varit medveten om den intressekonflikt som förelåg vid handel med MBS:er mellan ABS och Optimus Fonder AB. Det förhållandet att Mark Bishop även varit involverad i köpet av Positiv Pensions kundstock och överlåtelsen av denna kundstock till Strategi Placering som sedan använt uppgifterna för att föra ytterligare fondmedel till Optimus Fonder AB som använts för inköp av värdepapper från ABS utgör en del av denna intressekonflikt. Det har därför funnits anledning för Mark Bishop att

försvåra insynen i affären i syfte att dölja den interna intressekonflikten. Tingsrätten återkommer till detta nedan med anledning av uppgifter som Mark Bishop lämnat till Finansinspektionen i augusti och september 2013.

Mark Bishop har berättat att han inte tyckte det fanns anledning att berätta om köpet av Positiv Pension för styrelsen i Optimus Fonder AB eftersom köpet inte hade med fondbolaget att göra. Styrelsen fick dock senare reda på affären. Ulf Deckmark har berättat att det vid ett styrelsesammanträde framkom att det var Mark Bishop som hade köpt kundstocken av Positiv Pension. Vid mötet redogjorde Mark Bishop för turerna med Crown Brand och det lät enligt Ulf Deckmark som väldigt rörigt. Enligt Ulf Deckmark blev Mark Bishop tillsagd av styrelsen att han skulle informera styrelsen om sådana affärer. Det sagda och användandet av skenhandlingar talar enligt tingsrätten för att Mark Bishop medvetet undanhållit uppgiften om att han legat bakom överlåtelsen av kundstocken från Positiv Pension till Strategi Placering för bland andra styrelsen i Optimus Fonder AB.

Efter att kundstocken hade hamnat hos Strategi Placering började överföringarna av fondmedel från Scentias fond Inside Active Global till Optimus High Yield med användning av PIN-koder och genom det automatiska förfarande som det redogjorts för ovan i anslutning till frågan om Max Serwins ansvar. Överföringarna gjordes i allt väsentligt utan att pensionsspararnas godkännande inhämtades före fondbytet. Tingsrätten har på det sätt som redogjorts för ovan konstaterat att överflyttningen av fondmedel skett olovligen.

Som tingsrätten redogjort för tidigare framgår det av mejl från Mark Bishop till Craig Chang den 7 juni 2013 att finansieringen av förvärvet av Positiv Pension var planerad att ske genom att Optimus Fonder AB köpte in MBS:er från ABS. Av utredningen framgår också att det i juli 2013 kom ett stort inflöde i Optimus Fonder AB som användes för att köpa in MBS:er från ABS till Optimus High Yield.

Mark Bishop skrev i mejl den 5 juli 2013 till Max Serwin att han precis hade betalat den första rundan med pengar för Positiv Pension och att när Positiv Pension överlämnade nya kunder till dem så skulle de bli skyldiga att betala mer pengar till dem den 15 och 31 juli 2013. Mark Bishop bad i mejlet också Max Serwin att meddela honom den dagliga ökningen i Optimus High Yield. I mejl den 3 juli 2013 skrev Max Serwin att han dagen innan hade flyttat ytterligare ”100KK” och att skulle flytta ”100KK” samma dag. Av utredningen framgår också att MBS:erna GSAA och FNLC köptes in av Optimus High Yield den 12 juli 2013, SAIL den 25 juli 2013 och MANA den 16 augusti 2013. Den ovan redovisade mejlkorrespondensen visar att Mark Bishop finansierade köpet av Positiv Pension genom Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er från ABS och att han samarbetat med Max Serwin angående detta.

Det kan också konstateras att Mark Bishop lämnat osanna uppgifter till Finansinspektionen. Myndigheten gjorde en granskning med anledning den överföring av fondmedel som skett från Inside Active Global till Optimus High Yield under sommaren 2013. Efter ett möte den 27 augusti 2013 mellan Finansinspektionen och företrädare för Optimus Fonder AB återkom Mark Bishop med kommentarer till de anteckningar som upprättats vid mötet. Av Mark Bishops kommentarer framgick bland att Mark Bishop uppgav sig inte ha eller ha haft någon affärsrelation till Max Serwin. Mot bakgrund av vad som befunnits utrett ovan står klart att detta är en felaktig uppgift. Mark Bishop har i tingsrätten förklarat att han lämnade de osanna uppgifterna eftersom han ville distansera sig från Max Serwin och dennes bolag eftersom Max Serwin fått mycket negativ publicitet under sommaren 2013. Så som konstaterats ovan utgjorde det förhållandet att Mark Bishop varit involverad i köpet av Positiv Pensions kundstock och överlåtelsen av denna kundstock till Strategi Placering, som sedan använt uppgifterna för att föra ytterligare fondmedel till Optimus Fonder AB där fondmedlen använts för inköp av värdepapper från ABS, en intressekonflikt. Enligt tingsrättens uppfattning är syftet med Mark Bishops uppgifter till Finansinspektionen att han gentemot myndigheten

velat undanhålla de verkliga förhållandena, det vill säga att det förelåg en intressekonflikt och att han och Max Serwin agerat tillsammans vid förvärvet av Positiv Pension och överlåtelsen av kundstocken till Strategi Placering samt att Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er finansierat affären. Även Mark Bishops mejl till Finansinspektionen den 5 september 2013 där han uppgett bland annat; ”Optimus Fonder has not been a party to any negotiations, purchase or sale of Positiv Pension AB as I explained during our meeting” visar på att han velat dölja de verkliga förhållandena och nämnda intressekonflikt. Som konstaterats ovan har Mark Bishop, ägare och styrelseledamot i Optimus Fonder AB, tillsammans med Max Serwin genomfört förvärvet av Positiv Pension. Det har även framkommit att Ulf Deckmark, verkställande direktör i Optimus Fonder AB, deltagit i möten med Positiv Pension i samband med förvärvet. Detta kan inte anses förenligt med de uppgifter Mark Bishop lämnat till Finansinspektionen den 5 september 2013.

Mot bakgrund av det som angetts ovan framgår det med tydlighet att Mark Bishop agerat tillsammans med Max Serwin vid köpet av Positiv Pension och dess kundstock, att Mark Bishop agerat för att dölja sin inblandning och den intressekonflikt som förelåg genom användande av målvakter, vilka Max Serwin ordnat, att han gjort en skentransaktion via Crown Brand i samråd med Max Serwin samt använt sig av skenhandlingar och lämnat osanna uppgifter till Finansinspektionen. Mark Bishop har finansierat köpet av Positiv Pension genom inköp av MBS:er i Optimus Fonder AB. Detta har förutsatt att Mark Bishop känt till att det på kort tid skulle komma in mycket pengar i Optimus Fonder AB och också när i tiden dessa pengar skulle komma. Detta upplägg har bara varit praktiskt möjligt att genomföra genom ett automatiskt förfarande där pensionsspararnas godkännande inte inhämtades före fondbytet. Mark Bishop har tidigt under förhandlingarna om köpet av Positiv Pension varit medveten om planen att flytta pensionsspararna med hjälp av PIN-koderna utan att kontakta dem innan. Det överenskomna priset för ABS vid köpet av Positiv Pension om drygt 100 000 000 kr har också utgått från antalet verifierade PIN-koder. Enligt bland andra Henrik

Jacobsson och Peter Sparre utgjorde kundregistret i princip hela Positiv Pensions värde. Priset om 55 000 kr vid överlåtelsen av kundregistret – således den enda egentliga tillgången i Positiv Pension – till Strategi Placering visar på ett samarbete och en gemensam avsikt att berika sig på överlåtelsen hos Mark Bishop och Max Serwin. Mot bakgrund av det sagda anser tingsrätten att Mark Bishop känt till att överföringarna av fondmedlen skulle ske med ett automatiserat förfarande utan att pensionsspararna skulle kontaktas dessförinnan. Det är därför utrett att Mark Bishop agerat tillsammans och i samråd med Max Serwin som tillsett att säljarna på Strategi Placering genomförde överföringarna på det sätt som åklagaren påstått.

Som redovisats ovan har Mark Bishop känt till att det automatiserade förfarandet innebar att fondmedel flyttades från en fond till en annan utan att pensionsspararnas godkännande inhämtades dessförinnan. Mark Bishop måste som förvärvare av Positiv Pension ha varit medveten om att detta bolag inte hade tillstånd för diskretionär förvaltning och att det avtal som Positiv Pension ingått med pensionsspararna inte innefattade någon rätt att flytta fondmedlen utan pensionsspararens godkännande. Vid dessa förhållanden måste Mark Bishop ha insett att det i vart fall förelåg en beaktansvärd risk att ett det automatiserade förfarande inte var lovligt. Genom att tillse att ett mycket stort antal pensionssparare och betydande fondmedel ändå flyttats har Mark Bishop förhållit sig likgiltig till den nämnda risken. Straffrättsligt uppsåt har därmed förelegat i förhållande till att flytten av pensionssparare och fondmedel var olovlig.

När det gäller frågan om skada och vilseledande gör tingsrätten samma bedömning vad gäller Mark Bishop som har gjorts ovan beträffande Max Serwin. Åtalet är därmed styrkt i denna del. Det är således styrkt att Max Serwin och Mark Bishop tillsammans och i samråd gjort sig skyldiga till bedrägeri enligt det av åklagaren i första hand framförda ansvarsyrkandet. Brottet ska även beträffande Mark Bishop av skäl som angetts ovan bedömas som grovt.

Angående åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande

När det gäller åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande gör tingsrätten samma bedömning som redovisats ovan beträffande Max Serwin.

Ulf Deckmarks ansvar

Tingsrätten har ovan funnit att Max Serwin och Mark Bishop tillsammans och i samråd har gjort sig skyldiga till bedrägeri genom att ha tillsett att personal på Strategi Placering genom ett automatiskt förfarande med captcha-koder olovligen flyttat fondmedel för pensionssparare och att de därigenom berikat sig medans Pensionsmyndigheten och pensionsspararna drabbats av en skada. Frågan är då om Ulf Deckmark, som åklagaren gjort gällande, agerat i samförstånd och/eller samråd med dessa vad gäller bedrägeriet.

För att kunna bedöma Ulf Deckmarks ansvar i denna del har, liksom för Mark Bishop, de händelser som föregick fondflytten, där det framgår att Max Serwin, Mark Bishop och Ulf Deckmark agerat tillsammans, betydelse.

Inledningsvis kan det konstateras att Ulf Deckmark satt i en lokal på samma adress som Strategi Placering, det vill säga en lokal på Hammarby kaj 16. Lennart Johansson har uppgett att Ulf Deckmark satt i Strategi Placerings lokaler. Enligt Ulf Deckmark hade han och Jan Eriksson ett avskilt rum och endast vissa gemensamma utrymmen tillsammans med Strategi Placering. Oavsett detta är det klarlagt att Ulf Deckmark har befunnit sig på samma våningsplan, delat gemensamma utrymmen med Strategi Placering och därmed varit i närheten av Strategi Placering och dess personal som var de som försåg Optimus Fonder AB och fonden Optimus High Yield med kunder. Det får därmed förutsättas att Ulf Deckmark därigenom måste ha haft åtminstone en viss insikt om vilken verksamhet som pågick vid Strategi Placering sommaren 2013.

Max Serwin har, som ovan angetts, uppgett att den inledande planen var att Strategi Placering skulle köpa Positiv Pensions kundstock. Ulf Deckmark var med på det möte som Max Serwin hade i Göteborg med Oskar Berggren på Positiv Pension. Ulf Deckmark har uppgett att han enbart var med på mötet för att förklara hur pengarna förvaltades i Optimus High Yield. Han ville också veta om det skulle bli ett köp då det skulle påverka försäljningsvolymen och få en prognos på inflödet eftersom det kunde bli problem om det kom in mycket pengar i fonden.

I samband med förhandlingarna hölls därefter ytterligare ett möte på ett hotell i Göteborg med alla fyra ägarna av Positiv Pension samt Ulf Deckmark, Max Serwin och Lennart Johansson. Enligt Lennart Johansson var han med som konsult och vid mötet fick han höra om Positiv Pensions avtal med Scientia. Enligt Lennart Johansson uppgav ägarna till Positiv Pension vid mötet att de ville sälja bolaget som en klump med 23 000 kunder, varav 80 procent utgjorde kunder med PIN-kod som förväntades följa med vid en överlåtelse eftersom fondval sällan ändras. Enligt Ulf Deckmark hörde han inte någon diskussion om PIN-koder och Max Serwin pratade inte heller med honom om detta. Inte heller framgick det enligt Ulf Deckmark vad avsikten var med köpet eller om det ens skulle bli någon affär. Lennart Johansson har också uttryckt att han inte heller då visste om det skulle bli någon affär.

Sommaren 2013 fick Ulf Deckmark information av Max Serwin om att det skulle komma ett stort inflöde av pensionsmedel i fonden. Enligt Jan Eriksson informerade Ulf Deckmark honom om detta. Under bara några veckor i juli 2013 flöt det in omkring två miljarder kronor i Optimus High Yield. Detta skedde, enligt vad som konstaterats ovan, genom ett automatiserat förfarande. Ulf Deckmark har uppgett att han antog att inflödet var en följd av den affär som mötet i Göteborg hade handlat om och att det var Strategi Placering som hade förvärvat kunderna. Det stora inflödet berodde enligt Ulf Deckmark på att Strategi Placering måste ha ringt kunder och föreslagit fonden Optimus High Yield och genom att kunderna godtog att placera sina pensionsmedel i denna fick fonden en ökad volym. Ulf Deckmark

har uppgett att han inte kände till vad Strategi Placerings personal gjorde under juli 2013. Detta framstår inte som en trovärdig uppgift med tanke på att Ulf Deckmark satt i samma lokal som Strategi Placering. Till detta kommer den omständigheten att många av överföringarna skedde med endast några sekunders mellanrum och med sammantaget mycket stora belopp. Ulf Deckmark, som var en erfaren fondförvaltare, måste ha i vart fall ha insett att det förelåg en beaktansvärd risk någon form av automatiserat förfarande använts.

Enligt Ulf Deckmark var varken han eller Jan Eriksson särskilt nöjda över det stora inflödet och de beklagade sig över detta. Det stora inflödet skapade mycket arbete för dem som fondförvaltare eftersom de var tvungna att se till att fonden inte bröt mot fondbestämmelserna, det vill säga att inkomna medel investerades inom viss tid. Enligt Ulf Deckmark visste de inte om hela inflödet skulle allokeras till Optimus High Yield eller om det var till någon annan fond. Vidare, enligt Ulf Deckmark, möjliggjorde dock den stora volymen på inflödet att SAIL kunde köpas in. Av dessa uppgifter framstår det som att Ulf Deckmark inte var medveten om hur mycket pengar som skulle flyta in i fonden.

Ulf Deckmark har dock i direkt anslutning till att dessa överföringar genomförts beslutat om inköp av mycket stora instrument, vilket motsäger denna uppfattning. Han har köpt in GSAA och FNLC den 12 juli 2013, SAIL den 25 juli 2013 och MANA den 16 augusti 2013. Att det köpts in en så stor post som SAIL utgjorde, nära fem procent av fondförmögenheten, i ett enskilt instrument med lågt betyg och begränsad likviditet var något Andreas Larsson, Wassum, särskilt reagerat på vid sin granskning. Enligt Andreas Larsson innebär det en mycket stor risk mot ett enskilt instrument, vilket en fondförvaltare inte vill ha. Inför köpet av SAIL hade Mark Bishop och Max Serwin en diskussion i mejl om Ulf Deckmarks arvode. Dessa omständigheter och det förhållandet att Ulf Deckmark valt att köpa in MBS:er i en sådan omfattning talar för att Ulf Deckmark var införstådd med att köpet av Positiv Pension skulle finansieras på detta sätt.

Till detta kommer den omständigheten att Mark Bishop, som konstaterats ovan, förutsatt att köpet av Positiv Pension skulle finansieras genom att Optimus Fonder AB köpte in MBS:er, som SAIL. Av det mejl som Mark Bishop skickade till Craig Chang den 7 juni 2013, innan köpet av Positiv Pension var klart, visar också att Mark Bishop var på det klara med att Ulf Deckmark skulle komma att köpa in dessa MBS:er så att köpet skulle kunna finansieras. Ulf Deckmark har för Mark Bishop och Max Serwin varit avgörande för att det skulle gå att genomföra bedrägeriet.

En rad omständigheter talar således för att Ulf Deckmark, i likhet med Mark Bishop och Max Serwin, har varit med på den plan som innebar att köpet av Positiv Pension skulle finansieras genom inköp av överprissatta MBS:er. Det kan dock enligt tingsrättens bedömning, mot bakgrund av den utredning som finns, inte med säkerhet sägas att Ulf Deckmark varit införstådd med när och hur pensionsparararna skulle kontaktas av Strategi Placering eller närmare hur fondmedlen skulle överflyttas till Optimus High Yield. Vid dessa förhållanden kan det inte anses styrkt att Ulf Deckmark haft straffrättsligt uppsåt i förhållande till att pensionsmedlen överflyttas med ett automatiserat förfarande som varit olovligt. Mot denna bakgrund ogillas åtalet i denna del mot Ulf Deckmark.

Angående åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande

Tingsrätten har, som redovisas ovan, ogillat det av åklagaren i första hand framförda ansvarsyrkandet beträffande Ulf Deckmark. När det gäller åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande gör tingsrätten samma bedömning som redovisats ovan beträffande Max Serwin. Till det kan läggas, som angetts ovan, att det inte med säkerhet sägas att Ulf Deckmark varit införstådd med i detalj när och hur pensionsparararna skulle kontaktas av Strategi Placering. Det kan därmed inte heller anses styrkt att Ulf Deckmark haft straffrättsligt uppsåt i förhållande till det vilseledande som åklagaren gjort gällande i denna del av åtalet. På grund av det sagda ska åklagarens i andra hand framförda ansvarsyrkande ogillas.

Åtalspunkten 3 – grovt tagande av muta (Ulf Deckmark) och grovt givande av muta (Mark Bishop och Max Serwin)

Åklagaren har gjort gällande att Ulf Deckmark, som arbetstagare i Optimus Fonder AB, och som utövare av uppdrag gentemot Pensionsmyndigheten, har godtagit ett löfte om eller begärt samt erhållit en otillbörlig förmån av Mark Bishop och Max Serwin, gemensamt och i samråd, för att han skulle låta personal i Optimus Fonder AB inköpa och inneha de 19 i åtalet aktuella MBS:erna.

När det gäller tillämpliga lagrum kan konstateras att det av 10 kap. 5 a § brottsbalken följer att den som är arbetstagare eller utövar uppdrag och tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen eller uppdraget döms för tagande av muta. Vidare anges i 10 kap. 5 b § brottsbalken att den som lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån i fall som avses i 5 a § döms för givande av muta.

Tingsrätten antecknar inledningsvis att det genom utredningen i målet är klarlagt att Ulf Deckmark, utöver den lön han erhöll som verkställande direktör för Optimus Fonder AB, erhållit ersättning med sammanlagt 568 546 USD från Mark Bishops bolag ABSIG och ABS för hans anställning i Optimus Fonder AB. Ersättningen har utbetalats till ett konto för bolaget Zeptunus på Isle of Man, för vilket bolag Ulf Deckmark varit registrerad som ”beneficial owner” till 100 procent. Det nämnda beloppet har utbetalats i tre poster från Mark Bishops bolag till Zeptunus; 305 350 USD den 31 juli 2013, 175 464 USD den 20 augusti 2013 och 87 732 USD den 15 oktober 2013. Av den skriftliga bevisningen framgår att Zeptunus fakturerat Mark Bishops bolag med nämnda belopp och att Zeptunus inte fakturerat några andra intäkter samt att kostnaderna i bolaget har bestått i förvaltningskostnader samt kostnader för konsultationer hos en revisionsbyrå.

Det är även klarlagt utifrån utredningen i målet, bland annat genom Jan Erikssons vittnesmål, att det var Jan Eriksson som ansvarade för förvaltningen av fonden Optimus High Yield, men att Ulf Deckmark som skötte inköp och försäljning när det gällde MBS:er i fonden, vilka Jan Eriksson fick godkänna. Enligt Jan Eriksson hände det aldrig att han inte godkände de köp Ulf Deckmark föreslog. Jan Eriksson har uppgett att han inte hade någon erfarenhet eller djupare kunskaper om värdepapper av typen MBS:er och att han litade på Ulf Deckmark och förutsatte att Ulf Deckmark visste vad denne gjorde. Det är därför enligt tingsrätten utrett att Ulf Deckmark låtit personal köpa in aktuella MBS:er genom att själv ta hand om handeln av MBS:er och erhålla ett godkännande av Jan Eriksson.

Tingsrätten har, på det sätt som redovisas under åtalspunkten 1, funnit det styrkt att Mark Bishop från sitt bolag ABS sålt överprissatta MBS:er till Optimus Fonder AB. En förutsättning för att Mark Bishop skulle kunna göra en vinning genom överprissättning av MBS:er har varit att fondförvaltaren i Optimus Fonder AB köpt in dessa instrument. Som angetts ovan var det Ulf Deckmark som i praktiken skötte handeln med MBS:er i fonden Optimus High Yield. Åklagaren har gjort gällande att Ulf Deckmark låtit personal i Optimus Fonder AB, det vill säga Jan Eriksson, köpa in och inneha aktuella MBS:er genom att han utlovats och fått utbetalt i var fall det ovannämnda beloppet om 568 546 USD, att det utgjort en otillbörlig förmån och att det varit Mark Bishop och Max Serwin som tillsammans och i samråd tilldelat Ulf Deckmark en otillbörlig förmån.

Mark Bishops ansvar

Tingsrätten övergår härafter till att pröva frågan om Mark Bishops ansvar. Det har ovan konstaterats att Ulf Deckmark från Mark Bishops bolag erhållit en förmån och att den utlovats och mottagits för utövning av Ulf Deckmarks anställning i Optimus Fonder AB. Tingsrätten har att pröva om den förmånen varit otillbörlig. En transaktion anses otillbörlig om den objektivt sett har förutsättningar att påverka utförandet av vissa uppgifter eller uppfattas som en belöning för hur uppgifter

utförts (prop. 2011/12:79 s. 43). Om förmånen har en tydlig och konkret inriktning på att belöna eller påverka ett pliktstridigt agerande är otillbörligheten i regel uppenbar (se Högsta domstolens dom den 17 mars 2020 i mål nr B 5301-18).

Som konstaterats under åtalspunkten 1 gällande Ulf Deckmarks förtroendeställning, skulle förvaltningen av fonden Optimus High Yield ske uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse. Därtill har det även konstaterats att Ulf Deckmark genom avtalet med Pensionsmyndigheten åtog sig att utföra uppdraget med omsorg och på ett fackmannamässigt sätt. I åtalet beträffande mutbrottet påstås att Ulf Deckmark erhållit en otillbörlig förmån i syfte att han till Optimus Fonder AB skulle låta köpa in och inneha de 19 aktuella MBS:erna.

För att givaren och mottagaren ska kunna fällas till ansvar förutsätts inte att de själva anser sitt handlingsätt vara otillbörligt. Däremot måste de vid brottets begående ha känt till alla faktiska och rättsliga omständigheter som är av betydelse för bedömningen av gärningens brottslighet. (Cars, Thorsten, Mutbrott och korruptiv marknadsföring, 3u, s. 49)

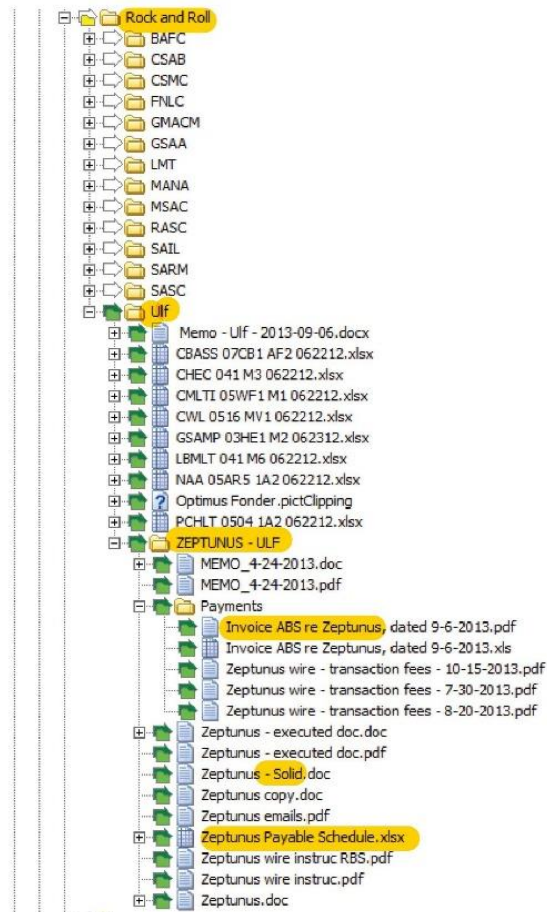
Av utredningen framgår att det i Mark Bishops dator har återfunnits en mapp benämnd ”Rock and Roll” med undermappar där flertalet av dessa är döpa efter de i åtalet aktuella MBS:erna, se bild nedan. Bland undermapparna döpta efter MBS:er återfinns även en undermapp döpt till ”Ulf”. I denna mapp har det påträffats dokument döpta efter flertalet av de i åtalet aktuella MBS:erna. Tingsrätten noterar att det i undermappen ”Ulf” även finns en undermapp benämnd ”ZEPTUNUS – ULF” och i den mappen finns i sin tur undermappen ”Payments”.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-04-17

B 9735-17

Avdelning 2

I undermappen "Payments" har det påträffats en Excelfil benämnd "Zeptunus Payable Schedule", se bild nedan.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-04-17

B 9735-17

Avdelning 2

Zeptunus Accounts Payable Schedule									
Month	Jul-12	aug-12	sep-12	okt-12	nov-12	dec-12	jan-13	feb-13	mar-13
Solid Arbitrage	0 kr	497 830 kr	863 553 kr	339 834 kr	643 799 kr	1 632 545 kr	1 639 991 kr	5 504 740 kr	0 kr
Zeptunus Receivable	0 kr	62 229 kr	107 944 kr	42 479 kr	80 475 kr	204 068 kr	204 999 kr	688 093 kr	0 kr
* Adjustments	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Total Earned Fees									
Zeptunus per cent (%)	12.500%								
Payments	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Current Balance Payable	0 kr	62 229 kr	170 173 kr	212 652 kr	293 127 kr	497 195 kr	702 194 kr	1 390 287 kr	1 390 287 kr

apr-13	mai-13	juni-13	juli-13	aug-13	sep-13	okt-13	nov-13	dec-13	TOTAL
1 698 676 kr	4 954 777 kr	3 653 761 kr	9 589 385 kr	3 950 102 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	34 968 994 kr
212 335 kr	619 347 kr	456 720 kr	1 198 673 kr	493 763 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	4 371 124 kr
0 kr	0 kr	169 932 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	169 932 kr
									4 541 056 kr
0 kr	0 kr	260 022 kr	2 000 000 kr	1 140 517 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	3 400 539 kr
1 602 621 kr	2 221 968 kr	2 588 598 kr	1 787 272 kr	1 140 517 kr	1 140 517 kr	1 140 517 kr	1 140 517 kr	1 140 517 kr	
* JULY 2013 NOTES: SVC arb @ 5% of; SAIL @1,095,000, FNLC @248,500, GSAA @131,790.									
* AUG 2013 NOTES: SVC arb @ 10% of; MANA @ 3.950.102									
* SEPT 2013 NOTES: SVC arb @ 10% of;									
* OCT 2013 NOTES: SVC arb @ 10% of;									
* NOV 2013 NOTES: SVC arb @ 10% of;									
* DEC 2013 NOTES: SVC arb @ 10% of;									

Enligt tingsrättens mening ger mappsorteringen i Mark Bishops dator ett tydligt intryck av att Ulf Deckmarks provisionersättning är kopplad till i målet aktuella MBS:er. Vidare framstår "Payable Schedule" som belopp framtagna månad för månad avseende de fordringar som uppkommit till Max Serwins bolag Solid

Venture Capital samt Zeptunus och att dessa belopp baserats på aktuella MBS:er. Det kan noteras att det endast antecknats uppgifter om ersättning till Zeptunus de månader som Optimus Fonder AB köpt in MBS:er. Anteckningarna om "SVC arb 5 % of SAIL @1,095,000, FNLC @248,500, GSAA @131,790" samt "SVC arb @ 10% of; MANA @3.950.102, refererar till i målet aktuella MBS:er. De ger stöd för att beräkningen av beloppen har grundat sig på inköpen av de i åtalet angivna 19 MBS:erna. Det belopp som antecknats för Zeptunus motsvarar genomgående 12,5 procent av det belopp som antecknats för Solid Venture Capitals del.

Vidare framgår av mejl den 31 juli 2013 från Mark Bishop till Steven Doyle vid Equium, förvaltningsbolag åt Zeptunus på Isle of Man, att Mark Bishop meddelat Steven Doyle att 305 350 USD överförts till Zeptunus bankkonto, det vill säga ett belopp motsvarande den första av tidigare nämnda fakturor. Av konversationen följer vidare att Mark Bishop uppgett att beloppet avsåg en delbetalning som uppgick till cirka 2 000 000 kr. Tingsrätten noterar att det av "Payable Schedule" framgår att Zeptunus i juli 2013 fått en delbetalning om 2 000 000 kr, vilket enligt tingsrätten visar att beräkningarna i schemat motsvarar den provision Ulf Deckmark fått.

Mark Bishop har angående betalningarna till Ulf Deckmark uppgett i huvudsak följande. Utöver den månadslön som Ulf Deckmark skulle erhålla enligt anställningsavtalet med Optimus Fonder AB så skulle denne få provision för sitt arbete som verkställande direktör i Optimus Fonder AB. Han hade till Ulf Deckmark uppgett att provisionen skulle bestämmas av honom och skulle vara kopplad till hur Ulf Deckmark presterat som verkställande direktör för Optimus Fonder AB. Ulf Deckmark kan ha haft sina egna tankar kring hur den skulle vara beräknad. Från sitt arbete på Wall Street var han dock van vid att provision var subjektivt bestämd av uppdragsgivaren och att den aldrig var ett bestämt belopp. Han ville att provisionen skulle bestämmas av honom eftersom han inte visste hur Optimus Fonder AB skulle utvecklas. Vid den tiden gjordes kapitaltillskott från

ABS och ABSIG till Optimus Fonder AB. Då det inte fanns pengar i Optimus Fonder AB så kom betalningarna till Ulf Deckmark från ABS och ABSIG som var ägare till Optimus Fonder AB. Det fördes aldrig några diskussioner om att provisionen skulle vara kopplad till MBS eller något visst investeringsslag i fonden. Provisionens syfte var att belöna och uppmuntra Ulf Deckmark i att fortsätta prestera i egenskap av verkställande direktör för Optimus Fonder AB, det vill säga den var kopplad till hans generella insats. Ulf Deckmark kan ha haft uppfattningen att denne fick betalt baserat på vissa beräkningar, vilket inte stämde. Provisionen beräknades inte med någon specifik formel och det fanns inget avtal om hur dessa beräkningen av provisionen skulle ske. Han behövde dock hitta skäl för att rättfärdiga utbetalningarna till Zeptunus i USA för bokföringens skull. Eftersom ABS kärnverksamhet var handel med MBS:er var det lätt att rättfärdiga alla utbetalningar utifrån inkomsten från handel med dessa värdepapper. Av den anledningen skapade han "Payable Schedule" precis innan den första provisionen i juli 2013. "Payable Schedule" var beräkningar för provisionen utifrån en slumpmässig procent av de MBS:er Optimus Fonder AB köpt in. Beräkningen beloppen skulle även motsvara Ulf Deckmarks förväntningar, då han förväntade sig en provision som baserade sig på förvaltade tillgångar. Ulf Deckmark har dock aldrig sett eller känt till "Payable Schedule". Månaderna som antecknats i "Payable Schedule" motsvarar de månader som MBS:er har köpts in av Optimus Fonder AB. Av filen framkommer även Solid Venture Capitals vinst och av den tog han några procent för att beräkna Ulf Deckmarks provision. Han kunde på detta vis dels berättiga provisionen till Ulf Deckmark, dels använda beräkningarna som ett verktyg för att få Max Serwin att stå för en del av Ulf Deckmarks provision. Detta genom att koppla ihop kostnaden för provisionen till exklusivitetsavtalet med Max Serwin. På så vis tänkte han att han kunde få tillbaka 1,4 miljoner kronor från Max Serwin. Att Ulf Deckmark inte erhöll någon provision år 2014 var på grund av att Optimus Fonder AB förlorade pengar då och att det fanns planer på att sälja bolaget.

Av Mark Bishops egna uppgifter framgår således att ”Payable Schedule” varit beräkningar av Ulf Deckmarks provision. Enligt tingsrättens mening talar innehållet i ”Payable Schedule” samt det förhållandet att filen påträffats i Mark Bishops dator inordnad tillsammans med mappar avseende i målet aktuella MBS:er med styrka för att Ulf Deckmark utlovats ersättning för inköpen av samtliga i åtalet angivna 19 MBS:er motsvarande det belopp som framgår av dokumentet.

Mark Bishop har angående Zeptunus uppgett följande. Första gången han hörde talas om bolaget Zeptunus var i samband med att han mottog ett konsultavtal mellan Zeptunus och ABS. Han trodde att Zeptunus var ett av Max Serwins bolag. Han antog att Zeptunus hade samma delägare som Solid Venture Capital. Att Ulf Deckmark var Zeptunus ”beneficial owner” fick han reda på först vid förundersökningen när bevisningen presenterades. Han visste att Ulf Deckmark var engagerad i Zeptunus eftersom Ulf Deckmark hade bett honom att göra den första utbetalningen till Zeptunus. Han brydde sig dock inte om ägarstrukturen i Zeptunus och det fanns ingen anledning för honom att ifrågasätta hur Ulf Deckmark ville att provisionsersättningen till denne skulle utbetalas.

Ulf Deckmark har angående provisionen och Zeptunus uppgett i huvudsak följande. Han och Mark Bishop hade diskuterat olika lösningar för vad den provisionsbaserade ersättningen till honom skulle grunda sig på och de hade kommit fram till att han skulle erhålla 0,15 procent av volymer över 800 miljoner kronor i fonden Optimus High Yield. Det förklarar tidpunkterna för de tre utbetalningarna till Zeptunus; det var vid dessa tidpunkter som volymen i fonden ökade som berättigade honom till provision. Det var ett muntligt avtal och ersättningen skulle betalas månadsvis med engångsbelopp från Mark Bishops bolag ABSIG. Provisionen hade inget att göra med MBS:er eller andra värdepapper i fonden. Han har inte känt till ”Payable Schedule” och dokumentet stämmer inte överens med den ersättning han fått. Han grundade bolaget Zeptunus i samband med att han skulle erhålla provision och det var Mark Bishop som föreslog att det

vore bra att ha ett bolag utomlands och uppmanade honom att ta kontakt med Max Serwin eftersom denne hade kontakter.

Tingsrätten konstaterar att Ulf Deckmarks och Mark Bishops uppgifter inte är samstämmiga beträffande hur de kommit fram till att Ulf Deckmark skulle erhålla en provisionsbaserad ersättning samt vad den skulle baseras på. Ulf Deckmark har uppgett att provisionen var baserad på en procentandel av volymökningar i fonden, att de har avtalat om detta vilket har föranletts genom diskussioner på bland annat telefon. Mark Bishop har å sin sida uppgett att Ulf Deckmark aldrig har rådfrågats gällande dennes provision och att ersättningens storlek och vad den skulle baseras på var helt upp till Mark Bishop själv att avgöra. Tingsrätten konstaterar även att de lämnat stridiga uppgifter beträffande bolaget Zeptunus. Mark Bishop har uppgett att han inte känt till att Ulf Deckmark varit ägare till bolaget medan Ulf Deckmark har uppgett att han bildade bolaget på inrådan av Mark Bishop samt att han ombads av Mark Bishop ta kontakt med Max Serwin för att för att bilda bolaget. Därtill konstaterar tingsrätten att det av fakturorna som utställdes av Zeptunus avseende dessa tre utbetalningar angetts att fordran avser konsulttjänster. Enligt tingsrättens mening ger fakturorna inte stöd för varken Ulf Deckmarks eller Mark Bishops uppgifter om vad ersättningen avsåg. Mot den bakgrunden bedömer tingsrätten att varken Mark Bishops eller Ulf Deckmarks uppgifter om vad ersättningen till Ulf Deckmark avsåg är trovärdiga.

Ulf Deckmark har även uppgett att han bara hade en diskussion om provisionsbaserad ersättning med Mark Bishop, att styrelsen inte var delaktig i diskussionen och att han trodde att Mark Bishop hade informerat styrelsen om att han fick provision. Mark Bishop har uppgett att han inte informerat styrelsen om Ulf Deckmarks provision eftersom han inte kände till att han hade den skyldigheten och att han inte avsiktligt undanhöll den informationen. Genom vittnesmålen från styrelseledamöter i Optimus Fonder AB anser tingsrätten det vara utrett att styrelsen saknat kännedom om att bolagets verkställande direktör erhöll provision för

utförandet av sitt uppdrag. Styrelseledamoten Helena Erlandsson, som i styrelsen hade till uppgift att granska fondens regelefterlevnad, har då hon hörts i tingsrätten uppgett att en provisionsbaserad ersättning är en fråga för styrelsen och att det är märkligt att styrelsen inte kände till en utbetalning om omkring en halv miljon dollar till Ulf Deckmark om det avsåg provision. Helena Erlandsson har vidare uppgett att det är lämpligt att styrelsen i ett bolag känner till varför en verkställande direktör i ett bolag erhåller provision och i vilket syfte. Enligt tingsrättens mening är det anmärkningsvärt att styrelsen i Optimus Fonder AB inte hade kännedom om att Ulf Deckmark erhöll provision för sitt uppdrag som verkställande direktör och således inte heller på vilka grunder den beräknades och utbetalades. I målet har framkommit att såväl Mark Bishop som Ulf Deckmark är erfarna yrkespersoner och enligt tingsrättens uppfattning talar det förhållandet att Ulf Deckmarks provision inte tagits upp i styrelsen för att uppgiften om den ersättningen medvetet undanhållits för styrelsen av Mark Bishop och Ulf Deckmark.

I målet förekommer vidare ett antal mejl mellan Mark Bishop och Max Serwin vars innehåll tydligt talar för att Mark Bishop och Max Serwin ansett sig ha kontroll över och styra inköp och försäljning av MBS:er i Optimus Fonder AB; mejl den 11 december 2012, Max Serwin skriver till Mark Bishop "I'll stay in touch, and in the meantime work my ass off on our Fund. Mejl den 13 december 2012 "Mark – Please find another MBS of the same size and arbitrage. We have enough volume in the fond to buy it.", mejl den 11 mars 2013 "Emil – I have a bond that I can transfer to you for purchase at Optimus High Yield for the month of march. I will spend about USD 1,4 million,, so the Fund will need about 730 million in order for this new purchase to keep our trash holding below 10 %. Can you get us to SEK 730 million before the 25th of March." Med svar från Max Serwin samma datum; "Yes. I think so, but I can't guarantee it. Otherwise we just hold it for a couple of days or just sell a small one. Rock'n roll!". Därtill framgår av ett mejl från Mark Bishop till Craig Chang den 7 juni 2013; "We will sell 7 bonds out of the Fund IV portfolio to Optimus once the Positiv deal goes through. Within 2 weeks after the closing, there

will be enough capital in Optimus to sell the bonds (approximately July 15th). This one transaction will produce about USD 5.5 million in profit. One more “turn” during the second 2 weeks of July will finish paying the purchase price for Positiv, and produce USD 2 million for ABSIG arb, and USD 2 million for Solid arb.”

Enligt tingsrättens uppfattning motsäger de redovisade mejlkonversationerna Mark Bishops uppgifter om att Ulf Deckmark har fattat självständiga beslut om inköp av MBS:er till fonden Optimus High Yield. Enligt tingsrätten kan innehållet i mejlen svårigen uppfattas på annat sätt än att Mark Bishop och Max Serwin räknade med att Optimus Fonder AB skulle köpa och sälja specifika MBS och talar med styrka för att Mark Bishop och Max Serwin ansett sig haft kontroll över eller styrt Ulf Deckmarks handlande i detta avseende. Att Mark Bishop och Max Serwin höll för visst att Ulf Deckmark skulle göra inköpen förklaras enligt tingsrätten av de tilldelat Ulf Deckmark en förmån genom utlovad och utbetald provision som syftat till att denne skulle låta köpa in aktuella MBS:er.

Till det sagda kan läggas att det av utredningen framgår att påverkan av Ulf Deckmark lett till faktiskt handlande. Av mejlkorrespondens mellan Mark Bishop och Max Serwin den 9 december 2012 framgår att Max Serwin, på uppmaning av Mark Bishop, åtagit sig att förmå Ulf Deckmark att köpa in två MBS:er. Av det tidsmässiga sambandet framgår att det i detta fall varit fråga om CWALT och INDX, vilka köpts in av Optimus Fonder AB på det sätt som redovisas under åtalspunkten 1. Det kan noteras att det av utredningen framgår att det belopp avseende provision till Solid Venture Capital för det två MBS:erna som omnämns av Mark Bishop i korrespondensen i tiden före Optimus Fonder AB:s inköp, 251 343,28 USD, är identiskt med det belopp som senare också kommit att utbetalas till Solid Venture Capitals konto.

Så som redovisats under åtalspunkten 1 har Ulf Deckmark enligt lag och avtal haft en skyldighet att handla i fondandelsägarnas gemensamma intresse och att agera

fackmannamässigt. Att på grund av en tilldelad förmån köpa in ett visst värdepapper kan inte anses förenligt med denna skyldighet. Den förmånen Mark Bishop tilldelat Ulf Deckmark genom utlovad och utbetald provision har således syftat till att belöna eller påverka ett pliktstridigt agerande hos denne. Mark Bishop har som ägare och styrelseledamot i Optimus Fonder AB varit medveten om detta förhållande. Förmånen är därmed att se som otillbörlig.

Mark Bishops uppgifter om varför han upprättat "Payable Schedule" och att Ulf Deckmarks provision grundat sig på Ulf Deckmarks allmänna prestationer som verkställande direktör framstår enligt tingsrätten som en efterhandskonstruktion och företar förtar inte värdet av bevisningen i den delen.

På det sätt som redovisats ovan finner tingsrätten således det styrkt att Mark Bishop utlovat och lämnat en otillbörlig förmån i syfte att förmå Ulf Deckmark låta personal köpa in de 19 enligt åtalet aktuella MBS:er i Optimus Fonder AB. Åtalet är därmed styrkt i den del det avser Mark Bishop och denne ska således dömas till ansvar för givande av muta. Tingsrätten återkommer nedan till frågan om brottet ska bedömas som grovt.

Max Serwins ansvar

Så som angetts ovan har tingsrätten funnit åtalet avseende Mark Bishop styrkt. I målet har vidare gjorts gällande att Max Serwin gemensamt och i samråd med Mark Bishop kommit överens om att tilldela en otillbörlig förmån till Ulf Deckmark. Tingsrätten har därför att pröva frågan om Max Serwins ansvar.

Så som redovisats ovan i anslutning till refererade mejlkonversationer mellan Mark Bishop och Max Serwin har tingsrätten funnit utrett att dessa ansett sig haft kontroll över eller styrt Ulf Deckmarks handlande när det gäller att för Optimus Fonder AB köpa in och sälja MBS:er och att anledningen till att de höll för visst att Ulf Deckmark skulle göra inköpen var att han utlovats och mottagit en förmån för

inköpen. Mejlkonversationerna mellan Mark Bishop och Max Serwin visar deras gemensamma insikter och deras samverkan när det gäller att styra och kontrollera Ulf Deckmarks inköp av MBS:er.

Av utredningen framgår även följande. I Mark Bishops dator har det påträffats en faktura ställd till Solid Venture Capital om 1 140 517 kr från ABS. Av fakturan (se bild nedan) framgår att den avser "Invoice regarding remaining fees to Zeptunus Ltd". Av fakturan framgår vidare att 260 022 kr avser "Fees paid by SVC", det vill säga avgifter som redan har betalats av Solid Venture Capital och att detta belopp avräknats i fakturan. Att en sådan avräkning skulle göras utan att en faktisk betalning skett från Solid Venture Capital anser tingsrätten högst osannolikt. Av ovan redovisade "Payable Schedule" framgår att Zeptunus erhållit en "payment" om just 260 022 kr i juni 2013. Av kontoutdrag för bolaget Zeptunus framgår dock inte att Solid Venture Capital gjort någon inbetalning på det kontot. Det har dock varit fullt möjligt för Solid Venture Capital att erlagga betalningen till ABS för att sedan erhålla den avräkning som beskrivits ovan. Enligt tingsrätten ger fakturan och motsvarande summa i "Payable Schedule" tydligt stöd för att Max Serwin bidragit till betalningen av förmånen till Ulf Deckmark.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-04-17

B 9735-17

Avdelning 2

INVOICE

Invoice regarding remaining fees to Zeptunus Ltd

Date: 9/6/13

To: Solid Venture Capital Ltd
869 High Road
London, England N12 8QA, N22 8HH
+356-99-938-099

From: ABS Investment Group
707 Broadway, 18th Floor
San Diego, CA 92101
+1-949-678-9574

Ref: July 2013 Outstanding Zeptunus Ltd Fees

Invoice Amount	1,140,517 kr
-----------------------	---------------------

CALCULATION FOR ZEPTUNUS LTD FEES AS OF JULY 2013

	summary
Total fees earned - Zeptunus	4,541,056 kr
Fees paid by SVC	260,022 kr
Fees paid by ABS	3,140,517 kr
Remaining fees to be paid	1,140,517 kr

SVC portion of Zeptunus Fee for July 2013: 1,140,517 kr

Please wire "Invoice Amount" to ABS Investment Group as follows:

Wire Transfer - International
Swift Code: WFBIUS6S
Bank Name: Wells Fargo Bank
Bank Address: San Francisco, CA USA
Beneficiary Acct. #: 122243334
Beneficiary Acct. Name: Commerce West Bank
Further Credit: ABS Investment Group, LLC
Acct. # 92200070
(Wire description)

I utredningen återfinns även följande mejl. Den 11 juli 2013 skickade Max Serwin ett mejl till Mark Bishop med ämnet "Arbitrage..." där Max Serwin skrev "Mark – Here is the "Ulf file.". Av ett annat mejl från Mark Bishop till Max Serwin den 18 juli 2013 har Mark Bishop skrivit "Emil – I'm getting ready to pay Ulf at the end of the month. FYI, I'm using a factor of half the real arbitrage for July (it's enough). Check it out. We will owe him SEK 3.758.428 total. I will contribute half (SEK 1.879.214 from Solid and SEK 1.879.214 from ABS). We can fine tune the numbers next week after the last bond funds on Thursday." Samma dag svarade Max Serwin "Ok, as long as we get the 10 % arb on this one...". Tingsrätten bedömer att mejlen, särskilt det senare, med styrka ger stöd för att Max Serwin gemensamt och i samråd med Mark Bishop utlovat och lämnat en förmån till Ulf Deckmark.

Max Serwin har i denna del uppgett följande. Han visste att Ulf Deckmark var anställd av Mark Bishop och att Ulf Deckmark fick betalt av denne. Hans bolag Solid Venture Capital har dock varken betalat något till Zeptunus eller till Ulf Deckmark. Det stämmer inte att bolaget har betalat 260 022 kr i juni 2013. Den faktura som ABS ställt till Solid Venture Capital i juni 2013, där det avräknats 260 022 kr för avgifter betalda av Solid Venture Capital till Zeptunus, har han inte sett före förundersökningen. Han har inte diskuterat fakturan med Mark Bishop. Det stämmer att han den 11 juli 2013 mejlade "the Ulf file" till Mark Bishop och att han i ämnesraden angav "Arbitage..." Han minns inte vad det var för något. Det stämmer att han kände till att Mark Bishop gjorde betalningar till Ulf Deckmarks bolag Zeptunus och att Optimus Fonder AB köpte in MBS:er. Han tror inte att dessa betalningar och inköp har något samband. Det stämmer att Mark Bishop mejlade honom den 18 juli 2013 om att Solid Venture Capital och ABS hade en gemensam skuld till Ulf Deckmark om 3 758 428 kr samt att han svarade "Ok". Han har diskuterat mejlet med Mark Bishop. Han ifrågasatte det men ville ta den diskussionen med Mark Bishop per telefon. Mark Bishop ansåg att denne hade stöttat Strategi Placering genom att Strategi Placering hade bra villkor i avtalet med Optimus och bland annat erhöll 65 procent av fondavgiften. Optimus drogs med ett visst underskott och Mark Bishop ansåg därför att han skulle bidra till Ulf Deckmark. Han svarade dock nej till Mark Bishop eftersom Solid Venture Capital handlade med Optimus och det skulle finnas risk för intressekonflikt om han betalade Ulf Deckmark.

Mark Bishop har uppgett följande. Det affärsförhållande han hade med Max Serwin var beträffande MBS:er. Han försökte därför till Max Serwin hävda att kostnaden till Ulf Deckmark var på grund av inköpen av MBS:er och att den hängde ihop med deras affärsrelation. Max Serwin kände dock inte till Excelfilen "Payable Schedule" och han fick aldrig någon ersättning från Max Serwin. Mejlet från den 18 juli 2013 är ytterligare ett försök av honom till att få Max Serwin att betala en del av Ulf Deckmarks provision.

Enligt tingsrätten framstår Max Serwins uppgifter om att han inte godtog att bistå med en del av kostnaden av Ulf Deckmarks provision och att han hade den diskussionen på telefon, trots att han svarat ”Ok” på Mark Bishops mejl, som en ren efterhandskonstruktion. Max Serwins och Mark Bishops uppgifter förtar enligt tingsrätten inte åklagarens bevisning i den delen. Den faktura som utställts till Solid Venture Capital innehållande en uppgift om avräkning ger starkt stöd för att Max Serwin redan innan mejlet den 18 juli 2018 hade bidragit med ersättning till Ulf Deckmark. Det föreligger enligt tingsrätten ingen rimlig förklaring till att Mark Bishop har avräknat summan på fakturan som Solid Venture Capital skulle betala med en anteckning om att det redan var betalt av Solid Venture Capital, om så inte var fallet.

Tingsrätten konstaterar att det av utredningen inte framgår att någon utbetalning har gått från Solid Venture Capital direkt till Zeptunus. Enligt tingsrättens bedömning visar emellertid fakturan att betalningarna har gått från ABS och ABSIG till Zeptunus och att ABS i sin tur har fakturerat Max Serwin för sin del av kostnaden. Sammantaget anser tingsrätten det vara styrkt att Max Serwin genom sitt bolag Solid Venture Capital har betalat en del av penningbeloppet avseende Ulf Deckmarks provision.

Därtill framgår av utredningen att Max Serwin hjälpt Ulf Deckmark att registrera Zeptunus och betalat dess registreringsavgift. Mark Bishop har senare tillfrågat Max Serwin om Zeptunus kontouppgifter. Max Serwin har uppgett att det stämmer att han mejlade Zeptunus bankkontonummer till Mark Bishop. Max Serwin har uppgett att han hade hjälpt till med uppstarten av Zeptunus och att han av någon anledning hade dessa uppgifter. Mot bakgrund av Ulf Deckmarks uppgifter om anledningen till bildandet av bolaget och det faktum att provisionen varit den enda inkomsten i Zeptunus, har bildandet av Zeptunus enligt tingsrätten varit i syfte att motta betalningarna av provisionen. Omständigheterna kring Max Serwins delaktighet i bildandet av Zeptunus ger därför enligt tingsrätten även stöd för att Max Serwin

varit delaktig i utlovandet och lämnandet av en förmån i form av betalningar till Ulf Deckmark.

Sammantaget finner tingsrätten mot bakgrund av ovan redogjorda omständigheter att det är styrkt att Max Serwin gemensamt och i samråd med Mark Bishop utlovat och lämnat en förmån i form av provision till Ulf Deckmark i syfte att denne skulle låta personal i Optimus Fonder AB köpa in och inneha de i åtalet angivna 19 MBS:erna. På samma sätt som redogjorts för i anslutning till att tingsrätten behandlat Mark Bishops ansvar avseende åtalspunkten 3 har förmånen därmed syftat till att belöna eller påverka ett pliktstridigt agerande hos Ulf Deckmark, vilket Max Serwin också måste insett. Förmånen är därmed att se som otillbörlig.

”Payable Schedule” tillsammans med fakturan av den 9 juni 2013 ”Invoice regarding remaining fees Zeptunus” styrker enligt tingsrätten att Ulf Deckmark har utlovats ett belopp om 4 541 056 kr för samtliga 19 MBS:er. Genom de tre utbetalningarna från Mark Bishops bolag till Zeptunus konto är det styrkt att av det utlovade beloppet har ett sammanlagt belopp om 568 456 USD utbetalts till Ulf Deckmark. Genom de tidpunkter som angetts i ”Payable Schedule” och tidpunkterna för de tre utbetalningarna anser tingsrätten det vara styrkt att det, såsom åklagaren gjort gällande, skett från och med augusti 2012 till och med oktober 2013. Åtalet avseende Max Serwin och Mark Bishop är därmed styrkt och de ska därmed dömas till ansvar avseende givande av muta. Tingsrätten återkommer nedan till frågan om brottet ska bedömas som grovt.

Ulf Deckmarks ansvar

På det sätt som redovisats ovan har tingsrätten funnit styrkt att Mark Bishop och Max Serwin gemensamt och i samråd tilldelat Ulf Deckmark en otillbörlig förmån. Det är således redan härigenom utrett att Ulf Deckmark erhållit en förmån. Fråga är då vidare om Ulf Deckmark haft straffrättsligt uppsåt i förhållande till att den förmån han tilldelats varit i syfte att köpa in de i åtalet angivna MBS:erna. Som

ovan redogjorts för förutsätts inte för straffrättsligt ansvar att givaren och mottagaren av förmånen själva anser handlings sättet vara otillbörligt. De måste däremot vid gärningen ha känt till alla faktiska och rättsliga omständigheter som är av betydelse för bedömningen av gärningens brottslighet.

På det sätt som konstaterats under åtalspunkten 1 har Ulf Deckmark haft insikt om att det förelåg en beaktansvärd risk för dels, att 17 av de nu aktuella 19 MBS:erna vid inköp till Optimus Fonder AB hade ett mycket betydande överpris, dels att dessa var från ett till Optimus Fonder AB närstående bolag som han, via mäklare, lät köpa in MBS:er. Det måste redan här ifrågasättas varför en erfaren fondförvaltare som Ulf Deckmark gjort dessa inköp. Av mejlkonversationer, som det redogjorts för ovan, mellan Max Serwin och Mark Bishop har ett innehåll som visar att dessa ansett sig kontrollera och styra Optimus Fonder AB:s inköp och försäljning av MBS:er. Enligt tingsrätten talar mejlen tydligt för att Ulf Deckmark inte tagit självständiga beslut angående inköpen av i målet aktuella MBS:er.

Till det sagda ska läggas följande. I målet har framkommit att Optimus Fonder AB gjort betydande inköp av MBS:er under juli och augusti 2013 och att bolaget under denna period köpt in MBS:er för cirka 33 miljoner USD. Av utredningen framgår vidare att Optimus Fonder AB i juni 2013 sålt LMT2005 med en förlust om cirka 750 000 USD, vilket Ulf Deckmark måste haft kännedom om. Jan Eriksson har då han hörts i tingsrätten bland annat uppgett att han tyckte det var frustrerade eftersom instrumentet MBS hade dålig likviditet och var svåra att avyttra men att Ulf Deckmark beslutade att ytterligare inköp av MBS:er skulle göras samt att han litade på Ulf Deckmark som han ansåg vara kunnig och noggrann. Vidare framgår av protokoll från styrelsemöte i Optimus Fonder AB den 3 juni 2013 att Ulf Deckmark för styrelsen presenterat att Optimus Fonder AB gick med en förlust om 250 000 kr per månad. Tingsrätten konstaterar således att Ulf Deckmark gjorde stora inköp av MBS:er i juli och augusti 2013 trots att han var medveten om att värdepapper av detta slag strax dessförinnan orsakat stora förluster och att Optimus

Fonder AB i det skedet gick med förlust varje månad. Det är enligt tingsrätten svårförklarlig att en erfaren fondförvaltare som Ulf Deckmark med dessa insikter valt att på nytt köpa in värdepapper av samma slag. Därtill kommer att det av Andreas Larssons vittnesmål framgår att en av de under juli 2013 inköpta MBS:erna – SAIL – utgjort 4,6 procent av fonden Optimus High Yields tillgångar, att det utgjort en anmärkningsvärt stor position i fonden samt att det utsatt fonden för mycket stor riskexponering mot ett enskilt instrument. Även det förhållandet att, trots den mycket betydande överprissättning som konstaterats under åtalspunkt 1, upprepade inköp av MBS:er till Optimus Fonder AB skett framstår som märkligt, särskilt i ljuset av att Ulf Deckmark var en erfaren fondförvaltare med tillgång till externa källor för prissättning som Bloomberg. Även storleksförhållandet mellan den ersättning han erhållit utbetald till Zeptunus konto, 568 546 USD, och den ersättning han erhållit från Optimus Fonder AB som anställd, det vill säga en månadslön om 90 000 kr, framstår som märkligt. Detta särskilt då det framkommit att Optimus Fonder AB gick med förlust varje månad vid aktuell tid. Vid en samlad bedömning av ovan redovisade omständigheterna anser tingsrätten att det inte föreligger någon annan rimlig förklaring till Ulf Deckmarks agerande än att han genom den ersättning som han utlovats och fått utbetald om 568 546 USD förmått att till Optimus Fonder AB köpa in och inneha MBS:er. Vid sådana förhållanden måste Ulf Deckmark insett att förmånen syftade till att påverka och belöna ett pliktstridigt agerande hos denne. Den tilldelade förmånen har därmed varit otillbörlig. Det är således styrkt att Ulf Deckmark gjort sig skyldig till tagande av muta.

Åklagaren har gjort gällande att gärningen pågått från och med augusti 2012 till och med oktober 2013 och att den omfattat 19 i åtalet angivna MBS:er inköpta av Optimus Fonder AB under tiden från den 15 augusti 2012 till den 16 augusti 2013. De tre utbetalningar av den otillbörliga förmånen, sammanlagt 568 546 USD, som gjorts till Ulf Deckmark har skett den 31 juli 2013, 20 augusti 2013 och 15 oktober 2013. Det har inte framkommit att någon utbetalning till Ulf Deckmark skett före

den 31 juli 2013. Fråga är då om Ulf Deckmark utlovats otillbörlig förmån redan från och med augusti 2012. Av mejlkonversationer mellan Mark Bishop och Max Serwin framgår att dessa ansett sig styra och kontrollera inköp i Optimus Fonder AB redan under år 2012. Till det kommer att inköpen av de överprissatta MBS:erna skett med början i augusti 2012. Vidare framgår enligt tingsrättens mening av ”Payable Schedule” tillsammans med fakturan av den 9 juni 2013 ”Invoice regarding remaining fees Zeptunus” att de tre betalningarna utgjort delbetalningar av en av Ulf Deckmark från och med augusti 2012 upparbetad fordran om totalt 4 541 056 kr. Med hänsyn till det sagda och genom Ulf Deckmarks pliktstridiga agerande, vilket inletts under augusti 2012 med inköp av överprissatta MBS:er från till Optimus Fonder AB närstående bolag, anser tingsrätten att det står klart att Ulf Deckmark utlovats förmån för sitt agerande redan i augusti 2012 och att han också varit medveten om denna förmån och syftet med den. Det kan dock inte anses utrett att Ulf Deckmark känt till det exakta belopp som den av honom upparbetade fordran uppgått till. På grund av det sagda är åtalet styrkt avseende Ulf Deckmark.

Ulf Deckmark har, som refererats ovan, uppgett då han hörts i tingsrätten att de utbetalningar som han fått till Zeptunus bankkonto utgjort provision baserad på en bestämd procentandel av tillgångarna i fonden Optimus High Yield. Mark Bishop har, vilket också refererats ovan, förklarat att provisionen bestämdes på subjektiva grunder av honom ensam. De två förklaringarna är således sinsemellan oförenliga och Mark Bishops uppgifter ger inte stöd för Ulf Deckmarks version. Vidare har i målet framkommit att Ulf Deckmark tidigare under utredningen lämnat andra uppgifter än han gjort tidigare under förundersökningen angående vad ersättningen avsåg samt hur den beräknats. Det sagda medför att Ulf Deckmarks version brister trovärdighet och framstår som en efterhandskonstruktion. Vad Ulf Deckmark anfört förändrar således inte den bedömning av åtalet som angetts ovan.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten det vara styrkt att en otillbörlig förmån utlovats och betalats i form av provision under den tid och till det belopp som

åklagaren gjort gällande samt att det skett i syfte att låta personal i Optimus Fonder AB köpa in och inneha de 19 MBS:er som angetts i åtalet. Ulf Deckmark ska därmed dömas till ansvar för tagande av muta. Tingsrätten återkommer nedan till frågan om brottet ska bedömas som grovt.

Mutbrotten är att anse som grova

På det sätt som redovisats ovan har tingsrätten funnit att Mark Bishop och Max Serwin gjort sig skyldiga till givande av muta och att Ulf Deckmark gjort sig skyldig till tagande av muta. Av 10 kap. 5 c § brottsbalken framgår att vid bedömandet av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen innefattat missbruk av eller angrepp på särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde eller ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att mutan avsett ett betydande värde. Vidare är en gärning att bedöma som systematisk om det är fråga om ett upprepat beteende, särskilt om det har genomförts efter viss beräkning (prop. 2011/12:79 s. 47).

Tingsrätten konstaterar att mutan har utlovats och utbetalats under mer än ett års tid och att detta påverkat inköp av flertal finansiella instrument till sammanlagt stora värden. Enligt tingsrättens bedömning har givandet och tagandet av mutan därför ingått i en brottslighet som utövats systematiskt och i större omfattning. Därtill bedömer tingsrätten att givande och tagande av mutan varit av särskilt farlig art eftersom brottsligheten riktats mot Pensionsmyndigheten och pensionssystemet som utgör ett centralt samhällssystem. Brottsligheten har också, som konstaterats under åtalspunkten 1, tillfogat Pensionsmyndigheten en synnerligen kännbar ekonomisk skada. På grund av det sagda ska brotten beträffande Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark bedömas som grova.

Åtalspunkten 4 – grovt penningtvättsbrott (Christer Deckmark)***Penningtvättsbrottet***

Åklagaren har gjort gällande att Christer Deckmark uppträtt som bulvan för Ulf Deckmark då han oriktigt uppträtt som innehavare av bolaget Zeptunus och att Christer Deckmark fört över 493 970,21 USD och 2 162,54 GBP från Zeptunus till sitt eget konto i SEB och sedan mellan sina konton i SEB och Santander bank för att slutligen föra över pengar till Ulf Deckmark. Syftet med detta har enligt åklagaren varit att dölja att pengarna kom från brott eller brottslig verksamhet och att Ulf Deckmark skulle få pengarna.

Christer Deckmark har inte ifrågasatt att de överföringar som åklagaren har påstått skett. Christer Deckmark har dock gjort gällande att han fått bolaget Zeptunus i gåva av sin bror Ulf Deckmark och att han då utgick från att pengarna i bolaget rörde lagliga medel. Överföringarna gjorde han först för att få bättre ränta och sedan för att reglera en arvsskuld mellan honom och Ulf Deckmark.

Utredningen

Av utredningen framgår att när Ulf Deckmark, någon gång under vintern 2015/16, ville avsluta sin verksamhet i Zeptunus tog han kontakt med Patrik Hild som var skattejurist. Patrik Hild gjorde skatteberäkningar utifrån olika scenarier och fakturerade Zeptunus för sitt arbete. Den 3 februari 2016 skickade Ulf Deckmark ett mejl till Patrik Hild med ett bifogat gåvobrev. Av gåvobrevet framgick att Ulf Deckmark den 20 april 2013 hade överlåtitt 100 procent av aktierna i Zeptunus till sin bror Christer Deckmark. Patrik Hild kontaktade Yuliya Sasina-Yates på Equiom, som var det bolag som förvaltade Zeptunus på Isle of Man, och efterhörde om det gick att bakåtdatera registreringen av gåvan avseende Zeptunus. Yuliya Sasina-Yates svarade i mejl den 9 februari 2016 att Ulf Deckmark aldrig hade nämnt att någon annan skulle vara ägare till Zeptunus och att Ulf Deckmark ”always referred to Zeptunus as his Company and it is slightly surprising in the light

of the letter he had provided”. Patrik Hild ordnade därefter så att Christer Deckmark, i stället för Ulf Deckmark, registrerades som beneficial owner av Zeptunus från den 24 november 2016.

Den 12 december 2016 överförde Christer Deckmark 493 970,21 USD och 2 162,54 GBP från Zeptunus konton till sitt privatkonto i SEB. Den 14 december 2016 förde han över 4 490 000 kr till sitt sparkonto i SEB och den 14 februari 2017 överförde han samma belopp till sitt konto i Santander bank. Påföljande månader gjorde han ett antal överföringar tillbaka till sitt privatkonto i SEB. Därefter förde han i omgångar över belopp om sammanlagt 3 381 750 kr till Ulf Deckmarks konto, varvid således cirka 1,1 miljoner kronor av det ursprungliga från Zeptunus överförda beloppet kvarstod på Christer Deckmarks konton.

Christer Deckmarks ansvar

Som konstaterats ovan har Christer Deckmark inte ifrågasatt att de överföringar som åklagaren angett skett. Dessa får också stöd av den skriftliga bevisningen i målet. Det är därför utrett att Christer Deckmark gjort de överföringar som påstås i målet.

När det gäller ansvar för penningtvättsbrott krävs ett så kallat förbrott. Pengarna som överförts från Zeptunus härrör från det mutbrott som tingsrätten under åtalspunkten 3 funnit styrkt beträffande Ulf Deckmark. Det är i målet därför styrkt att de aktuella pengarna härrör från brott.

För penningtvättsbrott krävs också att vidtagna åtgärder syftat till att dölja pengarnas brottsliga ursprung och främja någons möjlighet att få del av pengarna. Av utredningen framgår att Christer Deckmark, dels låtit sig registreras som ägare av Zeptunus, dels genom ett antal överföringar överfört pengarna mellan sina olika konton för att slutligen överföra pengarna i omgångar till Ulf Deckmark. Dessa åtgärder måste anses ha varit ägnade att dölja pengarnas ursprung och också varit

ägnade främja Ulf Deckmarks möjlighet att tillgodogöra sig pengarna. Av det angivna följer att de objektiva rekvisiten för penningtvättsbrott är uppfyllda.

Frågan är då om Christer Deckmark haft uppsåt till penningtvättsbrottet. Christer Deckmark har uppgett att han inte frågade Ulf Deckmark varför han fick Zeptunus eller var pengarna kom från, att han inte vet hur Ulf Deckmark tänkte och att han inte tänkte så mycket om det. Enligt Christer Deckmark brukade de stötta varandra, även om det tidigare inte hade rört så här stora belopp.

Ulf Deckmark var vid den aktuella tiden fondförvaltare i ett svenskt fondbolag i Sverige, vilket Christer Deckmark känt till. Att Ulf Deckmark under denna tid fått pengar till ett bolag på Isle of Man, ett så kallat skatteparadis, för att sedan ge bort bolaget med över motsvarande närmare fyra- och en halv miljoner kronor på kontot i gåva måste för Christer Deckmark framstått som märkligt. Enligt tingsrätten talar också de transaktioner som Christer Deckmark vidtagit med pengarna, vilka som konstaterats ovan varit ägnade att dölja pengarnas ursprung, för att han haft insikt om att pengarna inte var lagligt åtkomna.

Till detta kommer att av Christer Deckmarks egna uppgifter framgår att han blivit tillfrågad av Ulf Deckmark angående gåvan någon gång under år 2016 och att det av utredningen framgår att Christer Deckmark på Isle of Man registrerades som ägare av Zeptunus den 24 november 2016. Av utredningen framgår emellertid vidare att Christer Deckmark undertecknat en gåvohandling avseende Zeptunus daterad den 20 april 2013. Christer Deckmark har således vid gåvotillfället godtagit att tillbakadatera gåvobrevet omkring tre år i tiden. Även detta framstår som en märklig omständighet som talar för haft insikt om att pengarna inte var lagligt åtkomna och att han godtagit att uppträda som innehavare av bolaget Zeptunus trots att det i realiteten tillhört och kontrollerats av Ulf Deckmark. Av mejlväxling mellan Patrik Hild och Yuliya Sasina-Yates framgår också att hon ifrågasatt gåvobrevet och uppgett att Ulf Deckmark ”always referred to Zeptunus as his

Company”. Det kan också konstateras att det av åberopade kontoutdrag framgår att det inte fanns några tillgångar i bolaget Zeptunus i april 2013, vilket talar för att såväl tillbakadateringen som gåvan i sig var skentransaktioner.

Sammantaget anser tingsrätten att det genom utredningen är styrkt att Christer Deckmark insett att de medel han överförde från bolaget Zeptunus konto härrörde från brott eller brottslig verksamhet och att han också insett att de transaktioner han därefter företog dolde medlens härkomst och främjade Ulf Deckmarks möjlighet att tillgodogöra sig medlen. Tingsrätten anser det också vara styrkt att Christer Deckmark oriktigt uppträtt som innehavare av bolaget Zeptunus trots att det i realiteten tillhört och kontrollerats av Ulf Deckmark och att Christer Deckmark varit medveten om detta.

Det är därmed även styrkt att Christer Deckmark agerat som bulvan på det sätt åklagaren gjort gällande. Även detta förfarande har dolt medlens härkomst och främjat Ulf Deckmarks möjlighet att tillgodogöra sig medlen, vilket Christer Deckmark måste ha insett. Genom denna utredning anser tingsrätten således att vad åklagaren gjort gällande är styrkt.

Christer Deckmark har gjort gällande att betalningen till Ulf Deckmark avsett en skuld som uppkommit på grund av ett tidigare arv. När det gäller arvsskulden har Christer Deckmark uppgett följande. Han hade fått mer än Ulf Deckmark vid ett arv från en faster i början av 2000-talet och därför hade han en kvarvarande skuld till Ulf Deckmark. När Christer Deckmark fick Zeptunus av Ulf Deckmark 2016 trodde han att det var en ovillkorad gåva. Pengarna i Zeptunus förde han över till sitt privatkonto i SEB och sedan vidare på det sätt som åklagaren angett. I början av 2017 uppgav dock Ulf Deckmark att han ville reglera den skuld som fanns mellan dem. Då kände Christer Deckmark att han borde avbetala på skulden till Ulf Deckmark.

Ulf Deckmark har då han hörts i tingsrätten lämnat uppgifter som i stort stämmer med vad Christer Deckmark uppgett. I målet har emellertid framkommit att Ulf Deckmark då han hörts under förundersökningen lämnat andra uppgifter och bland annat uppgett att överföringen från Christer Deckmark till honom avsåg en revers, utan närmare förklaring. Detta medför att trovärdigheten av såväl Ulf Deckmarks som Christer Deckmarks förklaring brister. Med hänsyn härtill och till de transaktioner som Christer Deckmark vidtagit framstår förklaringen om en arvsskuld som en efterhandskonstruktion. Den förändrar således inte den bedömning som redovisats ovan. Även Christer Deckmarks invändning om att han gjorde överföringarna för att få bättre ränta kan mot denna bakgrund lämnas utan avseende.

På grund av det sagda är åtalet styrkt. Christer Deckmark ska därmed dömas till ansvar för penningtvättsbrott. Brottet är att bedöma som grovt med beaktande av att det avsett betydande värde.

Vid denna utgång har tingsrätten inte anledning att ta ställning till åklagarens yrkande angående ansvar för näringspenningtvätt.

NÄRINGSFÖRBUD

Mark Bishop, Max Serwin och Ulf Deckmark har bestritt yrkandena om näringsförbud.

Tingsrätten konstaterar mot bakgrund av tiden för aktuell brottslighet att lag (1986:436) om näringsförbud är tillämplig lag i fråga om näringsförbud.

Mark Bishop

Mark Bishop har befunnits skyldig till trolöshet mot huvudman, grovt brott, grovt bedrägeri och grovt givande av muta. Trolöshetsbrottet har bland annat riktat sig mot Optimus Fonder AB. Även den övriga brottsligheten har kopplingar till detta

bolag. Mark Bishop har så som ledamot i styrelsen i Optimus Fonder AB grovt åsidosatt sin skyldighet i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Mark Bishop döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att de ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn till det sagda ska Mark Bishop meddelas näringsförbud. Förbudet ska gälla omedelbart. Tiden för näringsförbud ska bestämmas till tio år.

Max Serwin

Max Serwin har befunnits skyldig till medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, grovt bedrägeri och grovt givande av muta. Max Serwin har, som konstaterats vid bedömningen av bedrägeribrottet under åtalspunkten 2, varit den som faktiskt utövat ledningen av Strategi Placering i Skandinavien AB. Han har som utövare av ledning av bolaget grovt åsidosatt sin skyldighet i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Max Serwin döms för har ett föreskrivet minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att de ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn till det sagda ska Max Serwin meddelas näringsförbud. Förbudet ska gälla omedelbart. Tiden för näringsförbud ska bestämmas till tio år.

Ulf Deckmark

Ulf Deckmark har befunnits skyldig till trolöshet mot huvudman, grovt brott, och grovt tagande av muta. Trolöshetsbrottet har bland annat riktat sig mot Optimus Fonder AB. Även den övriga brottsligheten har koppling till detta bolag. Ulf Deckmark har så som verkställande direktör i Optimus Fonder AB grovt åsidosatt sin skyldighet i näringsverksamhet och därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa. Näringsförbudet är påkallat från allmän synpunkt redan med hänsyn till att vart och ett av de brott som Ulf Deckmark döms för har ett föreskrivet

minimistraff om sex månader. Det finns inga särskilda skäl som talar mot att det ska meddelas näringsförbud. Med hänsyn till det sagda ska Ulf Deckmark meddelas näringsförbud. Förbudet ska gälla omedelbart. Tiden för näringsförbud ska bestämmas till sju år.

UTVISNING

Åklagaren har yrkat att Mark Bishop ska utvisas ur Sverige och förbjudas att återvända hit.

Mark Bishop har bestritt yrkandet om utvisning.

Utgångspunkter för tingsrättens bedömning

Av 8 a kap. 1 § första stycket utlänningslagen följer att en utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för ett brott som kan leda till fängelse. Utvisning får dock ske endast om utlänningen döms till svårare påföljd än böter och det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet eller om brottet är så allvarligt att han eller hon inte bör få stanna kvar, se andra stycket i nämnda lagrum. Vad gäller utvisning på grund av brottets allvar anses som en allmän riktlinje att brottet bör ha ett straffvärde om fängelse i minst ett år för att föranleda utvisning, se prop. 1993/94:159 s. 13 f. och NJA 2001 s. 464.

Vid frågan om utvisning ska hänsyn tas till utlänningens anknytning till det svenska samhället. För en utlänning som vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes eller varit bosatt i Sverige sedan minst fem år när åtalet väcktes krävs synnerliga skäl för utvisning, se 8 a kap. 2 och 3 §§ utlänningslagen. Det kan här noteras att åtal i målet väcktes den 16 oktober 2019.

Vidare följer av 8 a kap. 5 § utlänningslagen att en EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får utvisas ur Sverige om de förutsättningar

som anges i 1 § är uppfyllda och det sker av hänsyn till allmän ordning och säkerhet.

I 8 a kap. 4 § utlänningslagen stadgas slutligen att domstolen, när en fråga om utvisning prövas, ska ta hänsyn till om utlänningsen på grund av bestämmelserna i 12 kap. utlänningslagen inte kan sändas till ett visst land eller det annars finns hinder mot att beslutet verkställs.

Tingsrättens bedömning

Mark Bishop är medborgare i USA och har sedan den 15 februari 2016 permanent uppehållstillstånd på grund av anknytning till sin fru som är svensk medborgare.

Mark Bishop har befunnits skyldig till trolöshet mot huvudman, grovt brott, grovt bedrägeri och grovt givande av muta. Det samlade straffvärdet har bedömts till fängelse åtta år. Hans brottslighet måste därmed anses så allvarlig att han inte bör få stanna kvar i landet. Mark Bishop är gift med en svensk medborgare och är därför familjemedlem till en EES-medborgare. Han får således endast utvisas om det sker av hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Högsta domstolen har i NJA 2014 s. 415 uttalat att en utvisning i ett sådant fall endast får ske om personens personliga beteende utgör ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär. Som konstaterats ovan har Mark Bishop gjort sig skyldig till allvarlig ekonomisk brottslighet. Härtill kommer att Mark Bishops brottslighet riktat sig mot ett centralt samhällssystem och orsakat stor skada.

Mark Bishops brottslighet har därmed påverkat samhällets grundläggande intressen på ett sådant sätt att utvisning bör ske. Mark Bishop är som nämnts gift med en svensk medborgare, det har emellertid inte framkommit att hans familjesituation i övrigt, ekonomiska situation eller sociala och kulturella integrering i Sverige skulle

innebära att han har stark anknytning till landet. Det har framkommit att banden till USA är starka.

I målet har framkommit att Mark Bishop har haft permanent uppehållstillstånd i Sverige sedan den 15 februari 2016, vilket såldes är mindre än fyra år innan åtal väcktes. Synnerliga skäl för utvisning krävs därmed inte av den anledningen. Som ovan redogjorts för krävs synnerliga skäl för utvisning för en person som varaktigt bott i Sverige i minst fem år vid tiden åtals väckande. I målet har inte framkommit att Mark Bishop varaktigt bott i Sverige före den 15 februari 2016, vilket såldes är mindre än fem år innan åtal väcktes. Synnerliga skäl för utvisning krävs därmed inte heller av den anledningen. Det kan tilläggas att, för det fall Mark Bishop har varit bosatt i Sverige i minst fem år, synnerliga skäl för utvisning föreligger med hänsyn till brottets höga straffvärde och att Mark Bishop genom sin brottslighet systematiskt och organiserat skaffat sig ekonomisk vinning på enskildas och samhällets bekostnad, se prop. 1979/80:96 s. 63.

Av yttrande från Migrationsverket framgår att hinder jämlikt 12 kap. 2 § utlänningslagen mot att genomföra ett eventuellt utvisningsbeslut av Mark Bishop till USA inte föreligger.

På grund av det ovan sagda anser tingsrätten att Mark Bishop ska utvisas. Han ska förbjudas att återvända hit inom en tid av 15 år.

PÅFÖLJD

Har sen lagföring eller långsam handläggning förekommit?

Vid straffmätning och påföljdsvalet ska som en förmildrande omständighet beaktas om en i förhållande till brottets art ovanligt lång tid förflutit sedan brottet begicks. Det är främst tiden mellan brott och slutlig dom som har betydelse. Skillnad måste göras mellan olika typer av brott. Detta åtal avser brott som begicks under 2012 och

2013. Det kan, med hänsyn till målets omfattning, komplexitet och då det måste anses svårutrett, ändock inte anses ha gått så lång tid att det ska beaktas.

Påföljden kan också lindras om handläggningen sedan målet inleddes vid domstol har varit så långsam att den inneburit en kränkning av den åtalades rätt till rättegång inom skälig tid enligt artikel 6.1 i Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Vid denna bedömning ska beaktas t.ex. målets komplexitet, myndigheternas och domstolarnas agerande, den enskildes eventuella medverkan till en långsam handläggning m.m.

Målets handläggning i tingsrätten inleddes den 26 juli 2017 när det förordnades offentlig försvarare för bland andra Mark Bishop. Beträffande Max Serwin, Ulf Deckmark och Christer Deckmark inleddes målet den 12 mars 2018, den 18 mars 2019 respektive den 29 mars 2019, då det förordnades offentlig försvarare för dessa. Åtal väcktes den 16 oktober 2019. Målet är omfattande och huvudförhandling har hållits under 40 dagar från den 5 november 2019 till den 21 februari 2020. Med hänsyn till målets omfattning och komplexitet kan det inte anses ha förekommit dröjsmål av sådan beskaffenhet att de tilltalades rätt till rättegång inom skälig tid har kränkts. Någon reducering av fängelsestraff ska därför inte ske på denna grund.

Mark Bishop

Det har inte framkommit att Mark Bishop tidigare dömts för brott.

Mark Bishop har befunnits skyldig till trolöshet mot huvudman, grovt brott, och grovt bedrägeri samt grovt givande av muta. Vid bedömningen av det samlade straffvärdet för brottsligheten beaktar tingsrätten att brottsligheten avsett mycket betydande värden och att den riktats mot ett centralt samhällssystem som pensionssystemet. Den har medfört skada för Pensionsmyndigheten och därmed även för pensionssparare. Skadan uppgår till mer än 300 miljoner kronor. Vidare beaktas att brottsligheten innefattat ett avancerat brottsupplägg och pågått under

förhållandevis lång tid. Brottsligheten har varit mycket välplanerad, utförts i flera led, och syftat till att berika gärningsmännen på bekostnad av det allmänna och pensionsspararna. I brottsligheten har även Max Serwin och Ulf Deckmark deltagit, i enlighet med vad som konstaterats ovan under åtalspunkterna 1–3. Brottsligheten har också innefattat användande av falska handlingar och så kallade målvakter samt lämnande av osanna uppgifter till Finansinspektionen. Även mutor har betalats som en del av det brottsliga upplägget. Mark Bishop har haft en central och drivande roll i brottsligheten. Detta gäller särskilt vid Optimus Fonder AB:s inköp av MBS:er och den påstådda värdering som gjorts av dessa genom bolaget Hayden. Sammantaget anser tingsrätten att straffvärdet för den samlade brottsligheten uppgår till fängelse åtta år. Med hänsyn till det höga straffvärdet kan någon annan påföljd än fängelse inte komma i fråga.

Vid bedömningen av straffmättningsvärdet ska frågan om näringsförbud beaktas. Det har inte framkommit att Mark Bishop bedrivit annan näringsverksamhet i Sverige än den som åtalet omfattar. Det finns därför inte skäl att beakta näringsförbudet vid bedömning av straffmättningsvärdet.

Mot bakgrund av att Mark Bishop ska utvisas ur riket och varit häktad med restriktioner samt haft reseförbud under en förhållandevis lång tid bedöms straffmättningsvärdet uppgå till fängelse i 7 år och 6 månader.

Max Serwin

Max Serwin förekommer under tre avsnitt i belastningsregistret. Han dömdes senast den 27 februari 2019 i Ungern för urkundsförfalskning. Påföljden bestämdes till fängelse 54 dagar. Detta fängelsestraff är verkställt. De övriga avsnitten är från 2008 och 2005 och saknar betydelse i detta sammanhang.

Max Serwin har befunnits skyldig till medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, och grovt bedrägeri samt grovt givande av muta. Vid bedömningen av det

samlade straffvärdet för brottsligheten beaktar tingsrätten att brottsligheten avsett mycket betydande värden och att den riktats mot ett centralt samhällssystem som pensionssystemet. Den har medfört skada för Pensionsmyndigheten och därmed även för pensionssparare. Skadan uppgår till mer än 300 miljoner kronor. Vidare beaktas att brottsligheten innefattat ett avancerat brottsupplägg och pågått under förhållandevis lång tid. Brottsligheten har varit mycket välplanerad, utförts i flera led, och syftat till att berika gärningsmännen på bekostnad av det allmänna och pensionsspararna. I brottsligheten har även Mark Bishop och Ulf Deckmark deltagit, i enlighet med vad som konstaterats ovan under åtalspunkterna 1–3. Brottsligheten har också innefattat användande av falska handlingar och så kallade målvakter. Även mutor har betalats som en del av det brottsliga upplägget. Max Serwin har haft en central och drivande roll i brottsligheten. Detta gäller särskilt vid bedrägeri som konstaterats under åtalspunkten 2. Sammantaget anser tingsrätten att straffvärdet för den samlade brottsligheten uppgår till fängelse sju år. Med hänsyn till det höga straffvärdet kan någon annan påföljd än fängelse inte komma i fråga.

Vid bedömningen av straffmättningsvärdet ska frågan om näringsförbud beaktas. Den näringsverksamhet Max Serwin bedrivit i Sverige omfattas av åtalet och har utgjort en del av en omfattande brottslig verksamhet. Det finns därför inte skäl att beakta näringsförbudet vid bedömning av straffmättningsvärdet.

Mot bakgrund av den långa tid han varit häktad med restriktioner samt den tid han haft elektronisk övervakning i Storbritannien på grund av misstankar om brott i detta mål, som enligt tingsrättens bedömning får anses motsvara ett reseförbud, bedöms straffmättningsvärdet uppgå till fängelse i 6 år och 9 månader.

Ulf Deckmark

Ulf Deckmark förekommer inte i belastningsregistret i något avseende av betydelse i detta sammanhang.

Ulf Deckmark har befunnits skyldig till trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt grovt tagande av muta. Vid bedömningen av det samlade straffvärdet för brottsligheten beaktar tingsrätten att brottsligheten avsett mycket betydande värden och att den riktats mot ett centralt samhällssystem som pensionssystemet. Den har medfört skada för Pensionsmyndigheten och därmed även för pensionssparare. Skadan uppgår till mer än 300 miljoner kronor.

Vidare beaktas att brottsligheten innefattat ett avancerat brottsupplägg och pågått under förhållandevis lång tid. Brottsligheten har varit mycket välplanerad, utförts i flera led, och syftat till att berika gärningsmännen på bekostnad av det allmänna och pensionsspararna. I brottsligheten har även Mark Bishop och Max Serwin deltagit, i enlighet med vad som konstaterats ovan under åtalpunkterna 1 och 3. Ulf Deckmark har som verkställande direktör i Optimus Fonder AB och fondförvaltare i nämnda bolag haft en central roll i brottsligheten. Detta gäller särskilt vid inköpen av MBS:er till Optimus High Yield under åtalpunkten 1, där även mutor har tagits emot som en del av det brottsliga upplägget. När det gäller Ulf Deckmark ska emellertid beaktas att tingsrätten inte funnit styrkt att han deltagit i planeringen av den brottsliga verksamheten i samma utsträckning som Mark Bishop och Max Serwin och att när det gäller brottet trolöshet mot huvudman så har det beträffande väsentliga rekvisit i gärningsbeskrivningen begåtts genom likgiltighetsuppsåt, så som tingsrätten redovisat under åtalpunkten 1. Sammantaget anser tingsrätten att straffvärdet för den samlade brottsligheten uppgår till fängelse fem år och sex månader. Med hänsyn till det höga straffvärdet kan någon annan påföljd än fängelse inte komma i fråga.

Vid bedömningen av straffmättningsvärdet ska frågan om näringsförbud beaktas. Ulf Deckmark har, så vitt det framkommit, efter år 2015 bedrivit näringsverksamhet i Sverige som varit seriös och utgjort hans försörjning. Det finns därför skäl att beakta näringsförbudet vid bedömning av straffmättningsvärdet.

Mot bakgrund av detta samt att Ulf Deckmark varit häktad med restriktioner under en lång tid bedöms straffmättningsvärdet uppgå till fängelse i fem år.

Christer Deckmark

Christer Deckmark förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare.

Christer Deckmark har nu befunnits skyldig till grovt penningtvättsbrott.

När det gäller bedömning av straffvärde för penningtvättsbrott som föregåtts av förmögenhetsbrott får värdet som omfattats av förbrottet viss styrande betydelse. Förbrottet, i det här fallet grovt tagande av muta under åtalspunkten 3, har uppgått till 568 546 USD och Christer Deckmark har gjort överföringar med 4 490 000 kr mellan sina konton. Brottsutbytet har för Christer Deckmarks del har överstigit en miljon kronor. Mot bakgrund av det värde brottsligheten omfattat och brottsutbytet bedöms straffvärdet för brottsligheten uppgå till fängelse i två år.

Med hänsyn till straffvärdet kan någon annan påföljd än fängelse inte komma i fråga. Påföljden bestäms därför till fängelse i enlighet med straffvärdet.

UTBYTESFÖRVERKANDE

Mark Bishop, Max Serwin, Ulf Deckmark och Christer Deckmark har bestritt yrkandet om utbytesförverkande.

Mark Bishop och Max Serwin

Utbytesförverkande ska enligt 36 kap. 1 och 4 §§ brottsbalken ske om det inte är uppenbart oskäligt. Högsta domstolen har i NJA 2016 s. 202 uttalat att det vid utbytesförverkande i princip endast är nettoutbytet som kan bli föremål för förverkande. Åklagarens utbytesförverkande mot Mark Bishop och Max Serwin riktar sig mot den vinst som gjorts på skillnaden mellan ABS:s och Optimus inköpspriser för de 17 MBS:erna som anges i åtalspunkten 1, vilken tingsrätten ansett vara styrkt på det sätt som redovisats ovan. Tingsrätten anser därmed att det

yrkade beloppet, 30 664 000 USD, utgör ett nettoutbyte och därmed kan bli föremål för utbytesförverkande.

Åklagaren har i första hand gjort gällande att Mark Bishop och Max Serwin solidariskt ska åläggas betalningsskyldighet med det ovan nämnda beloppet om 30 664 000 USD. Huvudregeln är emellertid att betalningsskyldighet vid utbytesförverkande inte ska vara solidariskt. Åklagaren har i andra hand gjort gällande att Max Serwin ska betala 7 206 701 USD i utbytesförverkande avseende den vinst som Solid Venture Capital gjort vid försäljningen av MBS:erna. Tingsrätten kan konstatera att det genom utredningen i målet framkommit att brottsutbytet på ett tydligt sätt fördelats mellan Mark Bishop respektive Max Serwin och att brottsutbytet för Max Serwins del motsvarar det av åklagaren i andra hand framförda yrkandet. Mot denna bakgrund finns inte skäl att frånga huvudregeln. Brottsutbytet för Max Serwins del har således uppgått till 7 206 701 USD och för Mark Bishops del till 23 457 299 USD.

Det har inte framkommit någon omständighet som medför att förverkandena skulle vara oskäligen. Hela beloppet om 7 206 701 USD ska därför förklaras förverkat från Max Serwin respektive 23 457 299 USD från Mark Bishop. I domslutet bör emellertid en omräkning till svenska kronor av förverkandebeloppen ske i enlighet med kursen vid dagen för dom. Den kursförändring som skett sedan tiden för brotten är att se som avkastning på brottsutbyte och ska därmed omfattas av förverkandet. Kursen vid dag för dom är 1 USD = 10,04 SEK. Förverkandebeloppen blir därför (7 206 701 x 10,04) 72 355 278 kr för Max Serwin och (23 457 299 x 10,04) 235 511 282 kr för Mark Bishop.

Ulf Deckmark

Utbytesförverkande ska enligt 36 kap. 1 och 4 §§ brottsbalken ske om det inte är uppenbart oskäligt.

Det har inte framkommit någon omständighet som medför att förverkandet av den muta som Ulf Deckmark mottagit, i enlighet med vad som konstaterats under åtalspunkten 3, skulle vara oskäligt. Tingsrätten konstaterar att mutan om 568 546 USD har mottagits i amerikanska dollar. Som tingsrätten ovan bedömt ska en omräkning till svenska kronor för förverkandebeloppet ske i enlighet med kursen vid dag för dom. Den kursförändring som skett sedan tiden för brottet utgör avkastning på brottsutbyte och ska därmed omfattas av förverkandet. Kursen för domsdatum är 1 USD = 10,04 SEK. Hela beloppet om 5 708 202 kr (568 546 USD x 10,04) ska därför förklaras förverkat från Ulf Deckmark.

Christer Deckmark

Utbytesförverkande ska enligt 9 § lagen (2014:307) om penningtvätt ske om det inte är uppenbart oskäligt.

Christer Deckmark har befunnits skyldig till grovt penningtvättsbrott och på det sätt som redovisas ovan i anslutning till åtalspunkten 4 har hans utbyte av detta brott uppgått till 1 147 040 kr. Christer Deckmark har invänt att ett förverkande skulle innebära ett dubbelförverkande, eftersom förverkande skett hos Ulf Deckmark. Förverkande av brottsutbyte beträffande förbrottet hindrar emellertid inte förverkande av brottsutbyte för senare penningtvättsbrott hos en annan person. Hinder att förverka Christer Deckmarks vinning av penningtvättsbrottet på grund av att det skulle utgöra ett dubbelförverkande föreligger således inte. Det har inte framkommit någon omständighet som medför att förverkandet om 1 147 040 kr skulle vara oskäligt. Hela beloppet om 1 147 040 kr ska därför förverkas från Christer Deckmark.

KVARSTAD

Mark Bishop, Max Serwin, Ulf Deckmark och Christer Deckmark har bestritt yrkandet om kvarstad.

Mark Bishop

Tingsrätten har den 23 oktober 2019 förordnat om kvarstad på så mycket av Mark Bishops egendom att statens anspråk på förverkande på grund av värde och utbyte av den grova trolösheten som han är åtalad för kan antas bli täckt vid utmätning.

Det föreligger alltjämt skäl för kvarstad. Kvarstadsbeloppet bör motsvara tingsrättens beslut om förverkande. Kvarstaden ska bestå längst två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

Max Serwin

Tingsrätten har den 23 oktober 2019 förordnat om kvarstad på så mycket av Max Serwins egendom att statens anspråk på förverkande på grund av värde och utbyte av den grova trolösheten som han är åtalad för kan antas bli täckt vid utmätning.

Det föreligger alltjämt skäl för kvarstad. Kvarstadsbeloppet bör motsvara tingsrättens beslut om förverkande. Kvarstaden ska bestå längst två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

Ulf Deckmark

Tingsrätten förordnade den 14 mars 2019 om kvarstad på så mycket av Ulf Deckmarks egendom att statens anspråk på förverkande på grund av värde och utbyte av grovt tagande av muta som han är åtalad för kunde antas bli täckt vid utmätning. Förordnandet om kvarstad omfattade ett belopp om 4 500 000 kr.

Åklagaren har nu yrkat att detta beslut om kvarstad ska bestå. Tingsrätten konstaterar att det alltjämt föreligger skäl för kvarstad. Tingsrätten noterar att beslutet om förverkande uppgår till ett högre belopp än det belopp som tidigare förordnad kvarstad omfattat. Tingsrätten är emellertid förhindrad att besluta om ett högre kvarstadsbelopp än vad som yrkats i målet. Kvarstaden ska bestå längst två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

Christer Deckmark

Tingsrätten har den 23 oktober 2019 förordnat om kvarstad på så mycket av Christer Deckmarks egendom att statens anspråk på förverkande på grund av värde och utbyte av det grova penningtvättsbrottet som han är åtalad för kan antas bli täckt vid utmätning. Det föreligger fortfarande skäl för kvarstad i enlighet med tingsrättens tidigare beslut. Kvarstaden ska bestå längst två månader efter det att domen vunnit laga kraft.

HÄKTNING

Tingsrätten anser att en konkret flyktfara föreligger beträffande såväl Mark Bishop som Max Serwin och det föreligger därför skäl för att dessa ska kvarbli i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot dem. Med hänsyn till den brottslighet de nu döms till ansvar för och det straffvärde som den bedöms ha så är åtgärden proportionerlig.

ERSÄTTNING TILL OFFENLTIGA FÖRSVARARE**Utgångspunkter**

Inledningsvis kan sägas att målet har handlagts i tingsrätten sedan den 26 juli 2017, att muntlig förberedelse hållits i målet den 23 augusti 2019, att åtal väckts den 16 oktober 2019, att huvudförhandling genomförts i målet under perioden från och med den 5 november 2019 till och med den 21 februari 2020 under sammanlagt 40 förhandlingsdagar. Under huvudförhandlingen har ett omfattande skriftligt material genomgått vidare har, utöver förhör med de tilltalade i målet, 51 vittnesförhör och fyra målsägandeförhör hållits.

Åklagaren har förelagts att yttra sig över försvararnas kostnadsräkningar och därvid anfört bland annat följande. Förundersökningen har varit mycket omfattande och sett i sitt sammanhang med ”del 2” en av de mer resurskrävande sedan Ekobrottsmyndighetens tillkomst. Förundersökningsledaren har sedan början av

2019 vid förundersökningen biträts av den f.d. överåklagaren Gunnar Stetler som har särskild erfarenhet av stora och komplicerade mål gällande grov ekonomisk brottslighet. Från juni 2019 till den 21 februari 2020 har Ekobrottsmyndigheten avsatt omkring 3,5 heltids åklagartjänst för att förbereda och utföra statens talan i målet ("del 1"). Sessionsåklagarna har även inför och under huvudförhandlingen i tingsrätten biträts av en heltidsanställd skattebrottsutredare från Skatteverket med särskild kunskap om saken och det omfattande förundersökningsmaterialet. Härutöver har även andra resurser ställts till sessionsåklagarnas förfogande på behovsbasis, exempelvis expertis från ekorevisorer och IT-forensiker. Den ytterligare arbetstid som härigenom nedlagts är svår att uppskatta. Sammantagen avsatt resurs hos Ekobrottsmyndigheten speglar i första hand målets omfattning, där antalet sidor i förundersökningen summerar till väl över 20 000, men även att delar av materialet utgjorts av en komplicerad materia.

Ersättningen

Försvvararna har begärt ersättning, inklusive mervärdesskatt, enligt följande.

Advokaterna Henrik Olsson Lilja och Björn Rothpfeffer har för försvaret av Mark Bishop begärt ersättning med 5 004 611 kr respektive 1 867 809 kr, advokaterna Isak Åberg, Thomas Olsson och Max Ahlgren har för försvaret av Max Serwin begärt ersättning med 3 888 540 kr, 499 176 kr respektive 143 033 kr, advokaten Cristina Bergner har för försvaret av Ulf Deckmark begärt ersättning med 3 0620 711 kr och advokaten Peter Lindqvist har för försvaret av Christer Deckmark begärt ersättning med 470 310 kr.

Åklagaren har beträffande de offentliga försvvararna Henrik Olsson Lilja, Björn Rothpfeffer, Cristina Bergner och Thomas Olsson anfört att specifikationerna i kostnadsräkningarna varit bristfälliga och att dessa därmed varit svåra att bedöma i detalj. När det gäller Max Ahlgren, Isak Åberg och Peter Lindqvist har någon anmärkning inte riktats mot utformningen av kostnadsräkningen. Beträffande Isak Åberg och Thomas Olsson har åklagaren ifrågasatt om ersättning ska utgå för viss

rättsutredning. I övrigt saknas det enligt åklagaren tillräckliga skäl för att ifrågasätta av de offentliga försvararna redovisad arbetstid som erforderlig för att tillvarata de tilltalades intressen i målet. Åklagaren har inte heller ifrågasatt att det skulle föreligga skäl för förhöjt arvode.

När det gäller den av Isak Åberg och Thomas Olsson begärda ersättningen för rättsutredning konstaterar tingsrätten att målets art och stämningsansökans utformning gjort ett visst mått av rättsutredning befogad även för en erfaren försvarare. Den av Thomas Olsson begärda ersättningen avser som tingsrätten uppfattat det tid som han nedlagt för att bistå Isak Åberg i dennes rättsutredning. Därtill kommer att Isak Åberg har tillfört rättslig argumentation av värde i målet.

Mot bakgrund av det ovan sagda bedömer tingsrätten den av de offentliga försvararna begärda ersättningen för arbete, tidspillan och övriga kostnader vara skälig, vilken de således ska tillerkännas.

Återbetalningsskyldighet

Kostnaderna för försvaret av de tilltalade ska mot bakgrund av vad som framkommit om de tilltalades tillgångar- och inkomster och det utbytesförverkanden tingsrätten förordnat om samt de fängelsestraff dessa ådöms stanna på staten.

ÖVRIGT

Mark Bishop, Max Serwin, Ulf Deckmark och Christer Deckmark ska betala föreskriven avgift till brottsofferfonden.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-04-17

B 9735-17

Avdelning 2

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TR-01)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 8 maj 2020.

På tingsrättens vägnar

Jonas Härkönen

Caroline Hedvall

I avgörandet har deltagit rådmännen Jonas Härkönen och Caroline Hedvall samt nämndemännen Mona Gullstrand, Tore Lidbom, Barbro Ulfvarson och Kjell Sevefjord. Rätten är enig.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19560572-0373	Datum för dom/beslut 2020-04-17
Efternamn Bishop	Förnamn Mark

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-11-22	2017-11-24
2019-03-12	

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Postadress

Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress

Scheelegatan 7

Telefon

08-561 652 10

Telefax

E-post: stockholms.tingsratt.avdelning2@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19610330-0171	Datum för dom/beslut 2020-04-17
Efternamn Deckmark	Förnamn ULF Roland

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2019-03-12	2020-03-03
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19771006-0570	Datum för dom/beslut 2020-04-17
Efternamn Serwin	Förnamn MAX Emil

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-12-14	2018-01-29
2019-02-27	

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

EKOBROTTSMYNDIGHETENTredje ekobrottskammaren i Stockholm
Kammaråklagare Jerker AsplundAnsökan om
stämning, justerad
2020-02-11Bilaga 1
Sida 1(10)
Ärende EB-4689-16
Handläggare 914-19

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Stockholms tingsrätt
Avdelning 2
Box 8307
104 20 STOCKHOLMSTOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2INKOM: 2020-02-11
MÅLNR: B 9735-17
AKTBIL: 1749TR mål: B 9735-17
Handl.: EKO3

1	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tilltalsnamn	Yrke/titel
	Bishop, Mark			
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	1956-05-12	USA		
	Adress			
	Engelbrektsgatan 10, Lgh 1502 114 32 STOCKHOLM			
Offentlig försvarare/ombud				
Advokaterna Henrik Olsson Lilja och Björn Rothpfeffer, Sankt Eriksgatan 63A, 112 34 STOCKHOLM				
Frihetsberövande m.m.				
- Anhållen i frånvaro 2017-11-13, Gripen 2017-11-22, Frigiven 2017-11-24.				
- Anhållen i frånvaro 2019-03-08, Gripen 2019-03-12, Häktad 2019-03-15.				
Delgivningsuppgifter				

2	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tilltalsnamn	Yrke/titel
	Deckmark, Christer Bertil			
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	19540522-0079	Sverige		
	Adress			
	Pl 266, Nybyggsvägen 66 130 25 INGMARSÖ			
Offentlig försvarare/ombud				
Advokaten Peter Lindqvist, Hantverkargatan 42 B, 112 21 STOCKHOLM				
Frihetsberövande m.m.				
Delgivningsuppgifter				

3	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tilltalsnamn	Yrke/titel
	Deckmark, Ulf Roland		Ulf	
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	19610330-0171	Sverige		
	Adress			
	Kometvägen 17 Lgh 1802 183 48 TÄBY			
Offentlig försvarare/ombud				
Advokaten Cristina Bergner, Box 55996, 102 16 STOCKHOLM				
Frihetsberövande m.m.				
- Anhållen i frånvaro 2019-03-08, Gripen 2019-03-12, Häktad 2019-03-14.				
Delgivningsuppgifter				

4	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tilltalsnamn	Yrke/titel
	Serwin, Max Emil			
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	19771006-0570	Sverige	08-50088590	
	Adress			
	42 Emerson Crt FI 2, Triq 12 - Ktajjen MALTA			
	Offentlig försvarare/ombud			
	Advokaterna Thomas Olsson och Isak Åberg, Box 12706, 112 94 STOCKHOLM			
	Frihetsberövande m.m.			
	- Anhållen i frånvaro 2017-11-13, Gripen 2019-03-07, Häktad 2019-03-11.			
	- Frihetsberövad i UK 2017-12-14- 2018-01-29, fotboja i UK 2018-01-29-2018-11-05,			
	Frihetsberövad i Ungern 2019-02-27 - 2019-03-07			

Målsägande

Pensionsmyndigheten, 16202100-6255, Box 38190, 100 64 STOCKHOLM
underrättad.

Gärningspåståendet förtydligas nu, i förhållande till gärningspåståendet ingivet 3 december 2019, på det sätt som framgår av den kursiva texten. Se följande sidor.

1. TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT (Mark Bishop och Ulf Deckmark) alt. ANSTIFTAN eller MEDHJÄLP TILL TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT (Mark Bishop och Max Serwin) (9000-K552-17)

Gärning

Mark Bishop har varit registrerad styrelseledamot från och med den 14 december 2012 i, och genom andra bolag ägare till **Optimus Fonder AB, 556673-5758**, med säte i Stockholm. *Mark Bishop har dessförinnan, i tiden från juli 2012, innehaft förtroendeställning till följd av avtal.*

Ulf Deckmark har varit VD i bolaget och ansvarig för att förvalta dess fond Optimus High Yield.

Optimus Fonder AB (då Traction Fonder AB) har ingått avtal med Pensionsmyndigheten och har åtagit sig att på Pensionsmyndighetens uppdrag förvalta pensionsmedel. Mark Bishop och Ulf Deckmark har därför haft en förtroendeställning mot Pensionsmyndigheten med uppgift att sköta ekonomiska angelägenheter.

Mark Bishop och **Ulf Deckmark** har, *tillsammans och i samråd*, missbrukat sin *respektive* förtroendeställning under tiden juli 2012 till december 2013 gentemot Pensionsmyndigheten och Optimus Fonder AB genom att i fonden Optimus High Yield köpa in eller låta köpa in 17 stycken finansiella instrument, Residential Mortgage Backed Securities (RMBS). Inköpen har skett till dels ett mycket betydande överpris, dels medfört en beaktansvärd risk för slutlig förlust för Pensionsmyndigheten, dels ock medfört att möjligheten till avkastning har minskat i fonden.

De finansiella instrumentens inköpsdatum och belopp i Optimus High Yield, **se bilaga 1 kolumnerna köpt av Optimus och pris för Optimus.**

Optimus Fonder AB har genom fonden Optimus High Yield köpt in de finansiella instrumenten från/genom utländska bolag som ägts eller kontrollerats av Mark Bishop och Max Serwin.

Max Serwin har främjat gärningarna med råd och dåd genom

- a) att planlägga brottsligheten och organisera upplägget tillsammans med Mark Bishop och Ulf Deckmark,
- b) att i fonden Optimus High Yield låta inköpa finansiella instrument enligt ovan i syfte att tillskansa sig medel ur fonden genom att tillsammans och i samförstånd med Mark Bishop påverka/förmå Ulf Deckmark till att köpa in dem, samt
- c) att genom sitt bolag Solid Venture Capital Ltd sälja eller förmedla dessa överprissatta instrument enligt ovan vidare till Optimus High Yield.

Detta har inneburit skada för huvudmannen om i vart fall 30 664 000 USD (se kolumnen *skillnad ABS I G:s köp – Optimus köp i bilaga 1*).

I andra hand påstås att Mark Bishop, om han inte haft förtroendeställning, på det sätt som anges *anstiftat Max Serwin och Ulf Deckmark att begå brottsligheten eller medverka till densamma genom*

a) att planlägga brottsligheten och organisera upplägget tillsammans med Max Serwin och Ulf Deckmark,

b) att i fonden Optimus High Yield låta inköpa finansiella instrument enligt ovan i syfte att tillskansa sig medel ur fonden genom att tillsammans och i samförstånd med Serwin påverka/förmå Ulf Deckmark till att köpa in dem, samt

c) att genom Max Serwins bolag Solid Venture Capital Ltd sälja eller förmedla dessa överprissatta instrument enligt ovan vidare till Optimus High Yield.

Brotten är att bedöma som grova eftersom brottsligheten varit av farlig art, Pensionsmyndigheten har tillfogats synnerligen kännbar skada samt brottsligheten har utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form, varit systematisk och föregåtts av särskild planering.

Gärningarna har begåtts med för straffbarhet erforderligt uppsåt.

Lagrum

10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken

10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016

För straffvärdesbedömningen åberopas 29 kap. 2 § pp. 1, 4, 5 och 6 brottsbalken avseende Mark Bishop och Max Serwin och 29 kap. 2 § pp. 4 och 6 brottsbalken avseende Ulf Deckmark.

2. GROVT BEDRÄGERI (Mark Bishop, Ulf Deckmark och Max Serwin) (9000-K552-17)

Gärning

Max Serwin, Ulf Deckmark och Mark Bishop har gemensamt och i samförstånd och/eller samråd under tiden 1 juni till 31 december 2013, bland annat i Stockholm, och med för straffbarhet erforderligt uppsåt.

Genom att tillse att personal, *bland annat* på Strategi Placering i Skandinavien AB, 556860-5082, olovligen loggat in på tiotusentals individuella pensionssparares konton på Pensionsmyndighetens Pensionstorg, och *olovligen* flyttat över fondinnehav som totalt uppgått till åtminstone två miljarder kronor från fonden Inside Active Global till Optimus Fonder AB:s fond Optimus High Yield. Härigenom har de olovligen påverkat resultatet av en automatisk informationsbehandling.

Förfarandet har varit **olovligt** eftersom överflyttningen av pensionsmedlen har skett utan pensionsspararnas tillstånd.

De har vidare vilselett Pensionsmyndigheten, eller pensionsspararna i Pensionsmyndighetens ställe. Fondörflyttningarna har skett till Optimus Fonder AB:s fond Optimus High Yield där gärningsmännen fått Pensionsmyndigheten/pensionsspararna att godta flytten, genom lämnade uppgifter med innebörd att investeringen ska vara affärsmässig. Investeringen har inte varit affärsmässig eftersom:

- Optimus High Yield varit övervärderad p.g.a. att fonden tidigare investerat i de överprissatta finansiella instrumenten som avses i åtalspunkten 1,
- det har genom lämnad information till spararna förespeglats affärsmannamässig utveckling för Optimus High Yield trots att investeringarna skett i ett brottsupplägg med syfte att vederlagsfritt tillskansa gärningsmännen eller till dem kontrollerade bolag, medel ur fonden, samt
- vinstchansen, d.v.s. möjligheten till reell avkastning, har minskat.

Gärningarna har inneburit vinning för Optimus Fonder AB och gärningsmännen samt skada för Pensionsmyndigheten/pensionsspararna.

Brottsligheten är att bedöma som grov eftersom gärningarna varit av särskilt farlig art, inneburit synnerligen kännbar skada, utgjort led i en brottslighet som utövats i organiserad och systematisk form samt föregåtts av särskild planering.

Anmärkning

Det yrkas ansvar i första hand för bedrägeri enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 3 § brottsbalken och i andra hand för bedrägeri enligt 9 kap. 1 § första stycket och 3 § brottsbalken

Lagrum

9 kap 3 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

Tredje ekobrottskammaren i Stockholm
Kammaråklagare Jerker Asplund

**Ansökan om
stämning, justerad**

2020-02-11

Sida 6(10)
Handling
Ärende EB-4689-16
Handläggare 914-19

*För straffvärdesbedömningen åberopas 29 kap. 2 § pp. 1, 4, 5 och 6 brottsbalken
avseende Mark Bishop och Max Serwin och 29 kap. 2 § pp. 4 och 6 brottsbalken
avseende Ulf Deckmark.*

3. GROVT TAGANDE AV MUTA (Ulf Deckmark) och GROVT GIVANDE AV MUTA (Mark Bishop och Max Serwin) (9000-K552-17)

Gärning

Ulf Deckmark har, bland annat i Sverige, som arbetstagare i Optimus Fonder AB och som utövare av uppdrag gentemot Pensionsmyndigheten i fonden Optimus High Yield godtagit ett löfte om eller begärt samt erhållit en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen och uppdraget. Den otillåtna förmånen har bestått i att det till honom eller till det av honom kontrollerade bolag, Zeptunus, på Isle of Man mellan den 1 augusti 2012 till och med den 31 oktober 2013 har utlovats och utbetalts åtminstone 568 546 USD.

Den otillbörliga förmånen har utlovats, erbjudits och lämnats för att Ulf Deckmark skulle låta personal i Optimus Fonder AB inköpa och inneha de 19 finansiella instrument *som framgår av bilaga 1*.

Mark Bishop och Max Serwin har, bland annat i Sverige, gemensamt och i samråd kommit överens om att tilldela Ulf Deckmark en otillbörlig förmån enligt ovan. Båda har vidare medverkat vid givande av penningbeloppet. De har härigenom mellan den 1 augusti 2012 till och med den 31 oktober 2013 utlovat, erbjudit och lämnat en otillbörlig förmån för utövandet av Ulf Deckmarks anställning eller uppdrag.

Betalningarna av mutan eller den otillbörliga förmånen har skett med 305 350 USD den 31 juli 2013, 175 464 USD den 20 augusti 2013 och 87 732 USD den 15 oktober 2013.

Den otillbörliga förmånen har betalats för att Ulf Deckmark skulle låta personal i Optimus Fonder AB inköpa och inneha de 19 finansiella instrument *som framgår av bilaga 1*.

Brottsligheten är att bedöma som grov eftersom den innefattat missbruk av ansvarsfull ställning, avsett betydande värde och ingått i en brottslighet som utövats systematiskt, i större omfattning samt varit av särskilt farlig art med hänsyn till att gärningen har utgjort ett led i ett brottsligt och systemhotande angrepp på det svenska pensionssystemet.

Gärningarna har begåtts med för straffbarhet erforderligt uppsåt.

Lagrum

10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken

10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken

För straffvärdesbedömningen åberopas 29 kap. 2 § pp. 1, 4, 5 och 6 brottsbalken avseende Mark Bishop och Max Serwin och 29 kap. 2 § pp. 4 och 6 brottsbalken avseende Ulf Deckmark

4. GROVT PENNINGTVÄTTSBROTT (Christer Bertil Deckmark) (9000-K552-17)

Gärning

Christer Deckmark har i Sverige under åren 2016-2017, i syfte att dölja att likvida medel tillhörande Christer Deckmarks bror Ulf Deckmark härrör från brott eller brottslig verksamhet samt för att främja möjligheterna för Ulf Deckmark att tillgodogöra sig medlen, uppsåtligen förfarit enligt följande:

- Låtit föra över 493 970,21 USD och 2 162,54 GBP, från bolaget Zeptunus bankkonton på Isle of Man till sitt eget bankkonto i SEB i Sverige. Han har herefter fört över efter växling 4 490 000 SEK mellan sina konton i SEB och Santander bank innan han slutligen, genom ett antal överföringar, fört över sammanlagt 3 381 750 kr till brodern Ulf Deckmarks konton.
- Uppträtt som bulvan för Ulf Deckmark då han oriktigt uppträtt som innehavare av bolaget Zeptunus på Isle of Man, som i realiteten tillhört/kontrollerats av Ulf Deckmark.

I vart fall har Christer Deckmark genom ovan nämnt förfarande, i näringsverksamhet eller såsom led i en verksamhet som bedrivits vanemässigt eller i större omfattning, medverkat till ovanstående åtgärder, som skäligen kan antas vara vidtagna i syfte att dölja att pengarna härrörde från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig medlen.

Brottet är att bedöma som grovt då gärningen avsett betydande värde.

Lagrums

4 § och 5 § 1 st lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott

Särskilda yrkanden

Utbytesförverkande

Mark Bishop och Max Serwin

Det yrkas att Mark Bishop och Max Serwin solidariskt ska förpliktas att betala 30 664 000 USD till staten, som förverkat värde avseende utbyte av brott enligt 36 kap. 1 och 4 §§ brottsbalken, utgörande den vinst som de har gjort vid försäljningen av de överprissatta RMBS:na till Optimus High Yield enligt en av dem utförd gemensam brottsplan.

Vinsten beräknas utifrån skillnaden mellan vad ABS Investment Group ägt av Mark Bishop har betalat i inköp för RMBS:na i inköp, och vad Optimus High Yield sedan har betalat för RMBS:n (se kolumn skillnad ABS I G:s köp – Optimus köp i **bilaga 1**, förundersökningsprotokollet bilaga 15B s 76).

Avseende Max Serwin yrkas i andra hand att denne förpliktas att betala 7 206 701 USD till staten, som förverkat värde avseende utbyte av brott enligt 36 kap. 1 och 4 §§, utgörande den vinst som det av honom helt kontrollerade brittiska bolaget Solid Venture Capital Ltd. gjort vid försäljningarna av de överprissatta RMBS:na (**bilaga 1**, kolumn Vinst/förlust SVC, förundersökningsprotokollet bilaga 15B s 76).

Ulf Deckmark

Det yrkas att Ulf Deckmark förpliktas att betala 568 546 USD till staten som förverkat värde avseende utbyte av brott enligt 36 kap. 1 och 4 §§, utgörande värdet av den muta som har betalats till honom.

Christer Deckmark

Det yrkas att Christer Deckmark förpliktas att betala 1 147 040 kr till staten som förverkat värde avseende utbyte av brott enligt 9 § andra stycket lag (2014:307).

Kvarstadsyrkande

Mark Bishop

Det yrkas att tingsrätten förordnar om kvarstad till ett belopp om 350 000 000 SEK på så mycket av Mark Bishops tillgångar att statens anspråk avseende förpliktande solidariskt med Max Serwin att betala motsvarande 350 000 000 SEK till staten förverkande pga. värde och utbyte av den grova trolöshet som är åtalad för under punkten 1 täcks. Det yrkas vidare i dom att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter att domen vunnit laga kraft.

Max Serwin

Det yrkas att tingsrätten förordnar om kvarstad till ett belopp om 350 000 000 SEK på så mycket av Max Serwins tillgångar att statens anspråk avseende förpliktande solidariskt med Mark Bishop att betala motsvarande 350 000 000 SEK till staten avseende förverkande pga. värde och utbyte av den grova trolöshet som är åtalad för under punkten 1 täcks. Det yrkas vidare i dom att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter att domen vunnit laga kraft. Tillgångar är säkrade genom kvarstad i Sverige samt genom internationell frysningsorder mot Storbritannien, dock med andra brottsmisstankar som grund.

Ulf Deckmark

Det yrkas att av tingsrätten beviljad kvarstad avseende Ulf Deckmark ska bestå till dess verkställighet sker, dock längst två månader efter att domen vunnit laga kraft.

Christer Deckmark

Det yrkas att tingsrätten förordnar om kvarstad till ett belopp om 1 147 040 kr på så mycket av Christer Deckmarks tillgångar att statens anspråk avseende förverkande pga. värde och utbyte av det grova penningtvättsbrott som Christer Deckmark är åtalad för under punkten 4 täcks.

Näringsförbud

Det yrkas att Ulf Deckmark, Max Serwin och Mark Bishop ådöms näringsförbud i tio år.

Utvisningsyrkande

Det yrkas att Mark Bishop, 560572-0373, ska utvisas ur riket enligt 8 a kap. 1 och 8 §§ utlänningslagen (2005:716) och förbjudas att återvända hit.

Handläggning

Under utredningen har flera förhörspersoner delgivits misstanke om brott. Inga andra misstankar kvarstår avseende denna brottslighet än mot de nu åtalade och/eller häktade i målet.

Bevisuppgift översänds till tingsrätten i särskilda bevisbilagor

Bilaga 1

Instrument	Outgroup	Köpt av	ABSI G	Pris för	Sålt av	ABSI G	Pris för	Köpt av	Optimus	Pris för	Optimus	Sålt av	Optimus	Vinst/förlust	Optimus	Vinst/förlust	ABSI G	Vinst/förlust	SWC	Vinst/förlust	SWC	Provision
1 CMLT	17307GPG7	2012-08-15	\$391,056.63	\$483,921.09	2012-08-15	\$492,306.88	\$101,250	2013-01-30	\$6,26,770	\$1,34,463	\$92,864	\$33,423	\$56,793									
2 CML	128670PHS	2012-08-10	\$650,440.63	\$801,029.88	2012-08-15	\$826,029.88	\$175,589	2013-01-29	\$1,581,434	\$7,35,404	\$150,589	\$54,069	\$91,875									
3 GSAMP	36288FSV9	2012-08-10	\$86,244.80	\$105,029.92	2012-08-15	\$106,419.23	\$20,174	2013-02-13	\$87,620	-\$18,800	\$18,785	\$5,941	\$10,095									
4 PCHT	71089PD02	2012-08-10	\$676,903.12	\$819,420.72	2012-08-15	\$890,163.06	\$153,260	2013-02-15	\$588,107	-\$242,056	\$142,518	\$45,774	\$77,774									
5 LMT 2005	52520MR3	2012-09-19	\$1,204,380.38	\$1,529,085.18	2012-10-23	\$1,561,370.05	\$356,990	2013-06-19	\$812,344	-\$749,026	\$52,455	\$80,255	\$133,989									
6 MARM	579433A63	2012-10-12	\$248,475.43	\$347,847.66	2012-10-23	\$362,528.85	\$114,053	2015-09-08	\$18,139	-\$344,389	\$99,372	\$31,583	\$52,391									
7 CFAB	161566P95	2012-11-06	\$566,392.68	\$705,384.80	2012-11-20	\$720,002.89	\$153,610	2013-08-19	\$393,448	-\$326,554	\$138,992	\$59,832	\$98,154									
8 CVALT	45661EAW4	2012-12-10	\$658,176.88	\$993,746.21	2012-12-18	\$1,080,800.47	\$380,654	2013-08-19	\$490,203	-\$548,627	\$335,569	\$119,401	\$197,799									
9 INDAX	522746752	2012-12-18	\$361,837.58	\$575,223.60	2012-12-18	\$575,223.60	\$100,546	2013-02-13	\$315,215	-\$500,009	\$87,160	\$32,322	\$53,544									
10 BOAMS	05949AZH16	2013-02-24	\$2,242,594.21	\$2,424,594.21	2013-02-26	\$4,326,776.28	\$2,084,185	2013-12-06	\$2,303,878	-\$2,022,898	\$1,220,726	\$500,415	\$854,867									
11 MSCAC	61748R057	2013-04-02	\$893,181.16	\$1,040,190.08	2013-04-12	\$1,298,848.85	\$405,668	2014-08-21	\$480,235	-\$818,614	\$147,009	\$173,125	\$256,075									
12 LMT 2008	52525AH6	2013-05-08	\$2,443,859.90	\$3,013,803.57	2013-05-17	\$3,770,256.99	\$1,325,397	2014-08-21	\$6,06,497	-\$3,163,760	\$571,944	\$503,819	\$746,946									
13 BAFC	05948GHO	2013-06-07	\$1,390,935.00	\$2,720,961.05	2013-06-20	\$2,720,961.05	\$1,390,026	2014-09-09	\$910,396	-\$1,810,565	\$778,952	\$333,464	\$548,233									
14 FNL	321318V6	2013-07-11	\$1,403,773.00	\$4,476,773.78	2013-07-12	\$4,978,743.78	\$3,574,971	2014-08-09	\$710,504				\$418,899									
15 GSAA	362394MZ4	2013-07-11	\$639,903.34	\$2,019,983.45	2013-07-12	\$2,642,332.42	\$1,396,158	2014-04-15	\$1,625,288	-\$2,642,952	\$2,643,581	\$284,633	\$259,760									
16 SAIL	86360NAE2	2013-07-16	\$6,646,302.50	\$19,722,155.83	2013-07-25	\$21,954,055.83	\$15,287,753	2014-04-25	\$6,018,750	-\$15,915,306	\$13,073,853	\$1,420,693	\$2,160,000									
17 MANA	59026FAG9	2013-08-09	\$2,379,569.66	\$4,862,719.53	2013-08-16	\$6,080,153.63	\$3,703,594	2015-09-08	\$1,895,359	-\$4,187,795	\$2,483,150	\$774,896	\$1,190,007									
			\$23,406,134.61	\$47,277,216.04		\$54,071,003.74	\$30,664,869		\$20,380,824	-\$33,690,180	\$23,441,662	\$4,628,729	\$7,206,701									
18 CBASS-GAP		2013-02-05	\$1,310,722		2013-02-05	\$1,310,722		2013-04-25	\$1,149,505	-\$161,217		\$79,584	\$128,651									
19 CBASS-GAM		2013-02-05	\$1,397,707		2013-02-05	\$1,397,707		2013-04-25	\$1,184,276	-\$213,431	\$243,454	\$84,920	\$137,726									
			\$56,779,433			\$56,779,433			\$22,714,605	-\$34,064,828	\$23,685,115	\$4,793,233	\$7,472,628									

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 05
Rotel 0501

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2020-10-22
Stockholm

Mål nr. B 5474-20

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19771006-0570	Datum för dom/beslut 2020-10-22
Efternamn Serwin	Förnamn MAX Emil

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande och för tiden innan den 1 april 2019 på sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-12-14 2019-02-27	2018-01-29
--------------------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Rikard Backelin

Dok.Id 1640102

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 10	08-561 670 00 08-561 672 90 E-post: svea.hovratt@dom.se Webb: www.svea.se		måndag–fredag 09:00–16:30

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 05
Rotel 0501

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2020-10-22
Stockholm

Mål nr. B 5474-20

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19610330-0171	Datum för dom/beslut 2020-10-22
Efternamn Deckmark	Förnamn ULF Roland

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande och för tiden innan den 1 april 2019 på sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet (lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2019-03-12	2020-03-03
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Rikard Backelin

Dok.Id 1640108

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 10	08-561 670 00 08-561 672 90 E-post: svea.hovratt@dom.se Webb: www.svea.se		måndag–fredag 09:00–16:30

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se